TARİHİN HAFIZASI

"TARİHİN HAFIZA DEFTERİ"

PROF. DR.
MEHMET ÇELİK

TARİHİN HAFIZASI

(TARİHİN HAFIZA DEFTERİ)

PROF. DR. MEHMET ÇELİK

paradoks

Tarihin Hafızası (Tarihin Hafıza Defteri)
Prof. Dr. Mehmet Çelik
© Mehmet Çelik, 2011
© Paradoks Kitap, 2011
© Bütün yayın hakları BSR YAYIN GRUBU'na aittir. İzinsiz basılamaz, kopyalanamaz, çoğaltılamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
Yayın No: 10

Sertifika No: 16092
Genel Koordinatör: Mustafa Sabri Beşer
Editör: Rahime Demir
Sayfa Düzeni: Adem Şenel
Kapak Tasarım: Ferhat Çınar

1. Baskı: Haziran 2011
2. Baskı: Ağustos 2011
3. Baskı: Ekim 2011
"Bu bir BSR YAYIN GRUBU ürünüdür."

BSR Yayın grubu
Alemdar Mah. Çatalçeşme Sok. Gendaş Han No: 19/2

Cağaloğlu–Fatih / İstanbul
Tel: 0 212 528 22 06 – 0 212 528 02 72
Fax: 0 212 528 02 73
info@bsryayingrubu.com /
www.bsryayingrubu.com

Prof. Dr. Mehmet Çelik

Prof. Dr. Mehmet Çelik, 1954 yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini kendi memleketinde, yüksek öğrenimini Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat (Türk Dili) ve İlahiyat (İslâm Felsefesi) fakültelerinde tamamladı.

1980 yılında akademik hayata başlayan Çelik, 1982-1987 yılları arasında Mor Gabriel Manastırı'nda Süryani Kilisesi, Süryani Dili ve Hristiyan İlahiyatı alanında akademik çalışmalarda bulundu. Ortaçağ İslâm ve Roma-Bizans uzmanı olan Prof. Dr. Mehmet Çelik, özellikle Süryaniler, Nasturiler-Keldaniler, Ermeniler ve Fener Rum Patrikliği üzerindeki çalışmalarıyla tanınmaktadır.

Yayınlanmış 13 akademik kitaba ve 100'ün üzerinde bilimsel makaleye imza atan Prof. Dr. Mehmet Çelik, son yıllarda çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanan sosyo-politik yazı ve röportajlarıyla, yurtiçi ve yurtdışında verdiği konferanslarla, ÜlkeTV'deki "*Sıradışı*" programıyla kamuoyunda ilgiyle takip

edilmektedir.

ÖNSÖZ

•••

Son yıllarda "tarih" kamuoyunun gündeminde yer alan en önemli konulardan biri haline geldi. Yazılı ve görsel medyada çok sık yer almaya başladı. Bazı televizyon kanalları haftalık-daimi programlar yapmaya, bazı gazeteler haftalık dergi ve ekler vermeye başladı. Türkiye genelinde en rağbet edilen konferans konuları hep tarihle ilintili olanlardı.

Tarihe merak, okullardan sokağa indi; evlerde, kahvehanelerde insanların günlük konuşma konuları arasında yer almaya başladı. 30 yılı aşkın akademik hayatım boyunca, hemen hemen her hafta en az bir konferans veriyorum. İki-üç saat süren konferanslar sonunda dinleyiciler bana hep kitap sordular. Hep bu ve benzeri konuları nereden öğrenebiliriz şeklinde sorular yönelttiler. Dilimin döndüğü kadar bu insanlara cevap vermeye çalışıyordum ama, onlara somut bir veriyi götüremiyordum. Hatta ikinci-üçüncü sefer gittiğim vilayetlerde, daha önce belirli

kitapları tavsiye ettiğim insanlar, o kitaplardan tatmin olmadıklarını üzülerek bana aktarıyorlardı. Yaptığım televizyon programlarından sonra da gelen e-postalarda bu istekler yoğun şekilde dile getiriliyordu.

Dört aydan bu yana Sayın *Turgay Güler*'le *Ülke TV*'de her cumartesi akşamı "*Sıra Dışı*" programını yapmaya başladık. Bu talepler, gün geçtikçe çoğalmaya başladı. Kanala bu programların CD olarak piyasaya sürülmesi talepleri o kadar arttı ki, artık biz de bu baskılara dayanamadık ve dinleyicilere saygısızlık olmasın diyerek, Türkiye'nin en önemli konularını işleyen bir kitap çıkarmaya karar verdik.

Tarihin Hafızası adını verdiğimiz bu eserin içerisinde yer alan makaleler, ağırlıklı olarak tarihle ilintili sosyo-politik konuları içeren çalışmalardır. Bunların çoğunu televizyonlarda konuştuk, konferanslarda dile getirdik. Ancak söz uçar, yazı kalır özdeyişinden hareket ederek, bu kitabın tarihe ve sosyo-politik konulara meraklı olanların, ufkunu açacağını, olayların

perde arkasını nasıl okumaları gerektiği hususunda yol gösterici olacağını ümit ediyoruz.

Prof. Dr. Mehmet ÇELİK

Mayıs 2011

BİRİNCİ BÖLÜM

•••

TARİHİN HAFIZASI

TARİH BİLİNCİ
ve
KÜLTÜREL GENETİK

•••

Tarih, milletlerin hafızasıdır. Hafızasını kaybeden insan; nasıl dostunu-düşmanını ayırt edemez, alacağını-vereceğini bilemez, geleceğini planlayamazsa; milletler de böyledir. Hafızasını kaybeden milletler de dostlarını-düşmanlarını ayırt edemezler, alacaklarını-vereceklerini bilemezler, istikballerini de planlayamazlar. Hafıza kaybı, vizyonun yok olması demektir. Vizyonu olmayan toplumlar, okyanusta pusulası bozuk gemi gibidirler.

Konu, daha iyi anlaşılsın diye, basit ve somut bir örnekle izaha çalışalım. Her şehirde, hatta her ilçede yaşlı insanlardan şu mealde sözler işitiriz: "Ah be hocam, daha 20 yıl önce şu gördüğünüz alanda bir tek apartman yoktu. Şuralar zeytinlikti, şuralar tarlaydı. Bakın koca koca apartmanlar şimdi var. Buralarda arazi de son

derece ucuzdu, kim ne etsin buraları. Kafamızı çalıştırıp şuradan bir tarla veya zeytinlik alsaydık, şimdi bir müteahhide kat karşılığı verseydim, en az 100 daire çıkardı. 50'si bana, 50'si müteahhide. Hiçbir ekonomik sorunumuz kalmazdı..."

Şimdi, sıradan insanların bu vizyonsuzluğunun zararı kime? Tabii ki kendilerine ve aile efradına. Kapı-komşusu dâhil başka kimselere değil. Ama ya devlet yönetenler, aydınlar? Eğer bunlar vizyonsuzsa, dünyanın nereye gittiğini, 20-30 yıl sonrasını göremiyor ve doğru değerlendiremiyorlarsa, bunun faturası çok ağır olur ve bu faturayı bir millet ve devlet öder.

Yöneticilerin ve aydınların bu vizyonu yakalayabilmelerinin birinci şartı, tarih bilincine sahip olmaktır. Bu, tarih bilmekle karıştırılmamalıdır. Kitaplarda yer alan kuru bilgileri ezberlemek, tarih bilinci oluşturmaz. Sağlıklı tarih bilgisinin yanında, mutlaka tarih felsefesi de bilmek, onu iyice hazmetmiş olmak gerekir.

Öncelikle şunu belirteyim ki, doğru algılayıp

sağlıklı değerlendirebilmek için, zihnimizi dezenformasyondan, yani bilgi kirlenmesinden arındırmak zorundayız. Emperyalist amaç ve hedefler için yazılan senaryolar ve sahneye konulan oyunları saf bir seyirci gibi izler ve algılarsak, zihnimiz ve duygu dünyamız olayların peşine takılarak, ucu görünmeyen karanlık bir dehlizde sürüklenmekten kurtulamaz. Neticede meydana gelen olayları tasvip etmesek bile, sahneye sürülen yapay sebeplere hak vermek garabetine düşeriz.

Kültürel Genetiği Oluşturan Faktörler

Sömürü duygusu, daha çok şeye sahip olma dürtüsü insanın tabiatında var olan, yani doğuştan sahip olduğu bir duygudur. Tıpkı cömertlik, tıpkı cimrilik, tıpkı cesaret, tıpkı korkaklık gibi... bu duyguları insanoğlu tamamen yok edemez. Aldığı eğitim ve yetiştiği kültürel çevre ile bunları ya törpüleyerek kontrol altına alır veya daha da azdırır. İnsanın ırkî hususiyetleri, inançları, aldığı eğitim ve yetiştiği kültürel çevre onun genetiğine şekil verir. Böylece her milletin, her coğrafyanın, her

medeniyet havzasının farklı bir kültürel genetiği ortaya çıkar. Her medeniyet havzasının faklı bir dünya görüşü, farklı bir tarih felsefesi, farklı bir insana bakışı, farklı değer yargıları oluşur.

İbn-i Haldun, yüzyıllar öncesinden bu kültürel genetiğin oluşmasına ve bu oluşumu hazırlayan faktörlere dikkat çeker. Hatta işi öylesine irdeler ki, iklimin ve yaşanılan coğrafyanın bile insan tabiatı üzerindeki etkisini gözler önüne sermeye çalışır. Ona göre, toplumların kültürel genetiğinin oluşmasında ırkî hususiyetler, dinî inançlar, eğitim, aile, çevre kadar iklim ve coğrafyanın da müspet yahut menfi etkisi vardır. Örneğin sert iklimlerde, yüksek coğrafyalarda yaşayan insanların tabiatları da iklimleri ve coğrafî yapılarına paralel olarak serttir. Örf, âdet ve geleneklerine daha sıkı sıkıya bağlı, dışarıdan gelen kültürel erozyona karşı daha dirençli, ilkeleri daha katı ve uzlaşmaya daha kapalıdırlar. Buna mukabil sıcak iklimlerde, sahil bölgelerinde daha yumuşak tabiatlı, daha uzlaşmacı, daha esnek, eğlenceye ve günlük yaşamın rahatlık alanına daha yatkın ve kültürel erozyona daha açıktırlar. İbn-i Haldun'un bu

tespitlerini, hemen herkes gözlemleyerek de doğrulayabilir.

Buradan şu noktaya gelmek istiyorum: Yaklaşık son 15 yıldan bu yana bir *Medeniyetler Çatışması* ile bunun karşıtı olan bir *Medeniyetler İttifakı* tezi tartışılmaktadır. Birileri medeniyetler çatışmasının kaçınılmaz olduğunu ileri sürerken, birileri de medeniyetler ittifakının mümkün olduğunu söylemektedirler. İki tarafın da dikkate alınması gereken önemli gerekçeleri var. Benim amacım bu tezleri burada tartışmak değil... Ben burada, konuyu şu hususa getirmek istiyorum: Dünyamızda yüzyıllardan beri, yakın dönemde de bölgemizde akan bu kanın ve gözyaşının kültürel genetikle ne kadar ilgisi var? Bu sorunun cevabını almak için somut örneklerle biraz tarihin dehlizlerinde gezinmek gerekir. Konunun rahat anlaşılması için ilk somut örneği Yahudilerden vermek istiyorum. Tarihte soykırım felaketine uğrayan milletlerin başında Yahudiler gelmektedir. Bu nedenle tarih boyunca çok acı çekmişlerdir. Mısırlılar, Hititliler, Asurlular, Babilliler, Romalılar, Hıristiyanlık dönemi ortaçağ ve yakınçağ

Avrupası ve Hitler Almanyasında yüzbinlerce, milyonlarca masum insanın katli gibi hadiseler hiçbir şekilde tasvip edilemez! *Nabukadnezar*'ın, *Titus*'un, Endülüs'te İspanyolların ve Hitler'in katliamları, hiçbir gerekçe ile haklılık payı kazanamaz. Ancak bir de madalyonun öbür tarafı vardır. Neden İsrailoğulları bu kadar katliama uğradılar?.. Bunun elbette birçok sebebi var. Ben burada kimsenin görmek istemediği bir sebebe dikkatleri çekmek istiyorum: *İsrailoğulları'nın kültürel genetiği!*.

İsrailoğullarının Kültürel Genetiği

Evet, İsrailoğulları'nın başlarına gelen bu felaketlerin nedeninin başında bu kültürel genetikleri gelmektedir. Bu kültürel genetik de dinî inançlarından; bu dinî inancın oluşturduğu insana bakış açılarından kaynaklanmaktadır. Özetle, Yahudi inancı kendi dışındaki insanlığa şöyle bakmaktadır: Tanrı Yahova, kâinatı ve insanları yarattı. İnsanlık ailesi içerisinden İsrailoğulları ile bir ahit-antlaşma yaptı. Onları, kendi çocukları, seçilmiş kavim kabul etti. Diğer

insanları ise tıpkı hayvan ve bitki mesabesine oturttu. Hayvanlar ile bitkiler, nasıl insanların dünyada hayatlarını idame ettirmeleri için bir araç iseler, onları kesip yemek nasıl günah değilse, zaten işlevleri asıl bu ise, İsrailoğulları dışındaki insanlar da aynı bu mesabededirler: Öldürülebilirler, malları-mülkleri ellerinden alınabilir. Tanrı'nın şeriatı ise sadece Yahudilerin kendi aralarında geçerlidir. Yani Yahudi şeriatının temeli olan *On Emir*, (örneğin öldürmeyeceksin, çalmayacaksın) sadece Yahudilerin kendi ırkdaş ve dindaşlarına karşı uymak zorunda oldukları kurallardır. Diğer insanlar için söz konusu bile olamaz!

Yahudilerin bu anlayışları, Tevrat'tan kaynaklanmaktadır. Örneğin, Tevrat'ın Tesniye VII/6, 16, X/15, XX/10-14, 16-19,23-24; Çıkış'ın XIX/5-6, XXXII/27-28; Yeşeya'nın XIII,; Levililer'in XX/23-26; I. Samuel'in XV/3; Yeremya'nın L(50)/20-23... bir çırpıda aklıma gelen zikrettiğim Tevrat'ın ilgili bölümlerinde yer alan cümlelere bakarsanız, İsrail'in Lübnan'da giriştiği katliamlarda *Yeşa Hahamlar Konseyi*'nin fetvasını, hahamların cepheye

gönderilen, hatta cephede atılmak üzere düğmesine basılırken takdis ettikleri bombaları ve füzeleri anlamak daha kolay olur. El kadar küçücük Yahudi çocuklarının yaşdaşları olan Lübnanlı çocukların üzerine yağdırılan bombaların üzerine, kendi elleri ile *"iyi ölümler"* diye yazı yazmalarına da daha rahat anlam verilebilir. En nihayetinde bunu dinî bir emir olarak telakki eden bir anlayışla karşı karşıya olduğumuza hükmedebilir; 50 yıldır Ortadoğu'da akan kanı, hahamist-siyonist anlayıştan beslenen bu genetik yapıda arayabiliriz.

İsrail'in bu kültürel genetiği tarih boyunca kendilerine de huzur vermedi. Milyonlarca masum Yahudi de bu anlayıştan zarar gördü. Ne dünyaya huzur verdiler, ne de kendileri huzur buldular. İsrailli yöneticilerin giriştikleri katliamlar için 50 yıldır ileri sürdükleri bahaneler, bu kan ve gözyaşının akmasını izah etmeye yetmemektedir. Arz-ı Mev'ud anlayışı, hahamist-siyonist ideoloji bu akan kanın temel nedenlerinin başında gelmektedir.

Buradan aklı başında, vicdan sahibi İsrailli yöneticilere, bilim adamlarına, sivil toplum kuruluşlarına seslenmek istiyorum: Ortadoğu'daki devletlerin ve halkların toplarından, tüfeklerinden, füzelerinden korkmayınız! Sizin elinizdeki silahlar daha güçlü... Ama Filistinli, Lübnanlı çocukların rüyalarından korkun! Onların geçirdiği zihinsel ve ruhsal travmalardan korkun!.. 50 senedir hiçbir Filistinli çocuk rüyasında çikolata yerken, top oynarken, çiçek koklarken, annesine sevgi ile sarılırken, okulunda neşe içinde ders yaparken kendini görmedi, göremedi! Hep gökten yağan bombaları, üzerine sürülen tankları, havada uçuşan kol ve bacakları, caddelerde akan kanları, kaldırımlarda yatan cesetleri gördü!..

Bu çocukların da dünyanın başka çocukları gibi güzel rüyalar görmeye, hatta gerçek hayatta olmasa bile rüyalarında bari mutlu olmaya hakları yok mu?.. Bunları, anti-semitik düşüncelerle söylemiyorum. Böyle düşünceler de taşımıyorum. İbrahim'in torunlarının, İsmail ve İshak'ın çocuklarının, yani amcazâdelerin bu

şekilde birbirine düşmelerine isyan ediyorum. İsrail'in masum halkının, yüreği yanan annelerinin de benimle bu düşünceleri paylaştığına inanıyorum. İsyanım, bu hahamist-siyonist genetik kültürel anlayışa! Bu anlayış hem dünyaya huzur vermeyecektir, hem de Yahudi halkına!

Batı Dünyasının Kültürel Genetiği

Evet, şimdi de kısaca ikinci bir somut örnek verip konuyu toparlayayım. Son iki bin yıllık tarihe baktığımız zaman, yeryüzündeki kan ve gözyaşının müsebbibi olarak Batı dünyasını görüyoruz. İki bin yıllık tarihî süreçte dökülen kana ve gözyaşına baktığımızda, Çinlilerin, Hintlilerin, Farslıların, Arapların, Türklerin, Afrikalıların kaale alınacak bir etkilerinin olmadığını görüyoruz. Bu milletlerin iki bin yıllık süreçte akmasına neden oldukları kan, Batı'nın düzenlediği Haçlı Seferleri'nin sadece bir seferinde dökülen kana eşit olmadığı gibi, örneğin II. Dünya Savaşı'nda akıtılan kanın yüzde birine bile ulaşmamaktadır. Kan ve şiddetle beslenen Batı'nın bu kültürel

genetiğinin tarihî seyrine de bir göz atalım.

Roma öncesi Avrupa, tam bir vahşet dönemi yaşamıştır. O dönem hiçbir ahlakî ve hukukî kuralın işlemediği, karanlık bir dönemdir. Tek geçerli ilke, güçtür! Hem de ahlaksız, merhamet ve vicdandan yoksun bir güç! Roma'yla bir düzen sağlamış ve güce dayanan, ilke ve prensipleri olan bir medeniyet kurulmuştur. Arenalarda masum insanların hayvanlara parçalattırılması, gladyatörlerin dövüştürülmesi; rakibi karşısında yere düşen gladyatörün karşısında ayakta kılıcıyla dikilen gladyatöre merhamet dileyen gözlerle bakarken, tribünlerden on binlerce insanın sağ ellerini havaya kaldırarak, başparmaklarını gırtlaklarına doğru hareket ettirip, öldür işareti vererek, hep bir ağızdan "öldür, öldür" diye tempo tutmaları, psikologların çok kolay izah edebilecekleri bir ruh hali olmasa gerek!

Kandan ve şiddetten zevk alan, bundan beslenen bu kültürel genetiği, maalesef İsa-Mesih'in o ilahî mesajı da değiştiremedi. *"Birisi sağ yanağınıza vurduğunda, sol yanağınızı da*

çevirin!" diyen, "*sevgi*'yi misyonun merkezine yerleştiren o ilahî nefes, maalesef bu kan ve şiddetle beslenen kültürel genetiğin içinde eriyip gitti. İsa'nın o ilahî anlayışı, tam üç yüz yıl, Batı'nın bu vahşi ve kültürel genetiğiyle mücadele etti. Şu yakınımızdaki Kapadokya'nın yeraltı şehirleri dile gelse de, vahşi Batı'nın burada döktüğü kanı haykırsa, insanlığın kanı donar!

Tam üç asır süren bu kanlı katliamlar sonucunda, İsa-Mesih'in bu ilahî nefesiyle baş edemeyeceğini anlayan Batı, O'nu Büyük Konstantinos'la kontrolüne alma yolunu seçti. 325 yılında Kilise'yi kurumsal olarak bünyesine kattı. Batı'nın kan ve şiddete dayanan kültürel genetiği, kısa bir süre içinde İsa-Mesih'in o ilahî mesajının ruhunu yok etmeyi başardı. Kilise'nin bizzat kendisi bu genetiğin motor gücü haline geldi. Batı'nın orduları artık imparatorların büstlerini taşıyarak dünyayı kana boyamıyorlardı. Haç taşıyarak bu işi daha kutsal gayeler uğruna icra ediyorlardı. *Cayseropapizm* anlayışını dünyaya hâkim kılmak için yüzyıllarca kendi dindaşlarını, Doğu

Hıristiyanlarını katletmekten çekinmediler. Haçlı Seferleri'yle tüm İslam dünyasını kan gölüne çevirdiler. Kendi içlerinde de arenaların yerini Enginizisyon mahkemeleri, gladyatörlerin rollerini de masum insanlar üstlenmeye başladı.

Yüzyıllarca bu kan ve şiddetin merkezi Kilise oldu. İsa adına koca bir Ortaçağ boyunca ne dünyaya huzur verdiler, ne de kendi insanlarına! Hıristiyanlık, emperyalizmin motor gücü haline gelmiş; her şey dünyalık güç elde etmeye endekslenmişti. Papalar, krallardan daha çok kana susamışlardı.

Osmanlı Devleti böylesi bir anlayışla hakimiyet kurmaya çalışan eski dünyada Batı'nın bu vahşetine son vermişti. Balkan ve Doğu Avrupa'nın halkı da huzura kavuşmuştu. Batı'nın emperyalist ruhu bu sefer okyanuslar ötesi dünyaya yöneldi. Amerika kıtasına ayak basan *Kristof Kolomb*, Batı'nın bu kanla beslenen kültürel genetiğini bu kıtaya ayak basar basmaz icraya koydu. Kolomb, hatıralarının hemen başında şu satırları kaydeder: "Buranın halkı bizi bir düğün alayını karşılar gibi

karşıladı. Çadırlarını hemen bize açtılar, sofralarını hemen önümüze koydular. Yalan, dolan, hırsızlık, gasp... Hiçbir şeyi bilmiyorlar. Bizi hemen bağırlarına bastılar, yatakları dâhil her şeylerini bizimle paylaştılar."

Sevgili okurlar şimdi dikkat edin. Bizim kültürel genetiğimizle yetişen bir insan Kolomb'un bu satırlarını okuyunca "Aman ne hoş insanlar, aman ne güzel insanlar... Ne kadar da güzel, medenî ve takdir edilecek hususiyetlere sahipler!" gibi düşünceler aklından geçirir ve onlara karşı takdir duyguları besler değil mi?

Ama Batı'nın kültürel genetiğinde yetişen insanlar böyle düşünemezler. Bakınız Kolomb, bu satırlardan hemen sonra, neler yazıyor: "O kadar saflar ki, ahmaklığın bu derecesini hayal bile edemezsiniz. 5 kişilik silahlı bir kuvvetle dahi bunların hepsini yok etmeye gözüm kesiyor!"

İşte bu Kolomb'un çocukları modern ve hukukun üstünlüğüne inanan, çağdaş devletler kurduklarını iddia ettikleri XVIII. ve XIX.

yüzyıllarda dahi, başta Afrika olmak üzere dünyanın her tarafında sömürge adını verdikleri, oralara medeniyet götürüyoruz propagandalarıyla beraber kültürel genetiklerinin kan ve gözyaşını da taşıdılar.

Kilise ve İncil de bu alçakça anlayışın motor gücü ve kamuflaj araçlarından biri olarak kullanıldı. Pamuk tarlalarında günlük yarım kilo eksik toplayan işçilerin ceza olarak ellerinin kesilmesi, Hindistan'da kendi tekstil sanayileriyle rekabet edemesinler diye dokuma işçilerinin sağ ellerinin kesilmesi, hep bu emperyal kültürel genetik anlayışının marifetleriydi. Dünyayı kana bulayan iki dünya savaşı, Japonya'ya atılan iki atom bombası, sadece II. Dünya Savaşı'nda 50 milyonun üstünde insanın hayatını kaybetmesi, bu kültürel genetik anlaşılmadan, kolay kolay izah edilemez sanırım.

Çarpıcı Bir Kıyaslama

Batı'nın bu kültürel genetiğini daha rahat anlayabilmek için, iki farklı medeniyetten küçük ve somut birkaç örnek daha verelim.

Müslümanlar Endülüs'te yaklaşık 800 yıl kaldılar. Orayı insanlığın gıpta ettiği bir medeniyet havzasına çevirdiler. Batı dünyası Reform ve Rönesans döneminin ışığını ve materyalini büyük ölçüde buradaki Endülüs medeniyetine borçludur. Vahşi Batı, XV. yüzyılın sonlarına doğru bu medeniyetin izlerini dahi kazıyarak yok etti. 800 yıllık medeniyetten geriye hiçbir şey bırakmaksızın coğrafyadan sildi!

Biz de Balkanlar'da ve Doğu Avrupa'da yaklaşık 400 yıl kaldık ve XX. yüzyılın başında buralardan çekildik. Bakınız Endülüs'te bizim izlerimiz bile yok edilirken, biz 400 yıl kaldığımız Doğu Avrupa ve Balkanlar'dan çekilirken, gittiğimiz günden daha iyi bir durumda bırakarak çekildik. Doğu Avrupa ve Balkanlar'daki milletlerin ne dilleri, ne kiliseleri, ne manastırları, ne kültürleri... hiçbiri kaybolmadı. İsteseydik bu milletlerin bütün kültürlerini, dillerini, dinlerini, kiliselerini, manastırlarını, kısaca neleri varsa 400 yıl içinde yok ederdik. Bizi hiç kimse de engelleyemezdi ve buna çok da kolay başarırdık. Peki bunu niye

yapmadık?.. Çünkü kültürel genetiğimiz buna maniydi. Haçlılar Kudüs'e girince, kan gövdeyi götürdü. Batılı tarihçiler merd-i kıptî misali bunu anlatırken şecaat arzederler. Ama Selahaddin Kudüs'e girince, Haçlıların yaklaşık iki asırlık zulümlerine karşı dahi, bir tek kişinin burnunu bile kanatmadı, tek kilisenin çanını kırmadı.

Batı'nın vahşet genetiğinin yaşayan bir örneği de İspanya'da günümüzde de kutlanan bir festival; kuleden keçi atma festivali. Kökeni neye dayanır bilemem ama yapılan şey arenalardaki vahşeti aratmayacak cinsten. Her yıl bu kulelerden keçiler atılır, halk da ölecek mi, ölmeyecek mi diye bahse girer ve büyük bir zevkle seyrederler. Bu hunharca hayvan katliamı, Batı'nın kültürel genetiğinden kaynaklanıyor. Eğlenceleri bile kan ve şiddet üzerine kurulmuş. Böyle bir eğlence anlayışının en ufak örneğini bizim medeniyet havzamızda göremezsiniz. Kültürel genetiğimizde yok çünkü bu fiiller. Medeniyet havzamızın herhangi bir köşesinde, herhangi bir sokağında sıradan, eğitimsiz ve kültürsüz çocuklarımız dahi toplanıp bir hayvanı öldürmezler, öldüremezler!

Son bir örneği de kendi medeniyet havzamızdan vererek konuyu noktalayalım. Yunus'un şeyhi artık yaşlanmış ve hastadır. Baharda çok sevdiği kırlara ve bayırlara artık gidememektedir. Yine bir bahar mevsimi, Yunus odun getirmek için ormana gidecektir. Şeyhi, Yunus'a der ki: "Yunus, kırları ve bayırı çok özledim. Ama yaşlı ve hastayım, yerimden kımıldayamıyorum. Gelirken, bir deste kır çiçeği getir de, koklayıp, bir zamanlar gezdiğim kırların ve bayırların hasretini dindireyim!"

Yunus peki der ve yola çıkar. Ancak akşam eli boş döner. Şeyhi buna bir anlam veremez ve Yunus'a dönerek, "Hani kır çiçekleri, yoksa unuttun mu?" diye sorar.

Yunus mahcubiyetten başını öne eğerek kısık bir sesle, "Hayır efendim, unutmadım. Ancak koparmak için hangi çiçeğe elimi uzattımsa, baktım ki Allah'ı zikrediyor. O nedenle hiçbirine kıyamadım!"

İşte iki medeniyet havzasının kültürel genetiği... Bir yanda diri diri kuleden keçi atarak bahse giren, eğlenen bir medeniyet havzasının

genetiği, öte yanda bir çiçeği dahi koparamayan bir medeniyet havzasının kültürel genetiği!..

Şimdi yavaş yavaş sonuca gelelim. Günümüzü de rahat algılayabilmek için, bu anlattıklarımızı önce bilimsel bir temele oturtalım, sonra günümüzü ve cereyan eden olayları algılamaya çalışalım.

Kültürel Genetiğin Biyolojik Tevaüsü

1989 yılının Biyokimya dalında Nobel ödülünü Amerikalı Profesör *Thomas Cech* ve Kanadalı *Sydney Altman* aldı. Bu Nobel ödülünü almalarına sebep olan konu bu anlattığım kültürel genetikle ilgili idi. Bu iki bilim adamı yıllarca insandaki üst beyin ve alt beyin üzerinde bilimsel araştırmalar yaptılar[1] ve sonunda şunu gördüler: İnsanda bulunan üst beyin kendisindeki bilgileri, kendisinden sonraki kuşağın alt beynine intikal ettirmektedir. Yani, bir kuşağın üst beyin bilgileri, kendisinden sonraki kuşağın alt beynine aktarılabilmektedir. Bir diğer ifadeyle, bir kuşağın üst beyin bilgileri, bir sonraki kuşağın alt beynine RNA

(ribonükleik asit) molekülü olarak geçiyor. 1 molekül RNA'da 20 milyon bilgi depolanıyor. Bu şu demektir; bir insanın alt beyninde, Hz. Âdem'e kadar uzanan soy çizgisine, soyatasına ait tüm bilgiler depo edilmiş durumda. Yani bir insanın alt beyninde adeta bütün bir insanlığın hafızasını taşıyor demektir. Dolayısıyla her millet de kendi milletinin geçmişini genetik olarak alt beyinlerinde muhafaza ediyor demektir. Bunu hem müspet hem de menfî manada anlamak gerek.

Somut bir şekilde formüle edecek olursak; biz geçmişimizin, kendi milletimizin, kendi medeniyetimizin genetiğini alt beynimizde taşıyoruz ve kendimizden sonraki neslimize de intikal ettiriyoruz. Batılılar da kendi geçmişlerinin, kendi milletlerinin, kendi medeniyetlerinin genetiğini alt beyinlerinde taşımaktadırlar. Kısaca, biz hak, adalet, merhamet, şefkat kokan bir tarihî mirasın genetiğini taşıyoruz; Batılılar ise kan ve gözyaşının, güç ve kuvvetin geçerli olduğu, hak, adalet, merhamet ve şefkat sözcüklerinin dillerinde dahi bulunmadığı bir medeniyet

havzasının genetiğini taşımaktadırlar.

Netice olarak, dünyayı son iki bin yıldır kan ve gözyaşına boğan Batı dünyasıdır, Batılı insanın kültürel genetiğidir. Bu dünyayı, kan ve gözyaşına boğan Batı'nın gerekçeleri çok da önemli değildir. Medya gücüyle geniş kitlelerin muhakeme yeteneğini iğdiş edip, bilgi kirlenmesiyle toplulukları dezenformasyona uğratsa da, bu mızrak artık çuvala sığmıyor.

Şu noktayı da vurgulamak istiyorum: Bugünü anlamak için, şöyle bir 20 yıl kadar geriye gidelim. Yıl, 1988. Yer, Brüksel. NATO Genel Sekreteri *John Galvin*, Nato toplantısında, görevinin sona ermesi nedeniyle, veda konuşması yapmaktadır. Konuşmasının ana eksenini; soğuk savaşın sona ermek üzere olduğu, Sovyetlerin dağılmaya başladığı ve hür dünyanın soğuk savaş dönemini zaferle sona erdirdiği gerçeğini belirtmesi oluşturuyordu. John Galvin, sona eren bu süreçle NATO'nun işinin bitmediğini anlatır ve yeni hedefi işaret eder: "...evet, soğuk savaştan galip çıktık. 70 senelik yanıltıdan sonra 1300 senedir asıl sorun

teşkil eden hususa gelelim: Bu, İslam ile olan mücadelemizdir!"

Evet, artık hedef bellidir. Batı emperyalizminin, yaşayabilmek için kendisine mutlaka bir düşman bulması gerekiyordu. Artık bu saatten sonra NATO, emperyalizmin askerî kanadı, Birleşmiş Milletler siyasal kanadı, IMF ve Dünya Bankası ekonomik kanadı olarak işlev görecekti. Yeni düşmanın teorik altyapı bahaneleri ve gerekçelerinin devreye sokulma zamanı gelmişti artık!

Ve... Evet, *Samuel Hungtinton* 1993 yılında sahneye çıktı. Medeniyetler Çatışması şeklinde işi götürdü, sonra konuyu sosyo-politik bir makaleye çevirdi, nihayet 1996'da kitaplaştırdı. Medya ve iletişim araçları sayesinde dünyanın her tarafında aydınlar ve siyaset adamları bu tezi tartışmaya başladılar. Böylece Batı emperyalizmi hedefine ulaşmıştı. B.O.P.'un zihnî ve entelektüel altyapısı tamamlanmıştı. Burada Hungtinton'u ve tezini tartışmak istemiyorum. Sadece kartvizitindeki birkaç sıfatını söylersem, zannedersem konu herkesin kafasında

aydınlanacaktır. Prof. Dr. Samuel Hungtinton Harward Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Başkanı, ABD Millî Güvenlik Kurulu Strateji Direktörü, ABD Siyasal Bilimler Derneği Başkanı, Foreign Affairs Dergisi Kurucusu ve Editörü.

Dünya kamuoyunun zihinsel altyapısı hazır hale getirildikten sonra, sıra ABD ve Batı kamuoyunun desteğine gelmişti. Ve nihayet 11 Eylül, İkiz Kuleler, El-Kaide, Küresel Terör... vs. vs.

B.O.P. için artık her şey hazırdı.

Teo-politik akla sahip olmayan ve stratejik akıl üreten merkezlere sahip olmayan ülkelerin yöneticileri ve aydınları, sadece sahnede sergilenenleri seyretmekle meşgul idiler. Hâlâ da öyle değiller mi?..

Temmuz 2007

Not: B.O.P. (Büyük Ortadoğu Projesi), son

dönemlerde muhalefet tarafından çok istismar edildi ve iç politika malzemesi yapıldı. ABD'nin bu planı işlemedi. Muhalefetin iddialarının aksine, bu projenin hayata geçirilememesinin asıl nedeni ve önündeki engel Türkiye oldu.

Türkiye'nin Ortadoğu'da yürüttüğü aktif politika ABD ve Batı'nın canını çok sıktıysa da, İsrail'i çıldırtmaya yettiyse de, yine de projelerini hayata geçiremediler. Hükümeti ABD ve İsrail ile işbirliği yapmakla suçlayan muhalefet, "ONE MINUTE" olayıyla yüzü kızarmadıysa bile sessizliğe gömüldü. Bugün Tunus'ta, Mısır'da, Libya'da, Yemen'de gerçekleşen halk ayaklanmalarının tetikçisi, bir anlamda "ONE MINUTE" olayıdır.

Nisan 2011

Türk Demokrasisinin Gelişiminin Önünde Oluşturulan Üç Set:

DİNDARLARIN MİLLİYETÇİ, ALEVİLERİN LAİK ve KÜRTLERİN ETNİK DAMARI

•••

Bu coğrafyada yönetenlerle yönetilenler arasında problem XIX. yüzyılın başında kendisini hissettirmeye başladı. Sanayi Devrimi'ni tamamlamış, yönetim anlayışında Kilise'nin boyunduruğundan kurtulmuş, hukukla beslenen seküler siyasal sistemlerle tanışmış bir Avrupa karşısında, Osmanlı Devleti'nin askerî açıdan hantallığı, ekonomik açıdan zayıflığı aydınların dikkatlerini ister istemez Batı'ya çevirmişti. Yaşadıkları dünyanın dışında da bir dünya olduğunu fark etmişlerdi. Bu yeni dünyada yönetim daha "**katılımcı**"ydı. Katılımcıların yönetimdeki yetki ve hakları

"**hukukla güvence altına**" alınmıştı. Zihinleri ve ruhları bu "**katılımcı yönetim anlayışı**"nın teorik bilgi ve söylemleriyle beslenen aydınlar, kendi ülkelerindeki geri kalmışlığın temel nedenini yönetim anlayışına bağlamışlardı. Bu nedenle Tanzimat'la başlayan mücadele, aslında "**yönetimde söz hakkını ele geçirme mücadelesi**"nden başka bir şey değildi.

Osmanlı'nın geleneksel yönetim anlayışına itiraz eden aydınlar, isteklerinin meşruiyet kaynağı olarak "**halk**"ı ve onun yönetimde var olması gereken "**hak**"kını gösteriyorlardı. I ve II. Meşrutiyet, bu söylemlerle toplumdan destek buldu ve nihayet 1920'lerde Osmanlı Devleti tasfiye edilince, millî iradeye dayalı Cumhuriyet yönetimi kuruldu. I. Dünya Savaşı'nda 4 milyon kilometrekare toprak kaybetmiş, 5 milyon'a yakın insanını yitirmiş, Millî Mücadele'yi çok güç şartlar altında gerçekleştirip, istiklâlini zar zor kurtarmış, savaş artığı 13 milyon nüfusundan 8.5 milyonu kadın, geri kalanları yaşlı, sakat ve çocuklardan oluşan bir toplumla yeni bir devlet kuracaksınız!.. Bu hiç de kolay bir iş değildi. Nihayet dünyada geçerli olan

yönetim anlayışı "**ulus devlet modeli**"ydi ve 1923'te bu modeli esas alan Cumhuriyet kuruldu. Artık parlamenter sistemle, yani halkın özgür iradesiyle seçtiği temsilciler vasıtasıyla kendi kendisini yönetmesi söz konusuydu. Ama ortada bir gerçek vardı: Bu 13 milyon nüfus eğitimsiz, aç ve perişandı. Karnını doyurmaktan, hayatını devam ettirmekten başka bir düşünceleri yoktu. Bu nedenle sistemin kuruluşuyla da işleyişiyle de zihnen bile olsa ilgilenecek durumda değillerdi. Evet, ülkede bir parlamento vardı. Seçime benzer bir şeyler de oluyordu: Sandıklar kuruluyor, usulen oy da kullanılıyordu. Fakat milletvekillerini Ankara'dan üç kişi belirliyordu. Bu parlamentodan bir başbakan ve bakanlar kurulu da oluşuyordu ama, bu da bir kişinin tayin etmesiyle oluyordu. Özetle "**Millî İrade**"nin "**M**"si bile ortalıkta yoktu.

1950'lere gelinceye kadar, resim kabaca şöyle teşekkül etmişti: Adı Cumhuriyet olan bir sistem vardı, fakat demokratik değildi. Devlet'in kurumları ve yasaları vardı, fakat bu devlet bir hukuk devleti değildi; çağdaş normlardan uzaktı,

insan haklarına saygılı değildi. Devlet, millet için değil, millet bu yeni, tasarlanan devlet için konuşlandırılmıştı.

1950'deki çok partili seçimlerle beraber, bu topraklar ve Anadolu insanı demokrasinin bir diğer yüzü ile tanıştı. Sistemin kurucu damarı ve bu damardan beslenen seçkin ve elitlerle Anadolu halkı, o günden bugüne sistem üzerinde bir kavga vermekteydiler. Seçkinler bu kavgada pozisyonlarını kaybetmemek için her türlü yola başvurdular: Askerî darbelerden tutun da, polis tüzüğüne benzeyen Anayasalara, millî iradenin önüne set olarak diktikleri anayasal kuruluşlardan tutun da, oluşturdukları "**derin**" yapılarla halkı kamplara bölüp, birbirine kırdırarak, bu statükoyu 2010'lara kadar korumayı başardılar. Bütün hedef, demokrasiyi önleyerek, statükoyu devam ettirebilmekti!

60 yıllık bu mücadele, sistemi "**tek partili baskıcı bir yönetim**"den ancak üçüncü dünya demokrasisi diye isimlendirilen "**üçüncü sınıf bir demokrasi**" seviyesine çıkarmıştır. 1950'de başlayan bu serüvende, demokrasi denen "**şey**"e

karşı statükoyu muhafaza etmek için sistem, onlarca ciddi, yüzlerce tâli "**engelli bariyer**" ihdas etmiştir. Bunları tek tek burada ele alıp izah etmek, bu yazının sınırlarını aşar. Bu nedenle askerî darbeleri, polis tüzüğüne benzeyen anayasaları, askerî vesayeti, Millî Güvenlik Kurulu ve başta Yüksek Yargı kurumları olmak üzere anayasal kuruluşları ve tabi statükoyu korumak üzere oluşturulan askerî ve sivil bürokrasi ile denetim altına alınan basın... vs. bütün bunları bir tarafa bırakıp, sistem tarafından "**statüko**"yu korumak üzere, bir toplum mühendisliği projesi olarak yaklaşık 60 yıl çok başarılı bir şekilde uygulanan ve demokrasimizin gelişmesini önleyen, statükoya da meşruiyet sağlayan üç "**set**"ten bahsedeceğiz. Bunlar: Dindarların milliyetçi, Alevilerin laik, Kürtlerin etnik damarlarıdır.

Evveliyatı Olmayan Ulus Devlet!

Öncelikle Anadolu'nun dindar halkında bu "**milliyetçi damar**" nasıl oluştu ona bakalım. Tüm evrensel dinlerde olduğu gibi, İslam da ırkçılığı ve ona dayalı milliyetçiliği reddeder. Bu

evrensel ilkeyi de, her mümin iyi kötü bilir. Selçuklu ve Osmanlı imparatorluk tecrübesi de bu anlayışın fiili kanıtıdır. Fransız İhtilali'nden sonra gerek Avrupa'da ve gerekse Osmanlı coğrafyasında okumuş genç nesiller üzerinde etkisini hissettiren milliyetçilik dalgası dahi, İslam toplumlarında dini dışlayamamıştır. Türkçülük akımının teorisyenlerinin ve öncülerinin bir kısmı, gönülsüz de olsa, bu çağdaş ideolojinin yanına dini monte etmeyi sosyolojik bir gerçeklik ve zaruret olarak görmek zorunda kendilerini hissetmişlerdir. Millî Mücadele esnasında da bu "**format**" hep özenle gözetilmiştir. Ancak Millî Mücadele zafere ulaştıktan ve Cumhuriyet kurulduktan sonra kademeli olarak bu formatın "**dinî vechesi**"nden vazgeçilmiş, hatta zaman içinde onunla mücadele edilmiş ve din sosyal hayatın her alanından uzaklaştırılmaya çalışılmıştır. Bu dönemde bir yandan milliyetçi damar söylemde "**Türkçülük**" üzerine inşa edilirken, diğer taraftan tarihte Türkü "**Türk**" yapan tüm vasıf ve özelliklerle de mücadele edilmiştir. Türk milletinin tarihi, tarih felsefesi, dünya görüşü,

hayat tarzı, inançları, manevî değerleri, örf-âdet ve gelenekleri, musikisi, giyim kuşamı... kısaca özüme ait neyi varsa, bunlar yok edilmeye çalışılmıştır. Eğer mümkün olabilseydi, özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemi, tarihin sayfalarından çıkarılıp yaşanmamış kabul edilecekti.

Rejimin bu politikası, dindar halkın milliyetçilik damarını güçlendirdi. Anadolu insanı, dinî damarıyla millî damarını birleştirerek Osmanlı'ya sahip çıktı. Bu duygu sadece Türklere has değildi. Kürtler, Çerkezler, Boşnaklar, Arnavutlar... etnisitesi ne olursa olsun, Osmanlı'yı sahiplenmede Türklerden hiç de geri kalmadılar. Böylece Cumhuriyet dönemi boyunca iki tarih tezi bu topraklarda hep çatıştı durdu: *Resmî tarih*, *gerçek tarih!*..

Bu resmî tarih anlayışı, Anadolu'nun geleneksel inancıyla beraber, tarihini de hedef tahtasına oturtunca, belki de hiç istemediği halde dolaylı yoldan Anadolu halkının bugünkü "**millî damarı**"nı beslemiş oldu. Böylece Anadolu halkı geçmişine, özellikle de Osmanlı'ya sahip

çıkmakla, dinine sahip çıkmayı özdeşleştirmiş oldu. Cumhuriyet kadrolarının, yeni rejimi oturtmak için çağdaş dünyanın görüntüdeki değer yargılarını topluma dayatarak kabul ettirmeye çalışmaları, bunun için de Osmanlı tarihinden cımbızla çekip çıkardıkları küçük olumsuzlukları abartarak, hatta zaman zaman gerçekleri ters yüz ederek, uydurarak tüm geçmiş tarihi karalamaları, Anadolu insanının vicdanını yaralamıştır. Bu konuda öylesine hassaslaşmıştır ki, Osmanlı padişahlarının, Osmanlı bürokrasisinin insan olduğunu, onların da zaaflarının olabileceğini dahi akıl defterinden silmişlerdir. Osmanlı, hatası olmayan 600 yıllık bir "**Asr-ı Saadet**"tir! Cumhuriyet kadrolarının Osmanlı dönemine vicdansızca ve alçakça saldırmaları Anadolu insanını "**toptancılık psikolojisi**"ne götürmüştür. Osmanlı hiç hata yapmadı, hiçbir kabahati, kusuru olmadı... Kötülükler ve şer, hep ötekilerden sudûr etti.

Hayatın gerçekleriyle uyuşmayan bu anlayış, Anadolu insanının zihnini ve ruhunu şu şekilde formatladı: Osmanlı lehine söylenen her şeyin -velev ki gerçek olmasın- kabulüne, Osmanlı

aleyhine söylenen her şeyin -velev ki gerçek olmasın- reddine, hem de hiç sorgulanmadan...

Tek parti döneminde Cumhuriyet kadroları, Türk milletinin insanlık tarihi sürecinde medeniyet havzasındaki mühürlerini, ayak izlerini yok etmek için uğraştı, durdu. Hedef, maziyi toptan yok etmek ve evveliyatı olmayan bir "ulus devlet" inşa etmekti! Bu ulus devletin fertlerinin zihinlerini de Kars ile Edirne arasına hapsetmek... Bu nedenledir ki, küçücük iki kişilik bir limited şirketin tasfiyesi dahi en az iki üç yıl sürerken, koca bir imparatorluğun tasfiyesi birkaç ayda gerçekleştirilmiştir.

1950'lere gelince iş değişti. Dünyanın gidişatına ayak uydurmak zorunda kaldık. Özellikle "**güvenlik sorunu**" bizi Batı dünyasına yanaşmaya mecbur bıraktı. Bu mecburiyet de çok partili sistemi doğurdu. Sistem, 1950'ye kadar "**Cumhuriyet ve halkın kendi kendini yönetmesi masallarıyla**" işi idare etmişti, ancak, 1950'de şamarı yiyince, şapkasını önüne koydu ve düşünmeye başladı. Artık millî iradeyle iktidar olmak hayaldi. Ama buna bir çare de

düşünülmeliydi. Kurdukları Cumhuriyeti, Haso ile Memo'ya, ağzı çorba kokanlara[2] teslim edemezlerdi. Kısa bir süre sonra 1950'nin şoku atlatıldı. 1952'den itibaren hazırlıklara başlandı. Gerekçe hazırdı: İnkılâplar ve Cumhuriyet... Hâlbuki 1938 10 Kasım'ından bu yana ne CHP ne de İnönü, bir tek sefer olsun inkılâpları, ilkeleri ağızlarına almamışlardı. Atatürk'ün resimlerini paralardan, devlet dairelerinden kaldırmışlardı. Millî Eğitim'in bastığı kitaplarda da resimleri artık yer almıyordu. Ama demek ki şimdi lazım olacaktı. Bahane de "**kuzunun suyu bulandırması...**" Ordu içinde hemen bir cunta teşekkül ettirdiler. Ve askerî darbeler dönemi... Üstelik ilkinde bir başbakan, iki bakanı astılar, Türk ordusundan da Anadolu toprağı kokan, kumaşı Anadolu insanının tezgahından dokunmuş yaklaşık 5000'in üzerinde subayı emekliye sevkettiler. Utanmadan, sıkılmadan yaptıkları bu alçakça darbeyi de millete tam 20 yıl bayram olarak kutlattılar[3]. Bu edepsizliğe 12 Eylül'ün cuntabaşı bile isyan etti ve bayram olarak kutlanmasını kaldırdı.

Sistemin ağababaları, halkın oyuyla bir daha iktidara gelemeyeceklerini bildikleri için, hazırladıkları anayasalarla, icat ettikleri anayasal kurumlarda oluşturdukları kadrolarla, millî iradeyi tekellerine aldılar ve gizli iktidarın hep gerçek sahipleri oldular. Artık millî iradeyle gelenler, sadece YOL–SU–ELEKTRİK işine bakacaklardı. Ama devletin yönetimi hep bu anayasal kuruluşlar eliyle sağlanacaktı. Bütün bunları da asker, Millî Güvenlik Kurulu marifetiyle kontrol ve sevk edecekti. Bu yapı kanun yoluyla legalite kazanmayı bile zamanla yeterli bulmadı ve kendi içinde bir de "**derin yapılanmaya**" gitti. Böylece devlet, tabiri caizse "**gizli bir güç**" tarafından yönetilmeye başlandı.

Bu derin yapı, devletin stratejik aklını da zamanla ele geçirdi ve "**toplum mühendisliği**"ne soyundu. Bu anlayış, 28 Şubat ile zirve yaptı. Ülkeyi bir tiyatro sahnesine çevirdi; iki üç figüranla (Müslim-Fadime, Kalkancı) 65 milyonu oyaladı ve bu ülkenin 22 bankasının içinin boşaltılarak, bu fakir milletin cebinden 50 milyar doların üzerinde para hortumlanmasına zemin hazırladı. Bu dönemde birçok özel

bankanın veya bu bankaların bağlı oldukları holdinglerin yönetiminde yer alan emekli generallerin isimleri Cumhuriyet tarihinin ibretlik sayfalarında yer alacaktır hiç şüphesiz[4]. Böylece, bu yurtseverler (gerçekte bu ülkenin ve milletin imkanlarını sevenler), ülkeyi IMF'ye teslim etmiş, ekonomik ve siyasî bağımsızlığını tehlikeye atmaktan çekinmemiş, başta İsrail olmak üzere birçok emperyal güçle son derece tehlikeli ikili işbirliği anlaşmalarına bağımsızlık, Atatürkçülük, laiklik, Cumhuriyet'in kazanımları edebiyat ve alkışları eşliğinde de imza koymasına sebep olmuşlardır.

İşin bu tarafını, lafı fazla uzatmadan tarihçilere bırakalım da bu "**derin yapı**"nın toplum mühendisliğinin dindarların "**milliyetçi**", Alevilerin "**laik**", Kürtlerin "**etnik**" damarlarını nasıl harekete geçirdiklerini ve statükoyu korumak için bu damarları nasıl ustaca kullandıklarını ele alalım.

İmparatorluk Bakıyyesi Halklardan Ulus İnşası

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde, yaklaşık olarak bin yıldır bir arada yaşayan Sünni Müslümanlar, Aleviler ve Kürtler, imparatorluğun dağılış sürecinde de müşterek bir kaderi paylaşmışlardı. Millî Mücadele'ye de tam destek vermişlerdi. Yeni devletin kuruluşuna da katkıda bulunmuşlardı. Ancak bir cihan imparatorluğunun bakiyesi olarak kurulan bu yeni devlet, bir "**ulus devlet**" formatında şekillenecekti. Kuruluş aşamasında bu üç ana unsur bir problem teşkil etmese de, Batılılaşma sürecinde Sünni Müslümanlar; ulus devlet formatında, Aleviler ve Kürtler ileride problem kaynağı haline gelebilirlerdi. Bu nedenle bu grup "**laikleştirilmeli**", Aleviler ve Kürtler ise asimile edilerek "**Türkleştirilmeli**" idiler. Ayrıntısına girmeden hemen baştan şunu ifade edeyim ki, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Şeyh Sait İsyanı, Menemen Vakası, Ağrı ve Dersim isyanları hep bu amaca yönelik başarılı "**devlet operasyonları**"dır. Bu operasyonlar neticesinde bu üç grup da sindirildi. 1960 Askerî Darbesi'nden sonra ise toplum mühendisliği projeleri çerçevesinde bu üç ana unsurun

birbiriyle çatışması hayata geçirildi. İlerici-gerici, Sağcı-solcu, Alevi-Sünni, Türk-Kürt çatışmaları hep bu programın bir parçasıydı.

Tabloyu bu şekilde netleştirdikten sonra, Alevi ve Kürt unsurundan önce, devletin bu baskılarına rağmen dindar kitlede meydana gelen "**milliyetçi damarı**" ele alalım ve demokrasinin bu coğrafyada gelişmesinin önündeki engellerden biri haline nasıl geldiğini görelim.

Dindar Sünni kitlenin milliyetçi damarı iki ana "**hat**"tan besleniyordu:

1. Dinî Hat: Her ne kadar İslamın evrensel prensipleri etnik milliyetçilik ve ona dayanan anlayışı reddediyorsa da, dinî naslarla kutsanan vatan anlayışı, cihat, küffara karşı Müslümanların mal, can, ırz, namus emniyetini sağlama düşünce ve inancı, millî damarı beslemiştir. Ululemre itaat, Müslümanların huzur ve refahını gözetme anlayışı devlete ve yönetime itaati de beraberinde getirmiştir.

2. Tarihî Hat: Buna, dinle adeta yoğrulmuş

olan maziye, geçmişe, iftihar tablolarıyla bezeli tarihe duyulan "özlem hattı" (nostalji hattı) da denebilir. Bu damarda ümmetin tarihi pek belirgin değildir. Örneğin, imam hatip ve ilahiyat tahsili yapanlar, dinî cemaat ve tarikatlara mensup olanlar dahi, İslam tarihinin çok önemli ve temel parçaları olan Emevî, Abbasî devletlerinin tarihleriyle kendilerini "**ümmet bilinci içinde dahi**" özdeşleştirmezler. Adeta ümmetin bu geçmiş tarihine fransızdırlar. Hatta Cumhuriyet kadrolarının eğitim alanında, akademik çalışmalarda İslam tarihinin bu dönemlerine acımasızca saldırmaları, karalamaları bile bu kesimi pek rahatsız etmemiştir. Buna karşın Cumhuriyet kadrolarının Selçuklu'ya ve özellikle "**Müslüman Osmanlı**"ya karşı insafsızca ve acımasızca saldırmaları; Anadolu halkının "**dinî hassasiyetini millî hassasiyetle birleştirmiş**" ve bu birleşme, dindar kesimde "**milliyetçi bir damarın güçlenmesine**" sebep olmuştur.

Türkiye'deki Kutuplaşmanın Dinamiği: İnanç

Bu tespitlerden sonra, bu yazının sınırlarını zorlamadan, okuyucunun algılamasını kolaylaştırmak için, yakın tarihten bir iki örnekle konuyu netleştirmeye çalışalım. Örneğin, *12 Eylül 1980 öncesi Türkiye'deki sağ sol kutuplaşması*nı ele alalım. Dünya coğrafyasında temelinde iktisadî ilkelerin rol oynadığı bu ayrışma, Türkiye'de "**inanç**" bazında şekillenmiştir. Dinî değerlere karşı ne ölçüde olursa olsun, olumsuz hassasiyetlere sahip kesimler, solda yer alırken, ekonomik değerleri açlık sınırı ölçüsünde de olsa, dinî hassasiyetleri müspet olanlar sağda yer almışlardır. Bugün dahi millî gelirden pastanın aslan payını alan, oturdukları semtlerde ev kiralarının DOLAR ile EURO ile ödendiği bölgelerde, ezici çoğunluk olarak sol partilere oy çıkması, gecekondulardan ise sağ partilerin galip çıkmaları, sadece Türkiye'ye has garabetlerdendir. Bu tezimizi destekleyen bir diğer nokta da, Alevi vatandaşlarımızdır. Ekonomik yönden alt tabakada yer almalarına rağmen, Sünni dindar kitleye besledikleri tarihten gelen olumsuz duygulardan dolayı solda yer almaktadırlar.

Dindar kitlenin bu damarını aşamayan, Türk milliyetçiliğini siyasî hareketinin motor gücü yapan MHP, 1969-1975 yılları arasındaki bocalamayı atlatarak, dindar tabanın bu milliyetçi damarını esas almıştır. Nihal Atsız çizgisiyle oluşan Türkçü-Milliyetçi söylem 1975'lerden itibaren "**Tanrı Dağı kadar Türk, Hira Dağı kadar Müslüman, kanımız aksa da zafer İslamın**" çizgisine dönüşmüştür. Kısa zamanda bu damar öylesine güçlenmiştir ki 12 Eylül darbesi, solla beraber sağı da acımasızca ezdiği halde, sağ taban bırakın devlete küsmeyi, bu darbeyi yapanları dahi karşısına almadı. Tıpkı solun 1960 askerî darbesine sıcak baktığı gibi, sağ da 12 Eylül darbesine hep sıcak baktı.

Tabloyu en net şekilde izah edecek dönem, hiç şüphesiz 28 Şubat'tır. Statükonun muhafızları 28 Şubat'ta hazırladıkları bir senaryoyla dindar kitlelerin iktidara getirdiği hükümeti alaşağı etmekle kalmadılar; dindar kimliği belirgin insanlara karşı icat ettikleri "**kamusal alan**" zemininde bir cadı avı başlattılar. "**Din**"le direkt-dolaylı ilgisi az veya çok, her ne suretle olursa olsun, tespit edilen kimseleri önce ordudan

temizlediler. Her yıl Askerî Şura toplantılarına muğlak gerekçelerle sunulan dosyalar hiçbir ciddi tetkike tâbi tutulmadan hemen işleme konuluyor ve bu personelin, ne kadar başarılı olursa olsun, derhal işine son veriliyordu. Bu arada başta emeklilik olmak üzere, yıllarca orduya ve devlete hizmet etmiş bu insanlar, hiçbir sosyal haktan da faydalanamıyorlardı. Askeriyenin bu tasarrufuna karşı yargı yolu da kapalıydı.

Tarihe not düşmek açısından bir noktayı açıklamakta fayda görüyorum. Bu muamelelere maruz kalan subay ve astsubayların "**irtica**" ile uzaktan yakından ilgileri yoktu. Ya hanımlarının başları örtülüydü, ya Cuma namazlarına gittikleri tespit edilmişti. Bu "**kabahatler**" onların ordudan atılmaları, sosyal ve hukukî haklarının ellerinden alınmaları, ibret-i âlem olsun diye de çoluk çocuklarıyla "**açlığa**" mahkûm edilmeleri için yeterli sebeplerdi. Çünkü ordu, bu dönemde ipleri ellerine geçirenlere göre bu topraklarda millete karşı "**statüko**"yu korumakla görevliydi. Bu statükonun merkez noktasını da "**laiklik**" teşkil ediyordu.

Karısının başı örtülü, Cuma namazı kılan bir insan "**laiklik karşıtı**" olarak algılanıyordu ve bu kişinin orduda yeri olamazdı! Nitekim bu "**ölçü**"yü en veciz şekilde o günlerde basına verdiği bir demeçte, 12 Eylül cuntasının lideri Evren ifade etmişti: "**Türkiye'de laikliğin ölçüsü rakı ve leblebidir!**" Anlayış bu olunca, içki içmeyen bir subay, kelimenin en hafif deyimiyle Atatürk'ün kurduğu bu Cumhuriyet'le "**barışık**" değildi. Bu nedenle 28 Şubat'ın cunta zihniyeti, bu cadı avında her yolu mubah görüyor, dindar olup olmadıklarından şüphelendikleri personelin evleri olur olmaz saatlerde çeşitli bahanelerle ziyaret ettiriliyor ve evde "**din**"i çağrıştıracak bir obje (seccade, dinî levha vs.) olup olmadığı araştırılıyordu. Ramazan'da ise oruç tutup tutmama önemli bir kriterdi.

Ordu ile ilişkileri kesilenler ise yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, topluma ibret-i âlem olsun diye, yeni hayatlarında da rahat bırakılmadılar. Öncelikle Refahlı belediyelere baskı uygulanarak, askeriyeden atılan bu insanların buralarda işe alınmaları önlendi. Zamanla bununla da yetinilmedi, özel sektöre de baskı

yapılarak, buralarda istihdam edilenler işten çıkarıldı. Böylece, bir kez daha vurgulayalım, ibret-i âlem olsunlar diye, çoluk çocuklarıyla açlığa mahkum edildiler.

Bu insafsız ve acımasız uygulama, elbette tüm Silahlı Kuvvetler tarafından tasvip edilmiyordu. Ancak komuta kademesini ve idarî makamları ele geçiren "**ideolojik ve mezhebî**" bir anlayışın temsilcileri, tüm ipleri ellerine geçirmişler ve bunları acımasızca uyguluyorlardı. Deniz Kuvvetleri'nde kurulan Batı Çalışma Grubu marifetiyle sivil alanda da tüm ülke sathında dindar insanlar fişleniyordu ve kamu görevinden atılıyorlardı. Binlerce başörtülü genç kız üniversitelerden bu gerekçeyle atıldı. Binlerce bayan öğretmen ve memurun bu gerekçeyle işine son verildi. Ülkede öyle bir hava oluşturuldu ki başörtülü olanlar mahkeme salonundan çıkarıldı, hastanelerde tedavileri yapılmadı. 70-80 yaşındaki hacı dedeler, ordudaki (ister öğrenci, ister subay) üçüncü derecede de olsa akrabaları zarar görmesin diye, sakallarını kesmek zorunda kaldılar. Silah altındaki çocukların anneleri, yemin törenlerinde

dahi olsa başörtülü oldukları için kışlaların kapılarından alınmadılar.

Muhkem Set: Milliyetçi Damar

Bu olumsuz tabloyu sayfalarca uzatmak mümkün. Ama bu yazının amacı, 28 Şubat'ın bu hukuksuz ve insafsız tablosunu gözler önüne sermek veya kitlelere bir daha hatırlatmak değil. Amaç, "**dindar kitle 28 Şubat'la maruz kaldığı bu haksız baskılara, zulümlere karşı dahi, nasıl olur da devletten soğumaz, nasıl olur da devletin ihtiyaç duyduğu alanlarda kendisine bu yapılanları bir kenara bırakır ve devletin yanında yer alır?**" sorularına açıklık kazandırmaktır. İşe bu soruların, hatta bu içerikteki yüzlerce sorunun biricik cevabı: Dindar kitlelerdeki "**milliyetçi damar**"... Lafı daha fazla uzatmadan sadede gelelim. Devlet gücünü ele geçiren 28 Şubat Cuntası'nın bu hukuksuz ve insafsız baskılarına rağmen, o milliyetçi damar bu insanların "**devlete küsmelerine, kırılmalarına**" hep mani oldu. Başörtülü anneler, sakallı babalar, silah altındaki çocuklarını birkaç saatlik de olsa yemin

törenlerinde görebilmek için yüzlerce kilometre katederek geldikleri, kışlaların tel örgülerinden içeri alınmadıkları halde, birkaç ay sonra o çocuklarının "**şehit**" tabir edilen "**cenazeleri**" önlerine konulduğunda, bırakın isyan etmeyi, musalla taşları başlarında "**Vatan sağolsun, bir çocuğum daha var, onu da gönderirim, icab ederse, bu yaşımda ben de giderim...**" diye gözyaşları içinde haykırmaktan geri durmuyorlardı.

İşte "**püf noktası**" burası idi. Dindar kesimin bu milliyetçi damarı, sadece bu konuda değil, tüm millî meselelerde devletin yanında yer alıyordu. Örneğin, Ermeni meselesinde, Fener Patrikhanesi'nin ekümeniklik iddiaları karşısında, misyonerlik meselesinde... Kısaca akla gelebilecek her millî meselede dindar kitlenin bu "**milliyetçi damarı**" bilâ kayd u şart yıllardır **kendisini ezen "statüko**"ya karşı, o kutsadığı "**devlet**"in yanında, iç burukluğunu dahi dışarı vurmadan saf tutuyordu.

Gerçi bu "**derin yapı**" bunun için de önlem almıştı. Bazı küçük siyasî partileri, bazı

tarikatları ve sivil toplum örgütlerini (ki bunların bazılarının medya organları da vardı) kontrolüne almıştı. Bunların görevi, siyasal İslam bağlamında tarif edilen hareketlere (Refah ve AK Parti), organize İslamî cemaatlere (özellikle Fethullah Gülen cemaati) dinî açıdan saldırmak, bunları dindar kitlelerin gözünden düşürmek, ayrıca askerî cuntaların dindar kitleye karşı uyguladıkları baskıyı, "**peygamber ocağı**" edebiyatıyla dengelemekti! Dikkat ediniz, elinde medya gücü de olan bu kesimler, Ergenekon konusunu gündemlerine dahi almamaktadırlar. Zaman zaman bu konu kendilerine hatırlatıldığında da, Türkiye'nin daha önemli ve öncelikli problemleri var deyip geçiştirmektedirler!

Derin devletin toplum mühendisleri dindar halkın bu milliyetçi damarını gerçekten iyi analiz etmişlerdi. Ülkenin %70'ini oluşturan bu dindar kitlenin, şartlar ne olursa olsun, ne kadar ezilirse ezilsin, bu "**milliyetçi damarı**" nedeniyle, ihtiyaç duyduğu anda devletin yanında yer alacağından hiçbir zaman şüpheleri olmadı. Bu nedenle bu geniş kitlenin "**vatandaşlık hakları,**

insanî hakları, hiçbir zaman statükonun umurunda olmadı. Demokratik haklar, hukukun üstünlüğü, inanç hürriyeti vs. olmasa da olurdu, nasıl olsa bu kitle devlete küsmezdi..."

Bu hatırlatmalardan sonra, esas söylemek istediğimiz noktaya gelelim. Özetle, derin devlet "**Bu geniş tabanın 'demokratik haklarına' saygı göstermezsem bu kitle 'millî meselelerde' yanımda yer almaz.**" diye en ufak bir şüpheye düşseydi, bu kitleyi ezmezdi, ezemezdi. Demokratik ve hukukî haklarına saygı gösterirdi. Bu ülkeye evrensel demokrasinin ilkeleri, evrensel hukukun normları hâkim olurdu.

Yani, bu ülkede demokrasinin gelişmemesinin, evrensel hukuk ilkelerinin yerleşmemesinin nedenlerinde biri, dindar kitlenin bu "**milliyetçi damarı**" olmuştur. Ancak bugün itibariyle bu anlayışın değiştiğinin ilk işaretleri görülmeye başlandı. Ergenekon davası bunun "**milad**"ı sayılabilir. Dindar kitlenin aydınları, örneğin Ermeni sorunu hususunda farklı tellerden

çalmaya başladı bile. Deniz bitti, kara göründü. Bu nedenle buradan devlete bir uyarı yapayım: İletişimle ulaşım araçlarının gelişmesi sayesinde, insanların algılaması değişiyor. Özellikle dindar kitle birçok şeyin farkına vardı. Müslüm-Fadime mizansenleri, Hizbullah bilmem ne örgütleri... geçin artık bunları. Bu anlayışla devam ederseniz, bu büyük kitleyi kaybedersiniz. Vatan-millet-Sakarya edebiyatı bu kitleyi artık sürü psikolojiyle hareket ettirmeye yetmiyor. Bu kitle sahip olduğu bu "**milliyetçi damarı**"nın ne derece istismara müsait olduğunu farketmeye başladı. Bu damarının, bu ülkenin demokratikleşmesi, şeffaf bir hukuk devleti haline gelmesi önünde derin devlet tarafından nasıl bir "**SET**" olarak kullanıldığını gördü. Bu saatten sonra, bu kulvarda atılacak her adım, yapılacak her provokasyon, bu geniş kitleyi devletten soğutacaktır. **Benden hatırlatması!**

Alevilerin Laik Damarı

Evet, Türk demokrasisinin gelişmesinin önündeki "**İkinci Set**"i şimdi ele alalım: Alevilerin laik damarı.

Aleviler, bu coğrafyanın tarih boyunca itilmiş kakılmış mazlum halkıdır. Osmanlı döneminde özellikle Çaldıran'dan sonra dışlanmış ve aşağılanmış kimliği nedeniyle iyice sindirilmişti. İmparatorluk dağılıp Cumhuriyet kurulduğunda, yeni düzenden pek de ümitvar değillerdi. Millî Mücadele'nin lider kadrosu ve Cumhuriyetin kurucuları nezdinde de, hayal edilen "**ulus devlet**" formatında "**çıbanbaşı**" olarak telakki ediliyorlardı. Nitekim dindar kitlenin başına gelenler, bir müddet sonra Alevilerin de başına geldi. Çok zorlu bir coğrafyada koyun-keçi besleyerek hayatlarını devam ettirmeye çalışan Aleviler, vergi vermedikleri, köprü havaya uçurdukları, karakol basıp jandarma öldürdükleri gerekçesiyle "**suç işleyen vatandaşlar olarak devlet tarafından cezalandırıldıkları**" anlayışını aşan bir düşünceyle, düşman addedilerek suçlu suçsuz ayrımı yapılmadan havadan uçaklarla, karadan süpürge harekatıyla katliama uğramışlardır. Mal ve mülkleri bir savaş tabiri olan "**ganimet**" olarak adlandırılıp, devlet hazinesine aktarılmıştır[5]. Harekat tamamlandıktan sonra

ise;

1. Harekattan arta kalanlar Batı Anadolu'nun muhtelif yerlerine "**birkaç ailelik grup**"lar halinde öz be öz Türk olan köylere sürgünleri yapılmış ve eski yerleşim yerlerine (Dersim köylerine) dönmeleri engellenmiştir.
2. Bölge halkının asimile edilerek, Türkleştirilmesi için devletin hazırladığı bir plan uygulamaya konulmuştur.

Yeni rejim böylelikle kendince problemi çözmüştü. Aleviler bir yandan yüzyıllardır maruz kaldıkları Sünni baskısı yetmezmiş gibi, şimdi de Osmanlı'nın tokadına rahmet okutacak balyozla karşılaşmışlardı. Sinmekten başka yapacak bir şeyleri yoktu.

Kaderlerine rıza göstermişlerdi. Ancak Cumhuriyet bir yandan kafalarına balyoz indirirken, bir yandan da Sünni Müslümanları terbiye ediyordu. Tek parti döneminde Sünni Müslümanlara yapılan baskı da had safhaya ulaşmıştı. Din eğitimi yasaklanmış, ezan

Türkçeleştirilmiş, tekke ve zaviyeler kapatılmış, İslamın tüm değerlerine devletçe savaş açılmış, laiklik perdesi altında "**ateizm**" resmî ideoloji olarak dayatılmıştı. Bu uygulamalar Sünni dindarlara ülkeyi cehenneme çevirirken, Aleviler için, tarihten gelen o genetik damarlarında adeta bir "**intikam hazzı**"na dönüşmüştü. Karışıktı kafaları artık Alevilerin. Cumhuriyetin yerleştirmeye çalıştığı sosyal hayat, onlara haz veriyordu. Dağıldıkları her şehirde oluşturdukları mahallelere Mustafa Kemal ve İsmet İnönü adları yerine "**Fevzi Çakmak**" adını verseler de, 1938 Dersim katliamı nedeniyle Cumhuriyetin bu iki mimarına cephe almanın bir anlamı yoktu. 1960'lardan itibaren Türkiye sağ-sol kamplaşması sürecine girerken, birileri Alevi gençlerin o "**Sünni damar karşıtlığını**" kullanarak onları sol kulvarda konuşlandırdı. Türk solunun Sünni dindarlığa karşıtlığı, Alevileri bu siyasal hareketin tabii müttefiki yaptı.

Devlette "**derin yapı**" çok önemli bir ameliyatı başarıyla gerçekleştirmişti. Katliama da uğrasalar, ezilseler de, sürülseler de, o Sünni

damar karşıtlığı, Alevileri "Garnizon Cumhuriyeti"nin ve statükonun yılmaz bekçileri haline getirdi. Tarihî gerçeklerden ziyade, duygular Alevi toplumunu yönlendiriyordu. Statüko muhafızları ve onların sivil toplum mühendisleri Alevilerin bu Sünni damar karşıtlığını "**laiklik**" dolgusuyla doldurdular. Aleviler bu "**laiklik**" dolgusuyla bir yandan devlet nezdinde "**makbul**" vatandaş statüsüne görüntüde de olsa, geçici de olsa terfi ederken, bu silahla da elde ettikleri devlet gücüyle Sünnilerden yüzyılların hıncını çıkarıyorlardı. Öyle ki, zaman zaman Alevilerin hakları dillendirildiğinde, statükonun sahipleri "**Ne istiyorsunuz?**" diye sorduğunda, kendi isteklerini unutup, koro halinde Sünnilerin haklarının (Diyanet İşleri Başkanlığı lağvedilsin, Türbana hayır, İmam-Hatipler kapatılsın, katsayı v.s.) ellerinden alınmasını haykıracak bir halet-i ruhiyye içine girdiler. 28 Şubat sürecinde bu cinnet hali hem askerî hem de sivil bürokraside kendini iyice ele verdi. Demokrasi ve hukukun üstünlüğü söz konusu olduğunda, Aleviler yekvücut bir duvar ördüler. Solun o evrensel

özgürlük ilkelerinin karşısında sarsılmaz bir set oluşturdular. Sünni damar düşmanlığı kanlarına öylesine işledi ki, askerî vesayetin ve faşizmin kulvarına savrulmaları onları hiç de rahatsız etmedi. Ergenekon'un Aleviler üzerinde geçmişteki kanlı oyunları ve gelecekteki senaryoları deşifre olduğu halde[6], o Sünni damar karşıtlığı sebebiyle güneşe karşı gözlerini kapatarak gerçeği inkar etme yolunu tercih ettiler.

Alevilerdeki bu Sünni damar karşıtlığı, hiç şüphesiz Sünnilerde de Alevi damar karşıtlığını beslemiştir. Örneğin başta Cemevi sorunu olmak üzere, Alevilerin hakları sözkonusu olduğunda, Sünnilerdeki o "**millî damar**" hemen harekete geçer ve derin devletin yanı başında yer alarak böyle bir hakkın "**devletin bütünlüğüne**" zarar vereceğini dillendirir. Devleti ele geçiren statükonun, yıllarca kendisini nasıl ezdiğini, haklarını nasıl gasbettiğini unutur ve devletin resmî ideolojisinin safında yer almaktan imtina etmez!

Tarafların bu çatışma genetiğinden emin olan

devlet de, demokratik haklar hususunda kulağının üzerine yatar. Sünnilerin hakları önündeki bariyer, Alevilerin "**laik**" damarı; Alevilerin hakları önündeki bariyer ise Sünnilerin "**millî**" damarıdır.

Bu iki kesim tarihsel duygularından sıyrılıp "**evrensel insan hakları, evrensel demokrasi ve evrensel hukukun üstünlüğü**" prensiplerinde anlaşamazlarsa, derin devletin bu oyununu bozmazlarsa, demokrasinin önünde "**set**" olma görevine devam ederler.

Kürtlerin Etnik Damarı

Türk demokrasisinin gelişmesinin önündeki "**üçlü set**"ten bir diğeri de Kürtlerin "**etnik damarı**"dır. Kürtler, 1071'den beri Türklerle bir arada yaşamaktadırlar. Tam bin yıldır sevinçte, tasada kader birliği etmişlerdir. İstanbul surları önünde, Mohaç Meydanı'nda, Sarıkamış'ta, Yemen'de, Çanakkale'de, Sakarya'da, Kıbrıs'ta... beraber şehadet şerbeti içmiş, koyun koyuna yatmaktadırlar.

Bu bin yıllık süreçte hiçbir zaman Türklerden

ayrılmayı akıllarına getirmemişlerdir. Bugün dahi 30 yıldır akan kana rağmen, Türklerden ayrılma fikrine sıcak bakmamaktadırlar. PKK terörüyle savaşan binlerce korucu, Kürttür. Bugün Türkiye nüfusunun %20'sini teşkil eden laik-ulusalcı kesimden daha çok Türk millî tarihiyle özdeşleşmişlerdir. Türk tarihinin en büyük ve muhteşem devleti olan Osmanlı'ya aşk derecesinde bağlıdırlar.

Yemen'de bu muhteşem imparatorluğa ait olan vatan toprağı için yüz binlerce evladını gönüllü olarak çöle gömmüştür. Millî Mücadele esnasında, ortam son derece müsait olduğu halde, yine de Türklerden ayrılmayı akıllarından geçirmemişlerdir.

Millî Mücadele sonrası, bu vatandaş grubunun, yeni kurulan Cumhuriyet'te "**ulus devlet formatı**" için istikbalde tehlike oluşturulacağı düşünülerek tedip edilmesine karar verildi. Bölgede sıkıntılar vardı. Öncelikle bu sıkıntılar kaşınmaya başlandı ve *Şeyh Sait İsyanı* diye tarihe geçen, Piran'da bir düğün esnasında iki kanun kaçağının teslim alınması sırasında patlak

veren olaylar başladı. Basit bir zabıta olayıyla başlayan kargaşa, İttihatçı damarın provokatif faaliyetleriyle gittikçe genişledi ve sonunda gerçek bir isyan formatına büründü. Sonunda başta Şeyh Sait olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da halk üzerinde etkili ne kadar din adamı ve kanaat önderi varsa, idam ve sürgün cezalarına çarptırılarak bölge süt liman hale getirildi. Bölgenin tüm dinamiklerinin kırılmasında bu askerî harekatın acımasız ve kararlı tutumu, kurulan İstiklâl Mahkemeleri'nin yargılama usül ve kararları çok büyük etki yaptı ve bölge halkının sinmesine neden oldu. Bu, Kürtler üzerindeki operasyonun birinci ayağıydı.

Birkaç yıl sonra projenin ikinci ayağı hayata geçirildi. **Ağrı İsyanları** diye bilinen, ne için, neden isyan ettikleri de bugün dahi anlaşılamayan(!) bölge insanları hava kuvvetleriyle, kara birlikleriyle gerektiği şekilde tedip edildi(!) İş öylesine çığırından çıktı ki, hava kuvvetleri, canlarını kurtarmak için İran sınırını geçen çoluk çocuk ve kadınları yok etmek için İran topraklarına kadar geçerek, hava bombardımanı ile bu temizlik harekatına devam

ettiler. Neredeyse İran ile savaşın eşiğine geliyorduk ki, zar zor İran'a hedefimizin bu asi Kürtleri temizlemek olduğunu, yoksa İran topraklarında gözümüzün olmadığını anlatabildik de, savaşın eşiğinden dönülmüş oldu!

Kürtlerin işi tamamdı. Devlete isyan ederek suç işlemişlerdi ve artık bu ulus devletten hiçbir şey istemeye hakları yoktu. Kabahatli ve suçlu idiler; bu topraklarda güneşin altında güneşlenmelerine, bu toprakların oksijeni ile nefes almalarına müsaade edildiği için hallerine şükretmeliydiler!..

Tek parti döneminde jandarma-ağa kıskacında, ahiretlerini garanti eden şeyhlerin dizleri dibinde kaderlerine razı olarak, hamd-şükür kulvarında muti vatandaşlar olarak 1970'li yıllara geldiler. 1970'li yıllarda Türkiye'deki ideolojik kamplaşmayla beraber, dinî duyguları güçlü olan Kürt gençleri başta ülkücü hareket olmak üzere sağda yer alırken, dinî duyguları zayıf olanlar sol kulvardaki (Dev Genç, Dev Sol, Dev Yol, DHKP-C v.b.) örgütlerde siyasî mücadele

vermeye başladılar.

Devletin içindeki derin yapı, bu ideolojik kamplaşmada sağın zayıf kaldığını görünce, solun içinde mücadele veren Kürt gençlerini sağ ve solun dışında etnik bir yapılanma için yönlendirdi. Soldan ayrılan Kürt gençlerinden bir grup DDKO'yu (Devrimci Doğu Kültür Ocakları) kurdu. 1980'den sonra da bu örgütten PKK (Kürdoten İşçi Partisi, kürtçe: Partiya Korkerân Kurdüstan) doğdu.

1984'ten itibaren tam 26 senedir Türk gençleri ile Kürt gençleri savaşmaktadırlar. Buna rağmen bir türlü Türk halkı ile Kürt halkı karşı karşıya getirilemedi. Hâlâ Türkiye'nin aşağı yukarı tüm şehir ve kasabalarında Türklerle Kürtler birlikte yaşamaktadırlar. Bu anlamsız çatışmada hangi taraftan olursa olsun, cenazelerini hâlâ beraber kaldırmakta, hâlâ kız alıp vermektedirler. Bu 26 yılda "**etnik**" nedenden dolayı tek boşanma davası gündeme gelmemiştir. Bu, Türkiye'nin en büyük şansı olmuştur.

Gerek bu mücadele, gerekse tüm dünyada iletişim araçlarının son derece gelişmesi, gerekse

Kürtlerin yeni nesillerinin eğitim düzeyinin yükselmesi, ülkede "**kimlik**" sorununu ve "**temel insanî hakları**" gündeme getirmiştir. İşte bu noktada devletin içindeki derin yapı, Kürtlerin talep ettiği temel insanî ve kültürel hakları "**ülkeyi bölecek tavizler**" olarak lanse etmektedir. Bu propaganda dindar Türklerin o "**milliyetçi damarı**"nı derhal harekete geçirmekte ve böylece bu "**haklar**" hep askıda tutulmaktadır. Bu paradoks, demokratik gelişmenin, hak ve özgürlüklerin, hukukun üstünlüğünün gelişmesine mani olmaktadır.

Sonuç olarak şu tespiti yapabiliriz: 1923'te inşa ettiğimiz Cumhuriyet 87 yaşında. Bugün itibariyle üçüncü milenyumdayız. Kurduğumuz bu ulus devlette ne Sünniler, ne Aleviler, ne Türkler, ne Kürtler, ne sağcılar, ne solcular, ne laikler, ne dindarlar, velhasıl hiç kimse mutlu değil. Halbuki devletin hedefi ve amacı "**vatandaşlarını mutlu etmek**"tir. Bizimkilerin amacı ise, vatandaşın başında boza pişirmek oldu. Ergenekon bugünün işi değil. Tanzimat'tan beri var Ergenekon.

Hiçbir vatandaşını mutlu edemeyen bir Garnizon Cumhuriyeti'ni nutuklarla, cilalı laflarla, vatandaşlarına tuzak kurarak bugüne kadar getirdik. Ama artık gitmiyor!

O halde ne yapmak lazım? Çözüm nedir?

Çözüm "**Sarı Öküz Misali**"ni idrak etmekten geçiyor. Ey dindarlar, ey Aleviler, ey Kürtler... Artık sıraya girmeye heveslenmeyin. Bu çark, yeri geldi Sünninin sırtını sıvazladı, Aleviyi ezdi. Alevinin sırtını sıvazladı, Sünniyi ezdi. Laikin sırtını sıvazladı, dindarı ezdi. Dindarın sırtını sıvazladı gayr-ı müslimi ezdi. Sağcının sırtını sıvazladı, solcuyu ezdi. Şu anda solcuları ve Alevileri (ulusalcı etiketiyle) sıvazlıyor, ama gördüğünüz gibi Öymen gerçeği itiraf etti. Yıllardır misyonerlik operasyonlarında, gayr-ı müslim operasyonlarında, Ermeni meselesinde bu derin yapının dindarların o milliyetçi damarını şişirerek, onları nasıl gaza getirdiklerini, ama aynı yapı üniversite kapılarında başörtülü kızları, kışla duvarları arkasında başörtülü anaları nasıl ağlattıklarını hâlâ, hâlâ, hâlâ idrak edemiyorlarsa, bu

Garnizon Cumhuriyeti'yle onlara ebedî mutsuzluklar dilerim.

Sünnisi, Alevisi, Kürdü, kısaca her grup, devlete hakim olan bu çeteyi günahlarıyla baş başa bıraksın artık. Alevi-Sünni ile, Türk-Kürt ile, Müslüman-gayr-ı müslim ile çatışmasın. Ta ki bu topraklara evrensel demokrasi ve evrensel hukuk gelsin!

Ta ki devlete, milletin iradesi hâkim olsun!

Ta ki bu devlet, gerçek anlamda çağdaş, laik, sosyal bir hukuk devleti olsun!

Bu çarkı, günahlarıyla, yalanlarıyla baş başa bırakınız ki, bu ülke yaşanabilir hale gelsin!

Albayrak gururla dalgalansın, Türk-Kürt, Alevi-Sünni barış içinde, ülke bölünmeden, kardeş kavgası sona ersin. Ve herkes huzur içinde, hayal ettiğimiz Demokratik Cumhuriyet'te yaşayalım!

Mayıs 2010

SEFERBERLİK TETKİK KURULU

•••

Seferberlik kelimesi yakın tarihimizin en önemli sembol deyimlerinden biri, hatta birincisidir. Yaşı 50'nin üzerinde olanlar, bu kelimeyi çok duymuşlardır.

Benim çocukluğumda bu kelimeyi yaşlılar M.Ö.-M.S. gibi kullanırlardı. Şu olay Seferberlikten beş yıl önce oldu... Falan, Seferberlikten 10 yıl sonra evlendi gibi...

Bu deyim, vatanı düşmana karşı korumak için millet olarak topyekûn mücadeleye girişmeyi anlatır. Bu nedenle bu deyim kendi içinde fedakârlığı, vatan sevgisini, bayrağın kutsiyetini taşır. Bu deyimi duyan her kulak, bu deyimi telaffuz eden her dudak; vatan, bayrak, din, iman... ne kadar mukaddes dinî ve millî obje varsa, hepsini derinlemesine hisseder.

Gel gör ki, bu kadar kutsî bir zırhla sarmalanan bu kurumdan, bazı bilgiler basına sızınca, insanın aklını oynatması işten bile değil.

Gelin hep beraber basına sızan bilgilere bir göz atalım:

Bu kurum, 1952 yılında, NATO tarafından, komünizm tehdidine karşı kurulmuş. Bu normal de, anormal olan şu: Hükümetlerin haberi yok!

Peki, bu kurumu kim finanse etmiş?

CIA ve NATO!..

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni yöneten hükümetler buna onay vermiş mi? Ne gezer... Bırakın onay vermeyi, haberleri bile yok!

Yani ABD bu ülkede bir kurum kuruyor, 25 yıl finansmanını kendi sağlıyor ama bu ülkenin hükümetlerinin ne kurumdan, ne faaliyetlerinden, ne de buraya gelen paralardan haberi var!

Yahu bunu 10 yaşındaki bir çocuğa anlatsanız, o bile inanmaz bu saçmalığa!

Ama ne yazık ki, gerçek bu!

Peki, devleti yönetenlerin ne zaman haberi olmuş böyle bir kurumdan?

1974'te... ABD parayı kesince, Genelkurmay Başkanı, Başbakan Ecevit'e geliyor ve örtülü ödenekten para istiyor. Ecevit, ne parası diyor, nerede kullanacaksınız diye detaylı sorunca, Genelkurmay Başkanı açıklamak zorunda kalıyor.

Ecevit donup kalıyor. Ama bir şey de yapamıyor.

Kurumun adı 1965'te Özel Harp Dairesi olmuş. Faaliyetlerine bakarsak:

1. Adları gizli tutulan personel çalıştırmak.
2. Bu personel, ölene kadar, emekli olmaksızın, bu kurumda çalışmak zorunda.
3. Bu teşkilat, Türkiye'nin muhtelif yerlerinde, gizli silah depolarına sahip!

Bu nedenlerden dolayı, bu Seferberlik Tetkik Kurulu'nun bir diğer adı da "Gizli Ordu"!

Mehmet Altan'ın yazdığına göre, bu "Gizli Ordu", ABD Askerî Yardım Heyeti'nin Ankara

Bahçelievler'deki binasını da uzun yıllar merkez olarak kullanmış!

Ehh, normaldir... Kuran ABD, parayı veren ABD, Ankara'nın ortasında bina tahsis eden de ABD... Ama Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin hükümetlerinin bundan haberi yok!

Aynı devlet, her sabah ilkokul talebelerine İstiklâl Marşı okutur. Ayyıldızlı bayrağa selam durdurur ve bağımsızlık nutukları atar!

Utanmadan, sıkılmadan da her tarafa Atatürk'ün "Bağımsızlık benim karakterimdir!" sözünü çerçeveletip astırır!

İşin daha vahimi şu:

Bu devletin parlamentosunun göğsüne "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" diye yazmışız ama, 1959 yılında ABD ile gizli bir antlaşma daha yapılmış ve bu kurum "rejime karşı iç ayaklanma durumunda" müdahale etme, önleme ve bastırma yetkisi de almış!

T.C. Hükümeti'nden mi?.. Güldürmeyin!..

Tabii ki, ABD'den!..

Yaşasın tam bağımsız Türkiye!

Devletin bu kurumu, kendi hükümetinden habersiz, yabancı bir devletle gizli bir anlaşma yapıyor. Aman Tanrım! Hem de kendi halkına karşı!!!

Orgeneral Sabri Yirmibeşoğlu'nu yaşı müsait olanlar hatırlarlar. Şu sözler ona ait: "6-7 Eylül olayları, Özel Harp Dairesi'nin mükemmel bir organizasyonuydu."

Ne olmuştu 6-7 Eylül'de?

Gazetelere bir haber uçurulmuştu: Yunanlılar, Selanik'te bulunan Atatürk'ün doğduğu eve bomba atmışlar. Birileri bu haberle başka birilerini harekete geçirdi. İstanbul'da yaşayan gayr-ı müslim vatandaşlarımızın kiliseleri ateşe verildi, ev ve işyerleri talan edildi. Birçok insan hayatını kaybetti ve Rum vatandaşlarımız İstanbul'u terk ettiler.

General Yirmibeşoğlu, bu operasyonla iftihar ediyor. Mükemmel bir operasyondu, diyor.

Vallahi, güzel bir düşünce... Fena mı, Rumlardan kurtulduk, malları mülkleri de bize kaldı... Neyse...

Komünizm tehlikesi 1990'larda bitince, bu tür yapıları tüm NATO ülkeleri lağvettiler.

Ya biz?..

Canım bizim özel şartlarımız var... Etrafımız düşmanlarla çevrili, içerde de mebzul miktarda hain var!..

Dış düşmana karşı ordularımız var: I. II. III. Ordu ve bir de Ege Ordumuz...

Bunları anladık da, şu Özel Kuvvetler Komutanlığı nedir? Bunlar kime karşı kurulmuşlardır? Vazifeleri nedir?

Aklı erenler, 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun Kuvvet İstemi başlıklı 21. maddesi ile 1996 yılında İller İdaresi Kanunu'nda yapılan değişikliğe bir baksın.

Tıpkısının aynısı, değil mi?..

Düşman kim, bu yapılanmalar kime karşı?..

Koyun şapkanızı önünüze ve düşünün!

Son olarak, sorumluluk sahibi herkese sesleniyorum:

Bilgi kirliliği ile ortalığı toza dumana garketmeyin. Yazıktır, bu ordunun yedeği yoktur.

Genelkurmay'a gelince; açıklamalarınız hiç kimseyi tatmin etmiyor. Bu da, ordunun güvenilirliğini yokediyor. "Kol kırılır, yen içinde kalır." anlayışından vazgeçin. Her kurumda görev ve yetkilerini kötüye kullananlar olabilir. Bu tür bir avuç çeteleşmiş insanların yaptıkları, tüm kurumu bağlamaz. Ama o kurum onları koruma görüntüsü verirse, işte o zaman kurum güven kaybeder.

Arınç'a suikast iddiaları... Yapılan açıklamalar... Hele hele Hakim'i takip eden marangoz-aşçı, bırakın milleti, kargaları bile güldürmeye başladı.

Hâlâ mı psikolojik harp manevraları? Milletin gözü açıldı, artık yutmuyor. Kahveleri bir gezin

de bakın; her kahvede, her gün bir Kurtlar Vadisi senaryosu yazılıyor.

Hem de beğenmediğiniz, dudak büktüğünüz o kasketli köylü tarafından!

Ocak 2010

“GARNİZON CUMHURİYETLERİ”NİN ÇÖKÜŞÜ

•••

Tunus’ta üniversite mezunu bir seyyar satıcı olan Muhammed el-Bugazizi’nin belediye zabıtalarınca tezgâhına el konulması sonucunda, bu gencin kendini yakarak olayı protesto etmesi ile kitlesel olayların fitili ateşlendi ve bir halk hareketine dönüştü. Dalga dalga ülkenin her tarafını saran bu halk hareketi sonucu 1987’den beri ülkeyi demir yumrukla yöneten Zeynelabidin bin Ali ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. Tunus’taki bu halk hareketinin Arap ülkelerinde bir domino etkisi yapabileceği konuşulurken, olaylar Mısır, Yemen ve Cezayir’e kadar sıçradı.

Konu, haftalardır gerek dünya kamuoyunda ve gerekse Türk kamuoyunda tartışılıyor. Hasan Konuk, adeta kaynayan bir kazan haline gelen Ortadoğu’daki bu gelişmeleri ülkemizin önde gelen Ortadoğu uzmanlarından biri olan ünlü tarihçi Prof. Dr. Mehmet Çelik ile değerlendirdi.

Hasan Konuk: *Muhterem hocam, Ortadoğu'daki gelişmeleri siz de yakından takip ediyorsunuz. Bazı ulusal televizyon kanallarında bu konudaki düşüncelerinizi kamuoyu ile paylaştınız. Bu gelişmeler Ortadoğu'da nelere gebe? Ortadoğu'daki bu diktatörlüklerin süresi doldu mu dersiniz?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Öncelikle bir sis perdesini ortadan kaldıralım. Türk kamuoyunun algılaması şöyle: Tunus, Mısır, Suriye, Cezayir v.b. Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinin başında birer "diktatör" var, ülkelerini bu "tek adam" diktasıyla, keyiflerince yönetiyorlar. Şimdi halk bıktı bunlardan, bunları deviriyor, bizim gibi Cumhuriyet'e geçecekler. Algı bu, yanlış olan bu! Bu algılama, bu sis perdesi "sistem"i gözden kaçırıyor. Problem, şahısların "şahsı" ile ilgili değil, problem sistemde... Öyle olmasaydı, Mübarek "Yetkilerimi devrediyorum, seçimlerde de aday olmayacağım, oğlum da aday olmayacak." dediğinde, problem çözülürdü. Dikkat ettiyseniz, Mısır halkı "Sistem yıkılmadıkça meydanları terketmeyeceğiz!" diye

haykırıyor.

Bu diktatörlerin kurduğu sistem ne? Garnizon Cumhuriyetleri!.. Ortadoğu halklarına kan kusturan, hayatlarını zehir eden, bu cumhuriyet sistemleridir. Yıkılanlar, bunlardır. Yoksa mesele, Saddam meselesi, Mübarek meselesi değildir. Bu sistemin bir derece "light"ı 70 yıldır bu ülkede de vardı. Türkiye'deki askerî darbelerin sebebi, halka karşı, millî iradaye karşı, demokrasiye karşı, evrensel hukuk sisteminin tesisine karşı, bu Garnizon Cumhuriyeti sistemini korumaktı. Yüksek Yargı'nın direnmesi, siyasal muhalefetin direnmesi, hep bu amaca yöneliktir.

Süheyl Batum'un Türk Ordusu'na "Kâğıttan Kaplan" aşağılaması ve serzenişi, ordunun dış düşmana karşı savaşırken yenilmiş olmasından, bu konudaki zayıflığından, modern silahlara sahip olmamasından veya PKK ile mücadelede başarısız olmasından değildir, "Neden darbe yapmıyorsun, neden sistemi korumuyorsun?" serzenişidir. Bizde 28 Şubat, bu Garnizon Cumhuriyeti'nin daha güçlü sistematize ediliş

operasyonudur. Türk milleti ilk önce, çok yumuşak bir şekilde 28 Şubat kararlarını uygulayan siyasî kadroları tasfiye etti, sonra dabu sistemi tasfiye edeceğine inandığı siyasî kadroları iktidara getirdi. 8 yıldır bu sistemin tasfiyesi için, her halûkârda siyasal iktidara destek vererek, sistem tasfiye sürecini devam ettirdi. Ergenekon, bu tasfiyenin genel adıdır. Tunus'ta, Mısır'da yapılan budur. Yani Garnizon Cumhuriyetleri'ni tasfiye operasyonlarıdır. Bizden farklı olan, yöntemleridir.

Tekrar Ortadoğu'ya dönersek, olan biten şudur: Evet, su mecrasını bulmaktadır. Ortadoğu karışmamaktadır. Ortadoğu normale dönmektedir. Sırada Yemen, Cezayir, Suriye, Ürdün, Libya, Fas, Suudi Arabistan ve körfezdeki emirlikler bulunmaktadır. Buradaki yönetimler teker teker yıkılacaktır. Halkın iradesi bu coğrafyada er geç hâkim olacaktır. Bu yönetimler, suni yönetimlerdir. Batılı emperyalist güçler tarafından oluşturulmuş, "yönetenleri, yönetmek" formülasyonu ile yürütülen organizasyonlardır. Ama deniz bitti, kara göründü. 15-20 yıl içinde bu saydığım

ülkelerde, bu yönetimlerin esamesi dahi okunmayacaktır.

Ortadoğu'da Yönetenlerin Yönetimi

Hasan Konuk: *Sayın hocam, bu "yönetenleri, yönetme formülasyonu" ne demek, biraz açar mısınız?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Bu formülasyon İngiliz Cromer'e aittir. Konunun anlaşılması için biraz gerilere gitmek gerekir. Osmanlı'nın zayıfladığı dönemde, Batılı emperyalist ülkeler gözünü Osmanlı coğrafyasının petrol bölgelerine diktiler. 1881 yılında Fransızlar Tunus'u işgal edince, 1882'de de İngilizler Mısır'ı işgal ettiler. Mısır, o günün dünyasının en stratejik noktası idi. Süveyş Kanalı'na hâkim olan hem Hint deniz yoluna, hem de tüm Ortadoğu'ya hükmederdi. Mısır 1517'den beri bizim bir eyaletimizdi. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan beri Hidiv denilen, Kavalalı ailesine mensup valilerce yönetiliyordu. Diğer eyaletlerimizden tek farkı valilerinin aynı aileden olmasıdır. Yani bağımsız bir devlet değildir. Bir aileye valilik imtiyazı verilmiştir. İngilizler buraya asker

çıkardıklarında burası bizim yönetimimizde ve bizim topraklarımızdı. 1922 yılına kadar da bu statüsü devam etmiştir. İngilizler, Süveyş Kanalı işletmesine dayanarak, Hidivlik ve bizimle bir antlaşma çerçevesinde burada bulunuyorlardı. İngilizlerle sıkıntılar 1882'de su yüzüne çıktı. Hidiv Tevfik Paşa ölünce, yerine oğlu Abbas Hilmi'nin geçmesi gerekiyordu. Ancak, yasalara göre valilik makamına oturacak kişinin reşit (18) yaşında olması gerekiyordu. Abbas Hilmi'nin 18 yaşına girmesi için daha altı ay vardı. İngilizler bir çocuğun valilik makamına geçmesini, daha "kolay yönlendirilebilir" düşüncesiyle hararetle destekliyorlardı. Osmanlı Devleti de bunun tehlikelerini göznüne alarak, buna karşı çıkıyordu. Nihayet İngiliz baskısı galip geldi ve Abbas Hilmi vali olarak atandı. Abdulhamid bu tehlikeyi önlemek, yani Abbas Hilmi'nin İngiliz yönlendirmesine maruz kalmasını engellemek için, "Müsteşar-ı Has" diye yeni bir bürokratik makam icat etti ve buraya Gazi Ahmed Muhtar Paşa'yı atadı.

İngilizler, bu toprakları Osmanlı'dan koparmak için binbir entrikaya başvurdular. Özellikle

Araplar arasında “hilafet” meselesini hep gündemde tutarak, bu topraklarda isyan tohumları ekmeye uğraştılar. İngilizler, Osmanlı ile İslam coğrafyası arasındaki çimentonun “hilafet” olduğunu biliyorlardı. Bu nedenle, tek hedefleri “hilafet” olmuştur. Tüm İslam dünyasında hilafet hakkının Araplara ait olduğunu, Türkler’in bu müesseseyi zorla gaspettiklerini, son dönem Osmanlı padişahlarının hilafeti temsil açısından yeterli dinî donanıma sahip olmadıklarını, binaenaleyh bu makama daha yetkin kişilerin getirilmesini dinen de şart olduğunu propaganda ediyorlardı. Bu amaçla bir yandan Hidiv’i tahrik ediyorlardı; diğer yandan da Arapları... Araplar arasında da bu tezlerini “Hilafet Kureyş’tendir” uydurma hadisine dayandırarak savunuyorlardı. Şerif Hüseyin’i de en çok bu noktadan tahrik ediyorlardı.

Araplar arasında bu propagandaları yaparken, Abdulhamid’e de tam aksi istikamette haberler ulaştırıyorlardı. Böylece Abdulhamid’i hem çıldırtmak, hem de Araplara karşı yanlış, sert tedbirlere başvurmasını sağlayarak, kopuşu

gerçekleştirmeye çalışıyorlardı. Kısaca bir kez daha altını kalın bir çizgiyle çizeyim; İngilizler Osmanlı Devleti'ni dağıtmayı hedeflemişlerdi ve bunun yolunun "hilafet"ten geçtiğini biliyorlardı. Bu nedenle hep bu noktaya odaklandılar. İngilizler ve hilafet meselesi mutlaka birkaç doktora konusu yapılmalıdır.

Neyse, sadede gelelim... I. Dünya Savaşı, ardından Millî Mücadele ve Lozan'da biz Anadolu dışında hiçbir vatan parçasını masaya getirmediğimiz gibi, Mısır'ı da getirmedik. Bir limited şirketinin tasfiyesi bile 2-3 yıl sürerken, koca bir imparatorluğun tasfiyesini 8 ayda bitirdik!

Üstüne de Lozan şarkıları besteledik!

Hasan Konuk: *Hocam, bizden kopan Mısır'a gelelim.*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: 1922'de Mısır'ı İngilizlerle baş başa bıraktık. İngilizler 1936'ya kadar Mısır'da kaldılar. Yeni bir politika gerekiyordu: Milliyetçilik duygularının geliştiği coğrafyalarda asker bulundurarak, o ülkeyi

sömürmek oldukça zordu ve riskliydi. Bu nedenle Cromer'in formüle ettiği "yönetenleri, yönetmek" politikasını uygulamaya koydular. Kral Faruk'la bir müddet idare ettikten sonra, askerî bir darbeyle Nasır iktidara geldi. Artık Ulusalcı Firavunlar dönemi başlıyordu. Nasır, Sovyetlere yanaşarak ülkeyi demir yumrukla yönetmeye başladı. 1970'te ölünce yerini Enver Sedat aldı. 1981 Sedat bir suikaste kurban gidince, Hüsnü Mübarek Mısır'ın tek hâkimi oldu. Tam 30 senedir tek başına ülkeyi yönetmektedir; "yönetenleri, yönetmek" formülasyonunun en uygun adamı olarak.

Hasan Konuk: *Peki, sayın hocam, Mısır'daki bu halk ayaklanması konusunda ortalıkta çeşitli senaryolar, iddialar dolaşmakta. Yok, bu halk hareketlerinin arkasında ABD var... Yok, açlık sefalet var... Yok, İhvan-ı Müslimin var... Ve daha bir sürü iddia. Bu konuda ne söylemek istersiniz?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Bu halk ayaklanmasının arkasında 80 yıllık birikimin sonucu var. Açlık, sefalet de var; baskıcı

yönetimlerin zulmü de var. İletişim teknolojisinin gelişimi (cep telefonları, internet) de var. Bir tek ABD ve Batı emperyalizmi yok. Batı, bu kaybettiği bekçi köpeğinin arkasında durmanın beyhude bir çaba olduğunu gördü, suyun mecrasına doğru aktığını da görüyor. Bunu önleyemeyeceğini görüyor, bu nedenle yeni bir strateji uygulamaya çalışıyor: "Geleceği nasıl dizayn edebilirim?" diye düşünüyor, şimdiki derdi bu. Bu nedenle temkinli davranıyor. Yuvarlak laflar ediyor. Dediğim gibi bu halk hareketinin arkasında 80 yılın birikimi var. Burada sorulması gereken şu: "Mısır'da bu hareketi tetikleyen ne?"

"One Minute" Faktörü

Hasan Konuk: *Tunus'taki ayaklanmalar!*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Bir dakika, acele etme, herkes aynı şeyi söylüyor. Bu, yanlış demeyeyim ama eksik bir teşhis. Mısır'daki bu ayaklanmayı tetikleyen iki unsur var: Biri muhteva yani içerik açısından tetikleyen unsur, diğeri zamanlama açısından tetikleyen unsur.

Hasan Konuk: *Hocam burayı biraz açar mısınız?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Açayım. Önce muhteva açısından tetikleyen unsuru izah edeyim. Mübarek tam 35 yıldır Mısır'ı yönetiyordu. Bunun 5 yılını E. Sedat'ın yardımcısı olarak, 30 yılını tek başına. Mübarek bir diktatör, ancak Ortadoğu diktatörlerinin en akıllısıydı. Yani bir Hafız Esad, bir Saddam Hüseyin değildi; onlar kadar acımasız, ama görüntüde onlar kadar şedit değildi. Fakat kurduğu sistem müthiş otokontrollü bir denge sistemiydi.

Mübarek bu otokontrollü denge sistemini 3 ayak üzerine kurmuştu. *Birinci ayağı* dış denge unsuruydu. Dışarıya hep şunu pompalıyordu, "Ben gidersem İhvan-ı Müslimin gelir. Mısır ikinci bir İran olur. Ey Batılılar! Çıkarlarınızı düşünmek istiyorsanız bana destek vermek zorundasınız." İsrail'e de şu mesajı veriyordu: "Ben gidersem Arap denizinin ortasında tek kalırsın. Ona göre kıymetimi bil!" Bu 30 yılda zaman zaman iç provokasyonlarla bu söylemini

Batılı dostlarının da gözlerinin içine sokarak, onlara hatırlattı.

İkinci ayak ise içe dönüktü. Daha fazla özgürlük, başıboşluk ve kaos demektir. Bunu da yine zaman zaman iç provokasyonlarla elit tabakaya ve bürokrasiye hatırlattı. *Üçüncü ayak* ise ulusal çıkarları korumaktı. Mısır'ın ve Arap dünyasının ulusal çıkarlarının en büyük düşmanı bilinçsiz ve eğitimsiz Arap sokaklarıydı. Demokrasi, eğitim seviyesi yüksek toplumların yönetimidir. Mısır gibi ülkelerde ise, demokrasi millî devleti zayıflatır ve İsrail ile mücadelemizi zaafa uğratır.

Hüsnü Mübarek 30 sene bu üçlü sacayağını andıran denge politikasını başarıyla yürüttü. Onun kurduğu sistemin maskesini indiren Davos'taki "One Minute" olayıdır. Yani Mısır'daki halk ayaklanmasını muhteva açısından tetikleyen olay "One Minute" çıkışıdır. Mısır halkı hafızasına balyoz inmişçesine 30 yıllık uykudan uyandı. "Ne oluyor, ulan! Bu adam Arap değil, tüm dünyanın gözleri önünde bugüne kadar hiç kimsenin cesaret edemediği

şekilde, İsrail Cumhurbaşkanının yüzüne İsrail'in bir terör devleti olduğunu, yöneticilerinin birer eli kanlı katil olduğunu haykırıyorken, bizimkiler bir yandan Gazze kapısını kapatarak İsrail ile işbirliği yapıyor, diğer yandan da 'Filistin Filistin' deyip bize ninniler söylüyor." Mısır'daki halk ayaklanmasını muhteva açısından, işte bu olay tetikledi. Tunus'taki olaylar ise zamanlama açısından tetiklemiştir. Tunus'ta Muhammed el-Bugazizi adlı üniversite mezunu bir seyyar satıcının yönetimi protesto etmek için kendisini yakması ile patlak veren olaylar yaşanmasaydı dahi, muhtemelen Mısır'da bu halk ayaklanması 6 ay sonraki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde patlak verecekti.

Ortadoğu'daki Türkiye Algısı

Hasan Konuk: *Yani hocam, Türkiye bir model ülke olarak İslam dünyasının uyanışına mı sebep oluyor?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Aynen dediğiniz gibi. Bakınız TESEV 25 Ağustos ile 27 Eylül 2010 tarihleri arasında Ortadoğu'da 8 ülkede,

Mısır, Ürdün, Lübnan, Filistin, Suudi Arabistan, Suriye, Irak ve İran'da Türkiye'nin bu ülkelerde nasıl algılandığına dair bir anket çalışması yaptı. Bu anketin sonuçları Ortadoğu'yu bilen ve yakından takip eden biri olarak beni hiç şaşırtmadı. Örneğin; bu 8 ülkede Türkiye'ye sempati duyanların oranı %85. Bu, müthiş bir şey. Dünyanın hiçbir coğrafyasında, bir yabancı ülke, 8 ayrı ülkede böyle bir sempati toplayamaz. Yine aynı ankette çok enteresan bir sonuç daha var. Türkiye'nin özellikle Ortadoğu'daki bu aktif dış politikasının İslam Arap dünyası için bir tehdit oluşturup oluşturmayacağı şeklindeki soruya ise, 8 ülke bu ankete katılanların bir tanesi bile "olabilir" cevabı vermiyor. Yani Türkiye'yi kendi bölgeleri için tehdit unsuru olarak görenlerin sayısı sıfır. Bu da müthiş bir güvenin göstergesi.

Bu nedenle son 4-5 yılda Ortadoğu'da şunu gözlemledim: Tayyip Erdoğan'ın en büyük düşmanları İsrailli yöneticiler. Bunu tabii karşılıyorum. Çünkü Türkiye bölgede İsrail'in dengesini bozdu, karizmasını yerle bir etti. O nedenle İsrailli yöneticilerin Erdoğan'a karşı

besledikleri duyguları algılayabiliyorum. İsrailli yöneticilerden sonra ikinci sırada hazzetmeyenler, Arap yöneticilerdir. Onlara göre Tayyip Erdoğan Arap sokaklarını hareketlendirdi, Arap halkının gözlerini açtı, sokağa fitne saldı.

Hatırlar mısınız, Davos'taki "One Minute" hadisesinin olduğu akşam, Arap dünyasının sokakları sabaha kadar uyumazken, bir gün sonra 21 Arap ülkesinin dışişleri bakanları apar topar körfez ülkelerinden birinde toplandılar ve "Filistin Arapların iç meselesidir. Kimse dışardan (yani Arap olmayanlar) müdahale etmesin!" diye bir deklerasyon yayınladırlar. İşte bu! Fazla söze ihtiyaç var mı? O günden sonra tüm Arap yönetimleri ülkelerindeki medyaya sansür koydular: Tayyip Erdoğan ve Türkiye ile ilgili haberler yayınlanmasın diye.

Bu sansür olayına çarpıcı bir örnek vereyim: Temmuz 2010 tarihinde 25 İslam tarihçisi akademisyen, tarihî coğrafya üzerinde bir araştırma yapmak için Suudi Arabistan'a gittik. Mekke'de iken Türkiye'nin girişimleri ile

Bosna'da bir barış konferansı yapıldı. Türkiye'nin çabalarıyla bu toplantıya Sırbistan Cumhurbaşkanı da katıldı. Sırbistan Cumhurbaşkanı bu konferansta tüm dünyanın huzurunda yaptıkları soykırımı kabul etti ve Bosna halkından özür diledi. Bu Türkiye'nin diplomasi başarısıydı. Bir gün sonraki Suudi gazetelerinin tamamını aldım. Bir kısmı haberi hiç girmemişti. Girenler ise iç sayfalarında habere kısaca, özetle yer vermişlerdi. Ancak ne Türkiye'den ne de Türk Dışişleri Bakanından tek kelime bile bahsetmiyorlardı. Türkiye orada yokmuş gibi haber yapmışlardı.

Ortadoğu Nereye Gidiyor?

Hasan Konuk: *Peki sayın hocam, tekrar konunun özüne dönelim. Mübarek gitti, ancak Mısır'daki bu ayaklanma başarıya ulaşacak mı?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Hiç şüpheniz olmasın. Zira bu geçici bir iktidarın sıkıntıları sonucu oluşan veya bir örgüt tarafından oluşturulan ya da bir dış güç tarafından organize edilen bir halk hareketi değil ki, o güç elini çektiğinde veya o örgüt yönetimle anlaştığında,

bu hareket sona ersin. Böyle bir şey yok. Sokaklar ekmek diye bağırmıyor, aş-iş diye yürümüyorlar. Yönetimin tüm manevralarına, sıkıntıları giderecek reform numaralarına karşı, sokak peki veya biraz daha verin, ya da şunları da isteriz gibi taleplerde bulunmuyor. Tahrir Meydanı'nı dolduran milyonlar, Mübarek gitmeden onun kurduğu sistem yıkılmadan meydanlardan çekilmeyeceğini haykırıyorlar. Bunu görmek lazım.

Hasan Konuk: *Peki sayın hocam, Batı'nın Mısır'daki çıkarları ne olacak? Batı, özellikle İsrail ve ABD Mısır'daki gelişmelere seyirci mi kalacaklar?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Burada en fazla sıkıntıya düşen İsrail. Arap dünyasının fiili lideri durumundaki Mısır'da, kendi çıkarlarına uygun bu sistemin yıkılmasına, Mübarek gibi akıllı ve sadık bir işbirlikçisini kaybetmeye başından beri tahammül edemeyeceğini açığa vurmuştur. Bu nedenle İsrail tavrını çok net ve açık koydu: Hem ABD'ye hem Avrupa Birliği ülkelerine, Mübarek'e destek vermeleri için çağrıda

bulundu. Canhıraş bir şekilde, diploması nezaketini de bir tarafa bırakarak, Batılı yönetimler nezdinde girişimlerini aksatmadan devam ettirdi. Sadece İsrail'in bu canhiraş çabalarına bakarak, İslam dünyasının uyanması lazım. Kimin eli kimin cebinde artık fark etmeleri lazım.

Hatırlar mısınız birkaç ay önce Türkiye'de MİT Müsteşarı emekli oldu ve yerine Sayın Hakan Fidan atandı. İsrail yine tutuştu. Bizzat İsrail Başbakanı ve Dışişleri Bakanı yeni MİT Müsteşarı Hakan Fidan aleyhinde demeçler verdiler, rahatsızlıklarını gizlemediler. Medya üzerinde yeni müsteşar hakkında tedirginlikler oluşması hususunda çaba gösterdiler. Bunun da Türk kamuoyu değerlendirmelidir. Benim ülkemde bir müsteşar bir genel müdür değişiyor, bundan İsrail'e ne?... Bu soruyu herkes düşünmeli ve cevabını bulmalıdır. ABD'ye gelince, yatağına dönen suyu görüyor. Akıntıya karşı kürek çekmenin beyhude bir çaba olacağının da farkında. Bu nedenle Başkan Obama'nın, Mübarek'in kaçmasından sonraki demeci muhteşemdi. İsrail de, ABD'den bundan

sonraki sürecin içinde rol kapmaya çalışacak ve özellikle İsrail'in çıkarlarına fazla zarar vermeyecek bir siyasî oluşum için uğraşacaktır. Bir kez daha altını çiziyorum. ABD Mübarek'ten vazgeçti, ama Mısır'dan asla... O halde ne yapacak? Tek bir yol kalıyor, o da şu: Mübarek'ten sonra kurulacak sistemi kontrol etmeye çalışacak. ABD, şu anda bunun hesapları ile meşgul. Yumuşak bir geçişin sağlanması için gayret ediyor.

Hasan Konuk: *Peki bunu başarabilecek mi?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Hayır. Mısır'da oluşacak yeni yönetimde ABD ve İsrail taraftarı olmayacak.

Türkiye'nin Ortadoğu'daki Olaylara Bakışı

Hasan Konuk: *Peki nasıl bir yönetim olacak? Mesela Türkiye'de bazı çevreler Mübarek sonrası Mısır'dan endişeli. Acaba İran türü bir rejim kurulur mu? Yani İhvan-ı Müslimin mi gelecek diye...*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Evet, günlerdir

televizyon ekranlarından izliyoruz. Halkın Ergenekon medyası adını taktıkları gazetelerin köşe yazarlarının yazdıklarını okuyoruz. Bunlar, bunu dillendiriyorlar. Özetle hepsinin dedikleri şu; Evet Mübarek yönetimi baskıcı bir yönetimdi. Mübarek gitsin gitmesine de, peki yerine kim gelecek? Müslüman Kardeşler gibi teröre bulaşmış, kökten dinci bir örgüt iktidara gelirse, İran gibi bir rejim kurulursa ne olacak?

Bu kesimin hayat tarzı ve dünya görüşü Mübarek'le aynı. Arka odalarında Mübarek için gözyaşı döküyorlar şu anda. Bu kesimin Türkiye'de istedikleri de Mübarek rejimi gibi bir rejim. Utançlarından eli kanlı bir diktatörü açıktan savunamadıkları için, Mübarek sonrasını ortaya atıyorlar.

Demokrasiye düşman olan, bu halka bidon kafalı, göbeğini kaşıyan kıllı ayılar diye hitap eden, askerî darbeyi teşvik eden, devletin içindeki çeteleri savunan bu güruh ile Mısır elit güruhunun ruh yapıları aynı. Halktan nefret ederler. Halkın değerlerine düşmandırlar. Halkın inançlarından, gelenek ve göreneklerinden

hazzetmezler. 80 senedir bu milleti ezerken, basbas da bağırırlar: Endişeliyiz, korkuyoruz! Bir zamanlar AK Parti iktidara geldiğinde de kampanyalar yürütmüşlerdi. Önce Türkiye Cezayirleşiyordu, tutmadı. İranlaşıyordu, tutmadı. Malezyalılaşıyordu, tutmadı. Bir yandan böyle bağırıyorlardı, bir yandan da Avrupa Birliği'ne, Kopenhag kriterlerine karşı da amansız bir mücadele veriyorlardı. Batı'nın yaşam biçimine evet, Batı'nın insanî değerlerine, hukuk ve demokrasi anlayışına hayır! Bu kesim demokrat olmadığı gibi, cumhuriyetçi de değil, solcu da değil, Atatürkçü de değil, laik de değil.

Bu kesimin genlerindeki ortak nokta: Allah'la problemli olmak! İnanan insanlarla mücadele etmek için konjöktür solcu olmayı gerektiriyorsa solculuk numaralarına yatarlar, dün olduğu gibi. Konjöktür Atatürkçü olmayı gerektiriyorsa, Atatürkçülük maskesi takarlar. Solculuk dönemlerinde Atatürk'e "Gardrop devrimcisi" adını takmışlardı. Onun yaptıklarına dudak bükerlerdi. Marks, Lenin, Mao'ya hayrandılar. 28 Şubat'ta solculuk bitince Atatürkçü kesildiler. Milletten ve bu milletin milliyetçilik anlayışından

nefret ettikleri için kendilerine ulusalcı etiketi taktılar. Bu etiket altında hâlâ bu milletin tarihine, inanç sistematiğine, örf, adet ve geleneklerine düşmanlık etmeye devam etmektedirler. Cumhuriyet anlayışları, Saddam, Esad ve Mübarek gibi... Laiklik anlayışı ise din düşmanlığı. Laik falan hiç olmadılar. Allah'la problemli ruh hallerini laiklik perdesiyle kapatıyorlar.

Bütün bu halet-i ruhiyelerini gizlemek için, "Eee Mübarek gitsin de, peki kim gelecek?" diye öcüyü hatırlatıyorlar! Bunlara tek kelimelik cevap: Size ne ulan, size ne!..

Mısır halkı 30 senedir inim inim inlerken, ağzınızdan bir tek kelime çıktı mı? 70 yıldır ezilen Filistinliler var. 1960-80 arası hepsi El-Fetihçi idi. İsrail'e karşı Filistin davasını savunuyorlardı. El-Fetih'in Marksist bir kimliği vardı. Sonra dinî kimlikli Hamas çıkınca, hepsi Filistin davasını unuttu. Gönülleri İsrail'den yana ama açık açık söyleyemeyince, şu numaraya yatıyorlar: Arapların işleri bizi ilgilendirmez. Ulusal çıkarlarımız için İsrail'le iyi geçinmek

lazım! Acaba ulusal çıkarlarınız için mi, yoksa o kör olası Allah'la problemli gönlünüzün meyli için mi İsrail'den yana tavır alıyorsunuz!

Hasan Konuk: *Hocam öyle görünüyor ki, bu domino etkisi devam edecek.*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Hiç şüpheniz olmasın, Bakın Yemen ve Cezayir de kaynamaya başladı. Arkasından Libya, Suriye, Ürdün vs. gelecek. Kısaca, bu Batı kuklası diktatoryal yönetimlerin son kullanım tarihleri doldu. BOP-MOP diye zırvalayanlar ne yalanlar, ne senaryolar uyduracaklar, merak ediyorum doğrusu. Özetle, Ortadoğu, emperyalizmin pençelerini boğazından söktü, şimdi onları dışarı atıyor. Ortadoğu gerçek anlamda özgürlüğüne kavuşuyor.

Hasan Konuk: *Hocam son bir soru daha sorayım. Bu halk hareketlerinin Türkiye'ye de sıçrayabileceği şeklinde bazı iddialar var. Buna ne diyorsunuz?*

Prof. Dr. Mehmet Çelik: Birileri askerden ümidini kesince, şaşkınlıkla nereden medet

umacaklarını karıştırdılar. Bunu isteyenler, Mübarek konumundalar. Anadolu halkı bunu daha yumuşak bir şekilde zaten gerçekleştirdi. 28 Şubat zulmüne karşı bu halk AK Parti'yi iktidara getirmedi mi? Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz, 27 Nisan e-muhtırasına karşı bu halk AK Parti'nin oylarını %47'ye çıkarmadı mı? HSYK, yargı, Kafes... gibi ahlaksız ayak oyunlarına, bu halk referandumda %58 ile şamar atmadı mı? Halk daha nasıl cevap versin!

Ancak, buradan tüm Türkiye'ye bir çağrıda bulunayım. Abdullah Öcalan bunun işaretini verdi. Güneydoğu'da bunun provaları yapılabilir. Kürt kardeşlerimizin büyük çoğunluğu buna meydan vermeyeceklerdir. Ancak ortada bir gerçek var. Bu ülkede bir Kürt problemi var. Bunun mutlaka halledilmesi lazım. Ülke bütünlüğü, hepimizin kırmızı çizgisi olmalı. Onun dışında evrensel bir demokrasi, evrensel hukukun ikamesi, insan haklarına dayalı özgürlüklerin önünün açılması hususunda tüm siyasî partiler bir araya gelerek bir yol haritası belirlemeliler ve acilen bu konuda adımlar atmalılar. Kimse 3-5 oy uğruna bu

meseleyi iç politika malzemesi yapmamalıdır. Başta CHP ve MHP bu konuda adım atmalıdırlar.

Mart 2011

HALKIN ERGENEKON ALGILAMASI

•••

Önce Fotoğrafa Bakalım

Ergenekon, Ergenekon, Ergenekon!.. Kimi "Derin Devlet" dedi. Kimi "Çete" dedi. Kimi "Vatanseverler Birliği" dedi. Kimi "Cumhuriyetten intikam alma operasyonu" dedi. Bu başlıkları çoğaltmak mümkün. Bu başlıkların arkasında saf tutan her kesim, kendi zaviyesinden "haklı gibi görünen" söylemler geliştirdi. Bu söylemler, kamuoyunda saflaşmalar meydana getirdi. Bu saflaşmalar genel çizgileriyle siyasî saflaşmalarla paralellik arzetmektedir. Kısaca AK Parti tabanı Ergenekon'a "Derin Devlet ve Çete" olarak bakmakta, bu çetenin hedefinin AK Parti'yi iktidardan uzaklaştırmak olduğunu düşünmektedir. CHP tabanı Ergenekon'u "Cumhuriyeti koruyan ulusalcı güçler" olarak, kendi yandaşı gibi görmektedir ve bu operasyondan oldukça rahatsızdır. MHP tabanı,

genel çizgileriyle sessiz kalmaya çalışmaktadır. Bunun da iki nedeni vardır: Biri, bu yapılanmanın içinde milliyetçi unsurlar bulunması, diğeri de iktidarın bundan zarar görebileceği ihtimali. DTP'nin duruşu ise daha sıkıntılı; taban, bu yapının tamamen deşifre edilmesini istemekte ve bölgede binlerce faili meçhul cinayetin bu örgüt tarafından işlendiğine inanırken, DTP ve PKK yöneticileri önceleri "bizi ilgilendirmiyor" tavrıyla tabanlarını yönlendirmeye çalışırken, hatta üstünün örtülmesini istediği gibi bir görüntü verirken, tabanın baskısıyla çark eder bir konuma geldi.

Her kesimden de eli kalem tutanlar, ağzı laf yapanlar birçok şey yazıp çizdiler, birçok şey söyleyip durdular. Bu nedenle, aynı veya benzer şeyleri burada bir kez daha tekrar etmenin bir anlamı yok. Biz bu yazımızda, anahatlarıyla bu oluşumun önce felsefî temellerine kısaca değineceğiz, arkasından kısa bir tarihî süreç vereceğiz, en sonunda da bugün gelinen noktayı analiz etmeye çalışacağız.

Hakimiyet Duygusunun Felsefî Temelleri

İnsanoğlunun doğuştan sahip olduğu, yani fıtrî bazı hususiyetleri vardır. Bunlar değişmez. Ancak eğitimle veya bazı imkan ve şartlarla ya geliştirilebilir veya törpülenebilir veyahut da kontrol altına alınabilir. Ama kesinlikle, kökten yok edilemez. Örneğin, cimrilik-cömertlik, korkaklık-cesaret... gibi. Bir insan ne kadar zengin olursa olsun, eğer içinde doğuştan sahip olduğu bir "cimrilik" duygusu varsa, bunu üzerinden tamamen atamaz. O zenginlik, ancak bu duyguyu "kontrollü" hale getirir. Korkaklık ve cesaret de böyle duygulardandır. İnsanlık tarihinde eli kanlı, acımasız birçok diktatörün ruhen "korkak" olduğu bilinen bir gerçektir.

Bu fıtrî duygular içinde bu yazımızın konusunu ilgilendiren ise "hakimiyet" duygusudur. İnsanoğlu, bu duyguya doğuştan sahiptir, yani fıtratı gereği böyle bir duygu taşır. Örneğin üç ve altı yaşında olan iki kardeşi bir odaya kapatın ve önlerine bir oyuncak koyarak oynamalarını söyleyin. Büyük olan hemen o oyuncak ve oyun üzerinde hakimiyetini tesis edecektir. İstediği gibi oyunu yönlendirecek ve ancak canı istediği kadar küçük kardeşinin

oyuncakla oynamasına ve oyunu yönlendirmesine müsaade edecektir. Küçük olan mızmızlanıp anne ve babasından yardım istedikçe, büyüğün canı sıkılacak, eğer anne-babadan küçük lehine baskılar artarsa, büyük olan hakimiyetini kaybetmemek için çeşitli yollar ve yöntemler denemeye kalkışacaktır, hatta çare bulamazsa oyuncağı gizlice ya bozacak ya da kıracaktır. Altı yaşındaki bu çocuk, sahip olduğu bu hakimiyet duygusunu sonradan kazanmamış, herhangi bir eğitim süreciyle edinmemiştir. Bu, doğuştan sahip olduğu bir duygudur.

İnsanlık tarihine baktığımız zaman, ilkel topluluklarda bu duygunun "kan bağı"ndan beslendiğini görürüz. Ailedeki bu kan bağı hakimiyet duygusunu "baba" da güçlendirir. Kabilede, kabile reisinde güçlendirir. İnsanlıkla beraber, hakimiyet duygusu da evrimleşme sürecinde kendisini kuvvetlendiren daha birçok unsurlar bulmuştur. Para, mevki-makam, milliyetçilik, ideolojiler ve din... hep bu amaca hizmet için kullanılmışlardır. Bunlar, zaman içerisinde hakimiyet duygusunu güçlendiren en

önemli unsurlar olmuşlardır. Ortaçağlarda din, yakınçağlarda milliyetçilik ve ideolojiler "devlet sarmallı hakimiyet duygusu"nun en etkin ve vazgeçilmez damarlarını teşkil etmişlerdir. Devletlerin "kutsal zırhları" bu unsurlardan beslenerek güçlenmiştir. Özellikle din ve milliyetçilik damarlarının beslediği ideolojiler, devlet felsefesini karşı çıkılamayan, tenkit edilemeyen bir "kutsal zırh"a büründürmüştür.

Bu zırh, her gün ayaklarımızla çiğnediğimiz, üç-beş kuruşa alıp sattığımız toprağı, kutsal zırha bürünen "vatan", sıradan bir cesede "şehid", sıradan bir bez barçasını "bayrak" haline dönüştürmüştür. Bu kudsiyet zırhı, bunlar uğrunda ölmeyi bir ideal ve yüce bir mefkûre haline; bu uğurda insan öldürmeyi, kan dökmeyi, katliamlar yapmayı da meşrulaştırmaktan öte bir noktaya, gıpta edilecek bir "kahramanlık" mitine dönüştürmüştür. İnsan kanı döken, nehrin bir tarafında "katil" diye damgalanıp aşağılanıp cezalandırılırken; nehrin öte tarafında "tapılası bir mit" haline dönüştürülür. O, artık bu dünyada gelecek nesillerin örnek alacağı yüce

bir kahraman, gazi, şehid... Öbür dünyada da tüm nimetlerin önüne serildiği cennetin efendilerinden biridir.

Bu anlayış; yani toprağı vatan, cesedi şehid, bezi bayrak yapan anlayış, bu değerleri koruyan devlet yapılanmasını da kutsal zırhla sarmalamıştır. Devlet felsefesi ve bunun olmazsa olmazı olan hakimiyet duygusu da bu damardan beslenmiştir. Devlete karşı gelmek, devleti yönetenleri tenkit etmek, bütün bu kutsal değerlere karşı olmak, vatan ve devlet haini olmakla eşdeğerdir artık. Bütün dünyada olduğu gibi, tarihî süreç içerisinde bizim de devlet felsefemiz bu ve bunlara benzer değerlerden beslenerek oluşmuştur. Devlet kutsaldır; ebed müddettir. Bu felsefe, bizim tarihte büyük imparatorluklar kurmamıza, cihan hakimiyeti tesis etmemize sebep olmuştur. Devletler, hakimiyetlerini devam ettirebilmek için, bu kudsiyet zırhını besleyen damarları devamlı gözetir ve güçlendirirler. Zaafiyete düştüklerinde ise, bu damarlar yetmiyorsa, yenilerini devreye sokarlar ki, bu uğurda her yol mubah, her yöntem meşrudur.

Konuyu daha fazla uzatmadan, sadede gelelim. Geçen yüzyılın başında bir imparatorluk kaybettik. Bir cihan devleti, göz göre göre elimizden, avuçlarımızın içinden kayarak gidiyordu. Siyasetçilerimiz, aydınlarımız, askerlerimiz bu herc ü merc içinde bir çıkış yolu arıyorlardı. İttihat Terakki, bu kriz anında doğdu, gelişti. Heyecanlı, idealist, birikimsiz, tecrübesiz; emperyalist yönlendirmeye de açık bir örgüt ve hareket olarak hükmünü icra etti. Devleti ele geçirme ve kurtarma düşüncelerinin iç içe geçtiği kaotik bir düşünce dünyasının ürünü bir yapılanmaya dönüştü.

Bu uğurda her yol ve yöntem hem meşru idi, hem de kutsaldı. Özellikle devleti yönetenler, bu anlayışa göre kimisi hain ve işbirlikçi, kimisi cahil ve dünyanın nereye gittiğinden habersiz, kimisi de kendi çıkarından başka bir şey düşünmeyen eyyamcılardı. Behemehal, devletin öncelikle bunlardan temizlenmesi gerekiyordu. İttihatçılar içerisinde vurucu bir timin oluşturulmasının ve siyasî cinayetlerin işlenmesinin temelinde bu düşünce vardı. Teşkilât-ı Mahsusa da bu düşünce temellerinin

üzerine bina edildi. Vatan ve milleti kurtarma uğrunda bu düşünce ve yapılanma kutsal bir zırhla sarmalandı. Devletin derininde bir devlet daha oluşturuldu. Bu derin devletin görevi, devlet ve millet tehlikeye maruz kaldığında, her yol ve çareye başvurarak bu tehlikeyi bertaraf etmekti.

Halkın Algılama Biçiminde Derin Yapının Tarihî Süreci

Cumhuriyet kurulduktan sonra, bu yapının siyasî kanadı, İzmir suikastının yarattığı ortam fırsat bilinerek, mahkeme Ankara'ya taşındı ve yargı yoluyla bir kısmı tasfiye edildi, bir kısmı da evcilleştirilerek sistem içine alındı. Yeni rejim artık bir "derin yapılanma"ya ihtiyaç duymuyordu.

Tek parti ve devlet ideolojisi her şeye hakimdi. İtiraz edecek siyasî ve entelektüel bir kadro yoktu. İçinde demokrasinin olmadığı, tek partili, otoriter bir siyasî yapı, içeride her şeye hakimdi artık. Ülke ve millet için ne gerekiyorsa, Ankara düşünür ve yapardı. Milletin buna kafa yorması veya bu yönde bir gayret sarfetmesi

gerekmiyordu. 1930'lardan itibaren bu yapının yavaş yavaş tekrar filizlendiğini görüyoruz. Atatürk'ün Çankaya'ya hapsedilmesiyle, bu yapı İnönü'nün çevresinde paralel bir şekilde oluştu. Sivil ve askerî bürokrasiyi, kendine hedef seçmişti. Son derece sühûletle ve gizlilik içinde mevzileniyordu. Atatürk, artık devlet çarkının işleyişinden "icap ettiği kadar" haberdar ediliyordu.

Süreç, 1935'lerden itibaren hızlanmaya başladı. Bir yandan sivil-askerî bürokrasi sağlama alınıyor; bir yandan da Çankaya'da tecrid edilmiş devletin bânisi, mukadder sona doğru hızla sürükleniyordu. İçki zaafı, bünyesini hızla tahrip ederken, bu yeni yapı, sağlık kanadı koluyla bu mukadder sonun gelmesini kolaylaştırıyordu. Rivayet odur ki, Atatürk son yıllarda bu çeteleşmeyi fark etti, hatta İnönü'yü öldürme emri verdi, dışardan doktorlar getirilmesini emretti. Fakat iş işten geçmişti. İnönü'nün öldürüldüğünü kendisine söyleyerek rahatlattılar. Bu nedenle o da İnönü'nün çocuklarını vasiyetine dahil etti. Dışardan gelen sağlık ekibinin ise yapacak hiçbir şeyi yoktu. Bu

hale düşürülen sanki köylü Memed Ağa'ydı. Ölüm döşeğinde doktorlar çağrılmıştı. Sirozun bütün belirtileri ortadayken, içki sofraları hızından bir şey kaybetmediği gibi, hastalığın belirtileri de "karınca" masallarıyla geçiştiriliyordu. Ve nihayet mukadder son tahakkuk etti.

Bu yapı, 1938 Kasım'ında çok rahat bir şekilde, hiçbir muhalefetle karşılaşmadan İnönü'yü devletin zirvesine oturttu ve bütün iplerin ucunu onun ellerine tevdi etti. II. Dünya Savaşı'nın sonuna kadar bu yapı, devleti hiçbir sorun çıkmadan yönetti. Savaş sonrası konjonktür Türkiye'yi sıkıntıya soktu ve Sovyetlerin yayılmacı politikaları, Batı'da üretilen korku senaryoları Türkiye'nin Batı'ya yönelmesine ve NATO'ya üye olmasına sebep oldu. Bu yeni kulvar, çok partili demokratik bir yapıyı zorunlu kılıyordu. Bu nedenle mecburen çok partili siyasî hayata geçildi.

1950'de siyasal iktidarı kaybeden ve seçim yoluyla bir daha iktidara gelemeyeceğini anlayan sivil ve askerî bürokrasi, bir cunta

marifetiyle 1960'da askerî bir ihtilal yaptı. Bu ihtilalle, geleceği garanti altına almak için iki önemli icraat yaptı: Birincisi ordu içinde dünya görüşü olarak kendilerine muhalif olan unsurları temizlemek, ikincisi yeni bir Anayasa yaparak "millî irade"nin yetkilerini oluşturulacak Anayasal kurullara paylaştırmak. Çünkü Meclis çoğunluğunu seçim yoluyla hiçbir zaman elde edemeyeceklerini biliyorlardı.

Nitekim hemen birkaç sene sonra, 1965'te bu öngörüleri tahakkuk etti. Millet, bu sefer AP'yi iktidara getirdi. Devletin içine, özellikle sivil ve askerî bürokrasiye çöreklenen bu yapı, ülkeyi kaostan kaosa sürükleyerek, istikrarı bozmak yoluyla askerî müdahalelere zemin hazırladı.

Bu süreçte artık başvurulan en önemli unsur terördü. Sağ-sol çatışmaları ve terör ortamı önce 12 Mart 1970 askerî müdahalesini, arkasından 12 Eylül 1980 ihtilalini getirdi. 1970-1980 arası ülkede katliamlar yaşandı, oluk gibi kanlar aktı. Ekonomik istikrarsızlık da Cumhuriyet döneminin en kötü günlerini yaşattı. Bütün ülkede sıkıyönetim olduğu halde, terör devam

ediyordu. Maraş ve Çorum'da gerçekleşen katliamlar bile kanıksanmıştı. Sıkıyönetime rağmen durdurulamayan terör, 13 Eylül sabahı tık diye kesiliverdi. Yine yeni bir Anayasa hazırlandı ve buna uygun bir siyasal iktidar planlandı. Ancak halk bu oyunu bir kez daha bozdu ve hesaplanamayan, Özal'ın ANAVATAN'ı iktidara geldi.

Şaşkınlık ve yorgunluğu üzerinden atan bu "derin yapı" tekrar harekete geçti. Bu derin yapının kontrolünde kurulan Devrimci Doğu Kültür Ocakları, PKK'yı doğurdu. Ülkede bir etnik çatışmanın zemini hazırlandı. Bu arada Özal'a bir suikast düzenlendi. Fail yakalandığı halde, arkasındaki gücün üzerine Özal Başbakan iken de gidemedi, Cumhurbaşkanı olduktan sonra da... Ama yakınlarına bu gücün ne olduğunu söyledi. Aradan çok geçmedi, Azerbaycan dönüşü, evinde sabah sporu yaparken kalp krizi geçirdi ve öldü (17 Nisan 1993). Şüpheler, bir otopsiyi zorunlu kılarken, alınan kan ve saç örnekleri bir şekilde hastanelerde kayboldu ve otopsi yaptırılmadı.

Siyasî kaosla beraber, ülke genelinde kargaşaların çıkacağı, gidişattan sezilebiliyordu. Ülkenin bir parçasında devam eden etnik terör özlenen bu kaos için yeterli görülmemiş olacak ki, bir yerlerden düğmeye basıldı, Pir Sultan Abdal törenleri için Aziz Nesin Sivas'a gönderildi. Madımak Oteli vahşeti ve karşılığında Başbağlar Köyü'nde bir katliam tezgahlandı (Temmuz 1993). Etnik teröre böylece bir de "mezhep çatışması" eklenmiş oluyordu.

Kaos böylece tüm ülkeye yayılmıştı. Pasta, artık tamamlanmıştı. Sıra "krema"daydı. Çok geçmedi, o da gerçekleşti. Önce 24 Ocak 1993'te gazeteci Uğur Mumcu'nun katledilerek laik kitleler sokağa döküldü, arkasından 25 gün sonra Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis, uçağıyla yere çakılarak hayatını kaybetti.

Sovyetlerin dağılmasıyla komünizme karşı bazı NATO ülkelerinde oluşturulan Gladyo (bizde Özel Harp Dairesi) türü yapılar dağıtılırken, bizdeki devam etti. Ecevit'in

özellikle 1 Mayıs Taksim katliamından sonra bu yapının üzerine gitmesi hiçbir netice vermediği gibi, kendisi de bir suikasttan kıl payı kurtuldu.

Bu derin yapı, PKK terör örgütü azdıkça, daha da güçlendi. Özellikle silahlı kanadı devlet içinde devlet oldu. Ülke bütünlüğünün sözkonusu olduğu 1990'dan sonraki süreçte adeta ülkenin siyasî ve bürokratik yapısına hakim oldu. Siyasal ve ekonomik istikrarsızlık sonucunda iktidara gelen Erbakan ve Refah Partisi, son derece ustaca kurgulanan Fadime-Müslüm, Ali Kalkancı gösterileriyle alaşağı edildi. Bu hengamede, bankalar hortumlanarak milletin 70 milyar doları çalındı. "İrtica, bölücülük, Kıbrıs elden gidiyor, Avrupa Birliği bizi parçalayacak" yaygaraları milliyetçi-ulusalcı sosuna bulandırılarak toplumun şuur altına şırınga ediliyordu.

Bu kaotik ortamda Abdullah Öcalan ABD tarafından tam da seçim öncesinde bize teslim edildi. Medya kanalıyla bu başarı(!) Ecevit'in hanesine yönlendirildi ve Ecevit seçimlerden birinci parti olarak çıktı. Meclise 4 sağ parti, bir

sol parti girmişti. Bahçeli'nin başkanlığında sağ partiler rahatlıkla hükümet kurabilecekken, her ne olduysa Bahçeli başbakanlıktan vazgeçti ve Ecevit'e başbakanlığı ikram etti. Yine bu dönemde son derece garip bir olay cereyan etti. Demirel'in görev süresi dolmuştu. Koca parlamentonun içinden bu göreve uygun bir adam bulunamadı. MHP içinden Sadi Somuncuoğlu öne çıkınca, diğer sağ partiler de bunu onayladığı halde, MHP her nedense buna sıcak bakmadığı gibi, bir aday da göstermiyordu. Somuncuoğlu ısrarlı olunca, tekme-tokat önce dövüldü, sonra da partiden atıldı.

Bu arada birisi Ecevit'in kulağına Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın adını fısıldadı. Geçmiş süreçte Demirel'in ayakoyunlarından bıkan, hukukun çiğnenmesinden illallah eden halk adeta düğün bayram etmeye başladı. Bu koca parlamento kendi içinden birini bulamamıştı. Peki kimdi bu Ahmet Necdet Sezer?.. Halk onu Anayasa Mahkemesi Başkanı olduğunda tanımıyordu. Son iki yılda Anayasa Mahkemesi'nin kuruluş günlerinde yaptığı iki

konuşmayla tanıyordu (Daha sonra bu iki konuşmanın da bu derin yapı tarafından hazırlanıp, eline tutuşturulduğunu, onun sadece bu yazıları okuduğuna kanaat getirdi). Halk, bu derin yapıdan müthiş bir çalım yemişti. İntikamını MHP'den seçim sandığında aldı. Bu süreçte bir yandan seri cinayetler işlenirken (Hablemitoğlu, Gaffar Okkan, vs.), bir yandan da ekonomik kriz zirve yapıyordu. Ortam yine hazırdı ve Ecevit gözden çıkarılmıştı.

Derin yapı tekrar harekete geçti. Bu sefer görev sağlık koluna tevdi edildi. Basit bir gaz sıkıştırması şikayetiyle hastaneye sürüklenen Ecevit, bir daha buradan çıkamaz hale geldi. Ayakta duramıyor, adım atamıyor, öksürdüğünde kaburgaları kırılıyordu. Tam bu sırada medyada "İş yapamaz raporu verilsin, yeni bir Başbakan atansın!" manşetleri yer almaya başladı. Rahşan Hanımın kulağına kim fısıldadıysa fısıldadı ve Ecevit apar-topar hastaneden kaçırılarak eve getirildi. Rahşan Hanım öylesine ürkmüştü ki, evdeki hemşireyi bile kovdu.

Tam bu sırada derin yapı medyayı bir kez daha harekete geçirdi. Hedef tahtası artık Rahşan Hanımdı: "Ecevit'e kötü muamele yapıyor, yemek bile yedirmiyor, evi kirletiyor diye azarlıyor. Başbakanı alın bu kadının elinden, GATA'ya yatırın!" yollu ağır yazılar çıkmaya başladı. Gariptir ayakta dahi duramayan, öksürünce kaburgaları kırılan Ecevit, kısa bir süre sonra dirildi. Hata o yılki DSP kongresinde 2 saat 15 dakika aralıksız ayakta konuşma yaptı. Derin yapı bu siyasî cinayeti beceremeyince, bu sefer Ecevit'in partisini böldü. Sonuç, bu oyunu Bahçeli "seçim" diyerek bozdu. Seçime gidildi, bu sefer AK Parti tek başına iktidara geldi.

ABD'nin ve AB'nin, Tayyip Erdoğan milletvekili olmamasına rağmen açık desteği, bu derin yapıyı yeraltına, beklemeye itti. Bir formülle Siirt'ten Tayyip Erdoğan milletvekili seçtirilerek, Başbakanlığa getirildi. Ülkeye huzur ve sükûn hakim oldu. Avrupa Birliği sürecinde muhalefet hükümete anayasal değişiklikler hususunda destek verdi. Kuzey Irak problemi patlak verince, tezkere meselesinde ve Lübnan konusunda iktidar ABD ile ters düştü. ABD

basınında AK Parti ve Tayyip Erdoğan aleyhinde bazı yazılar çıkınca, Türkiye'deki derin yapı harekete geçti. Ortamın iyice gerilmesi gerekiyordu. Türban üzerinden yürütülen kavga zaten toplumu ikiye bölmüştü.

Şimdi bu iki kesimi karşı karşıya getirmek, çatıştırmak gerekiyordu. Her zaman olduğu gibi, en rahat gaza getirilen kesim laik kesimdi. Düğmeye basıldı ve bir hafta içinde (Mayıs 2006) üç kez ardı ardına Cumhuriyet gazetesine bomba atıldı ve basın kanalıyla laik kesim tahrik edilmeye başlandı.

Sıra devlet erkânını (asker, bürokrasi ve yargı başta olmak üzere) sokağa davet etmeye gelmişti. 19 Mayıs törenleri de geliyordu, nutukların ve gösterilerin "bini bir para" edecek ortam hazırdı ve sadece "fitili ateşlemek" gerekiyordu. Bu sefer "fitil" yüksek yargıydı: Böylece Danıştay Baskını gerçekleşti. Basın, tekbirler eşliğinde türban intikamı için Danıştay'ın basıldığını manşetlerden verdi. Bir ölü, dört yaralı. Gariptir, katil, bir polis memurunun Şabanca davranışı sayesinde

tesadüfen yakalanmıştı. Ancak, Danıştay'ın güvenlik kameraları ne hikmetse bozulmuştu, görüntüleri kaydedememişti... Tesadüfe bak, tesadüfe!.. Neyse, büyük tören için malzeme tamamdı. Kocatepe Camii mahşerî bir kalabalıkla doluydu. Devletin sivil ve askerî erkânı tam kadro oradaydı, tören için zarureten çekine çekine gelen hükümet üyeleri linç olmaktan zorla canlarını kurtarabildiler ve protestolar eşliğinde cami avlusundan çıkabildiler. Tabii, Cumhurbaşkanı Sezer, askerler ve muhalif siyasiler alkışlarla uğurlandılar. Ülkedeki kaos, artık tam kıvamındaydı. Yeme de, yanında yat cinsinden!..

Nihayet Ahmet Necdet Sezer'in süresi dolunca AK Parti'den birinin Cumhurbaşkanı seçileceği gündeme oturunca, bu derin yapı bir kez daha harekete geçti. Bu sefer operasyonun Asker ve Yargı üzerinden yapılmasına karar verildi. Anayasa'nın açık hükmüne rağmen 367 meselesi ortaya atıldı ve medya üzerinden bir kısım hukukçular kanalıyla bu konu hukuk kuralları eğilip-bükülerek, zorlama yorumlarla

işlenmeye başladı. Yetmedi, askerin 27 Nisan geceyarısı e-bildirisi gündeme oturdu. Derin yapı, AK Partili birinin Çankaya'ya çıkmasını önlemek için Cumhurbaşkanlığı seçimini rejimin varolma-yokolma kavgasına dönüştürmek düşüncesiyle Cumhuriyet Mitingleri düzenlemeye başladı. CHP ve MHP tabanlarının güçlü olduğu vilayetlerde, bindirilmiş kıtalarla görkemli mitingler yapılmaya başlandı. Bu şehirler üzerinde Atatürk'ün kalpaklı fotoğraflarının yer aldığı bayraklarla süslendi. Öyle ki birçok insan "vatan haini" damgası yememek için istemeye istemeye bu bayrakları evlerine astılar. Birçok ilde askerler bile açıktan açığa bu eylemlere destek verdi. Bu mahalle baskısı öylesine ağır bir psikolojik ortam oluşturdu ki, halkın büyük çoğunluğu yüzyıllardır uğrunda seve seve canını verdiği bayrağından soğur hale geldi. Artık tek çare, erken seçime gitmekti. Nihayet Parlamento, bu kaotik ortama son vermek için erken seçim kararı aldı.

Derin yapı Çankaya'ya AK Partili birinin çıkmasını engellemeyi başarmıştı. Cumhuriyet

Mitingleri ile de ortam iyice gerilmiş ve saflar ayrışmıştı. AK Partili olmak veya hâlâ bu partiye oy vermek, vebalı olmakla aynı şeydi. Derin yapı bu ortamdan faydalanarak, seçimden bir CHP-MHP koalisyonu çıkarmayı planlıyordu. İki partinin tabanı da buna hazırdı. 1980 öncesi kan davası unutulmuştu. AK Parti seçmeni de sinmişti. Derin yapı, bu seçim sürecinde muhafazakar tabanı AK Parti'den uzaklaştırıp, MHP'ye kaydırmak için bir kez daha hareket geçti. Ne olduysa oldu birden bire PKK terörü azdı ve peşpeşe şehit cenazeleri gelmeye başladı. Abdestsiz-namazsız bir sürü insan cami avlularına doldu ve cenazeler AK Parti'yi protesto mitinglerine döndü. AK Partili yöneticiler artık bu cenaze törenlerine katılamaz hale geldiler.

Askerin e-bildirisi ve halk arasında fıkralara konu olan 367 meselesi, Cumhuriyet Mitingleri ve şehit cenazelerinde yapılan taşkınlıklar, AK Parti'ye %47'lik ezici bir oy patlaması sağladı. Seçimden sonra MHP bu derin yapının oyununu bozarak, meclise girdi ve 367 garabeti böylece aşıldı. Abdullah Gül Cumhurbaşkanı seçildi. Bu

sefer Cumhurbaşkanı'nın eşinin başörtüsü bahane edilerek, boykot ve yıpratma süreci başlatıldı. AK Parti'nin bütün bu olumsuzlukların bir daha yaşanmaması için yeni bir Anayasa hazırlığına başlaması ise, derin yapı için bardağı taşıran damla oldu. Ortada hiçbir şey yokken, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı AK Parti hakkında kapatma davası açtı. %47 oyla daha birkaç ay önce iktidara gelmiş bir parti hakkında kapatma davasının açılması, içerde halkı şoke ederken, dış dünya bunu algılamakta oldukça zorlandı. Hatta bunun bir şaka olduğunu bile yazıp çizenler oldu.

İddianâme Anayasa Mahkemesi'ne sunulunca, kamuoyu da basın sayesinde iddianâmeden haberdar oldu. Halk bu iddianâmeye "Google İddianâmesi" adını taktı. Neyse uzatmayalım, iç kamuoyu baskısı ile dış dünyanın baskıları sonucu, AK Parti kılpayı kapatılmaktan kurtuldu. AK Parti kapatılmasına kapatılmadı ama eli kolu kırılarak, başında da Demokles'in Kılıcı sallandırılarak iğdiş edildi.

Bu arada İstanbul Ümraniye'de (Haziran 2007)

bir astsubayın evinde çok sayıda el bombası ve çeşitli silahlar ele geçirildi. Savcılık uzun bir araştırmadan sonra, soruşturmayı genişletti ve bir terör örgütü yapılanmasıyla karşılaştı. Adını Ergenekon koydu. Soruşturma derinleştirildi ve ilk tutuklamalar başladı. Bu tutuklamaların arasında bir general, bir ordu ve bir kuvvet komutanının olması bütün ezberleri altüst etti. Şok üzerine şok geçiriyordu insanlar. Daha düne kadar bir astsubayın tutuklanmasını dahi imkansız sayan toplumun zihinsel yapısı, allak bullak olmuştu. Derin yapı derhal harekete geçti. Medya kanalıyla bir yandan askeri tahrik ederken, bir yandan da siyasî iktidarın kendisine karşı olan saygın Atatürkçü aydınlardan intikam almak için bu tezgahı kurduğu yaygarasını dillendirmeye başladı. Kısa bir sürede medya da toplum da beşe bölündü:

1. **Kesim:** Bunun, siyasî iktidarın bir komplosu olduğunu düşünenler. Genel olarak sol-ulusalcı kesim. Siyaseten bunun önderliğini CHP, medyada da Doğan Grubu gazete ve televizyonları yapmaktadır.

2. Kesim: Konuya ihtiyatlı yaklaşanlar. MHP ve tabanı. Konunun hukukî çerçevede çözülmesini istemekte ve çözüm sürecinde zımnî bir destek de vermektedirler. MHP, derin yapının Ümit Özdağ kanalıyla partiyi ele geçirme teşebbüsünden dolayı da oldukça rahatsızdır.

3. Kesim: Ulusalcı kesime 28 Şubat'tan beri olağanüstü destek veren Aleviler, bu konuda sessizliğe gömülmüşlerdir. Maraş, Çorum, Tokat, Sivas ve Gazi olaylarının provokatörlerinin bu derin yapıyla ilişkili olduğunu düşünmektedirler.

4. Kesim: Kürtler. En sıkıntılı olan kesim. DTP ve PKK yöneticileri, ilk önce "bu bizi ilgilendirmeyen bir konu" havasında meseleye yaklaştılar. Ancak ülkedeki 17.540 faili meçhul cinayetin

büyük çoğunluğunun Kürtlerden oluşması ve bölgede meydana gelen provokatif olaylar, bölge halkını galeyana getirdi. Bu galeyan sonunda, DTP yöneticileri kısmen yumuşak bir çark yaptılarsa da; ne şiş yansın, ne kebap anlayışı taban ile parti yöneticilerini karşı karşıya getirmiş durumda. Bu iş biraz daha alevlenirse, PKK'nın bazı yöneticilerinin de bu derin yapı ile ilişkili olduğuna taban inanacak ve DTP bölgede büyük oy kaybına uğrayacaktır.

5. Kesim: Büyük ağırlığı AK Parti tabanından oluşmakla beraber tüm muhafazakâr, milliyetçi ve demokrat kesim, bunun devlet içinde derin bir yapılanma olduğunu düşünmekte ve bu çetenin bir askerî darbe ortamı yaratmaya çalıştığına inanmaktadır. Bu kesimin tedirginliği, devlet eğer bağırsaklarını tam temizlemez ve bazı dalları budamakla yetinirse, yani derin yapının gövdesi

sağlam kalırsa, Türkiye'nin daha büyük badirelere sürükleneceği endişesidir.

Bu derin yapı üzerinde en hararetli tartışmalar, Aktütün baskınından sonra gelişti. Halkın Ergenekon Medyası adını taktığı Doğan Medya Grubu'nun gazete ve televizyonları ile Genelkurmay'ın yaptığı açıklamalar, hiç kimseyi tatmin etmedi. Bu süreçte Taraf gazetesinin yayınları halka daha inandırıcı geldi. Arkasından Bingöl'de pusuya düşürülüp katledilen 33 asker konusu tekrar gündeme gelince, Ergenekon'un PKK ile de irtibatı olduğu düşünülmeye başlandı. Bu iki olayda, askerin itibarı oldukça büyük yara aldı. Vatandaş öyle bir noktaya geldi ki, artık şu düşünceyi seslendirmektedir: İstenirse, PKK bir hafta içinde bitirilir. Bu bir rant kaynağıdır. Hem devlet sivil bürokrasisinde, hem asker içinde, hem iş dünyasında, hem de Kürt liderler arasında bu işten rant sağlayanlar vardır.

Son operasyonlarla, İbrahim Şahin, Kemal Yavuz, Tuncer Kılınç, Kemal Gürüz, Levent Ersöz... gibi isimlerin gözaltına alınmalarıyla

tansiyon daha da yükseldi. Saflar iyice netleşti. Ulusalcı kesim, krokilerle ele geçen cephanelikler karşısında bula bula "Vay Kemal Gürüz arabaya bindirilirken, polis elini Gürüz'ün kafasına bastırarak onu arabaya bindirmiş... Vay efendim falan saygın adamla İbrahim Şahin nasıl aynı kefeye konulurmuş..." laflarından öte söyleyecek bir şeyler bulamadılar. Düne kadar 3-5 bomba, 5-10 tabancayla ihtilal mi yapılırmış sakızını çiğneyenler, artık bu sakızın bayatladığını anlayınca, yeni bir arayışa girdiler.

Uğur Dündar Doğan Grubu'nun Star televizyonunda, haber programı içinde Efsane Albay Erdal Sarızeybek'i konuk etti. Gerçi bir hafta önce Siyaset Meydanı'nda Doç. Dr. Sedat Laçiner efsane albayın karizmasını fena halde çizmişti ama, olsun, belki de Uğur Dündar'ın haberi yoktu. Neyse Efsane Albay'a bu silah ve mühimmatı sordu. O da 30 yıldır PKK ile yapılan şanlı mücadeleyi geniş geniş anlattıktan sonra şunları söyledi: "Efendim Doğu'da terörle mücadele eden kahraman arkadaşlarımız, bu terörün bir gün Batı bölgelerimize de sıçrayabileceğini düşünerek, o gün geldiğinde

vatanı kurtarmak için bu bomba ve silahları getirip buralara gömmüşlerdir.” Breh, breh, breh... Vatandaşın o akşam gülmekten kasıkları patladı. Bir kısım vatandaş da oldukça sinirlendi: “Ulan bizimle kafa mı buluyorsun!..” diye naralandılar.

Bu kadar laftan sonra sadede gelelim: Bu vatandaş, artık 1940’ların 1970’lerin vatandaşı değil. İletişim araçlarının çoğalması her şeyi altüst etti. 40 sene önceki gibi Ankara’ya gidip gelene, “Eee, başkentte ne var ne yok? Büyüklerimiz ne düşünüyorlar?..” gibi saçma sapan şeyler sormuyorlar. Elinde bir kumanda, karşısında 40 kanal. Zaplayıp, duruyor. Her görüşü dinliyor. Mukayeseler, kendince analizler yapıyor. Kendince bir sonuca varıyor. Bunu da sandığa yansıtıyor. Cumhurbaşkanı’na Ermeni diyenle polemiğe girmiyor, ama ikisinin de suratını sıfatını gözlerinin önünde canlandırıyor ve hangisinin kendisinden olduğuna karar veriyor. Gerisi lâf u guzâf...

Bu fotoğrafta en son şunu görüyorum: Bu davanın üstü örtülse de CHP, halkın %80’ince

bu yapının siyasal kanadı olarak algılanıyor. Vatandaş, bu saygın zevatın tutuklanmasına zerre kadar üzülmüyor. Oh olsun diyor. Bir yabancıyı bile, bunlardan daha yakın buluyor kendisine. Bu, hem bir sosyal demokrat parti için yazık, hem de bu zevat için... Ne kadar bu duruma üzülsem de elimden bir şey gelmiyor. Kendini darı sanan insan misali... Vatandaş öyle görüyor, yapılacak bir şey yok!

İş geldi şu noktaya dayandı: Çekişme Baykal-Erdoğan çekişmesi değil. Rekabet, siyasal parti rekabeti değil. Kumaşı bu topraklara yabancı olan elitlerle halkın çekişmesi. Halk ülkesine sahip çıkmaya çalışıyor, kendi çocuklarının kendisini yönetmesini istiyor. Bu elitler kim, bu halk kim?.. Bunu bir anekdotla anlatarak, son noktayı koyalım:

Tek parti dönemi. 1945-46'lar... Ankara'da bir milliyetçi avı başlamış. Tutuklananlar ve tabutluklar... Bu işin içinde bazı üniversiteliler de var. Nevzat Tandoğan tek parti döneminin Ankara'da hem Belediye Başkanı, hem Valisi. Bu gençleri emniyetten kendisine getirmelerini

söyler. Polisler 20 civarındaki üniversite öğrencisini Tandoğan'ın karşısına çıkarırlar. Vali Tandoğan bu gençlere nasihat eder: Kendilerini modern Türkiye'nin geleceğini teslim alacak gençler olarak yetiştirmek istediklerini, bu nedenle üniversite açtıklarını, cahil halka uymamalarını, rejimi korumalarını, bu yönde gayret etmelerini... vs. vs. uzun uzun onlara anlatır. Gençlerin arasından birisi öne çıkar ve halkın perişan olduğunu, ekonominin kötüye gittiğini, yönetici kadronun ise lüks içinde sefahat âleminde yaşadığını söyleyince sinirlenen Vali Tandoğan, bu gence adını ve nereli olduğunu sorar. Genç de adının Osman Yüksel Serdengeçti ve Antalyalı bir yörük olduğunu söyler. Bunun üzerine Vali Tandoğan var gücüyle bir *"cumhuriyet tokatı"* patlattıktan sonra sesi çıktığı kadar avaz avaz bağırır: "Ulan öküz Anadolulu!.. Bu memlekete komünizm gerekirse, biz getiririz... Milliyetçilik lazımsa, onu da biz yaparız... Sizin vazifeniz, askere çağırdığımızda gelip askerlik yapacaksınız, barış zamanında da tarlalarınızda, dükkanlarınızda çalışıp, devlete vergi vereceksiniz!.."

İşte bugün bütün mesele bu. Osman Yüksel'in çocukları Tandoğan'ın çocuklarından o koltuğu istiyorlar!..

Vatandaş, tüm mücadeleyi artık böyle algılıyor.

Doğrusuna yanlışına, sapla-samanına karışmam! Bu algılamanın bir kısmı yanlışsa, kabahat halkın değil. Bu görüntüyü verenlerindir! Halkın böyle algılamasını önlemenin yolu, kameralar karşısında tehdit savurmak değildir!

Şeffaf olmaktır, şeffaf!..

Ocak 2009

PUSU KÜLTÜRÜ
ve
UFUKTAKİ TEHLİKE!

•••

Yargıtay Başsavcısı'nın dava dilekçesi, Anayasa Mahkemesi'nce kabul edildi. Dilekçenin Mahkeme'ye verildiği andan itibaren Türkiye bir şok yaşadı. İşin doğrusu AK Parti yöneticileri dâhil hemen herkes daha sekiz ay önce %47 oy almış, tek başına iktidara gelen bir partiye karşı böyle bir dava açılabileceğine bırakın ihtimal vermeyi, zihinlerinden geçirmeyi dahi akla zarar kabul ederdi. Üstelik bu parti geride başarılı bir beş yıl bırakmıştı.

Bu şok sadece Türkiye'de yaşanmadı. Tüm dünyadan gelen tepkilerde de bu şok farkediliyordu. Hatta bu dış tepkilerin ortak noktasına baktığımızda, "akıl tutulması" olgusu üzerinde yoğunlaştıklarını gördük.

Bu şokun etkisiyle Türkiye üçe bölündü: a) Tepki gösterenler, b) Ellerini ovuşturanlar, c)

Gönülleri ellerini ovuşturanların yanında olmakla beraber, duruş ve karizmaları çizilmesin diye "...ama!"lı açıklamalarla saf oluşturanlar...

Anayasa Mahkemesi henüz kararını açıklamadan, lehte, aleyhte çok şey yazıldı, çizildi. Kapatma davasına karşı olanlar "hukuk" ve "demokrasi"yi baz alırken, kapatma taraftarı olanlar "hukuk"un ve "demokrasi"nin arkasından dolanmayı yeğlediler. Özellikle "...ama"lı cümleler kuranlar.

Bu yazıyı kaleme almamın sebebi; AK Parti kapansın veya kapanmasın değil. Demokrasimiz yara alacakmış veya almayacakmış da değil. Konunun zaten hukukla ve demokrasiyle ilgili olmadığı konusunda herkes hemfikir. Bu konuda günlerce yazı yazıldı, analizler de yapıldı. Daha da yazılacak ve de yapılacak.

Bence boş bir gayret. Neticeye de hiçbir tesiri olmayacak.

Peki, o zaman bu yazıyı ne diye kaleme alıyorum?

Tek sebebi var: Aynayı, geleceğe tutmak!.. Kim okur, kim dinler demeyin. Böyle bir derdim de yok. Sadece meslek aşkı: Yani, tarihe not düşmek... Bu yazıda şahsî düşünce ve duygularımı hiç konuşturmayacağım. Sadece, sürecin yarın Türkiye'yi nerelere sürükleyeceğini göstermeye, ayna tutmaya çalışacağım. Bu nedenle AK Parti kapatılmış, kapatılmamış; Tayyip Erdoğan'a siyasî yasak getirilmiş, getirilmemiş gibi hiçbir husus bu yazının çerçevesinde umurumda bile değil.

Hatta demokrasimiz ve demokrasimizin geleceği, hukuk anlayışımız, yargı mekanizmalarımız da umurumda değil. Bu ülke bu kulvarda neler gördü, neler!.. Osmanlı döneminde 36 sadrazam bu kulvarda ipe çekildi; padişahlar, henüz kundakta olan şehzadeler, yine bu kulvarda canlarını verdiler. Cumhuriyet döneminde de bu kulvardaki hareketlilik hiç tavsamadı. Ülkenin en zor anlarında bile, bu ayak oyunları hiç durmadı. Mustafa Kemal, daha Erzurum'da üzerindeki üniformayı çıkarırken en yakınındaki kurmay başkanı Kazım Dirik'ten ilk kazığı yedi. Karabekir bu oyunu bozunca, yıllar

sonra Kazım Dirik Karabekir'i İzmir suikastıyla ilişkilendirerek intikam alma hevesine düştü. Yine bu kulvarda bir başbakanla iki bakanı da aynı oyunlarla darağacında sallandırdık. Darağaçları ortadan kalktı kalkmasına ama, siyasal linçler devam etmektedir. Düne kadar asker üzerinden yapılan icraatlar, bundan böyle başka kurumlar üzerinden devam ettirilecektir.

O nedenle Tayyip Erdoğan ve arkadaşlarının çok da âh u vâh etmelerine gerek yok!.. Yarın onların yerine gelecekler de, bu kulvardaki çarkların dişlerine takılmaktan kurtulamayacaklar.

Peki, nereye kadar?..

Allah bilir!..

Bu kadar kelâmdan sonra, şimdi sadede gelelim. Bundan sonra ne olacak?..

Pusu Kültürü

Bu tabir avcılara aittir. Son iki yüzyıldır siyasetimiz içinde başarıyla kullanılmaktadır. İttihatçılardan bize geçmiştir. Ve dahi

Cumhuriyet döneminde başarıyla da uygulanmıştır. Hatta Mesut Yılmaz başbakanken (veya başbakan yardımcısı iken) bir yurtdışı seyahat dönüşünde, uçakta gazetecilere Türkiye'de yaşanan son olayları kasederek, "Devlet, artık vatandaşına pusu kurmaktan vazgeçmelidir!" şeklinde bir cümle sarfetmişti. Bu cümle, Türkiye'de günlerce gündemi oluşturmuştu. İyi saatte olsunların tepkileri karşısında, Mesutçuğumun dili ayaklarına dolaşmıştı, tevillerle işin içinden sıyrılmaya çalışmıştı.

Neyse, günümüze dönelim ve önce AK Parti'ye karşı bu sürecin nasıl ve ne zaman başlatıldığını hatırlamaya çalışalım.

Bu süreç AK Parti'nin iktidara geldiği gün, yani altı sene önce başlatıldı. İktidara karşı kaptan köşkünde Ahmet Necdet Sezer vardı. İktidar ve iktidara oy veren seçmenin okları hep kendine yöneldi. Sessiz ve kararlı bir paratoner görevi gördü. O makamda kaldığı sürece, iktidar karşıtı güçler bir rehavet içerisindeydiler. Nasıl olsa sağlam duran bir Cumhurbaşkanı var.

Ne zaman ki Sezer'in süresinin sonu geldi, yeni bir Cumhurbaşkanı seçimi gündeme geldi. Muhalif kanat yeraltından çıktı ve harekete geçti. 27 Nisan e-muhtırası, cumhuriyet mitingleri, 367 v.s... Hükümet, bunu seçimle aşmasını bildi. Hem de bu sefer daha güçlü gelerek... 3-5 ay bunun şaşkınlığı yaşandı. Sonra toparlanıldı ve süreç başladı.

Başbakan bir program nedeniyle Madrid'deydi. Hiç yeri değilken, bir gazeteci "türbanla ilgili" bir soru sordu Başbakan'a. Normalde, öyle bir ortamda çok rahatlıkla geçiştirilmesi gereken bir soruydu. Hatta muhtemelen orada bulunan gazeteciler bile bu soruyu yadırgamış olmalılar. Sinirleri çok yıpranmış olan Başbakan, olmaması gerekeni yaptı. Şimdiye kadar yüzlerce defa kendisine sorulmuş olan bu soruyu, her zamankinden daha anlamlı şekilde, bir adım daha ileri taşıyarak (siyasal simge olsa bile, ifadesiyle) cevapladı. Başbakan'ın bu sözleri gündeme oturunca, bir yerden işaret geldi mi bilemem, Sayın Bahçeli'nin, "Var mısın, gel anayasa değişikliği yapalım, bu sorunu çözelim!" meydan

okumasına balıklama atladı. Siyaseten, bu adımı atamamazlık edemezdi. Muhalefetin başörtüsü istismarı suçlamalarına karşı duramazdı. Böylece kulvarın içine girdi. Süreç artık hayata geçirilebilirdi. Ve bir akşamüstü tüm Türkiye'yi şok eden haber: Yargıtay Başsavcısı ve kapatma davası!..

Bu konuda basında lehte aleyhte çok şey yazıldı çizildi. Ben, esas üzerinde durmak istediğim noktayı hesaplayarak, süreçle ilgili uzun analizler yapmak istemiyorum. Yazımdaki bu boşluğu Sayın Ayhan Aktar'dan bir alıntıyla doldurmak düşüncesindeyim:

> "*Aziz Nesin merhum, 1970'lerde Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrenci iken yaptığı bir konuşmada ülkemizde 'hak ve hukuk' terimlerinin 'gak ve guguk' sözlerinden türetildiğini söylemişti. Geçtiğimiz hafta ülkemizde Aziz Nesin'in bu tespitini doğrulayan gelişmeler oldu. Türk siyasal hayatının ayrılmaz bir parçası olan 'pusu kültürü' tekrar devreye girdi. 31 Mart günü Anayasa*

Mahkemesi tıpkı geçen yıl mayıs ayında aldığı 367 kararına benzer bir hukukî süreci başlatarak siyaseti kilitlemiş oldu. Böylece son bir yıl içinde ikinci kez, yüksek mahkeme siyasal iktidara karşı kurulmuş pusunun tetikçisi rolüne soyundu. Anayasa Mahkemesi, Urfalı Abdurrahman Bey ve onun gibi düşünenlerin paranoya ve korkularının yazılı ifadesi olan ve bu özelliği ile ancak psikologların ilgisini çekmesi gereken bir iddianameyi ciddiye alıp AKP hakkındaki kapatma davasını oybirliği ile başlattı. Buna ilaveten, Anayasa Mahkemesi Emre Aköz dostumuzun deyimi ile "anayasa ihlali" içine girerek Cumhurbaşkanı Gül'ün yargılanmasının da yolunu açtı.

Bu gelişmelerden sonra basındaki bazı kalemler ve televizyonlardaki tartışma programlarına katılan 'devletlû' hukukçular yaşadıklarımızın sanki bir 'hukukî süreç' olduğuna bizleri inandırmaya çalıştılar. Sonra da gevrek gevrek gülerek, "Yargıya güvenin"

dediler. Hatta bazı aklıevveller hiç endişeye yer olmadığını ve işin sonunda AKP'nin aklanacağını bile iddia ettiler. Birileri de küstahlığı ele alıp, 'şeriatın kestiği parmak acımaz' temalarını işlediler.

Bendeniz, bu işin en hafif deyimle bir 'hukuk parodisi' olduğunu düşünüyorum. Umarım, yakında komedyen Levent Kırca'nın savcı rolüne çıkacağı bir mahkeme dizisi yapılır da biraz güleriz. Bu gerilimi bireysel düzeyde mizah duygumuzu kullanarak aşmaktan başka bir yol göremiyorum. Basiret sahibi bir T.C. vatandaşı olmanın yarattığı 'yıpranma payı' bu günlerde ancak mizahla aşılır kanaatindeyim.

Niyet, artık bellidir. AKP, göz göre göre kapatılacaktır...

(07.04.2008-Taraf)"

İsteyen bu görüşlere katılır, isteyen katılmaz. Doğrudur, yanlıştır. Tarafgirdir, objektifdir. Bunların hiçbiri umurumda değil. Tekrar sadede

gelelim.

AK Parti Kapatılırsa...

Artık Anayasa Mahkemesi de davayı kabul ettiğine göre, bundan sonra ne olacak ona bakalım. Bu davanın hem siyasî, hem ekonomik, hem Avrupa Birliği ile ilgili önemli etkileri olacak hiç şüphesiz. Ama esas önemli etkisi Türkiye, bölünme sürecine girecek ve ipleri de elinden kaçıracak. Esas üzerinde durmak istediğim ve bu yazının kaleme alınış sebebi, budur. Ancak buraya girmeden, bu sürecin diğer etkilerine de kısaca değinmekte yarar var. Önce, bu sürecin siyasete etkisini ele alalım.

Sürecin satır araları dikkatlice analiz edildiğinde, AK Parti belki de kapatılmayacak ama "Baş"ı kopartılacak. Yani Tayyip Erdoğan ve kurmay heyetine siyaset yasağı getirilecek. Sayın Bahçeli'nin de kapatma davası açılır-açılmaz aceleyle ve de heyecanla telaffuz ettiği buydu. Kapatmanın olmayacağını düşündüren delillerden biri de Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ısrarla, (Anayasa'nın Cumhurbaşkanlığı ile ilgili maddeleri çok açık olmasına rağmen)

cezalılar listesine dahil edilmesidir. Böylece A ve B planları beraber uygulanacaktır.

A planı gereği parti kapatılırsa, yerine yenisi kurulacak ve tepki oylarıyla daha güçlü gelmesi kuvvetli ihtimaldir. Bundan önceki uygulamalarla bunun testi yapılmıştır. Yeni bir partiyle, tepki oylarıyla daha güçlü ve gölgesiz (hakkında hiçbir soruşturma açılmamış, kamuoyunda yıpranmamış) geleceğine; yoluna yaralı, kolu kanadı budanmış, başsız bir partiyle süreçte eriyerek devam etsin. B planı gereği ise, partinin başsız bırakılmasıdır. Tayyip Erdoğan ve liderlik vasfı, karizması olan kişileri siyasî yasaklı yaparak, partinin başına kitlelere güven ve heyecan veremeyen, silik bir kişinin (Recai Amca gibi) getirilmesini kaçınılmaz kılmak. Abdullah Gül'ün Çankaya'dan inerek partinin başına geçme düşüncesi, A ve B planlarını boşa çıkarabilir. Bu düşünülerek, Anayasa'nın açık hükmüne rağmen listeye alınmıştır.

A ve B planları başarılı şekilde uygulanabilirse, yürürlüğe bir de C planı konulacaktır: Bu da partinin bölünerek, kan

kaybına uğratılması... Bu iş için şimdilik iki aday görünmektedir. Abdüllatif Şener ve Melih Gökçek!.. Bu bölünme süreci, A ve B planlarının başarıyla tatbikine bağlıdır. Bu planlarda başarısızlığı uğranılırsa, C planı gündeme gelmeyebilir.

AK Parti'nin başına örülecek bu çoraplardan, seçmen tabanında oluşacak boşluk için CHP ve MHP hiç heveslenmesin. BBP, DP ve ANAP... onlar da bundan yararlanamayacaktır. Peki, yararlanacak olan kim?.. Bunu, bu yazının sonunda detaylı şekilde irdelemeye çalışacağım.

AK Parti'nin kapatılması sürecinde siyasetin nasıl şekilleneceği hususunda bu özet analizden sonra, şimdi de kısaca ekonomideki etkilerini ele alalım. Altı yıl önceki koalisyon dönemini şöyle bir gözümüzün önüne getirelim. Dervişli günleri bir düşünelim. Gecelik faizleri, dövizi, dış borçtaki sıkıntıları, yatırım ve istihdamı, her ay kapanan şirketleri, dönen çek ve senetleri... Bir de bu altı yılda yapılanları... Ekonomideki istikrar ve düzelme, geniş kitlelerin her kesimini sorunsuz hale getirmedi elbette. Ama gidişat ve

istikrar, altı sene önceye göre çok çok iyi. Bundan sonra ne olur, peki?.. Uzun uzun anlatmaya ve analizler yapmaya lüzum yok. Ekonomik çark gün be gün önce yavaşlayacak... Sonra çözülmeler başlayacak, istikrar kaybolacak... Borsa tansiyonu çıkan-inen hasta gibi yalpalayacak... Faizler kafa karıştıracak... Döviz yükselecek... Böylece Türkiye dış borç ödemelerinde tekrar sıkıntıya girecek... Bu da vatandaşa sağanak zamlar şeklinde yansıyacak. İçerideki sıcak para yavaş yavaş çekilecek, ekonominin gemisi bu dalgalarla hırpalanacak... Yabancı sermaye bıçak gibi kesilecek... Daha fazlasını saymaya gerek yok. Paraya yeniden altı sıfır eklemesek de, %70 oranında altı yıl geriye döneceğiz. Altı yıldır mutfak tüpünü aynı fiyata alan Hatice Hanımın tepesi atacak!..

Dış politikaya gelince, kimse merak etmesin ABD yörüngesinden çıkıp Çin-Rusya-İran yörüngesine girmeyeceğiz. Bazıları bunu her ne kadar alternatif bir gelecek inşa etme planı gibi sunsalar da, akılları bu işlere ermediğindendir. Bekâra karı boşamak psikolojisiyle atıp tutmaktadırlar. Ya ne olacak?.. Avrupa Birliği

müzakere süreci önce durdurulacak, arkasından sona erdirilecektir. Bir kesim bunu heyecanla talep de etmektedir, zaten.

Bu gerçekleşecek. Hatta Avrupa ile Gümrük Birliği de sona erdirilecektir. Bu süreç ulusal bir zafer gibi takdim edilecek. Devlet, sömürge olmaktan kurtarılmış olacak, saygınlığını yeniden kazanacaktır. Tıpkı Küba'nın dünyadaki saygınlığı gibi... Daha 15-20 gün öncesine kadar Küba'da televizyon, bilgisayar almak devlet iznine bağlıydı. Cep telefonu yasaktı. Lüks otellerde Kübalı vatandaşlar kalamazdı. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Bu dogmatik-pozitivistlerin saygın ulus devleti anlayışı bu. Türkiye'nin bir yasaklar ülkesi olması, bunlar için asr-ı saadet!..

Avrupa Birliği'nden uzaklaşan, Çin-Rusya-İran konseptine(!) dahil olamayan bir Türkiye ne yapacak peki?.. Amerika'nın yanında yer alıyoruz diye avaz avaz yırtınan bu zevat ve anlayış sonucunda, ABD'nin kucağına oturmak mecburiyetinde kalacağız hiç şüphesiz.

Şimdi gelelim, kaos sonucunda Türkiye için

ufukta görünen tehlikeye:

Ufukta Görünen Tehlike!

22 Temmuz seçimlerinden sonra, 25 Temmuz 2007 tarihinde Ankara'daki Kent Platformu'nda konuşmacıydım. 22 Temmuz seçimlerini ayrıntılarıyla analiz ettikten sonra, en üst düzey yargı mensuplarının, bazı emekli generallerin, gazetecilerin ve siyasilerin yanı sıra en başta oturan Sayın Hurşit Tolon Paşa'ya ve Sayın Sabih Kanadoğlu'na dönerek, şunları söyledim: Bu ülkeyi zerre kadar seven herkesin AK Parti'ye bir teşekkür borcu var! Ya AK Parti olmasaydı, Doğu ve Güneydoğu'da tüm oyları Bağımsızlar (DTP) alsaydı, ne yapacaktık? DTP'yi bölge partisi olarak suçluyoruz, peki CHP ve MHP de bölge partisi durumuna düşmediler mi?..

Ha büyük bölge, ha küçük bölge... Bir şey fark eder mi?

Bu analizim, katılımcıların çoğunun hoşuna gitmedi belki, ama bazılarını düşünceye sevketti.

Şimdi de, önümüzde bir yerel seçim var. 22 Temmuz seçimlerinden sonra ROJ TV'nin akşam haberlerini ve açık oturumlarını aylardır kaçırmamaya çalışıyorum. Tam 8 aydır, Tayyip Erdoğan'a ve AK Parti'ye yükleniyorlar. Askere (Kuzey Irak Harekatı sırasında bile) yüklenmediler. CHP ve MHP'yi adeta yok sayıyorlar. Bu iki partinin ismini bile bir gün ağızlarına almadılar. DTP ve Kürt siyasal hareketinin öncüleri, tek rakip ve tek hedef olarak Tayyip Erdoğan'ı seçtiler.

Buna sebep neydi peki? Kısaca hatırlatalım:

22 Temmuz'dan sonra, Kürt meselesi konusunda dış dünyada Türkiye'nin eli oldukça güçlendi. Başbakan ve Dışişleri, Türkiye'de bir Kürt sorununun olmadığını, bir terör sorunu olduğunu, hatta DTP'nin Kürtleri ve bölgeyi temsil etmediğini her platformda dile getirmeye başladılar. Bu söylemlerde de, delil olarak Başbakan bölgede kendi partisinin %50'nin üzerinde oy aldığını tekrarladı, durdu. AK Parti'nin bu oy oranı, Batılı birçok çevrede de olumlu bir hava oluşturdu ve AK Parti'nin bu

sorunu barışçıl yollarla çözebileceği ümidini doğurdu.

DTP çevresinde ise, artık hiçbir şey eskisi gibi değildi. Hatta Ahmet Türk seçimlerin hemen akabinde AK Parti'nin bölgede aldığı oydan dolayı, bütün planlarının alt üst olduğunu itiraf etti. ROJ TV'de de sekiz aydır bu konu masaya yatırılmaktadır. Sonuçta DTP ve Kürt siyasal hareketinin öncüleri, AK Parti'yi bölgede zayıflatmak için "DİN" ile ilgili politikalarını yeniden gözden geçirmek mecburiyetinde kaldılar. Son zamanlardaki mitinglerde ellerinde Kur'an'la kürsüye çıkan imamlar, Said-i Nursi'nin (dinî kimliği silinerek, etnik kökeninin öne çıkartıldığı pankartlar: Said-i Kürdî) resimlerinin yer aldığı pankartlar ve Öcalan'ın Nevruz öncesi avukatları aracılığıyla ilettiği Urfa'da bir İlahiyat Fakültesi talebi... Bütün bunlar, DTP'nin bölgede dine yöneleceğini ve AK Parti'yi bölgede zayıflatmayı hedeflediğini göstermektedir.

Şimdi bölgenin sosyal ve dinî yapısını iyi bilen bir bilim adamı olarak, özet bir analiz

yapacağım:

Kürtlerin iki kimliği var: Dinî ve etnik... Dinî kimliği ağır basanlar oylarını 22 Temmuz'da AK Parti'ye verdiler. Etnik kimliği ağır basanlar ise oylarını Bağımsız adaylara (DTP) verdiler. Toplam olarak bu iki blok bölgeden %90 oy aldılar.

Dinî kimliği ağır basan Kürtlerin, etnik kimliğinin zayıf olduğunu zannetmek, bölgeyi hiç tanımamak demektir. 85 yaşındaki Hacı Hasan ile 7 yaşındaki Ahmet'in de etnik kimlik bilinci, en az laik Kürtler kadar güçlüdür artık bugün. AK Parti kapatılırsa, bu oylar öfkenin de oluşturacağı kitlesel dalgalarla DTP'ye gidecektir. DTP'yi kapatırız diye bir ses kulağıma geliyor. Hiçbir şey değişmez!.. Mahallî seçimlerde bağımsız aday ile partili adayın hiçbir farkı yoktur!

Kalın kafalılar, konuyu rahat anlasınlar ve ufuktaki tehlikenin ne kadar yakın ve ne kadar ciddi olduğunu anlasınlar diye 22 Temmuz'da partilerimizin bu bölgede aldıkları oyları hatırlatıp, ona göre son uyarımı yapacağım.

22 Temmuz 2007 Genel Seçimle			
Şehirler	**AK Parti**	**Bağımsızlar**	**C**
Ağrı	%63	%24	%
Batman	%46	%39	%
Bingöl	%71	%14	%
Bitlis	%59	%16	%
Diyarbakır	%47	%41	%
Hakkari	%33	%56	%
Mardin	%49	%40	%
Muş	%39	%46	%
Siirt	%49	%40	%
Urfa	%60	%20	%

Şırnak	%30	%52	%
Van	%53	%33	%

Görüldüğü gibi tablo, son derece nettir ve yorum gerektirmez!

AK Parti ve DTP'nin kapatılması demek, bölge halkının yok sayılması demektir. Önümüzdeki mahallî seçimlerde bölgede yapılacak propagandayı tahmin edememek, ahmak olmaktan, kör olmaktan daha öte bir şeydir. Bölge halkının hissiyatı ve öfkesi bütün oyların, inadına evet inadına, evvvvveeet inadına, bağımsız adaylara (DTP'ye), hem de firesiz akması demektir. DTP daha bir ay öncesine kadar Tayyip Erdoğan'a ve AK Parti'ye şunun için saldırıyordu: Bölge belediyelerinin, başta Diyarbakır olmak üzere AK Parti'ye geçmesi demek, DTP ve Kürt siyasal hareketinin her türlü lojistik desteğinin kaybolması demekti. Bu da, hareket için bırakınız sıkıntıya girmeyi, adeta yok olmak demekti. Bunu nasıl önleriz diye sekiz aydır kara kara düşünüyorlardı. DTP'ye öyle bir gün doğdu ki, hayal edemeyeceği fırsat,

altın tepsi ile önüne kondu!

Hey Allah'ım, sen aklıma mukayyet ol!..

Yerel seçimlerde %90'larla belediyeleri, belediye meclislerini ve il genel meclislerini ele geçirecek DTP veya yerine kurulacak partiyi artık dış dünyada susturamazsınız.

Tablo, öylesine netleşecek ki, saçmalamalarımız dış dünyada belki de alay konusu olacak. DTP diyecektir ki: Bakın ben bu bölgede %90 oy aldım; diğer Türkiye partileri %2-3 oy aldılar (O da memur ve asker oyu). Yani, ben ötekiyim kardeşim, ÖTEKİ!..

Ne yapacaksınız haa, neee?..

Türk analarının Mehmetlerine siz güvenin, onlar da Kürt analarının Memetlerine (gerçi bu saatten sonra Baranlarına.) güvensinler, kan gövdeyi götürsün!

Herkes aklını başına toplasın; asker, sivil herkes, herkes!

Tansiyon düşürülsün, hukukî süreç işletilsin,

bu mesele halledilsin. Hayatlarında bir kez Diyarbakır'a, Şırnak'a gitmemiş elit aydınlar(!), Tayyip Erdoğan ve AK Parti düşmanlığıyla ülkeyi bölünmeye götürüyorlar! Yeni hukukî düzenlemeler için bazı mahfillerin sözcüleri "Oyun oynanıyorken, kural değiştirilmez!" diyerek anayasal değişikliklerin önünü kesmekte, hatta aba altından sopa göstermektedirler.

Onlara tek söyleyeceğim şu: Bu bir oyun değil beyler! Ülke bölünmenin eşiğine getiriliyor ve karşı tarafa çok önemli bir koz veriliyor.

Bazıları, bu yazıdan şöyle saçma sapan bir sonuç çıkarabilirler: Bunun derdi Tayyip Erdoğan'ı ve AK Parti'yi kurtarmak (zaten üslubundan da belli değil mi? Biz AKP diyoruz, o AK Parti diyor)!

Dayanak ve delilleri bu saçmalıklar olan o beyler de anlasınlar diye diyorum ki: Tayyip Erdoğan da, AK Parti de umurumda değil!..

Yüreğim yanıyor, yüreğim. Ülkem bölünüyor, kardeşlerim birbirine düşecek, kan akacak!..

Derdim, yangını haber vermek!..

Lütfen, sorumluluk sahibi olan herkes, iç politikadaki bu bilgi kirliliği ve yönlendirme atmosferinden kendini kurtarsın ve tünelin ucundaki uçurumu görmeye çalışsın!

Bir hatırlatma ve uyarıyla yazımı bağlıyorum: 1992 yılında ABD'nin Ortodoks dünyasını tek bir şemsiye altında toplama projesini ve Fener Patrikhanesi'nin Ekümeniklik iddiasını gündeme getirdiğimde, bunu ancak 8 yılda devleti yöneten sivil-asker yetkililere anlatabildim. Onlar anlayıncaya kadar iş işten geçti. Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edildiği gün de uyarılarımı yaptım. Cevizkabuğu programında iki program üst üste yaptım. Son cümlem "İnşallah Türkiye bu işten pişmanlık duymaz!" oldu. Siyasî rehin projesini kimse algılayamadı. Herkes, güle oynaya bayram ediyordu. Sayın Ecevit, vefat etmeden önce yine bir Cevizkabuğu programında bunu itiraf etti: "...Hulki Bey, bu ABD'lilerin Öcalan'ı bize niye teslim ettiklerini hâlâ anlayabilmiş değilim!" dedi.

İşte Türkiye'yi yönetenlerin vizyon ve ufukları!

Şimdi bir daha uyarıyorum: Bu, bir parti marti kapatma meselesi değildir. Stratejik bir hata yapılıyor. Bu stratejik hata Türkiye'yi bölmek isteyenlere, ellerinden bir daha alamayacağınız bir koz verecektir!.. Asker ve yargının bu feryadı duymayacağını biliyorum. Bu nedenle AK Parti kurmaylarına bir çağrıda bulunacağım:

Dik durun! Türkiye'ye giydirilmek istenen bir deli gömleği hazırlanıyor. Bunu, sizin üzerinizden bu ülkeye giydirmeye çalışanlara fırsat vermeyin! Yargılama sürecinde zaman kazanın, savunma hazırlama saflığıyla da bu zamanı tüketmeyin. Bu zamanı, bu tehlikeyi önlemek için kullanın. Yargıdan medet ummayın! Mini paketlerle ne kendinizi kandırın, ne de ülkeyi gerin!

Tek yapacağınız şey: Yeni yasal düzenlemeler acilen yapılsın ve yerel seçimler öne alınarak, referandumla beraber halka müracaat edilsin. Bir kez daha söylüyorum, mesele Tayyip Erdoğan ve AK Parti meselesi değil, pireye kızıp yorgan

yakılıyor. Tünelin ucunda Sevr'i görüyorum. Herkes aklını başına toplasın.

Nisan 2008

ÇANAKKALE
ve
SAHNEDEN ÇEKİLİŞİMİZ

•••

Bugün büyük bir coşkuyla, zafer şenlikleriyle kutladığımız ve Çanakkale Zaferi diye göğsümüzü kabartarak yâdettiğimiz, düne kadar ise görmezden geldiğimiz, XX. yüzyılın başında I. Cihan Harbi'nin bir cephesini teşkil eden, sonucunda koca bir imparatorluğun avuçlarımızın içinden kayıp gittiği Çanakkale. Düne kadar görmezden gelerek bir yanlış yapıyorduk, bugün de adeta bilmem neyinde boncuk bulan çocuğun sevinci ile kutlayarak, başka bir yanlış yapıyoruz.

Tarihe duygusallıkla yaklaşamayız. Hele hele yaşadığımız zaman diliminin hissiyatını, ortamını, şartlarını, algılamalarını tarihe giydirmeye çalışırsak, daha da büyük bir cinayet işlemiş oluruz. Bunun için her tarihî olayı kendi şartları içerisinde değerlendirmeli; sebep ve

sonuçlarına bakarak, olayın hedefini tespit ederek, o hedefe ne derece varıldığı gözönüne alınarak maliyeti, getirisi götürüsü de hesaplanarak değerlendirilmelidir.

Bu nedenle Çanakkale'nin gerek bizim ve gerekse düşmanlarımız açısından maliyeti ne oldu, getirisi götürüsü nasıl tahakkuk etti, emperyalistlerin hedefi ne idi, bu hedeflerine vardılar mı, bizim hedefimiz ne idi, biz zafer diye kutladığımız bu savaş sonrasında hedefimize varmış mıydık?.. Vardıysak, 60 yıldır neden görmezden geliyorduk, neden 20 yıl öncesine kadar bu büyük zaferimizi kutlamıyorduk?.. Daha birçok soru akla gelebilir. Biz bu çalışmamızda Çanakkale'de Mehmetçiğin gösterdiği olağanüstü başarının hikayesini, hamasî bir üslupla anlatmayacağız. Bilakis gerek bizim ve gerekse düşmanlarımız açısından ne getirdi, ne götürdü, sonuçları nasıl tahakkuk etti? Bunlar üzerinde duracağız.

Çanakkale Tarih Kitaplarında Nasıl Yer Almaktadır?

Herkes hafızasını yoklasın; lise ve üniversite

dönemlerini hatırlasın ve tarih kitaplarını, tarih derslerini nasıl işlediklerini bir aklından geçirsin. Hakikat, bütün çıplaklığıyla ortaya çıkacaktır. Bu nedenle aslında başka söze de ihtiyaç yoktur. Ancak ben yine de bu süreci özetle hatırlatayım:

Bizim tarih kitaplarımızda Çanakkale Zaferi bir, bilemedin birbuçuk sayfa olarak yer almaktaydı. O da Mustafa Kemal Paşa'nın içinde yer aldığı Anafartalar ve Conkbayırı lokal muharebeleridir. Bu anlatımlar, öyle ustaca formatlanmıştır ki, öğrenci Çanakkale'yi bu lokal cephede cereyan eden çarpışmalardan ibaret sanır ve Mustafa Kemal'i Çanakkale Zaferi'ni kazanan komutan şeklinde algılar.

Tarih meraklıları dışında, bu algı adeta toplumun genelini kapsayacak şekilde geniş bir kitleye de nüfuz etmiştir. Bu konuda çarpıcı bir örnek vereyim. 2004-2005 yılında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tarih Bölümü'nden bir meslektaşım beni telefonla aradı ve iyi bir öğrencisi olduğunu, çalışkanlığına ve efendiliğine kefil olduğunu, bu öğrencinin yüksek lisansa alınmasını rica etti. Ben de peki,

gönder gelsin dedim.

Sınav günü öğrenciyi jüri heyeti olarak karşımıza aldık. Niyetim öğrenciyi sıkıştırmadan programa almaktı. Ama sınav gereği birkaç soru da sormak gerekiyordu. Diğer jüri üyelerinin kafasında bir istifham oluşmasın diye de bilebileceği kolay soruları seçtim. Öncelikle, sınav heyecanını yenmesi için kendisine "Evladım, dosyan önümüzde ama kendini bize öncelikle bir tanıt ve neden yüksek lisans yapmak istediğini anlat" diye sordum. Aday, Çanakkaleli olduğunu, 18 Mart Üniversitesi Tarih Bölümü'nden bu yıl iyi dereceyle mezun olduğunu, hedefinin akademisyen olmak olduğunu ve tarihi çok sevdiğini, Cumhuriyet Tarihi'nden de yüksek lisans yapmak istediğini söyledi.

Kendisine ikinci bir soru yönelttim. "Sen Çanakkalelisin, Çanakkale Üniversitesi Tarih Bölümü mezunusun. Peki, bu Çanakkale'nin eski ismi nedir?" diye sordum. Bu soru karşısında apıştı kaldı. Hatırlamadı değil, bilmiyordu, hiç böyle bir soru duymamıştı.

Çanakkaleli olmayan birinin bunu bilmemesi doğaldı ama bir Çanakkalelinin bilmemesi, hem de bu kişi tahsilsiz biri de değildi; hatta mühendislik, fizik de değil, tarih tahsili yapmıştı. Üstelik iyi derece ile mezun olmuştu. Karşımda dondu kaldı, "Neyse, takılma Çanakkale'nin eski ismi Kal'a-yi Sultanî" dedim. Çocuğun düştüğü duruma üzüldüm, ne de olsa referanslı gelmişti ve bu çocuğu yüksek lisansa alacaktım. Bu nedenle, daha kolay bir soru sorayım da doğru cevap versin, ben de tamam deyip, diğer jüri üyeleri üzerine gitmeden dışarı çıkarayım diye düşündüm. Dedim ki: "Sen Çanakkalelisin, Çanakkale Üniversitesi Tarih Bölümü mezunusun. Çanakkale Savaşları'nı tüm tarih bölümü öğrencilerinden daha iyi idrak ettiğin kesin. Zira o şehitlikleri, savaşın cereyan ettiği tüm mevzileri bilirsin, hepsini karış karış gezmişsindir. Peki, bu Çanakkale Savaşları'nın Başkomutanı, yöneteni kimdi? Hiç duraksamadan, bu kolay soruyu hiç beklememecesine, heyecanla "Mustafa Kemal" demez mi?..

Artık yapacak bir şey yoktu, dışarı

çıkarmadım, kovdum odadan. Şimdi sevgili okuyucu, ben de öyle biliyordum diye düşündüğünü hissediyorum. Evet kabahat ne sende, ne de bu çocukta... Çanakkale'yi tarih kitaplarında birbuçuk sayfa ile geçiştirenlerde... Üstelik bu bir, birbuçuk sayfadaki anlatımda sadece Anafartalar ve Conkbayırı lokal muharebeleri kısaca anlatılır ve komutanın Mustafa Kemal olduğu öne çıkarılır, çocuk da böyle bir algıyla yanlış malumata sahip olur. Bu bilinçli bir yaklaşımdır. Şimdi Çanakkaleli bu çocuk ortaokul veya lise öğrencisi olsa, neyse dersin. Ya da Niğde, Kars veya Kilis Üniversitesi'nde fizik, matematik bölümü öğrencisi olsa, hadi yine neyse diyelim. Bu çocuk Çanakkaleli ve bu şehrin üniversitesinin Tarih Bölümü'nden iyi derece ile mezun olmuş ve ömrünü bu savaşların geçtiği coğrafyada gezerek geçirmiş bir tarih mezunu... Üstelik başarılı da. İyi dereceyle okulunu bitirmiş ve hocaları çok iyi, çok çalışkan ve zeki olduğunu söyleyerek akademisyen olmasına yardımcı olmaya çalışıyorlar.

O halde yanlışlık kimde veya nerede? Bu

soruya şimdi cevap verelim. Bir kabahat varsa, kabahat eğitim sisteminindir. Meslektaşlarımızla bu Çanakkale'yi 40 yıldır konuşuyoruz. Neticesi şu: Devlet böyle istiyor. Çanakkale gerçek anlamda yazılır ve anlatılırsa, Millî Mücadele'yi ve dolayısıyla Atatürk'ü gölgeler. Çanakkale'de 250.000 şehit vermişiz. Millî Mücadele'deki tüm kaybımız 6-7 bin civarında. Üstelik Mustafa Kemal Çanakkale'de binlerce küçük subaydan sadece biri (Yarbay). Bu nedenle Millî Mücadele çok abartılarak anlatılır ve bütün kurgu Mustafa Kemal Paşa'nın etrafında kurgulanır. Çanakkale'den de hiç bahsetmemek olamayacağına göre, sadece Mustafa Kemal'in içinde bulunduğu bir lokal cephe öne çıkarılır ve okuyucu, bu lokal cephedeki anlatımla Çanakkale Savaşları'nın Başkomutanı'nın Mustafa Kemal olduğu algısına kapılır. Hadise bundan ibarettir ve 70-80 yıldır bu format ve bu yanlış algılamanın devam etmesi sağlanmıştır.

Devlet, bu algının devamı hususunda ısrarlı olmuştur. Bu nedenle 15-20 yıl öncesine kadar Çanakkale kutlama programları yapılmazdı. Bazı okullarda gayretli tarih hocalarının çabalarıyla

veya bazı vilayetlerde bazı sivil toplum kuruluşlarının girişimleriyle, sıradan birer konferans şeklinde kutlamalar yapılırdı. Çanakkale'de de 18 Mart sıradan bir gün gibi muamele görürdü. Belediye Başkanı ve bir Vali muavininin katıldığı, bazı daire müdürlerinin hazır bulunduğu, bir miktar öğrencinin de yer aldığı, şehirdeki Atatürk heykelinin önünde bir saygı duruşu töreni yapılır, Belediye Başkanı günün anlam ve önemine binaen bol Atatürk soslu bir konuşma yapar, ardından bir yüzbaşı maiyetinde tören meydanında yer alan bir askeri müfreze (10 kişilik) verilen komutla havaya atış yapar ve tören böylece sona ererdi.

Çanakkale'nin Toplumsal Gündem Oluşu

Peki, Çanakkale nasıl toplumun gündemine oturdu? Şimdi de bu soruya cevap vermeye çalışalım. Çanakkale'nin toplumun gündemine oturması, iç turizm sayesinde olmuştur. 1980 sonrası bazı cemaatlerin, tarikatların, derneklerin önce dinî içerikli toplu seyahatleri başladı. Örneğin Mevlana ziyaretleri, Yunus Emre ziyaretleri, Eyüp Sultan ziyaretleri, İbrahim Halil

Peygamber ziyaretleri gibi. Bu iç turizme dayalı faaliyetler, turizm şirketlerinin de dikkatlerini çekti. İşin içerisine turizm şirketleri de girince, paraya dayalı profesyonel anlayış bu gezilere karışınca, yeni ziyaret yerleri bulma çalışmaları da başladı. Bu nedenle bu turizm şirketleri, bu cemaat veya gruplarla işbirliği yaparak, Türkiye'nin her bölgesinde bir ziyaret yerini öne çıkararak turlar düzenlemeye başladılar.

İşte Çanakkale de bu ticarî kaygılar sayesinde gündeme geldi. Turizm şirketleri bulundukları şehirlerde bunun altyapısını hazırlamaya koyuldular. Bu konuda somut bir örnek verirsem, konu daha iyi anlaşılacaktır. 1998 yılında Fırat Üniversitesi'nden Celal Bayar Üniversitesi'ne geldim. Burada Tarih Bölümü Başkanı'ydım. Bir gün zâtın biri bana hem hayırlı olsuna, hem de tanışıp sohbet etmek için odama geldi. Uzun uzun tarih sohbetleri yaptık. Adamın tutumu, tarihe merakı hoşuma gitmişti. Bu görüşmelerimiz sıklaşarak devam etti, tarih sohbetlerimizde ağırlıklı olarak gelip Çanakkale'ye bağlanıyordu. Samimiyetimiz artınca bana bir gün dedi ki: "Hocam 18 Mart

geliyor. Bende çok güzel Çanakkale resimleri var. Çanakkale ile ilgili bir resim sergisi açsak, siz de bir konferans verseniz, güzel olmaz mı?"

Böyle bir teklife ne diyebilirdim ki, hemen kabul ettim. Bir turizm şirketinin sahibi olan bu arkadaş, çok güzel bir sergi hazırladı, şehri bez afişlerle donattı ve başta şehir protokolü olmak üzere herkese davetiyeler basıp gönderdi. Mahalli basında da konuyla ilgili haberler birbirini takip etti. Bir haftalık sergiyi muhteşem bir konferansla taçlandırdık. Şehir adeta Çanakkale'ye kilitlendi, haftalarca bu etkinlik konuşuldu.

Bu turizmci arkadaşla birkaç gün sonra yemek yedik. Sevincini ifade edecek kelimeleri bulmakta zorlanıyordu. Ancak birşeye çok içerlemişti, dedi ki: "Hocam, Manisa'da tüm devlet kurumlarının idarecilerine davetiyeler gönderdim. Bu kurumların en önde gelenlerine de ayrıca telefon ettim. Kurumun üst düzey yöneticilerinden ikinci sırada olan zâtla konuştum. Beni önce bir güzel sorguya çekti, neden Cumhuriyet öncesi bir konuyu gündeme

taşıdığımızı sordu. Sonra, kurum olarak Cumhuriyet öncesi etkinliklere katılmadıklarını ilave etti, en sonunda da bu yapacağımız etkinlikleri de tasvip etmediklerini, hoşlanmadıklarını söyledi.” Arkadaşı teskin ve teselli etmeye çalıştım. O düşüncelerin, o kurumun değil, o zâtın şahsi düşünceleri olduğunu söyledim.

Neyse, aradan on gün geçti geçmedi, bu turizmci arkadaş tekrar yanıma geldi ve “Size bir müjdem var hocam” dedi. “Hayırdır?” deyince, “Hayır hayır, hem de ne hayır... Çanakkale’ye bir gezi düşünüyoruz. Şimdiden 2 otobüs doldu, sizi de misafirimiz olarak götüreceğiz.” dedi. Konu anlaşılmıştı. Bu uyanık arkadaş aylardır benim etimden sütümden tüyümden faydalanarak Manisa’da bir kamuoyu oluşturmuştu. Şimdi artık meyvelerini sevinçle devşiriyordu. Buna benzer Çanakkale altyapı faaliyetleri, tüm vilayetlerde benzer yöntemlerle yapıldı. Turizmcilerin ceplerine milyonlarca lira aktı. Amaçları ne olursa olsun, bu paralar onlara analarının ak sütü gibi helal hoş olsun. Niyetleri para kazanmak olsa da milletle Çanakkale’yi

buluşturdular. 70-80 yıllık, küllenmiş hasreti önce alevlendirdiler, sonra da giderdiler.

Halkın Çanakkale'ye ilgisi ve teveccühü kısa bir sürede kartopu gibi büyüdü ve binlerce insan Mart, Nisan ve Mayıs aylarında buraya adeta hücum ettiler. Ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumları da, Çanakkale'ye geziler düzenlemeye başladılar. Özellikle AK Partili belediyelerin organize ettiği toplu geziler, bu ilgi ve heyecanı daha da arttırdı. Bu teveccüh, derin devlette yerleşik çetelerle, toplumun belli artniyetteki kesimini rahatsız etmeye başladı. Bu kesimin elinde tuttuğu medya, toplumdan çekindiği için direkt olmasa da, indirekt yollarla saldırıya geçti. Bazı gazetelerin tiyniyeti bozuk köşe yazarları, Çanakkale üzerinden Cumhuriyet'in içinin boşaltıldığı, altının oyulduğu, yasal olmayan bazı dinci örgütlerin taraftarlarının buralara gelenlere rehberlik yaptıkları, irticaî ve gerici faaliyetlerle Cumhuriyet'i karaladıkları, Çanakkale Savaşları'nın manevî güçlerin yardımıyla kazanıldığı gibi iddalarla saldırıya geçtiler. Bazıları işi daha da ileri götürdü, Atatürk ve

Çanakkale'yi karşı karşıya getirerek, toplumu birbirine düşürme noktasına kadar işi vardırdılar. Bir kısmı ise daha suret-i haktan görünerek, yahu bu işi çok abartıyorsunuz, öyle 250 bin şehit falan yok, 57 bin gibi bir rakam, abartmayın bunları, şeklinde teraneler tutturdular.

Bütün bu çabalar netice olarak boşa çıktı ve Çanakkale millete maloldu.

Çanakkale Şehitleri ve Şehitlikler

Çanakkale, şehit sayısı açısından tarihimizin en büyük kayıplarından biridir. I. Dünya Savaşı sürecinde 5 milyon km2 toprağımızın dört bir yanında savaştık. Toplam insan kaybımız 4-5 milyon civarındadır. Çanakkale'deki kaybımız 250 binin üzerindedir. Çanakkale'nin millete malolmasından rahatsız olan güruhlar, bu rakama da itiraz ettiler, "Abartmayın" dediler, "Genelkurmay'ın kayıtlarında 57 bin görünüyor." Bununla milletin kafasını bulandırmayı amaçlıyorlardı. Evet, Genelkurmay'ın kayıtlarında 57 bin şehit diye geçer. Ancak, şehit sayımız 250 binin

üzerindedir. Askeriyenin şehit kaydı şöyle tutulur: Cephede hayatını kaybedenler kayda girer. Yaralananlar, hastanelerde tedavi sırasında hayatlarını kaybedenler, bu kayda girmez. Bu birinci neden. İkinci neden ise bu kayıtta sadece resmî askerlerin olmasıdır. Yani, askerimiz yetmeyince köylerden, şehirlerden eli silah tutabilecek (15-70 yaş arası) kim varsa hepsini toplayıp cepheye sürdük. Devlet dairelerinde memur bırakmadık. Medreselerde öğrenci bırakmadık. Hatta başta GS, FB ve BJK gibi futbol kulüpleri olmak üzere, tüm sporcularımızı da cepheye sürdük. Bu da yetmeyince, o dönemde (1914-1915 eğitim-öğretim yılı) tüm liselerimizin son sınıf öğrencilerini de cepheye sürdük.

Burada bir hatıramı nakledeyim. Sene 1983, üniversitede asistanım. Beni bir konferans için Kayseri'ye davet ettiler. Gittik, konferansımızı verdik. Arkadaşlar bana şehri gezdiriyorlar. Şehirdeki en görkemli yapılardan biri de Sultan II. Abdülhamid döneminde yaptırılan Kayseri Lisesi binasıdır. Bu okulu da ziyaret ettik. Müdür Bey bize okulu gezdiriyordu. Kütüphane,

laboratuvar derken, bir kapının üzerindeki arşiv tabelası gözüme ilişti. Tarihçi olduğum için, arşiv tabelası dikkatimi çekmişti. Müdür Beye dönerek "Hocam, arşiviniz de var demek" dedim. Müdür Bey gülümseyerek "Yok be hocam, 2-3 eski defterle, kırık sandalye ve masalar var orada, yani depo" dedi. 2-3 eski defter sözleri beni durdurdu ve bu odayı görmek istedim.

Müdür Bey bu talebime pek de önem vermedi, "Geç be hocam, toz toprak içinde, aylarca kimse kapısını açmaz, bir kırık sandalye olunca ancak oraya atmak için kapısı açılır. Üstümüz başımız batar içeri girersek." dedi. Ben ısrar ettim ve o 2-3 eski defteri görmek istediğimi söyledim. Israrlarım devam edince, Müdür Bey kerhen de olsa razı oldu ve müstahdeme deponun anahtarlarını getirmesini söyledi. Müstahdem hemen getirdi ve kapıyı açtı. Elektrikleri yaktı.

Müdür Bey haklıydı, içerisi gerçekten korkunçtu. Ben içeride defterler nerede diye etradıma bakınınca, Müdür Bey defterleri işaret etti ve müstahdeme onları raftan indirmesini,

tozlarını bir bezle silmesini ve odasına getirmesini söyledi. Böylece biz de çıktık ve Müdür Beyin odasına geçtik. Sabırsızlıkla defterleri bekliyordum. Nihayet 10-15 dakika sonra müstahdem defterleri getirdi, önümdeki sehpaya bıraktı. Heyecanla açtım, okulun Osmanlı Türkçesiyle tutulmuş kayıt defterleriydi. Defterin sol sayfasında öğrencilerin bir fotoğrafla beraber kayıt bilgileri vardı. Her sınıfta okuyacakları derslerin adları yazılıydı. Sağ sayfada ise bu derslerden aldıkları notlar, disiplin ve takdir, teşekkür ile ilgili bilgiler yer alıyordu. Sayfaları hızla çevirmeye başladım. Garip bir duygu bütün ruhumu sarmıştı. 1914-1915 eğitim-öğretim yılının olduğu bölümü açtık. Evet, sol sayfalar doluydu. Tüm öğrencilerin fotoğrafları, kimlik bilgileri ve alacakları dersler yazılıydı. Sağdaki sayfalar ise bomboştu. Yukarıdan aşağıya çaprazlamasına bir çizgi çekilmişti ve üzerinde şu not vardı: "Harb-ı Umumiye katıldıklarından dolayı, mezun olamamışlardır.".

Bu kayıt defterlerinden bilebildiğimiz kadar 5 tane bulunmaktadır. Maalesef harf devrimi

sırasında, kraldan fazla kralcı geçinen ahmak idarecilerin birçoğunun bu defterleri yaktıklarını tahmin ediyoruz.

Toparlayacak olursak, bu kayıt dışı askerlerle beraber, Çanak-kale'de 250 binin (bazıları bu rakamı 253 bin olarak verir) üzerinde kaybımız var.

Şimdi de gelelim bu 250 bin şehidin akıbetine. Savaş bitti, düşman çekildi. Bir müddet sonra İngilizi, Fransızı, Anzakı kapımızı çaldılar. Burada çok sayıda asker kaybettiklerini ve onların hatırasına binaen birer şehitlik yapacaklarını söylediler. Bu konuda bizimle birer anlaşma da yapmışlardı. Bu anlaşmaya istinaden şehitlikler kurdular. Bu bizim canımızı sıktı sıkmasına da yapacak bir şey yoktu. Mecburen hamamın namusunu kurtarmaya çalışacaktık. Bu nedenle küçücük, sembolik bir şehitlik yaptık. Dünyanın neresine giderseniz gidin, her milletin, her medeniyetin mezarlıkları da kendi kültürel dokusunu taşır. Örneğin, Müslümanların mezarlıklarında mezar taşlarının en üstünde "Hüvel Bâki" (Bâki olan O'dur)

yazar. Altında merhumun adı soyadı, doğum ve ölüm tarihleri ile en altında da ruhuna fatiha ibaresi yer alır. Hıristiyan mezarlıklarında ise mutlaka haç işareti vardır. Çanakkale'deki şehitliğimizdeki mezar taşları "laikçe"dir. Bizi, kültürümüzü, inanç dünyamızı temsil etmez. O mezar taşlarından ruhanî bir hissiyat alamazsınız.

Şehitlikte bulunan dört ayaklı anıt, -1944'te, zaten hamamın namusunu kurtarmak için dikilmişti de- bir türlü bitirilemiyordu. Bahanesi 1960'lı yıllara kadar sürdü. Devlet bürokrasisi yıllarca ödenek yok diye ayak diretti. Altı üstü dört beton direk ve bunu koca Türkiye Cumhuriyeti yapamıyordu. Nihayet 1960'lı yıllarda bir gazetenin açtığı bir kampanyada toplanan parayla bu anıt tamamlanabildi. Burada şu notu da tarihe düşmeden geçmeyelim: Eğer İngilizler, Fransızlar ve Anzaklar buraya şehitlikler yapmasaydılar, bu tarih düşmanı zihniyet, kesinlikle burada şehitlik yapmazdı. Gelibolu yarımadasının her metrekaresine onlarca şehit düştü. Bu nedenle Akif, "Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan şühedâ!" diye feryat

eder. Eğer Batılılar burada şehitlikler kurmasalardı, Gelibolu hırsız müteahhitlerin inşa ettiği villalarla, eğlence mekânlarıyla dolup taşardı. Memnuniyetle ifade edelim ki, bu millet tarihine sahip çıkmaya başladı ve son yıllarda hükümet bölgenin tümüne gerekli yatırımları yaparak, çevre düzenlemesiyle beraber tüm Gelibolu alanını ecdadın hatırasına layık bir duruma getirdi.

Şehitliklerle ilgili bu müsbet gelişmelerden sonra Çanakkale, şanına yaraşır bir şekilde de kutlanmaya başlandı. Yukarıda 15-20 yıl önceki kutlamaların nasıl yapıldığı hususunda özet bir bilgi vermiştik. 2003'ten sonra bu törenlere Başbakan katılmaya başladı. Haliyle devlet erkânı da bu törenlerde yer almaya başladı. İlahî bir düsturdur: "Hayır olarak gördüğünüz bir şey, şer olarak tecelli edebilir. Şer olarak gördüğünüz bir şey, hayır olarak tecelli edebilir. Siz, bunu bilemezsiniz!". Tıpkı, Ermeni soykırımı iddialarının gündeme gelmesi gibi. Bu iddialar gündeme gelmeseydi, biz Osmanlı arşivlerini depolarda çürümeye terketmiştik. Ermeni iddiaları, Osmanlı arşivlerinin açılmasına,

tasnifine ve bakımının yapılmasına bizi mecbur bıraktı. Tıpkı bunun gibi... Bir gün bir haber geldi: Yeni Zelanda Genelkurmay Başkanı, Anzak Koyu'ndaki Şafak Ayini'ne katılmak için Türkiye'ye geliyor. Malum kesimin yüreği ağzına geldi. Şimdi bu da nereden çıkmıştı? Durum vahimdi. Ne güzel, bir yüzbaşı ve bir manga askerle bu törenleri geçiştiriyorduk. Hâlbuki uluslararası anlaşmalara göre Yeni Zelanda Genelkurmay Başkanı Türkiye'ye, hem de Çanakkale'deki Anzak Koyu'nda her yıl icra ettikleri Şafak Ayini'ne katılmak üzere geliyordu. Ev sahibi olarak onu ağırlama ve ona eşlik etme görevi Türk Genelkurmay Başkanı'na düşüyordu.

Bizi, epey bir sıkıntı bastı. Mamafih, devlet adamlarında kimse katılmasa da, Anzaklar her yıl gelip bu Şafak Ayini'ni icra ediyorlardı. Ancak bizim malum basın, bunu çok iyi kamufle ediyordu. Şafak Ayini'nden bir gün önce Çanakkale şehir merkezine gelen Yeni Zelandalı gençlerden bazıları, o akşam bir bara veya diskoya gidip eğleniyorlardı. Malum medya bu bar veya diskolarda çektikleri üç-beş karelik

uygunsuz resimleri birinci sayfalarından hem de büyükçe veriyor ve Şafak Ayini'nden bahsediyordu. Sokaktaki vatandaş, bu disko veya bar eğlencesini Şafak Ayini zannediyordu. Hâlbuki o ayinlerden birine katıldım. Onlarca papazın saatler süren, geceden başlayıp gün doğuncaya kadar devam eden bu ayin, ruhanî havası son derece yüksek bir ayindir. Binlerce Anzak huşu içerisinde bu ayine iştirak eder. Bu ayini, medyamız hep gözden kaçırdı. Sebebi, bizimkiler de bunlardan görür, akıllarına karpuz kabuğu düşer, gider oralarda mevlit okutur, hatim indirmeye kalkarlar. Evet, sırf bu düşünceyle bu Şafak Ayini'ni milletten gizlediler. Neyse, ne yaparsın ki Anzak Genelkurmay Başkanı da geldi ve bu ayine katılacak. Genelkurmay Başkanımız, sebebi ne olursa olsun, ben onun cân-ı gönülden bu törenlere katıldığına inanıyorum. Bu nedenle bu aziz milletin şehitleri adına, Sayın Hilmi Özkök'e teşekkür ediyorum.

Bu hadise sonucunda ilk defa bir Türk Genelkurmay Başkanı Çanakkale kutlamalarına katılıyordu. O günden beri de Türk Deniz

Kuvvetleri'nin ev sahipliğinde, üst düzey komutanlarımız da katılmaya başladılar. Nereden, nereye...

Biz Çanakkale Savaşlarına Nasıl Katıldık?

Şimdi de gelelim bu savaş nasıl başladı ve biz nasıl katıldık meselesine. Tarih kitaplarımız sanayi devrimini tamamlayan Avrupa ülkelerinin, yeni sömürgeler peşinde koştuklarını, birbirleriyle rekabet halinde olduklarını, zaman zaman gerginlik yaşadıklarını, günün birinde Avusturya-Macaristan veliahtının Bosna'ya bir ziyaret yaptığını ve burada bir Sırplı militan tarafından suikast sonucu öldürüldüğünü, Avusturya-Macaristan Devleti'nin bu siyasi cinayetten dolayı Sırbistan'a nota verdiğini, Sırbistan'ın bu notaya verdiği cevapla iki devlet arasında gerginlik oluştuğunu, bu safhada Ortodoks Rusya'nın Ortodoks Sırbistan'ın yanında yer alınca, Almanya'nın da Avusturya-Macaristan'ın yanında yer almaya başladığını ve böylece savaşın çıktığını, daha sonra da İngiltere, Fransa ve İtalya'nın da savaşa katılımıyla savaşın

yayıldığını ve Dünya Savaşı'na dönüştüğünü kaydeder.

Peki, biz bu savaşın neresindeyiz? Yine tarih kitaplarımıza göre günün birinde Akdeniz'de iki Alman savaş gemisi İngiliz ve Fransız savaş gemilerinin önünden kaçarak, gelip Çanakkale Boğazı'ndan içeri girdiler. İngilizler ve Fransızlar bu gemileri bizden istediler. Bu isteğe karşı, bu gemileri satın aldığımızı söyledik ve getirip Ahırkapı önüne demirledik. İngiliz ve Fransızlar enselerini kaşıyarak eli boş geri dönmek zorunda kaldılar. Bu gemiler, her sabah günlük manevralarını yapmak için Ahırkapı'dan hareket ederek, Kız Kulesi civarında birkaç tur atar, sonra gelip Ahırkapı'ya demirlerlerdi. Günün birinde bu iki gemi bizden habersiz İstanbul Boğazı'nı geçerek, Karadeniz'e açıldılar ve Rusya'nın bazı sahil kentlerini bombaladılar. Bunun üzerine Rusya bize savaş ilan etti, biz de kendimizi savaşın içinde bulduk. İlaveten tarihçilerimiz Enver Paşa'nın Almanların safında savaşa katılmak için yanıp tutuştuğunu da kaydederler.

Evet, I. Dünya Savaşı'na katılışımızın serencamı böyle anlatılır aziz okuyucular. Şunu baştan ifade edelim: Bu tez, tarihteki en ahmakça tezlerden birisidir. I. Dünya Savaşı'nın bir tek sebebi vardır: Osmanlı topraklarındaki petrolü, sanayi devrimini tamamlamış Avrupa'ya taşımaktı. Gerisi, teferruat ve bahanelerden ibarettir. Şimdi, bunu kısaca izah etmeye çalışalım: Avrupa, sanayi devrimini tamamlamıştı. Her şehir ve kasabada onlarca fabrika bacası tütüyordu. Tüm Avrupa demiryolu ağıyla birbirine bağlanmıştı. Dünyanın dört bir tarafından bu fabrikalara hammadde yağıyordu. Bu fabrika bacalarını tüttüren enerji kaynağı ise kömürdü. Avrupa'daki kömür yatakları sınırlıydı, dışarıdan getirmek ise maliyetleri çok arttırıyordu. Baltık Denizi'nin üçbin metre altındaki petrolden de habersizdiler. Buna karşın Osmanlı'nın Arap coğrafyasını karış karış arşınlayan Batılı arkeologlar, sosyologlar, tarihçiler ve ajanlar, çölün birkaç metre altındaki petrol yataklarını görmüşlerdi.

Avrupa, sanayi devrimi ile yakaladığı bu refah

ve zenginliği kaybetmek istemiyordu. Bu fabrika bacalarının tütmesi için, ne yapıp edip bu petrolü Avrupa'ya getirmek lazımdı. Nitekim 1815 yılında Viyana'da bir araya gelen Avrupa'nın sanayi devleri, Yeni Avrupa'nın siyasî ve ekonomik yapılandırılmasını görüştüler. Bu toplantı ve müzakerelere Osmanlı Devleti çağrılmadı. Hasta Adam tabir ettikleri Osmanlı'nın mirası hususunda fikir birliğine vardılar. Daha sonraki süreçte ikili görüşmelerde problemler su yüzüne çıktı. Paylaşılacak pasta(Osmanlı coğrafyası)nın İngilizlerin talip olduğu parçasına Ruslar itiraz ediyorlardı. Rusların itiraz ettiği parçaya İngilizler itiraz ediyorlardı. Almanların talip olduğu parçaya Fransızlar razı olmuyorlardı, Fransızların talip olduğu parçaya da Almanlar razı olmuyorlardı. Kısaca, pastanın paylaşılmasında anlaşamayınca, Osmanlı Devleti'nin ömrü kendiliğinden uzamış oldu.

Bu paylaşım planı netice vermeyince, her devlet kendine göre yeni bir plan uygulamaya koymaya başladı. Osmanlı coğrafyasında okullar açmak, demiryolu projeleri, Tanzimat, Islahat,

azınlık haklarına hâmilik ve çeşitli imtiyazlar ile kendi başlarına bu hedefe varmayı amaçladılar. Olmayınca önce kendi aralarında vuruşmaya karar verdiler. Böylece pasta paylaşımındaki muhalif rakiplerini öncelikle bertaraf edeceklerdi, sonra da pastaya konacaklardı. Bu havayı ve gelişmeleri Osmanlı Devleti yöneticileri de sezdiler. Bu çorabın bizim başımıza örüldüğünü anladılar. Bu savaştan biz kaçınamazdık kısacası... Önce kendi aralarında kozlarını paylaşacaklar, galip gelenler başımıza çökeceklerdi. Bu nedenle Osmanlı yöneticileri Fransa ve İngiltere ile defalarca görüştüler ama kapılar hep yüzlerine kapandı, muhatap almaya, konuşmaya bile yanaşmadılar. Niyet belliydi, proje hazırdı.

Nitekim İngiliz ve Fransız donanmaları Çanakkale önlerine geldiklerinde, İngiltere parlamentosunda kürsüye çıkan Başbakan Lloyd George, bu gerçeği artık saklama ihtiyacı duymuyordu. Özetle şunları söylüyordu: "...Yarın müttefik dostumuz Fransızlarla Dolmabahçe Sarayı'nda zaferimizi kutlayacağız. Osmanlı Devleti tarihe karışıyor. Ancak burada

bir problem var. Osmanlı Devleti'nin tarihe karışması, tasfiye olması, Hıristiyan Batı'nın 'Barbar Tehlikesi'nden ebediyyen kurtulması demek midir? Elbette hayır. Bunu düşünmemiz lazım. Bu konuda tarihten ders almamız lazım. Batı'nın bu 'Şark Meselesi'ni bu sefer kökten halletmesi lazım. Hıristiyan dünyasının tarihte kurduğu en büyük imparatorluk Roma'ydı. 640'larda Araplar, 1071'de Türkler Kutsal İncil'de yer alan yedi kutsal kilisenin bulunduğu Anadolu topraklarını işgal ettiler. Konstantinpolis önlerine kadar geldiler.

Başta Kudüs olmak üzere bu kutsal toprakları barbarların işgalinden kurtarmak için Hıristiyan Batı dokuz büyük Haçlı Seferi düzenledi. Yüzbinlerce Hıristiyan genç bu kutsal toprakları kurtarmak için kanını oluk gibi akıttı. Sonunda Selçuklu Devleti tarihe gömüldü ve bu kutsal topraklar kurtarıldı. Ama aradan 50 sene geçmeden, Çoban Osman diye biri ortaya çıktı. 300 çadırlık bir aşiretten bir devlet yarattı. Bugün donanmamızın önünde bulunduğu boğazdan derme çatma sallarla Trakya'ya çıktılar. Hıristiyan Avrupa onları Kosova'da

durdurmaya çalıştı, başaramadı. Varna'da durdurmaya çalıştı, başaramadı. Niğbolu'da durdurmaya çalıştı, başaramadı. Belgrad önlerinde durdurmaya çalıştı, başaramadı. Mohaç'ta durdurmaya çalıştı, başaramadı. En sonunda Viyana surları önünde Hıristiyan Avrupa'nın gençleri bedenlerini siper ederek, bu barbar tecavüzünü durdurabildiler. Şimdi, Osmanlı Devleti'nin tasfiye edilmesi ile bu tehlike bitecek mi? Bir Çoban Osman'ın daha çıkmayacağını kim garanti edebilir? Bir Çoban Osman daha çıkarsa, bu sefer Hıristiyan Avrupa kendisine Atlas Okyanusu'nun kıyılarında da yer bulamaz. O halde ne yapmak lazımdır? Üzerinde güneşin batmadığı Büyük Britanya İmparatorluğu'na bakın. Dünyanın dört bir tarafında sömürgelerimiz var ama vatanımız şu adadır. Almanlara bakın, Fransızlara bakın, İtalyanlara bakın, İspanyollara bakın. Hepsinin birçok sömürgesi var ama vatanları kendi topraklarıdır. Sömürgelerinin bulunduğu coğrafyaları hiçbir zaman vatan yapamazlar. Fakat Türkler böyle mi? Doğuda Çin Seddi'ne, güneyde Hindistan içlerine, kuzeyden batıya

Hunlar kanalıyla Avrupa'ya, Selçuklularla İran'a, Osmanlılarla Viyana önlerine geldiler. Bütün dünya coğrafyasında devletler kurdular. Bu devletler de ulus devletler değil, tamamı imparatorluktu. Gittikleri her coğrafyayı vatan yaptılar. Sözü şuraya getirmek istiyorum. Türk milletinin genetiğinde Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi var. Bu Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi'ni besleyen damarları kesmedikçe, bu barbar tehlikesinden ebediyen emin olamayız. Bu nedenle Osmanlı Devleti'nin tavsiyesiyle işimiz bitmiş olmayacak, esas işimiz ondan sonra..."

Evet, hedef belliydi. Türk milletinin dünya üzerindeki ayak izlerini yok edeceklerdi.

Çanakkale'de Kaybettiğimiz Hafıza

Biz Çanakkale'de üç nesil (dede-baba-torun) birden çarpıştık, üç nesli bir arada kaybettik. Siperde dedenin kucağında torunu da şehit oldu. 253.000 insan kaybettik. Ama esas kaybettiğimiz, daha doğrusu kaybettirilen daha değerli bir şeyimiz vardı; Hafızamız! Evet, en önemli kaybımız kaybettirilen hafızamızdı.

Çanakkale, koca bir cihan imparatorluğunun final karşılaşmasıydı. Var olma, yok olma savaşıydı. Bir cephe savaşı değildi, düşmanlar bu sefer de bu koca devletin kalbine hücum ediyorlardı. Bu nedenle finaldi, bu nedenle var olma, yok olma savaşıydı. Emperyalist dünya bütün gücüyle üzerimize geliyordu. Osmanlı coğrafyasının her köşesinden eli silah tutanlar bu cepheye koşmuşlardı, gelme gücü ve takati olmayanlar dualarıyla cephe gerisinde saf tutmuşlardı. Manisalı, Konyalı, Trabzonlu, Elazığlı, Vanlı, Erzurumlu, Diyarbakırlı, Adanalı Mehmetler beraber burada; Şam'dan, Hama'dan, Humus'tan, Musul'dan, Süleymaniye'den, Batum'dan, Kırcaali'den, Makedonya'dan, Bosna'dan binlerce genç de şehadet şerbetini içti.

Kimse ne bunların hikayesini yazdı, ne romanlara, ne şiirlere, ne tiyatrolara, ne de filmlere konu oldular. Bir mezar taşları bile olmadı. Üstünü iyice örttük, 400 yıllık bir eyaletimiz finolarıyla yaptığımız mücadeleyi öylesine büyüttük ki Çanakkale hiç hatırlanmasın. Savaş yüzü görmemiş birçok

şehrimize, bu örtme zamana hizmet etsin diye Gazilik, Kahramanlık, Şanlılık unvanları verdik. 90 senedir Ege Bölgesi'nin şehir ve kazalarında "kurtuluş şenlikleri" düzenleyerek, bu aziz milletin nesillerine aşağılık duygusu, aşıladılar. Sanki bu milletin tarihinde kutlanacak zaferleri yokmuş gibi davrandık. Onları da küçültmeye unutturmaya çalıştık. Hafızamızı Edirne ile kazasına hapsettik, tarihimizi de 1920'lerden başlattık!

Sözü daha fazla uzatmadan, Çanakkale ile ilgili birkaç soru sorarak konuyu bitirelim:

1. İngiliz ve Fransızların Çanakkale önlerine gelmelerinin sebebi neydi?

a. Balık tutmak

b. Çanakkale sahillerinde tatil yapmak

c. Osmanlı Devleti'nin başkentini işgal ederek, İmparatorluğu tasfiye etmek!

Herhalde bunun cevabı "c" şıkkıdır. Kimsenin buna itirazı olamaz.

O halde, ikinci soru,

2. İngiliz ve Fransızlar bu savaş sonrası (velev ki bizim zaferimizle sonuçlansın) ellerini kollarını sallayarak İstanbul'a girdiler mi?

Cevap: EVET.

O halde, İngiliz ve Fransızlar amaçlarına ulaştı mı, ulaşmadılar mı?

Cevap: Ulaştılar.

İmparatorluğu tasfiye ettiler mi?

Cevap: Ettiler.

Peki, bize ne kaldı?

Kemik sayarak, şehit rakamlarıyla zafer şenlikleri düzenlemenin manası yok. Durumumuz, kumarhaneye 4 milyon ile girip 780 lira ile dışarı çıkan, sevinç gösterisinde bulunan, göbek atarak "kazandım, kazandım" diye tepinen şaşkının haline benziyor. Biz bu savaşa girdiğimizde 4 milyon km2 toprağa sahiptik. Lozan'dan 780.000 km2 kaldı. İnsan olarak da geriye 8 milyon kadın 4,5 milyon

erkek (büyük çoğunluğu yaşlı ve çocuk; geri kalanı da savaş artığı sakat, kör, topal...)

Çanakkale'nin en iyi ve gerçekçi değerlendirmesini müttefik donanmaları başkomutanı Amiral Hamilton yapmıştır. Büyük Britanya Krallığı'na sunduğu savaş raporunun sonuç kısmında İngiltere'nin bütün kayıplarına karşın kazancını şu satırlarla ifade etmiştir: "Türk Milletinin aydınlarını ve okumuş kesimlerini yok ettik. Gençliğini ve geleceklerini ellerinden aldık!"

İşte bu...

Bu nedenle Çanakkale kutlanmaz! Anılması lazım. Anma programları düzenlenmelidir. Dersler alınmalıdır Çanakkale'den.

Tüm şehitlerimizi bir kez daha rahmetle anarken onlar için tek ve en muhteşem şiiri yazan ve kahraman ordumuza ithaf eden Akif'in mısralarıyla konuyu noktalayalım:

Çanakkale Şehitlerine...

Mart 2011

YEMEN

•••

Emperyalizmin altın kurallarının başında "Bir milleti yok edeceksen, önce hafızasını yok et!" kuralı gelir. Doğru dürüst tarihleri olmayan milletler bugün bin yıl, iki bin yıl gerilere giderek tarihimle ilgili bir şey bulabilir miyim diye çeşitli enstitüler, araştırma merkezleri kurarken, yüzlerce bilim adamını seferber ederken, milyonlarca dolar bütçe harcarken, olmayan tarihlerini, buldukları kırıntılarla inşa etmeye çalışırken, yer yer de tarih uydururken, biz tarihimizin bir insan ömrü kadar yakın geçmişini bilmiyoruz. Hatırlamıyoruz demiyorum, Cumhuriyet neslimiz bu yüzyıllık tarihimizden bî-haberler!...

Sokağa çıkarken, önünüze gelen her yaştan insana mikrofonu uzatın ve deyin ki, Yemen denince aklınıza ne gelir, Yemen size neyi çağrıştırır?.. Alacağınız cevapları sıralayayım:

- Yemen türküsü. Havada bulut yok, bu ne

dumandır!

- Başka?.. Biraz düşündükten sonra, kahve... ve kahve Yemen'den gelir türküsü...

- Daha daha?.. Şayet biraz dinî hassasiyeti varsa, Veysel Karanî der, biraz daha zihnini zorlayarak, Yemen ellerinde Veysel Karanî ilâhisini ekler... Bu üç şeyi Yemen denince hatırlayan insan, bu toplumun kültürel düzeyi en yüksek insanları arasında yer alır.

Bu kadar...

Edirne ile Kars arasında sıkıştırılmış bir hafızadan bundan başka bir şey beklenemez. Lloyd George'un, donanmaları Çanakkale önlerine geldiğinde, "Osmanlı Devleti'ni tasfiye etmek yetmez. Hıristiyan Avrupa'nın bu barbar tehlikesinden ebediyen kurtulabilmesi için, Türk milletinin cihan hakimiyeti mefkûresini besleyen damarlarının kesilmesini ve hafızasının yok edilmesinin gerektiği"ni hedef olarak göstermesi boşuna değildi. Bu bir hayal değildi, bu bir fantezi değildi. Tarihte 15 tane büyük imparatorluk kurmuş, Batı emperyalizmine karşı

yüzyıllarca dünyanın neresinde olursa olsun, hangi ırktan, hangi dinden olursa olsun, mazlum milletlerin hâmiliğini yapmış bir milletin mutlaka tarihten silinmesi gerekiyordu. Bu, elbette biyolojik olarak mümkün değildi, ama "mefkûre" olarak mümkündü.

Hafızasını yok etmek!...

Bu milletin çocukları, bırakınız tarihî hafızasını hatırlamasını, dedesinin mezar taşını bile okuyamamalıydı!... Tarihteki ayak izlerine yabancı olmalıydı.

Bu nedenle, Yemen bizim nesillerimizce birkaç türkü ve kahveden ibarettir!...

Yemende Ne İşimiz Vardı?

Birçok ülkenin Yemen'de şehitliği varken, daha yakın zamanda San'a ve Hudeyde yol inşaatında bir patlama sonucu 50 Çinli işçi hayatını kaybedince, Çin hükümeti, işçilerinin hatırasına oraya muhteşem bir anıt dikerken, dünya tarihçilerine "Yemen nedir?" diye sorduğunuzda, "Türk Mezarlığı" cevabını

alırken, oraya ne bir anıt diktik, ne bir şehitlik inşa ettik, ne de ders kitaplarımızda Yemen'den bir tek cümleyle bahsettik!.. Yemen çöllerine, Yemen kayalıklarına gömdüğümüz 300 bin Mehmed'i hatırlamadık bile! Öylesine üstünü örttük ki, bir daha ebediyen hatırlanmasın!.. Aradan yıllar geçti, bir yerlerden bir ışık hüzmesi bu milletin çocuklarına göz kırptı, onları tarihlerine yönlendirdi ve bu milletin çocuklarından bazıları tarihteki ayak izlerinin peşine düşünce, Yemen'i fark ettiler. Batı emperyalizminin içimizdeki uzantıları, bu ayak izlerinin gündeme gelmesinden rahatsız oldular. Tıpkı Çanakkale'den rahatsız oldukları gibi... Koro halinde "Ne işimiz vardı Yemen'de, ne işimiz vardı Galiçya'da, ne işimiz vardı Irak'ta, ne işimiz vardı Arabistan çöllerinde? Osmanlı Anadolu Türk evladını götürüp buralarda yok etti..." nakaratını terennüm edenlerin bir hedefi vardı. Uyanan bu emperyal hafızayı karalamak... Mazinin bu ayak izlerinin hatırlanmasını önlemek...

İşin doğrusu hafızası Edirne ile Kars arasında preslenmiş sokaktaki adama da bu zırvalamalar

mantıklı geliyordu. Türkçülük numarasına yatarak, ulusalcılık sosuyla soslanmış bu söylemler, hafızası yok edilmiş insanları etkiliyordu. İşin doğrusu Türk milletinden hazzetmeyen; onun tarihine, dinine, örfüne, âdetine, dünya görüşüne, türküsüne, folkloruna düşman olan, millet ve milliyetçilik kelimelerinden dahi nefret eden bu güruh, ulusalcılık numarasıyla vatanseverlik ve Mehmetçik nutukları icat etmeye başladılar:

Yemen'de ne işimiz vardı?...

Galiçya'da ne işimiz vardı?...

Bu beylere sormak lazım: İtalyanlar'ın Eritre'de ne işleri vardı? Fransızlar'ın Cibuti'de ne işleri vardı? İngilizler'in Aden'de ne işleri vardı? Portekizlilerin...

Bu kesimin bir tek derdi var; bu millet hafızasını hatırlamamalı. Ulus devlet edebiyatı ile bu Anadolu halkını yönetmeye devam... Türk milletinin babası, atası biziz. Düşmanlar sizi yok edeceklerdi. Biz sizi kurtardık, bir Cumhuriyet kurduk. Siz de bu Cumhuriyetin onurlu

vatandaşları oldunuz. Çalışın, vergi verin, askerlik yapın. Çıkardığımız yasalara uyun. Kısaca biz yöneticiyiz, siz yönetilensiniz... Giyiminizden oturup kalkışınıza kadar her şeyinizi biz dizayn edeceğiz. İtiraz ederseniz, Cumhuriyet ve rejim düşmanı olursunuz, kafanıza balyozu yersiniz, bunu unutmayın!

Bu kadar girizgahtan sonra gelelim şimdi Yemen'e!

Bu yüzyılın başında beş milyon km2 toprağımız vardı. Emperyalist dünya bu topraklarımızdaki yeraltı yerüstü zenginliklerimize göz koydu. Özellikle petrol!.. Dört bir taraftan üzerimize çullandılar. Sarıkamış'tan Galiçya (Lehistan)'ya, Romanya'dan Makedonya'ya, Irak'tan Suriye'ye, Yemen'den Filistin'e, Hicaz'dan Çanakkale'ye... Tam dokuz cephede savaşmak zorunda kaldık. Bunların en ağırı da Yemen ve Çanakkale oldu.

Yemen'de Türklerin Serencamı

Peki, neydi bu Yemen, gerçekten bizim ne

işimiz vardı bu Yemen'de? Biraz tarihçesinden bahsedelim.

Geleneksel dinî-menkıbevî rivayetlere göre Yemenliler, Nuh'un oğlu Sam'ın çocuklarıdır. Arap yarımadasının güneyini teşkil eden bir kısmı dağlık, bir kısmı çöl olan bir coğrafyanın adıdır Yemen. Eski kadim medeniyetlerin merkezidir Yemen. 1517 yılında Yavuz Sultan Selim Mısır'ı fethettiğinde, Yemen Memlukların bir eyaletiydi ve Mısırlı bir vali tarafından yönetiliyordu. Memluklar tarihe karışınca, istikbali iyi okuyan Vali İskender Bey, hemen bir karar aldı ve Yavuz adına hutbe okuttu. Osmanlı Devleti'ne bağlılıklarını ilan etti. Yavuz da kendisini hem valilikte tuttu, hem de Paşa ünvanıyla taltif etti. Ancak, Osmanlı Devleti Yemen'in içişlerine hiç karışmadı, burayı yönetmeyi hiç düşünmedi. Ülkenin kuzeyini Zeydî İmamları, güneyini (Tehame) Hanefi-Şafiî âlimler yönetiyordu. Aynı şekilde de yönetmeye devam ettiler. Ancak bu stratejik coğrafyada birçok emperyalist ülkenin gözü vardı. Bu nedenle Yemen hiçbir zaman kargaşadan kurtulamadı. 1538 yılında Hadım Süleyman

Paşa'nın gayretleriyle sükunet sağlandıysa da, aralıklarla da olsa bu kargaşa devam etti. Özellikle 1498-1538 yılları arasında huzursuzluklar had safhaya vardı. Portekizliler ile İranlılar'ın Babü'l-Mendep Boğazı'nı işgal etmeleri, Afrika'dan hacca gelen hacılardan "hac haracı" toplamaları, korsanlık faaliyetleriyle bölgeyi sömürmeleri karşısında, devlet bir kez daha Yemen'e yürüdü. Özdemir Bey ve oğlu Osman Paşa'nın gayretleriyle Etiyopya (Habeşistan) ve Yemen'de yapılan tahkimat ve düzenlemelerle bölgenin emniyeti sağlanmış oldu. 1645 yılından 1840'lı yıllara kadar özerk bölge statüsüyle Yemen huzur ve sükunete kavuştu. Ancak 1839 yılında İngilizler Yemenli yöneticiler ile anlaşarak, burada "kömür depolamak" için arazi kiraladılar. Uzakdoğu ticaret gemileri buradan yakıtlarını temin edeceklerdi.

Yemen'i artık kara bulutlar sarmaya başlamıştı. Batılıların, özellikle de İngilizlerin bu coğrafyada faaliyet göstermeleri, artık meşru bir iş haline gelmişti. Süveyş Kanalı'nı yukarıdan kontrol ediyorlardı. Hint Okyanusu, Kızıldeniz

ve Afrika'yı da Yemen'den kontrol ediyorlardı. Bir yandan misyoner doktorlar kanalıyla halkın gönlünü kazanıyorlar, bir yandan yönetici pozisyonunda olanları para ve vaatlerle yanlarına çekiyorlar, bir yandan da mezhep kışkırtmalarıyla kargaşa yaratıyorlardı. Yandaş hale getirdikleri din adamı kisvesine bürünmüş işbirlikçilerin ağzıyla da Osmanlı'nın dinsizleştiği propagandasını işliyorlardı. Bütün bunlara ilaveten Osmanlı'nın son dönem vali ve bürokratlarının kötü yönetimleri, rüşvet ve yolsuzluk faaliyetleri de eklenince, isyanlar dönemi başlamış oldu.

1849 yılında başlayan kargaşa yavaş yavaş sistematik isyanlara dönüştü. IV. ve V. ordulara ait birliklerle bu isyanları bastırmaya uğraşıyorduk. Ancak bu birliklerle istenilen netice alınamayınca, Redif taburları göndermeye başladık. Yemen adeta bir gayya kuyusuna dönüşmüştü. Askerî birlikleri adeta yutuyordu. İctihat Mecmuası'nın 139. sayısının (30.11.1921 tarihli) 2941. sayfasında, İstatistik İdaresi'nden alınan bilgiye göre Süveyş Kanalı'nın açılışından (1869) 1914 yılına kadar, yani 45

yılda Yemen'e bir milyon asker sevketmişiz. Karadeniz limanlarından, İzmir ve İskenderun limanlarından bu sevkiyatlar yapılıyordu. Küçük ve sağlıksız olan, bir kısmı da Avrupa'dan kiralanan bu gemilere 2.500 asker doldurulurdu. Çömelik vaziyette yolculuk yapan bu askerler, belirli saatlerde ayağa kaldırılır ve kan dolaşımlarının normal akması sağlanırdı. Kumanyaları peksimet, soğan ve zeytinden ibaretti. Yolculukta en büyük sıkıntı ise su idi. Kumanyaların katı yiyeceklerden ve tuzlu olmaları askeri yakıp kavuruyordu. Mecitözü Redif Taburu ile Yemen'e giden Âşık Hasan, bu sıkıntıyı şöyle dile getirir:

"Sıcaktır da vapur suyu içilmez
Efrad gayet çoktur, asla geçilmez
Nefes almak için ağız açılmaz
Yerimiz Cehennem oldu, ne çare!"

Yeri gelmişken, bilmeyenler için Redif Taburları hakkında kısa bir bilgi verelim. 1840'lı yıllara gelince, Sanayi Devrimi'ni gerçekleştirmiş Avrupa'nın gözü, Osmanlı topraklarındaki petrole odaklanmıştı. Dünyanın

dört bir tarafından Avrupa'ya hammadde taşınıyordu. Fabrikalar bu hammaddeyi işliyorlardı. Bu fabrikaların ihtiyaç duydukları enerji ise kömürle karşılanıyordu. Kömür hem pahalı, hem zahmetli, hem de çok rantabl bir enerji değildi. Petrol ise tüm bu olumlu özelliklere sahipti. Bu nedenle Batılı emperyalist ülkeler gözlerini Osmanlı coğrafyasına dikmişlerdi. Osmanlı Devleti de topraklarını korumak için çareler arıyordu. Dört milyon km2'nin üzerinde toprağa sahiptik.

Bu geniş coğrafyayı koruyabilmek için yeterli askere sahip olmak gerekiyordu. Buna göre her vatandaş beş yıl muvazzaf olarak askerlik yapacak, ihtiyaç duyulduğunda da bu beş yıla ilaveten yedi yıl daha silah altına alınabilecek. İşte bu ikinci askerlik, yani yedi yıllık süreye rediflik denirdi. Osmanlı Devleti'nin yedi ordusu vardı. Her ordu, kendi mıntıkasından asker alırdı. 1894 yılında yapılan yeni bir düzenleme ile her orduda iki redif fırkası bulunurdu. Her redif fırkası iki livadan, her liva iki alaydan, her alay da dört taburdan müteşekkildi. Her tabur, sekiz yüz kişiden oluşurdu. Kısaca redif askeri

demek, beş yıl mecburi askerliğini yapmış, terhis olmuş, evlenip çoluk-çocuk, iş-güç sahibi olmuş insanların, ihtiyaç duyulduğunda tekrar silah altına alınıp yedi yıl daha askerlik yapanlarına denir.

1849 yılından itibaren Yemen'de başlayan kargaşa, zaman zaman küçük çaplı isyanlara dönüşüyordu. Devlet, bu isyanları Suriye'de bulunan 5. Ordu birlikleriyle bastırmaya çalışıyordu. 5. Ordu'nun askerleri Suriye'dendi. 1904 yılında Zeydî İmam Hamidüddin ölünce, yerine oğlu Yahya geçti. 1905 yılında büyük isyan başladı. Yemen'in ağır şartları, açlık-susuzluk ve bıktırıcı bir hal alan uzun askerlik, sağlık sorunları, günden güne artan ölümler, herkesi canından bezdirmişti. Askerî disiplin de adeta kaybolmuştu. Ordudan firarlar artık vaka-yı âdiyeden sayılıyordu.

Bu psikolojik ortam Suriye kökenli askerler arasında daha güçlü olarak hissediliyordu. 1905 yılındaki büyük isyan, orduda firarların artmasına sebep oldu. Ferdî olarak başlayan firarlar, kitlesel hale dönüştü. Kısa bir süre sonra

ordu disiplini tamamen kayboldu ve Suriyeli 24 tabur firar etti. Devlet bu dönemde söz konusu boşluğu doldurmak için en yoğun biçimde redif askerlerine yöneldi. Rumeli'den Doğu Karadeniz'e, İç Anadolu'dan Doğu Anadolu'ya kadar birçok merkezden redif taburları oluşturdu ve Yemen'e sevk etti. Suriyeli 24 taburun firarı, sadece asker sayısını azaltmadı, askerî mühimmat ve erzak depolarının asilerin eline geçmesine sebep oldu ki, en büyük felaket de buydu. Askerimiz adeta açlığa mahkum oldu. En müstahkem mevkimiz olan San'a, bu açlık yüzünden teslim oldu. Dönemin Yemen valisi M. Tevfik Bey, hatıralarında o günleri şu satırlarla anlatır:

> *"Erzaksızlıktan günde 250-300 kişi ölüyordu. Semamızdan kuş bile uçmamaya başlamıştı. Bir lokma ekmek için adam öldürüldüğünü gördüm. Açlık dayanılmaz hale geldi. Yük taşıyan at, deve... yiyoruz. Artık yiyecek eşek, katır, süvari bineği kalmadı. Askerler, halkın ham meyve ağaçlarına saldırmaya başladı. Açlıktan her gün altmış kişi*

ölüyordu. Altı bin asker bir ayda iki bin askere düştü. Elde kalanlar da savaşamayacak kadar bitkindi. Açlıktan aklını oynatanlar, firar edenler oldu."

Mevlanazâde Rıfat da Yemen'deki başarısızlığın sebebini İçişleri Bakanı Talat Paşa'ya gönderdiği Lâyıha'da açlığa bağlıyordu. *"...açlık, vücudundaki kuvveti, müfekkiresindeki kudreti mahvetmişti. İşte yegâne esbâb-ı teslimiye bu idi, ne telâfatın kesreti, ne de askerin azlığı idi..."* Nitekim başta Hudeyde Mebusu Zühtü Efendi olmak üzere, gerek Yemen vilayeti mebuslarının yetkililere yazdırdıkları layıhalar olsun ve gerekse Siverek Mebusu Nureddin, Dersim Mebusu Lütfi Fikri olsun, yazdıkları layıhalarda Yemen'deki felaketin baş sebebini açlığa bağlamışlardır.

Felaketin bir başka boyutu ise, bu redif taburlarının sevkiyatı sürecinde yaşandı. Evli barklı, çoluk-çocuk sahibi insanların silah altına alınıp haber dahi alınamayan diyarlara gönderilmesi, geride kalanların yüreklerini derinden dağladı. Bir Yemen türküsünde bu

durum şöyle dile getirilir:

"Kışlanın ardını duman bağladı
Analar babalar kara bağladı
Yemen'e gidene herkes ağladı"

Çoluk çocuğundan ayrılan insanların duygularına ise, Mecitözü Redif Taburu'ndan Âşık Hasan tercüman olur:

"Felek siyah yazdı beyaz yazımı
Gam u gasvetle örttü gözümü
Babasız bıraktı körpe kuzumu
Yaradan Hüda'dan geldi ne çare!

Hiç bahar görmedim, bülbül ötmedi
Bize denir muradına yetmedi
Üç yavru var henüz tüyü bitmedi
Dideler yaş doldu, ne çare!"

Trabzon, İzmir ve İskenderun limanlarından, derme çatma gemilere tıkıştırılan bu birlikleri yolda da hastalıklar bekliyordu. Deniz iklimine alışık olmayan Anadolu insanı, zor yolculuk

şartları yetmiyormuş gibi, hastalıklarla da boğuşmaya başladı. Sağ kalanları, Yemen'de karaya ayak basanları ise adeta bir cehennem bekliyordu; açlık, susuzluk, sıcak ve çöl!

Ölüm, adeta bu insanlar için kurtuluş demekti. Çaresizlik, ölümü davet ediyordu. Birçok insan, ölümü bir şans olarak görüyordu.

1914'e girince, bu sefer Çanakkale patlak verdi. İmam Yahya ile anlaşıp çekilmekten başka çare kalmamıştı. Hem de askerimizi tahliye edemeden Yemen'i terk ettik. Yol ve iz bilmeyen Anadolu insanını Yemen'de kaderleriyle baş başa bıraktık. Yıllardır yedi cephede tükenen gücümüzün son kalıntılarıyla Çanakkale'ye koştuk. Yemen'i adeta hafızalarımızdan sildik. Ve bir daha geriye dönüp bakmadık.

Yemenliler, askerlerimizi İngilizlere teslim etmediler. Onları evlerine aldılar, bağırlarına bastılar. Barış olmasına rağmen, binlerce Anadolu insanı memleketlerine dönmeyi düşünmediler. Uzun savaş yıllarının sebep olduğu acı bir töre yerleşmişti Anadolu'da. Redif

askerlerinin çoluk çocukları telef olmasın diye, aileler askere gidip de gelmeyen bu çocuklarının eşlerini evin küçük erkek çocuğuyla evlendirirlerdi. Yemen askerlerinin büyük çoğunluğu böyle bir manzarayla karşılaşmamak için memleketlerine dönmediler.

Onlar bu acılarını içlerine gömerek Yemen çöllerinde ölümü beklerken, Cumhuriyet nesilleri de onların üzerini kalın bir perdeyle örtmeyi tercih etti. Ne tahliyeleri için bir teşebbüste bulunuldu, ne onlar adına orada bir şehitlik yapıldı, ne haklarında bir roman yazıldı, ne de aziz hatıralarına karşı tarihe bir not düşüldü. Tarih kitaplarında bile haklarında birkaç cümle yazmak, onlara çok görüldü. Anadolu'da tütmeyen ocakların başında bu toprakların mazlum ve çilekeş anaları, bacıları, eşleri ve çocukları acılarıyla baş başa bırakıldı. Bu devlet Avrupai bir nesil yetiştirmek için Avrupa'dan getirdiği bale hocalarına ödediği bir yıllık parayla bu insanları Yemen'den tahliye ettirebilirdi. Bırakınız bunu yapmayı, dönüp de bakmadı bile. Yeni nesiller öğrenmesin diye de üzerlerini örttü. O zihniyetin uzantıları, uyanan

millî hafızadan rahatsız olunca da ne işimiz vardı Yemen'de diye, koro halinde bağırmaya başladılar.

Vatan toprağını arsa zanneden bu zavallı zihniyete, yarın birileri çıkar da ne işin var İstanbul'da, ne işin var Ankara'da, ne işin var Diyarbakır'da diye sorarsa, ne diyecekler, merak ediyorum.

Kitaplarında tek satır yer vermedikleri Yemen'in acısını, Anadolu kadını ağıtlara döktü. Acısını böylece küllendirmeye çalıştı. Bosna'dan Batum'a, Musul'dan Rize'ye yüzlerce türkü yakıldı Yemen için. Bunları bile devlet radyosundan çalmazlardı. Yüzlerce insan bu türküleri "destan" ismiyle bir sayfalık kâğıtlara basarak, şehir şehir, kasaba kasaba, sokak sokak gezerek yanık sesleriyle söyleyerek, satıp ekmek parası kazandılar. Yemen'i bu insanlar unutturmadılar.

Muş'tan Düriye Keskin'in

"Havada bulut yok, bu ne dumandır?

Mahlede ölü yok, bu ne şivandır?
...
Kışlanın önünde redif sesi var
Açın çantasını bakın nesi var
Bir çift potin ile bir de fesi var!..
...
Ano Yemen'dir, gülü çimendir,
Giden gelmiyor, acep nedendir?"

Feryadını kimseye duyurmadılar...

"Mızıka çalınır, düğün mü sandın,
Al-yeşil bayrağı gelin mi sandın,
Yemen'e gideni gelir mi sandın!

Dön gel ağam, dön gel, dayanamiram,
Uyku gafelet basmış, uyanamiram,
Ağam, öldüğüne inanamiram!"
...

Geride 300 bin şehit ve 100 binin üzerinde asker bıraktık bu diyarda onların serencamını.

Yeni yeni yazmaya başladık. Ve nihayet şehitlerimiz için oraya 2010 itibariyle bir anıt diktik. Hafızamız canlanmaya başladı. Yemen'deki şehitliklerimizin yerlerinin tespiti hususunda çalışmalar başladı. Koyun koyuna yatan Mehmet'le Memiş'in sembolik de olsa artık mezar taşları olacak!

Rahmet ve şükranla anıyoruz.

Nisan 2011

İPSİZ RECEP

•••

TRT, Millî Mücadele ile ilgili önüne her gelen senaryoyu ve öneriyi dikkate alır. Bu tabiidir ve de doğrudur. Evet, bırakınız Malazgirt'i, Mohaç'ı, Çanakkale'yi... Daha doğru dürüst bir Millî Mücadele filmi, belgeseli dahi yapamadık.

Bunun birçok sebebinin yanında, resmî tarih anlayışının getirdiği sıkıntılar da var. Başta bu neden olmak üzere, işin uzmanları kalem oynatmak istemiyorlar. Resmî tarih anlayışını ideolojileri haline getirenler de tarih bilmiyorlar. Bu alanda profesor titri olanların tarih bilgisi, ortaöğretimdeki tarih anlayışının genişletilmiş halidir.

TRT ne yapsın; iki arada bir derede kalmış durumda.

Şu sıralar gösterime giren bir dizi var; İPSİZ RECEP adında.

Dizi duyulur, duyulmaz tarihçiler arasında

görüş ayrılıkları çıktı. Kimi sıradan bir eşkıya dedi, kimi de Millî Mücadele kahramanı dedi. İki tarafın da kendince argümanlarında tutunacak dalları var.

Evet, Millî Mücadele öncesi hem eşkıya idi, hem de kaçakçı... Karadenizin iki yakası arasında meşhur kaçakçı İpsiz Recep'tir o... Ellerine epeyce gayr-ı müslim kanı da bulaşmış bir eşkıyadır o... Çetesini kanun kaçağı mahkumlardan, ipsiz sapsızlardan oluşturmuştur ki bu da doğrudur.

Millî Mücadele sırasında Mustafa Kemal Paşa ile temasa geçmiş; Adapazarı ve İzmit bölgesinde Millî Mücadele'ye katkılarda bulunmuş ve savaş sonrası İstiklal Madalyası ile taltif edilmiştir. Millî Mücadele'ye katılımı, daha önce işlediği suçlardan sorgulanmamak şeklinde yorumlanabileceği gibi, kaderin çizgisiyle bir zamanlar eşkıyalık yapan bu insanın vatan-millet sevgisi nedeniyle çizgisini değiştirdiğini de düşünmek mümkündür. Kanatimce, Millî Mücadele'ye hizmet eden efelerden hareketle, ikinci şık daha ağır basmaktadır.

Her neyse, bu tür insanların biyografilerinin yazılması, haklarında romanlar kaleme alınması, hatta filmler yapılması yadırganmamalı.

ANCAK!...

Bu millet kahraman sıkıntısı mı çekiyor ki, Millî Mücadele'yi getirip bu insanların başarılarının üzerine temellendiriyorsunuz? O zaman üç bin yıllık devlet felsefesi iddianız, tarihte kurduğunuz 16 devlet ne oluyor? Örneğin 500 yıl yönettiğiniz bir eyaletiniz olan Bulgarlarla ne farkınız var? Bulgar şehirlerinde her cadde ve meydanda bir "komitacı"nın ya ismini ya heykelini, ya büstünü görürsünüz! Bunlar sıradan birer komitacı idiler. Bulgarlar ne yapsın, bunların faaliyetleri Bulgaristan'a bağımsızlığını kazandırdı, onlar da onları millî kahraman ilan ettiler.

Namık Kemal Zeybek anlatmıştı. Kültür Bakanı iken (şu anda ismini hatırlayamadığım) küçük bir Avrupa ülkesine resmî bir ziyarette bulunuyor. Başkentte devasa bir anıt heykel görüyor. Meslektaşına bu kimin heykeli diye sorunca, kurucu kralımızın diyorlar. Yabancı

bakan, bu krallarının altı savaşa katıldığını ve hepsinde de yenildiğini anlatınca, Namık Kemal Zeybek; "O halde niye hep yenilmiş bir kralın heykelini diktiniz, dalga mı geçiyorsunuz?" diye sorunca, meslektaşı diyor ki: "Başka kimse yok tarihimizde. Mecburuz!"

Kahramanları olmayan toplumların, kahraman yaratmaları, tarihi olmayan toplumların tarih uydurmaları anlaşılabilir bir şeydir de, Türkleri tarihten çıkarıp alın, geriye bir şey kalmaz ilkesiyle tanınmış bir milletin, kahraman yaratmaya, tarih uydurmaya ihtiyacı olabilir mi?

Olmaz, olmaz denir de!

Peki bu rezalet nedir?

Haa! Tarihinizi bilmiyorsunuz... Uydurma bir ideolojik tarihle yola çıkarsanız, olacağı budur. Yüzyılın en önemli asker, siyaset ve devlet adamı Mustafa Kemal Paşa'yı siz değil miydiniz tarlada karga kovalatan, pusulası bozuk, kırık dökük bir gemiyle gizlice bir çizgi film kahramanı gibi Samsun'a çıkaran!..

Olacağı budur. Sizin yarattığınız o çizgi film kahramanının yanına uydurabileceğiniz de İpsiz Recep'le Topal Osman olur! Yakında Zilli Emine'den Yunan Emine'ye dönüşen pespaye de Emine Hatuna dönüşürse, şaşırmayın beyler!..

Ekim 2008

TÜRKİYE-SURİYE İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİ
ve
BAZI ÖNERİLER[7]

•••

Meslek hayatım boyunca yurtiçinde ve yurtdışında birçok konferans ve sempozyuma katıldım. İtiraf edeyim ki, katıldığım hiçbir konferansta, sempozyumda bu kadar heyecanlanmadım, sevinmedim. Bu nedenle klasik protokol selamlamasıyla sözlerime başlamak bana hüzün verecektir. Bunun için hepinize dostlarım, kardeşlerim diyerek sözlerime başlamak istiyorum ve sizleri kemâl-ı hürmetle selamlıyorum.

Evet, biz bin yılı aşkın bir süredir aynı kaynaktan beslendik, yüreklerimiz aynı sevinci ve kederi paylaştı. Batı emperyalizmi bu birlikteliğimizi bize çok gördü. Geçen asrın başında, bu birlikteliğimiz bozulmasın diye, emperyalist güçlere beraber direndik. Filistin'de,

Lübnan'da, Suriye'nin her karış toprağında emperyalizme karşı beraber savaştık. Adanalı, Antepli, Urfalı çocuklarla, Halepli, Şamlı, Homslu çocuklarımız emperyalizme karşı birlikte şehadet şerbetini içerek, koyun koyuna bu topraklarda huzur içinde ebedî istirahatgâhlarında yatmaktadırlar. Sonra, kader aramıza tel örgüler çekti, siyasetçiler zaman zaman soğuk rüzgarlar estirdiler, ama kalplerimiz o sıcaklığı hiçbir zaman kaybetmedi.

Son yıllarda geliştirilen diyalogla, tekrar hafızamız canlandı. Kardeşler, birbirlerini hatırladı. Bu duygularla sizleri bir kez daha yürekten kucaklıyorum. Birbirimizin farkına vardık dedim ya, bu birlikteliği sağlam ve kalıcı işbirliğine çevirmek için neler yapmalıyız, konuşmamda bu konu üzerinde duracağım, bu konuda müşahhas bazı önerilerde bulunacağım.

Öncelikle bölgemizin en önemli problemi hiç şüphesiz güvenlik ve barıştır. Bu konuda Türkiye ve Suriye bölge barışına katkı sağlamak için behemahal bir barış ve güvenlik işbirliği stratejisi geliştirmelidir.

Bölge Barışı İçin Güvenlik ve İşbirliği Stratejisi

Osmanlı Devleti'nin dağılmasından bu yana, Ortadoğu barış ve huzura hasret kaldı. İsrail'in kuruluşundan itibaren de, bu bölgede gözyaşı ve kan hiç durmadı. Bölgeye barışın gelmesi için başta Suriye ve Türkiye olmak üzere, bölge ülkeleri Filistin meselesinde kalıcı bir çözüme yönelik olarak daha aktif politikalar üretmelidirler.

Yarım yüzyılı aşkın süredir akan kanlar acilen durdurulmalıdır. Kalıcı bir barışın tesisi için, ABD'nin bölgede uyguladığı politikaların peşine takılmaktan vazgeçilmeli, bu konuda inisiyatif kullanılarak, bölge gerçeklerine uygun, uygulanabilirliği olan politikalar üretilmeli, başta ABD olmak üzere Batılı ülkelere bu politikalar kabul ettirilmelidir. Özellikle, ABD'nin Filistin meselesiyle bağlantılı olarak Suriye-İsrail ilişkileri hakkında gerçek düşüncesi iyi tahlil edilmeli; bu iki ülke arasında gerçekten barış isteyip istemediği sorgulanmalı ve buna göre bir yol haritası çizilmelidir.

ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)'ne karşı, bölge ülkeleri mutlaka ama mutlaka ciddi bir işbirliği içine girmeli, ortak hareket etmelidir. İsrail'in sık sık dillendirdiği ve ABD'nin de desteklediği Lübnan-Suriye sınırına BM Barış Gücü yerleştirme düşüncesine şiddetle karşı çıkılmalı, buna kesinlikle müsaade edilmemelidir. Bölge barışına katkı sağlamak açısından, İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) yapısal bir değişime tâbi tutulmalı, uluslararası camiada siyasî açıdan fonksiyoner bir yapıya kavuşturulmalıdır. Bu teşkilat, bölge ülkeleri arasında koordinasyonu sağlayacak bir işleve sahip olduğunda, ABD'nin, BOP'u uygulayabilirliği akamete uğrayacaktır. Nitekim, kardeş Suriye'nin Devlet Başkanı Beşşar Esad, 31 Ekim 2006 tarihinde Şam'da İspanya'dan gelen bir grup gazeteciye, konuyla ilgili görüşlerini çok net bir şekilde belirtme ihtiyacı hissetmiştir: "ABD'nin ortaya attığı BOP'un uygulanması halinde, siyasî ve kültürel çok büyük bir patlama olur. Geleceğimizi biz çizmeliyiz. Barış, istikrar ve iyi ekonomi demektir. Avrupa'nın kendi içinde yaptığı gibi,

biz de aramızda işbirliğini arttırmalıyız.”

Bölgenin, kanayan bir diğer yarası da Irak’tır. Çeşitli bahanelerle Irak’ı işgal eden ABD, burada bir batağa saplanmıştır. Bunun sonucu, er veya geç, ABD buradan çekilmek zorunda kalacaktır. ABD’nin Irak’tan çekilmesiyle, bu bölgede sorun bitmiş olmayacaktır. Irak, bir kaosun içine sürüklenecektir. Bu nedenle bölge ülkeleri, başta Türkiye, Suriye, İran, Ürdün ve Suudi Arabistan olmak üzere, ABD’nin çekilmesinden sonra Irak’ın toprak bütünlüğüne halel getirmeyecek, sürdürülebilir bir barışın bu coğrafyada egemen olabilmesi için şimdiden bir yol haritası hazırlamalıdırlar. ABD’li demokrat senatör Joseph Biden’in Washington Post’ta yayınlanan makalesinde belirttiği gibi, bu kalıcı barış, komşularının desteği olmadan hayata geçirilemez. Bölge barışı için, Türkiye ile Suriye’nin öncülüğünde bir güvenlik ve işbirliği stratejisi geliştirilmelidir.

Ekonomik İşbirliği ve Birlikte Kalkınma Stratejisi

Suriye-Türkiye arasındaki ekonomik işbirliği

ve iki ülkenin ihracat ve ithalatı, maalesef istenilen düzeyde değildir. Her ne kadar 2000 yılından itibaren gelişen ilişkilere paralel, olumlu gelişmeler yaşanmaktaysa da bunu yeterli görmek mümkün değildir.

Bu konudaki önerilerimizi sıralamadan önce, 2000'den bu yana, bu konuda bazı rakamları hatırlatmakta fayda mülahaza ediyorum.

Suriye'nin Türkiye'den İthalat ve İhracatı

YIL	İTHALATI (MİLYON $)	İHRACATI (MİLYON $)
2000	193	477
2002		502
2003	294	428
2006	426	325

Yukarıda arzettiğim örneklemedeki rakamlardan da anlaşıldığı üzere, bu ticarî

işbirliği hiç de iç açıcı değildir. İki ülke arasındaki ekonomik ve ticarî işbirliğini geliştirmek için gerekli yasal altyapı için önemli adımlar atılmıştır. Bunlardan birisi 01 Ocak 2007 tarihinde imzalanan ticaret anlaşması, diğeri de siyasî, ekonomik ve enerji konularında Ekim 2007 tarihinde imzalanan mutabakat zaptıdır. Bu anlaşmalar çerçevesinde Suriye'de bir Türk ekonomi şehrinin kurulması planlanmaktadır.

Nitekim Suriye'nin ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Sayın Abdullah Dardari'nin Türkiye ziyaretinde, iki ülkenin üst düzey bürokratları bankacılık, malî piyasalar, GAP idaresi ve Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)'nın deneyimlerinin paylaşılması konusunda çeşitli antlaşmalara imza atmışlardır. Bu konuda iki ülke de yasal düzenlemelerini tamamlamalı, ortak yatırımlar tespit edilmeli ve iki ülke birbirlerine karşı "en fazla kayrılan ülke statüsü"nü uygulamaya koymalıdır. Ticareti canlandıracak, taşıma maliyetini azaltacak Suriye ve Türkiye limanları arasında doğrudan bir deniz hattı hayata geçirilmelidir. Hava ve kara taşımacılığı da canlandırılmalıdır. Hicaz

demiryolu en kısa zamanda elden geçirilmeli ve işlevsel hale getirilmelidir. Otomobil ve beyaz eşya başta olmak üzere ortak yatırımlar yapılmalı, askerî ve güvenlik araçları açısından da Aselsan'la ortak projeler geliştirilmelidir. Bu arada iki ülke arasındaki gümrük vergileri kademeli olarak düşürülmeli ve nihayetinde sıfırlanmalıdır.

Ayrıca bölgesel işbirliğinin canlandırılması için Türkiye sınırındaki mayınlı bölgeler bir an önce temizlenmeli ve buralar serbest ticaret bölgelerine dönüştürülmelidir. Adana, Gaziantep ve Kilis Sanayi ve Ticaret Odaları'nın, Halep Sanayi ve Ticaret Odası'yla; Mersin Sanayi ve Ticaret Odası'nın, Lazkiye Sanayi ve Ticaret Odası'yla yaptığı antlaşmalar çerçevesinde bölgesel ortak yatırımlara destek verilmeli, ticaret hacmini arttırıcı önlemler alınmalıdır. Yatırım ve ticaret alanında her iki ülkenin işadamlarının hedefi, kardeş ülkeden bir işadamıyla ortak bir projeye imza atmak olmalıdır.

Ekonomik işbirliği ve birlikte kalkınma

stratejisinin hedefi, sanayi alanında ortak yatırımlar yapmak, iki ülke arasında ticareti geliştirerek ithalat ve ihracatı arttırmaktır. Bu nedenle, öncelikle bölgesel olarak birlikte kalkınmayı gerçekleştirmek için, enerji ve su konularında ciddi ortak projeleri hayata geçirmekte acele edilmelidir.

Hafızalarımızı biraz zorlarsak, geçmiş yıllarda maalesef Türkiye ile Suriye arasında soğuk rüzgarların esmesine ve gerilime sebep olan konuların başında su sorunu yer almıştır. Hatta bu konu iki ülkenin de iç ve dış dengelerinde sarsıntılara sebep olmuştur. Ancak 2003 yılından itibaren iyi niyetle çözüme doğru önemli adımlar atılmıştır. Bundan sonra ilk olarak yapılması gereken şey, suyun m^3 değerinden çok, kullanımındaki modernizasyon ve karşılıklı işbirliğine dayalı politikalar geliştirilmelidir ki, suyun katma değeri daha da artsın. Türkiye'nin sınır komşularıyla çözüme ve işbirliğine yönelik olarak bu konuda yapacağı yeni antlaşmalar, bulunduğu coğrafyada değerini daha da arttıracaktır. Özellikle GAP projesi, yeni ek projelerle desteklenerek, Kuzeydoğu Suriye'nin

gelişmesine katkı sağlayacak hale getirilmelidir. Asi Nehri üzerinde ortak bir baraj kurmak, ani sel baskınlarını önlemek için de erken uyarı sistemi projelerini hayata geçirmek, iki ülkenin de çıkarınadır.[8]

Enerji konusuna gelince, TPAO ile Suriye Petrol Şirketi (SPC) ortak yeni projeler üretmeli ve bunları hayata geçirmelidir. Mısır doğalgazının Türkiye'ye getirilmesi için başlatılan Homs-Kilis doğalgaz boru hattı, muhtemelen planlanan tarihten (2010) önce bitirilecektir. Bu boru hattı, iki ülkenin de ekonomilerine şüphesiz olumlu katkı sağlayacaktır.

Mahallî İdarelerin Modernizasyonunda İşbirliği

Türkiye ile Suriye'nin hizmet sektöründe yapabileceği işbirliğinin başında Mahallî İdarelerin Modernizasyonu gelmektedir. Malum olduğu üzere Suriye'nin önemli şehirleri birer tarih hazinesidir. Gerek nüfus artışı ve gerekse kırsal kesimden şehirlere yoğun göçün

yaşanması, günlük hayatta zorluklar meydana getirmektedir. Şehirlerin altyapısı da artan nüfusun ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Aralık 2006 tarihinde Şam'da düzenlenen *I. Türkiye-Suriye Yerel Yönetimler Kongresi*, bu alanda atılmış en önemli adımdır. Türkiye, bu konuda birikim ve tecrübesini mutlaka Suriye ile paylaşmalıdır.

Öncelikle mahallî idarelerinin mevzuatlarının modernleştirilmesi sağlanmalı, başta Şam olmak üzere Halep, Lazkiye, Tartus, Homs, Hama ve Deyrizor gibi şehirlerin tarihî dokusuna zarar vermeden, gayr-ı resmî yapılaşmanın ıslahı, trafik ve ulaşıma yönelik çalışmalar, katı atık yakıt yönetimi v.s. çözümlenmelidir. Türk özel sektörü konu ile ilgili başta yol yapımı, kanalizasyon sistemi, pis su arıtma tesisleri, katı atık yönetimi, konut inşası ve şehirleşmeye yönelik faaliyetler, kenar mahallelerin ıslahı, turizm (otel inşası, turizm turlarının organizasyonu ve işletilmesi), ekipman (hafriyat makineleri ve araç temini, yangın söndürme araç ve ekipmanı), çevre koruma vs. konularında oldukça tecrübelidir. Bu deneyim ve birikimini

kardeş Suriye şehirleriyle paylaşmalıdır. İki ülkenin şehirlerinin mahallî idareleri kendilerine birer kardeş şehir belirlemeli, bazı ortak projeler üreterek uygulamaya koymalıdır. Bu işbirliği, Türkiye ve Suriye açısından hem halkların birbirini tanımasına, hem de kültürel ve ticarî ilişkilerin gelişmesine katkı sağlayacaktır.[9]

Kültürel İşbirliği

Türkiye ve Suriye, ortak bir geçmişe, ortak bir medeniyete ve ortak bir kültüre sahiptir. Bu nedenle turizm ve kültür alanında çok ciddi bir işbirliğine gidilmelidir. Öncelikle;

a. Ortak bir tarihe sahip olduğumuz için, geçmişteki hafızamızı gün ışığına çıkartmak zorundayız. Bunun için arşivlerimizi birbirimize açmalı, bu konuda ortak projeler hazırlamalıyız. Örneğin, arşiv fonlarımızı zenginleştirmek, arşiv belgelerini çoğaltmak, kılavuz, envanter mübadelesi... gibi. Nitekim Şubat 2007'de Şam'da imzalanan bir protokolle

ilk adım atılmış oldu. Bu saatten itibaren, başta bu salonda bulunan yetkililer, bu protokole işlerlik kazandırmak için derhal kolları sıvamalıdır.

b. İkinci olarak, yukarıda da değindiğimiz gibi iki ülkenin mahalli yönetimleri kendi aralarında işbirliğini geliştirmelidir. Tarihî ve kültürel zenginliğe sahip şehirler, birer dost ve kardeş şehir edinmeli, sahip oldukları kültürel zenginlikleri tanıtmada işbirliğine gitmelidirler. Bu konuda ortaklaşa şehir sempozyumları, kültürel faaliyetler düzenlemelidirler. Örneğin 2006 yılında Şam'da açılan İstanbul'u anlatan fotoğraf sergisinin ne büyük bir ilgiye mazhar olduğu unutulmamalıdır. Bu konuda, 2008 yılında Şam'da Arap-İslam kültürünü tanıtma amacıyla düzenlenecek etkinliklere Avrupa'dan birçok sanatçı davet edilecektir. Bu etkinlikler çerçevesinde Suriye Kültür Bakanlığı ile Türkiye Kültür Bakanlığı ciddi bir işbirliğine gitmeli ve Türkiye'den de çok

sayıda sanatçı davet edilmelidir.[10]

c. Üçüncü olarak ise, bin yıllık ortak bir tarihe sahip bu iki ülkenin halkları, birbirlerinin kültürel birikimlerinden faydalanamamaktadırlar. Başta edebiyat, güzel sanatlar, tiyatro, sinema gibi konularda, adeta birbirlerinden habersizdirler. İki ülkenin Kültür Bakanlıkları bu konuya acilen el atmalıdırlar. Sorarım size, kaç tane Türk yazarın eseri Arapça'ya çevrilmiştir, kaç tane Suriyeli yazarın eseri Türkçe'ye çevrilmiştir?.. Bu konuda adeta uzaylı gibiyiz birbirimize karşı.

Gerek Suriye'deki kültürel birikimde Türklerin ve gerekse Türkiye'deki kültürel birikimde Suriyelilerin mutlak katkı ve emeği vardır. Ortak bir tarihin pınarlarından beraber beslendik, ortak bir medeniyeti beraber inşâ ettik. Şam'da yatan Muhyiddin-i Arabî ile Konya'da yatan Mevlânâ Celâleddin, aynı kaynaktan beslenmediler mi? Şam ile İstanbul yüzyıllarca bu medeniyetin iki kardeşi olarak birbirlerini tamamlamadılar mı?

Batı emperyalizmi son yüzyılda aramıza bir duvar ördü. Kardeşler, birbirlerine sırtlarını döndüler. Sınırlarımız tel örgülerle ayrılsa da, siyasetçiler zaman zaman soğuk rüzgarlar estirmiş olsalar da, halklarımızın yürekleri hep aynı duygu ve düşünceleri taşıdı, hep aynı değerler için çarpmadı mı?..

Geçen yıl, Fenerbahçe'nin el-İttihad'la yaptığı maçta, Suriye'de yer yerinden oynamadı mı?.. Bu potansiyeli kullanmada ne kadar geciktiğimizi görmüyor musunuz?..

d. Dördüncü olarak, ortak bir geçmişe sahip iki ülkenin halklarının yıllardan beri, Kurban ve Ramazan bayramlarında çektikleri sıkıntıyı hepimiz biliyoruz. Gerçi son yıllarda bu konuda iyileştirmeye yönelik ileri adımlar atılmadı değil. Fakat bu yetmez. İki ülkeden de akrabalarını ziyarete gelenler, iki günlük bir zaman diliminde, hasretlerini dahi gideremeden geri dönmek zorunda kalmaktadırlar. Bu problem mutlaka çözülmelidir. Bunu da

yerel yönetimler kendi aralarında yıl boyu düzenleyecekleri ortak festivallerle, ticarî ve kültürel faaliyetlerle, turistik turlarla çözebilirler kanaatindeyim.

e. Beşinci olarak, gerek turizm ve gerekse ticarî sahada işbirliğini geliştirmek için, iletişim ve ulaşım sorunu mutlaka çözülmelidir. Hava ve deniz seferleri hem arttırılmalı, hem de haftanın 7 günü düzenli şekilde yapılmalıdır. İki ülke arasında iletişim ise, yok denecek derecede zayıftır. Sadece resmî ziyaretler sebebiyle, iki ülke ile ilgili haberler iki tarafın basın organlarında yer almaktadır. Diyalog eksikliği olan ülkelerin halkları birbirini tanıyamaz. Bu nedenle acilen bir ortak haber ajansı kurulmalı, ayrıca iki tarafın medya organları, iki tarafın önemli şehirlerinde bürolar açmalı, muhabirler bulundurmalıdır.

Eğitim Alanında İşbirliği

İçinde bulunduğumuz çağa, bilim çağı diyoruz. Önümüzdeki 15-20 yıl içinde dünya

kalın bir çizgiyle ikiye ayrılacaktır: Bilenler-bilmeyenler!

Bilenler efendi olacaktır, bilmeyenler sömürge! Bilenlerin safında yer alabilmenin tek şartı da bilim üretmektir. Bilim ve teknoloji üretemeyen ülkeler, çok kısa bir süre sonra, önce bağımlı hale geleceklerdir, sonra da bağımsızlıkları sadece kağıt üzerinde kalacaktır. Yani, sömürge durumuna düşeceklerdir.

Böyle bir duruma düşmemek için, başka bir deyişle efendiler safında yer alabilmek için bilime ve eğitime ciddi yatırımlar yapmak gerekir. Bu, savsaklanacak, ertelenebilecek bir konu değildir. Bu nedenle de iki ülke ortak projeler üretmek için ciddi çalışmalar başlatmalıdır. Öncelikle iki ülkenin yüksek öğretim kurumları acilen bir araya gelmeli ve bir yol haritası çizmelidirler. Fırat Üniversitesi'nin Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nin bölge üniversiteleriyle geliştirdiği diyalog bu açıdan takdire şayandır. Türk üniversiteleri ile Suriye üniversiteleri her alanda işbirliği için hazırlıklara başlamalıdır.

Üniversitelerin işbirliği sadece fizikî manada bir işbirliği olmamalıdır. Öncelikle iki ülkenin üniversiteleri, kendilerine kardeş ülkeden bir kardeş üniversite bulmalıdır. Kendi aralarında öğrenci değişim programları, ortak master ve doktora programlarını hayata geçirmelidirler. Bu uygulamalarla iki ülkenin genç aydınları hem birbirlerinin birikimlerinden istifade edecek, hem de birbirlerini tanıma ve yakınlaşma fırsatını bulacaklardır. Ayrıca bu kardeş üniversiteler, karşılıklı misafir öğretim üyesi programlarıyla bilimsel entegrasyona katkı sağlayacaklardır. İki ülkenin üniversiteleri modern teknolojinin yardımlarıyla birbirlerine kütüphane ve laboratuar imkanı da sunabilirler.

Bu konuda yapılacaklar, burada anlatmakla bitmez elbette. Ama son olarak şunu da ilave etmek istiyorum. Türkiye'de sayıları yüzlerle ifade edilen İmam-Hatip liselerinde dört yıl boyunca Arapça yoğunluklu olarak okutulduğu gibi, tüm İlahiyat fakültelerimizde de Edebiyat fakültelerimizin Arap-Fars Filolojileri'nde de Arap Dili ve Edebiyatı yoğunluklu ve ciddi olarak okutulmakta, tüm Tarih ve Türk Dili ve

Edebiyatı bölümlerinde ise seçmeli ders olarak yer almaktadır. Bu konuda, Suriye Millî Eğitim Bakanlığı ve yüksek öğretim kurumları, kendi okullarında Türkçeye yer vermeli, her üniversite de bir Türk Dili ve Edebiyatı bölümü açılmalı, üniversitelerin her bölümünde de İngilizce ve Fransızcayla beraber yabancı dil olarak okutulmalıdır.

Şu unutulmamalıdır ki, birbirimizi anlamamızın en önemli aracı dildir. Bu ilişkileri pekiştirmek istiyorsak, buna ciddi şekilde öncelik vermek zorundayız. Sınırlı bir zaman ölçeğinde sunduğumuz öneriler, elbette işbirliği yapılacak sahaların tümünü kapsamamaktadır. Ana başlıklar halinde, bazı alanlardan örnekler sunulmuştur. İki ülke parlamentolarının demokrasiyi güçlendirmede yapacakları ortak çalışmalardan tutun da, her konuda personel eğitimi ve teknik işbirliğine kadar, iç ve dış güvenlikle ilgili istihbarat ortak işbirliğinden tutun da, emniyet teşkilatlarının eğitim ve donanım tekniklerine kadar yüzlerce alan saymak mümkündür. Ancak zamanımız buna müsaade etmemektedir. Bu nedenle son olarak

diyorum ki, akla gelen ve gelmeyen, kısaca her konuda işbirliğine ve yardımlaşmaya yönelik çalışmalar yapılabilir, yapılmalıdır.

Yaklaşık 2 saattir konuşuyorum. Hepiniz can kulağıyla, heyecanla beni dinlediniz. Gözlerinizdeki parıltıdan, tüm söylediklerime, önerilerime katıldığınızı derin bir memnuniyetle müşahede ettim. Aziz meslektaşlarımdan rica ediyorum, sizler de bu konuları derslerinizde, televizyon programlarında işleyiniz. Buradaki medya mensuplarından da Türkiye-Suriye ilişkileri hususunda daha duyarlı olmalarını rica ediyorum. Bu vesile ile hepinizi aziz milletim adına selamlıyorum, kucaklıyorum.

Şam, 2008

GAZZE'NİN ÇOCUKLARI ve DAVOS'UN RUHU

LÂ İLÂHE İLLALLAH, İBRAHİM HALİLULLAH

•••

Canlılar âleminde, insan haricinde hiçbir cins, kendi cinsini yok etmez. Kurtlar kurtları, timsahlar timsahları, kartallar kartalları yok etmez. Tabiat, örneğin bir kartal sürüsüyle, başka bir kartal sürüsünün kavgasına şahit olmamıştır. Bunun tek istisnası, insanoğludur. Tarih boyunca, insanoğlu kendi hemcinsini yok etmekle didinip durmuştur. Bu nedenle tarih, insanoğlunu kendi hemcinsini yok etme sürecidir, diye de tarif edilebilir. İnsanoğlu, bu canavarlığını icat ettiği "meşrulaştırma araçları"yla da meşru, hatta övünülecek bir olgu haline getirmeyi başarmıştır.

Tarih boyunca yapılan katliamlar, dökülen kanlar ve gözyaşı, kutsal bir amacın icrası gibi takdim edilmiştir. Tarihe bakılınca, en fazla kan

döken, katliamlar yapan, birçok toplumlara dünyayı zehir eden milletlerin tarihi adeta bir "kahramanlık ve kudsiyet" abidesi gibi takdim edilir. Yeni nesiller, bu kan ve gözyaşı barbarlığını bir kahramanlık ve fazilet destanı şeklinde kendilerinden sonraki kuşaklarına aktarırlar. Her milletin tarihinde, başka milletlere ait coğrafyaları işgal edenler, başka milletleri katledenler kahraman olarak takdim edilirken, bu işi yapmayıp kendi ülkesinin ve halkının refahı için içeride çalışanlar (sağlık, eğitim, üretim, bayındırlık işlerine kendilerini veren) ise, tarihe pasif ve sünepe devlet adamları olarak geçmişlerdir. Kısaca insanoğlu "insan kanı ve gözyaşı" üzerine bir tarih felsefesi kurmuştur. Katile, kahraman elbisesi giydirmiştir. Bu canavarlığını gizlemek için de dini, milliyetçiliği, ideolojileri... meşrulaştırma aracı olarak kullanmıştır.

"Ötekileştirme" Yaftası: Tarihin Meşrutiyet Aracı

Aslında, fıtrat olarak insanın ruhu temizdir. Ama tarih boyunca, o konjonktürde geçer akçe

ne ise, bu canavarlık, o geçer akçe ile meşrulaştırılarak kutsallık zırhına büründürülüp icra edilmiştir. Böylece toplumların o temiz fıtratı ve vicdanları manipüle edilmiştir. Ne demek istediğimizi sıradan bir beyne sahip insan da anlasın diye, şu örneği herkes gözlerinin önünde canlandırsın ve düşünsün: Dünyanın herhangi bir bölgesinde, kalabalık bir meydanda bir insanın bir köpeği dövdüğünü düşünelim. İnsanların fıtratı, yani tabii refleksleri buna hemen mani olmaya çalışır. Hangi ırk ve coğrafyada böyle bir hadise cereyan ederse etsin, insanlar aynı tepkiyi verirler. Çünkü fıtratları ve vicdanları aynı kaynaktan beslenmektedir. O dövülen veya öldürülmeye çalışılan, nihayetinde bir canlıdır. İnsan fıtratı, buna engel olmayı emreder. Fakat, köpeği döven veya öldürmeye çalışan kişi kalabalığa "bu köpek, kuduzdur" dediği anda, kalabalığın fıtratı ters yüz olur ve toplumun refleksleri tersine döner. Kalabalık da o lince ortak olur ve bu linci gerçekleştirdikten sonra da bırakınız bir canlının hayatına son verdiklerinden dolayı üzülmeyi, bilakis toplum için iyi ve faydalı bir iş

yaptıklarına inanarak huzur bulur ve bundan mutluluk duyarlar. Meşruiyet çarkı (burada "kuduz"dur) bir cinayeti, "ötekileştirme" yaftasıyla meşrulaştırmıştır.

Tarih boyunca, tüm milletlerin siyasî, askerî ve fikrî önderleri kendi milletlerini bu "ötekileştirme" çarkını kullanarak harekete geçirmişlerdir. Ve tarih böyle oluşturulmuş, katillere bu şekilde "kahramanlık" elbiseleri giydirilmiştir. Bu düşüncelerle, en değersiz varlık olan, her gün bastığımız, kirlettiğimiz toprak "gayr-ı menkul" olmaktan çıkmış, kutsî bir zırha bürünerek, uğrunda canlarımızı seve seve feda ettiğimiz "vatan" olmuştur. Sıradan, üç-beş saat içinde kokacak olan cesetler, "şehit"lik kutsal zırhıyla sarmalanarak, yeni nesillerin kahraman mitoslarına dönüştürülmüştür. Yine sıradan bir bez parçası, uğrunda seve seve oluk gibi kan akıtılan "bayrak"a dönüştürülerek, yüreklerin aynı duygularla çarpması sağlanmıştır. Tarih boyunca toplumların ruhu bu değerler, bu kutsiyet zırhlarıyla öylesine yıkanmıştır ki, bu değerlere karşı çıkanlar "hain" damgası yiyerek, yok

edilmekle karşı karşıya kalmışlardır.

Tarih boyunca bu "ötekileştirme operasyonu"nda kullanılan bu kudsiyet zırhları, günümüzde de her coğrafyada, her medeniyet havzasında geçerlidir. Konjonktürel olarak meşruiyet araçları değişebilir, ama çark ve hedef aynıdır. Konuyu daha fazla uzatmadan, 60 yıldır Filistin topraklarında akan kanın doğru algılanabilmesi için öncelikle bu kanı dökenlerin "kültürel genetik"lerine bakalım, bu kültürel genetiğin beslendiği kod damarlarına işaret edelim, arkasından da son gelişmeleri değerlendirelim. Önce, Tarih Bilinci Dergisi'nin daha önce birinci sayısında yayında "Tarih Bilinci ve Kültürel Genetik" başlıklı yazımızda değinmiştik.

Davos'ta Kopan Fırtına

Bu hatırlatmadan sonra 27 Aralık 2008'e gelelim ve Gazze'de girişilen katliama bakalım. 22 gün 22 gece, tüm dünyanın gözleri önünde, 1.5 milyon insanın yaşadığı bir şehir en gelişmiş silahlarla havadan, denizden ve karadan bombalandı. Tüm dünyaya "ötekileştirme" için

araç olarak “Hamas” gösterildi. ABD, Avrupa Birliği ve dünya basını kontrol ve etki altına alınarak sesleri kesildi ve bu katliam gerçekleştirildi. ABD’nin baskılarıyla BM işlevsiz hale getirildi. Hatta cılız da olsa dünyadaki tepkileri yatıştırmak için bölgeye gelen BM Genel Sekreteri, İsrail’deyken, İsrail uçakları Gazze’deki BM okulunu vurdular, içinde barınan yüzlerce çocuk ve kadın hayatlarını kaybederken, Ban Ki-moon’un sesi bile çıkmadı.

İnsanlık alçak bir dünya ile bu alçaklığın siyasal meşrulaştırma aracı işlevi gören Birleşmiş Milletler örgütünün o çirkin yüzüyle birkez daha tanıştı. İnsanlık tarihi, böyle bir “puştluk”u ne gördü, ne de yazdı. Tarih boyunca birçok savaşlar gördü, birçok katliamlar yaşadı insanlık ama bu derece şerefsizce bir “seyir”e şahit olmadı. İnsan hakları, demokrasi söylemleri... Batı’nın ağzında zaten hep kirliydi de bu derece sırıtkan ve alçak bir çehrenin görüntüsüyle bütünleşmemişti Gazze felaketine kadar. Bu vahşeti burada detaylandırmayacağım, basın-yayın organları bu vahşeti verebildikleri kadar

(ülkemizde, Batı medyası bu vahşeti azami derecede gizledi) verdiler. Dünya kamuoyunda bu konudaki fırtına Davos Paneli'yle başladı. Dünyanın bu kirli, sırıtkan ve alçak çehresi, bu süreçte Tayyip Erdoğan sayesinde sahnede görüntülenebildi. Bu nedenle Davos'taki bu paneli ele almadan, önce okuyuculara panelle ilgili biraz teknik bilgi verelim.

Panellerin bir formatı vardır: En az iki turlu olurlar. Bu, ana kuraldır. Canınız isterse beş turlu da yapabilirsiniz. Ama ikiden az olamaz. Örneğin dersiniz ki, her konuşmacının süresi 20 dakikadır. 10'ar dakikalık iki tur yapılır. Ki, birinci turda söylenenlere, ikinci turda cevaplar verilebilsin.

Bu panel, 10 gün önce planlanmıştı. Katılımcılarla konuşulmuş ve anlaşılmıştı. Ne olduysa oldu, panele iki gün kala, panel yöneticisi değişti. Yeni yöneticinin kişiliği ve kimliği endişe vericiydi. Washington Post'un köşe yazarı David Ignatius, Harput kökenli bir Ermeni ailedendi, ailenin yarısı ise Yahudi'dir. Ermeni soykırım tasarısının yılmaz bir

savunucusudur. Filistin'e karşı Yahudileri savunan bir yazardır. Yetmedi, AK Parti ve Erdoğan aleyhinde birçok yazıya imza atmıştır.

Bu özgeçmişi, Başbakan ve çevresinde bazı tereddütler yaratmış olmalıdır. Neyse, her şeye rağmen panel gerçekleşti.

Daha baştan bir Yahudi tezgahı olduğu ortaya çıktı. İlk söz BM Genel Sekreteri'ne (ırkına ihanet etmiş bir ruh hali yüzünden okunan, sömürge görevlisi tavırlı bir zat) verildi. Ne şiş yansın, ne kebap misali, zülf-i yâre dokunmayan sekiz dakikalık bir açılış konuşması. İkinci konuşmacı bizim Başbakan (12 dk.), üçüncü konuşmacı Amr Musa (Batı uşağı Arap yönetimlerinin o koltuğa oturttuğu, ruhunda gel-gitlerin dansettiği bir garip!), o da 12 dk.

Panel bitmişti. Oyuncular sahadan çekildiler. Peres sahaya buyur edildi, hakem (David Ignatius) kenarda uykuya yattı. Kale bomboş, artık 1947'nin terör örgütü liderlerinden hayatta olan son gerilla sahadaydı. Kale, bomboş ve top ayağındaydı. 25 dakika hiçbir müdahaleye maruz kalmadan boş kaleye kendince goller

atıyordu. Ne ofsayt, ne taç, ne korner... hiçbir kural yoktu. Boş kaleye attığı goller yetmiyormuş gibi bir de saha dışına çıkarılan Erdoğan'a bağıra çağıra yalanlar üzerine kurulmuş sözlerle hakaret ediyordu. Sonunda, yoruldu ve bıraktı.

Saha kenarına alınan Erdoğan kuralsızlığa isyan etti ve sahaya girmeye çalıştı. Bu sefer hakem engeliyle karşılaştı.

Ve olanlar oldu.

Gerisini bütün dünya canlı olarak seyretti. Herkes bir şok yaşıyordu. Şokun en büyüğünü Simon Peres, Ban Ki-moon ve Amr Musa yaşıyordu. 60 yıldır İsrail'in yaptıklarını, hiç kimse uluslararası platformlarda bu derece açık bir şekilde ifade etmemişti.

Birisi çıktı ve tüm dünyaya "KRAL ÇIPLAK" dedi.

Bu şaşkınlık içerisinde, en gerçekçi değerlendirmeyi Yunan televizyonu yaptı: "Gezegenimizde herkesin aklında olanı, o

seslendirdi!”

Evet, bu cümle gerçeğin apaçık ifadesiydi. Kafalar bulanıktı, 60 yıllık bir örtü, bir Kasımpaşalı tarafından gizlenen hakikatin üzerinden çekilip alınmıştı ve o hakikat çırılçıplak ortadaydı. Gören gözler şoktaydı, ama hakikat de orta yerde çırılçıplaktı!..

Diplomatik Dil ve Siyasi Güç İlişkisi

Mızrak, artık çuvala sığmıyordu. Dünya şaşkınlık geçirse de sığmıyordu. Tabii olarak, en büyük şok Türkiye’de yaşanıyordu. Bu örtüyü çekip alan Türkiye Başbakanı’ydı nihayetinde. Türk televizyonları sıcağı sıcağına gelişmeleri ve olacakları seyircilerine duyurmak için o şaşkınlık içinde birbirleriyle yarışıyorlardı. Halkın “Ergenekon medyası” adını taktığı kanallar, Yalçın Küçük’ün Sabetayist (Yahudi) olduklarını iddia ettiği biri siyasetçi üç diplomatla hemen canlı bağlantıya geçtiler. Bozuk bir plak gibi mealen şunları ifade ediyorlardı: “... bittik, mahvolduk. Bu Başbakan, Türkiye’yi bitirdi. ABD, İsrail bizi bu saatten sonra mahveder. Bu Başbakan, tüm dünyanın

terör örgütü olarak kabul ettiği Hamas'ın avukatlığını yaparak, Türkiye'nin ulusal çıkarlarını yok etmiştir. İsrail Cumhurbaşkanı Sayın Peres'e hakaret ederek, bölgedeki çıkarlarımızı mahvetmiştir. Kullandığı dil ve üslupla Türkiye'yi tüm dünyada rezil etmiştir ...vs. vs."

Bu hava, bir anda Türkiye'ye hakim oldu. Hatta Ergenekon medyasının "Yandaş Medya" diye tanımladığı televizyon kanalları bile bu havadan etkilenerek "Evet, Başbakan'ın söyledikleri doğru ama hakikaten bir üslup sorunu var, biraz daha diplomatik bir dil kullanmalıydı." yollu yorumlar yapmaya başladılar. Tam bu sisli hava Türkiye'ye hakim olurken, ekranlara "Peres'in Tayyip Erdoğan'a telefon açarak özür dilediği" altyazıları düşmeye başladı. Televizyonlara bağlanan gazeteciler ve akademisyenler Başbakan'ın tavrının doğru ve olumlu, hatta gerekli olduğunu izah etmeye başlayınca, o sisli hava dağılmaya başladı. Dünyanın dört bir tarafından olumlu tepkiler gelmeye başlayınca, Ergenekon medyasının Yahudi muhipleri inlerine çekilmek zorunda

kaldılar ve seslerini kestiler.

Bir-iki günlük sessizlikten sonra, tiyniyetleri gereği, aynı duygularını, bu sefer daha yumuşak bir ambalajla takdim etmeye başladılar: "Efendim, Sayın Başbakan haklı elbette. Kimse Türkiye Başbakanı'na hakaret edemez. Ancak, uluslararası ilişkilerde diplomatik bir dil kullanmak gerekir. Başbakan'da bir üslup sorunu var, bunu da görmezden gelemeyiz. Moderatör terbiyesizlik yaptı (tabi burada, moderatörü ortaya sürüp Peres'i örtünün altına gizlemek istiyorlar), Başbakan da ona haddini bildirdi. Ancak umarız ki, bu çıkış Türkiye'nin ulusal çıkarlarına zarar vermez. (Sülo, verecektir diye tüyoyu verdi zaten) Kem küm!.."

Bu suret-i haktan görünen kem kümler, sokaktaki bazı vatandaşları etkilemedi değil. Evet, bir sakızdır çiğneniyor ağızlarda: Diplomatik dil!.. Bu iddiayı seslendiren monşerlere kızmamak gerekir doğrusu. Aile çevreleri ve aldıkları eğitimle, bu toprakların kokusu gelen insanlarından ruh dünyaları zaten farklı, bu gerçeği unutmamak lazım. Öncelikle,

bir tarihçi ve siyaset bilimci olarak 30 yıllık bilimsel hayatımda şunu gördüm: Diplomatik dil, sahip olduğun gücün dilidir. Eğer bu dilin, sahip olduğun güçle "orantılı" değilse, dilin, diplomatik dil olamaz. Yani argodaki, "paran kadar konuş!" bunu ifade eden en yalın gerçektir. ABD'nin diplomatik dili ile Afganistan'ın diplomatik dili aynı olamaz! Olması, doğru da değildir. Kanunî dönemindeki Osmanlı Hariciyesi'nin diplomatik dili ile Abdülmecid ve Vahdettin dönemindeki Osmanlı Hariciyesi'nin diplomatik dili elbette aynı değildir ve olamaz da. Diplomatik dil, gücünle orantılıdır.

Bu monşerler, bu ezilmişlik diline alışkındırlar. Bu ülkenin ve bu milletin gücünün idrakinden yoksundurlar. Bunların diplomatik dili, sömürge ülkelerinin diplomatik dilidir. Böyle öğrendiler, böyle eğitildiler ve böyle inandırıldılar. Geçirdikleri şoku, hep art niyetle analiz etmemek lazım; evet, bir kısmının kumaşı bu ülke insanının kumaşından farklı olsa da, tiyniyetlerinin gereğini yapmaya çalışsalar da, önemli bir kısmı aldıkları eğitimin kurbanlarıdır.

Bu millete, bu milletin tarihine, örfüne, inançlarına, dünya görüşüne karşıdırlar. Bu milletin bu özelliklerinden hazzetmezler. İşin garip tarafı, Batı emperyalizmine başkaldırmış, dağılan bir imparatorluğun küllerinden yeni bir devlet kurmuş Atatürk'ün rozetlerini göğüslerinde taşıyan, her sözlerine besmele gibi Atatürk lafıyla başlayan bu zevat, Atatürk'ün emperyalist Siyonizm hakkındaki görüşlerinden de bîhaberdirler.

Atatürk Ortadoğu Hakkında Ne Düşünüyordu?

Bu zevat, Batı basınından aldıkları tüyolarla, "Türkiye Batı'dan koparak Ortadoğu'ya dönüş sinyalleri vermeye başladı." yollu söylemleri dillendirmeye ve kendilerince gerçekçi analizler yapmaya kalkıştılar. Bu analizlerinde, Atatürk'ün dış politika çizgilerine sık sık atıflarda bulunuyor, Atatürk'ün hedefinin yeni Türk Devleti'nin Batı dünyasında yer alması olduğunun altını kalın çizgilerle çiziyorlardı. İşin doğrusu, bu analizlerde atıf yapılan dış politika kulvarı, Atatürk'ün dış politika çizgileri değil,

aksine Türkiye'nin Atatürk sonrası takip ettiği dış politika anlayışıydı. İşin doğrusu bu politik tutum, Atatürk'ün değil, Batı emperyalizminin bize dikte ettirdiği, egemen dünya güçlerinin yazdığı senaryoda bize biçilen figüran bir roldü. Davos'taki bu çıkış, Atatürk'ün dış politika çizgisinden sapma değil, Batı tarafından bize biçilen role uygun elbisenin sırtımızdan çıkarılıp atılmasıydı.

Bizim bugüne kadar Ortadoğu'da takip ettiğimiz politika, ana çizgileriyle şu çerçevedeydi: "Araplardan ve İslam ülkelerinden uzak duralım. Bu bölgenin hiçbir şeyiyle ilgilenmeyelim. Komşuluk ilişkilerimizi bile donduralım. Biz, Batı dünyasıyla entegre olalım." Bu politik duruş, "Atatürkçülüğün gereği olarak, laik Cumhuriyetin temel ilkelerinden biri" gibi toplum üzerinde psikolojik tahkimatla güçlendirildi. Basın yayın organlarıyla bu düşünce bir tür "mahalle baskısı" projesiyle hep diri tutuldu. Ortadoğu ve bu bölgenin enerji kaynakları üzerinde emperyal çıkarları olan Batı dünyasının bizim üzerimizdeki temel projesiydi bu ve 60-70 yıldır

da başarıyla uygulandı. Oysa dönüp bir de Atatürk'ün Ortadoğu, İslam dünyası ve Filistin meselesi üzerinde gerçek düşünceleri neydi, ona bakmak lazım.

Yıl 1937. Filistin topraklarında İsrail çeteleriyle Filistin halkı arasında çatışmalar hızlanmıştır. Bu bölgede bir İsrail Devleti'nin kurulacağı uluslararası platformlarda İngilizlerin önderliğinde yavaş yavaş dile getirilmeye, dünya basınında da bu konuda haber ve yorumlar yer almaya başlamıştır. Atatürk, Ortadoğu'daki gelişmeler ve Filistin üzerinde planlanan uluslararası oyunlarla ilgili olarak TBMM'de bir konuşma yapar. Bu uzun konuşmanın Filistin'le ilgili kısmı Bombay Chronicle gazetesinde 27 Temmuz 1937 yılında "Filistin'e el sürülemez, Kemal Paşa Avrupa'yı ihtar ediyor!" başlığıyla tüm dünyaya duyuruldu. Atatürk'ün bu demecini, devrin İçişleri Bakanı Şükrü Kaya resmî bir yazı ile Başbakanlığa gönderir. *(T.C. Dahiliye Vekaleti Matbuat Umum Müdürlüğü, Sayı: 5476/7/1/K)*

Atatürk'ün 1937'de TBMM'de yaptığı

konuşmanın Filistin'le ilgili çarpıcı satırlarını, hiçbir kelimesine dokunmadan nakledelim:

> *"...Arapların arasında mevcut olan karışıklığı ve hoşnutsuzluğu kimse bizim kadar bilemez. Biz vakıa (gerçeği ifade edecek olursak) birkaç sene Araplardan uzak kaldık. Fakat şimdi kendimize kafi derecede güvenip ve kudretimizi bildiğimiz için İslamiyetin mukaddes yerlerinin Musevilerin ve Hıristiyanların nüfuzunun altına girmesine mani olacağız.*
>
> *Binaenaleyh şunu söylemek istiyoruz; buraların Avrupa emperyalizminin oyun sahası olmasına müsaade etmeyeceğiz. Biz şimdiye kadar dinsiz ve İslamiyete lakayt olmakla ittiham edildik. Fakat bu ittihamlara rağmen peygamberin son arzusunu yani, mukaddes toprakların daima İslam hakimiyetinde kalmasını temin için hemen bugün kanımızı dökmeye hazırız. Cedlerimizin, Selahaddin'in idaresi altında, uğrunda Hıristiyanlarla mücadele ettikleri*

topraklarda yabancı hakimiyet ve nüfuzunun tahtında (altında) bulunmasına müsaade etmeyeceğimizi haykıracak kadar bugün, Allah'ın inayeti ile güçlüyüz. Avrupa'nın bu mukaddes yerleri temellük etmek (ele geçirmek) için yapacağı ilk adımda bütün İslam âleminin ayaklanıp icraata geçeceğine şüphemiz yoktur!"

Bu belgeden yaklaşık 10 yıldır Ortadoğu üzerinde verdiğim konferanslarda bahsettim. Ancak Davos'taki gelişmeler üzerine tam da gündeme uygun düştüğünü gördüm ve bu yazıda aktarmanın iyi olacağını düşündüm.

İşte gördüğünüz gibi, her şey açık seçik ortada. Üstelik kimse kalkıp "Efendim, o Atatürk'ün ilk dönemlerde, konjonktür gereği söylediği sözlerdir." de diyemez. Tarih, 1937'dir.

Şimdi Atatürk'ün bu söylediklerini herkes, Atatürk'ü gözlerinin önünde canlandırarak, şu soruya cevap versin. Bu fotoğraftaki (yani Atatürk'ün söyledikleri) tavır Ecevit-Clinton

duruşuna mı benziyor, yoksa Tayyip-Peres tavrına mı?.. Hadi, birazcık haysiyetiniz varsa, kem küm edip topu taca atmayın.

Anti-Semitizm Söylemi Ardına Sığınmak

Gelelim şu anti-semitizm söylemlerine... Yahudi lobileri, Başbakan'ın bu tavrının anti-semitizmi körükleyeceğini dillendirmeye başlar başlamaz içimizdeki Yahudi muhipleri bunun da üzerine hemen atladılar. Başbakan, suçlamalarının Yahudi milletine karşı olmadığını, bugünkü İsrail hükümetinin takip ettiği politika ve yaptığı katliamlara olduğunu defalarca deklare ettiği halde, yine de bu anti-semitizm lafını dillerinden düşürmediler. Hatta Türkiye'deki Yahudi Cemaati Başkanı Silvyo Ovadya ile bir röportaj yaptılar. Bu röportajda ne Gazze lafı geçiyor, ne katliamdan ve hatta ne de Davos'ta Peres'in yalan, hakaret ve terbiyesizliğinden bahsediliyor. Peki, neden bahsediliyor? İstanbul'da bir ilkokuldan... Üç Türk veledi, Yahudi asıllı bir çocuğun yanına yaklaşmışlar ve tekbir getirmişler! İşte korkunç olan buymuş! O kadar da ustaca kurgulanmış bir

senaryo ki, yeme de yanında yat. Bu konuda söyleyeceklerimi söylemeden önce bir rezerv koyayım. Yazımın başında Yahudilerle ve anti-semitizmle ilgili belirttiğim görüşlerimi bir kez daha hatırlayın, sonra da şu yazacaklarımı okuyun: Bay Silvyo yalan söylüyorsun. Ey gazeteci (Devrim Sevimay) sen de bu yalana çanak tutuyorsun! Bay Silvyo çocukların ruhî yapıları üzerinde bu kadar hassassın ha! Peki, Filistinli çocuklar enik mi? İsrailli hahamlar Lübnan'daki Filistinli çocuklara fırlatılan füzelerin üstüne, Yahudi çocuklarına "Size iyi ölümler!" yazılarını yazdırırken niye sesiniz çıkmıyordu? Yazıktır, günahtır... Önce insan olun, insanlığınızı hatırlayın. Genetiğinizi temizleyin. Yemin ediyorum, Yahudi çocuklarına bunu Filistinliler yapsalardı, sizden önce ben bu vahşete karşı haykırırdım. Hitler'in yaptıklarını okudukça, masum Yahudiler için nasıl kederlendiğimi bir ben bilirim, bir de Allah! Yahudi olmak ayrı şey, Siyonist ideolojiyle hareket etmek ayrı şey.

Haa, anti-semitizm diyerek kimse dünyayı aldatmasın! İyi bir yol bulmuş birileri. Demek

istiyorlar ki, biz her haltı yiyelim, her türlü vahşeti katliamı yapalım, ama dünya sussun! Anti-semitizmle demek istedikleri bu!

Dünyada, anti-semitik düşüncelerin bir daha yeşermesini istemiyorsanız, bu katliamlardan vazgeçin! İsrailli yöneticilerin "güvenlik" numaralarını artık kimse yutmuyor. El-Fetih, FKÖ, Hamas diye diye, bakın 1948'deki sınırlarınıza; bir de bugünkü sınırlarınıza bakın. İşgal ve katliamın meşrulaştırma çarkıdır bu "İsrail'in güvenliği" numarası.

Tarih, Simon Peres'in 1994'te aldığı Nobel Barış Ödülü'nü, modern dünyanın alçak yüzünün bir belgesi olarak kaydedecektir. Tarih, 1946'ların teröristini, barış ödüllü(!) de olsa, gerçek yüzüyle kaydedecektir, hiç merak etmeyin!

Bu, Birleşmiş Milletler denen Batı emperyalizminin siyasal meşruiyet çarkının da, hâlâ İsrail'in sınırlarını çizmemesini, bu haliyle üye olarak kabul etmesinin ne anlama geldiğini de tarih kaydedecektir. Vur, sonra barış masaları numaraları çekelim, sonra gene vur, gene barış

masaları... Ama her vuruşta, işgal ettiğin toprakları sahiplen... 1948'den bu yana İsrail ve Filistin haritalarına bakın lütfen, kiminki büyümüş, kiminki küçülmüş... Daha ne kadar buna göz yumulacak, bu sınırlar belirlenmeyecek bilemiyorum, ama bildiğim tek hakikat: Bu bebeklerin kanları sadece İsrailli yöneticilerin ellerine bulaşmamış, ABD başta olmak üzere birçok Batılı devletlerin de yöneticilerinin ellerinde bu bebeklerin kanları var!

Ey İsrailli yöneticiler, dünyanın Yahudilerden nefret etmesini istemiyorsanız, dünyada yeniden bir anti-semitik hava oluşmasını istemiyorsanız, Tayyip Erdoğan'ı suçlamadan önce, kendinize bakın! Yahudi milletine, İbrahim'in çocuklarına, Musa'nın şeriatına, Davud'un ruh dünyasına ihanet eden Siyonist-hahamist ideologlardır, siyasetçilerdir. Dünyanın her tarafından bu ideolojiye karşı miting meydanlarını dolduran yüzbinleri, kimse herhangi bir eğitimle eğiterek bu meydanlarda bağırtmıyor! Daha geçen gün Sivasspor-Galatasaray Fortis Türkiye Kupası maçında olanları lütfen soğukkanlılıkla bir analiz

edin. Sivassporlu bir futbolcu maçtan sonra sahaya Filistin bayrağını hangi duyguyla dikti? Onbinlerce kişi tribünlerde ne için, nasıl ve kime karşı bağırıyordu? Kahrolsun sözleriyle İsrail yöneticilerini telin ederken, Balili'yi de bağrına basıyordu.

Kaybeden İbrahim'in Çocukları Olacaktır!

Bu milletin feraseti, anti-semitizmle, hahamist-Siyonist ideolojiyi ayırdetmeye yeter. Lütfen bunları iyi analiz ediniz. Bu insanları kimse ne eğitti, ne de yönlendirdi. Bunun sebebi sizlersiniz. Yarın bu duygu, dalga dalga dünyanın her tarafına yayılır. Kaybeden, İbrahim'in çocukları olacaktır! Milletinizin başına yeni bir felaket dalgasını sizler, kendi ellerinizle hazırlıyorsunuz. Unutmayınız, Allah sabi ve günahsız çocukların katliamı karşısında titrer!. Arş titrer, gayretullah harekete geçer... Bunu en iyi siz bilirsiniz. Firavunların saltanatı bu çocuk katliamıyla yerle bir olmadı mı?.. Musa'yı, Firavun'un sarayında O Rabbü'l-Alemin büyütmedi mi? Bu hahamist-Siyonist ideolojinin Musa'sını sizin aranızdan çıkarmaya

O'nun gücünün yetmeyeceğini mi düşünüyorsunuz?..

O topraklarda Musa'nın, İsa'nın ve Muhammed'in ruhları bir arada huzur içinde yaşasınlar, onların çocukları da hep birlikte mutluluk içinde büyüsünler. Kudüs'ün kudsiyeti, Musa'nın da, İsa'nın da, Muhammed'in de çocuklarına yeter!

Sion Tepesi'nden şehre bakan Davud, muhteşem mabedinde Yahova'ya secde eden Süleyman, Zeytin Dağı'nda İncil'i vazeden İsa, Harem-i Şerif'ten Mirac'a yükselen Muhammed, bu barış ve güvenlik bölgesinin, taraftarlarınca çocuk katliamı bölgesine dönüştürülmesini hiç isterler miydi? Hayatları boyunca insanlara kardeşliği, iyiliği, doğruluğu, barışı, huzuru... aşılayan bu peygamberlerin ruhaniyetleri bugün üzüntü ve azap içindedir. O kutsal ilkeleri (örneğin: Öldürmeyeceksin) sadece kendilerine mal edip, başkasına hayat hakkı tanımayanlar, peygamberlerin müntesipleri olma iddiasına bulunamasınlar!

Ey insanlık tarihinin önderleri! Ey hak ve

adaletten bahseden insan hakları savunucuları! Ey yeni dünya döneminin efendileri! Gelin tarih boyunca ismi ile ters düşen bu bölgenin bağrını kandan, gözlerini yaştan kurtarın. Musa'nın, İsa'nın, Muhammed'in ruhlarındaki acıyı ve ızdırabı dindiriniz.

Bu topraklar ne sadece Yahudilerin, ne sadece Hıristiyanların ne de sadece Müslümanlarındır! Bu topraklar, her üç dinin de kutsal coğrafyasıdır. Bu topraklarda havra, kilise ve cami yan yana hep durmaktadır. Yahudisi, Hıristiyanı ve Müslümanı aynı anda huzur ve emniyet içinde Tanrı'ya dua için ellerini semaya açsın! Her üç dinin mensupları eşit haklara ve ağırlıklara sahip olsun...

.....

Davos'un Türkiye'ye Faturası Ne Olacak?

Daha fazla uzatmayalım. Son olarak şu noktaya da değinerek, yazıyı bitireyim. Monşerler, efendim Türkiye'nin ulusal çıkarları... ve dahi kem-küm numaraları.

Evet, Türkiye'nin ulusal çıkarları... Son yüz elli senedir bu monşerlerin önemli bir kısmının Türkiye'nin çıkarlarına mı hizmet ettikleri ya da uluslararası güçlere teslim olarak, başkalarının mı çıkarlarına hizmet ettikleri meselesi, tartışmaya açık ve başka bir yazı konusudur. Bu konuya şimdilik girmeyelim. Gelelim Davos sonrası, Türkiye nasıl bir fatura ile karşılaşacak?

Her şeyden önce şunu tespit edelim: Son 60 yılda Türkiye'nin beyni Edirne ile Kars arasına sıkıştırılmıştı. Eğitim-öğretimle, medyayla ve güdülen devlet politikasıyla, bunda başarıya da ulaşılmıştı. Dış politikası Yunanistan'a endeksli, komşularının hepsiyle ilişkileri kötü, başta NATO ve ABD olmak üzere verilen dış yardımlarla yaşamaya çalışan bir ülke.

Dünyada söyleyecek sözü olmayan, içerideki suni problemleriyle uğraşan, bölgesinde de sahneye konan senaryolarda kendisine biçilen rolü oynamaya çalışan, itibarsız bir ülke!.. Gerçek buydu, hoşunuza gitsin gitmesin, kimse "ama"larla kıvırmasın. Şimdi durum değişti. 70 milyon bir nüfus, iletişim araçları sayesinde

dünyadan haberdar olan bir ülke. Tarihiyle barışmaya doğru adım atan, hafızasını kazanmaya çalışan ve kendine güveni gelen bir ülke. Kendi çocukları okudu, yetişti ve ülke yönetimini eline aldı.

Artık gerek bölgesinde ve gerekse dünyada Türkiye kendi senaryolarını hazırlıyor. Tarihte üstlendiği misyonu hatırladı, kendine güveni geldi. Davos'la bunu tüm dünyaya ilan etti. Bundan sonra ABD de Avrupa da Türkiye'yi kaale almak zorundadırlar. Artık bize sömürge muamelesi yapmayacaklardır, isteseler bile yapamayacaklardır. Emperyalizm, son 50 yıldır birçok ülkeyi kontrol altında tuttuğu medya ve siyasi kadrolarla yönetiyordu. Türkiye'de bu basın karteli kırıldı. Siyasî dinozor-masonist aydınlar artık bu millete yutturamıyorlar. Üçbin yıllık insanlık tarihinde akan koca bir nehri, bir dereye çevirmişlerdi. Ters yöne inşa ettikleri bir kanalda bu dereyi akıtıyorlardı. Bu derenin suyu çoğaldı, tekrar o muhteşem nehir olma sinyallerini veriyor ve yapılan kanala artık sığmıyor; taşıyor, taşıyor, taşıyor ve aslî yatağına yöneliyor. Çer-çöpüyle de olsa aslî yatağına

yöneliyor. İçte ve dışta bağırtıların sebebi bu yöneliştir. Filistin'de, Irak'ta, siyahî kıta Afrika'da yeşermeye çalışan, hayata tutunmaya çalışan cılız çiçeklerin umudu, bu nehirdir, bu nehirdeki sudur!..

15-20 yıla kalmayacak, Arap ülkeleri başta olmak üzere, üçüncü dünya ülkelerinin Batı emperyalizminin işbirlikçisi olan tüm yönetimleri yerle-yeksan olacak. Gördünüz telaşı, apar topar bu Batı uşağı Arap devletlerinin Dışişleri bakanları Katar'da toplandılar ve bir bildiri yayınladılar: Filistin meselesine Arap olmayanlar karışmasın!.. Emriniz olur beyler. O uşak yönetimleriniz devam etsin diye, bu hırlamalarınız, sokaktaki çocuğu bile artık ürkütemeyecektir. Korku paçalarınızı sardı tabii, çok geçmeden göreceksiniz o sokaktaki ruh, yönetimi teslim alacak. Hiç kimse bundan şüphe etmesin. Bu dalga, yeni bir dünyanın müjdecisi.

Çiçekler katledilse de bir sabah yeniden açacaklardır...

Ocak 2009

İKİNCİ BÖLÜM

•••

AZINLIKLAR - ÇOĞUNLUKLAR

DERSİM:
KANTARIN TOPUZUNUN KAÇTIĞI BİR DÖNÜŞTÜRME OPERASYONU

•••

Birilerinin kafası iyice karışık. Öymen'in patlattığı cerahati önce fark etmediler. Onun cama bir taş attığına önce kızdılar, sonra renkli camda açılan delikten bakınca derinlerdeki lağımı fark ettiler.

Bu, birilerinin canını sıkarken birilerinin de ezberini bozdu. Koca koca insanların, bu ülkenin aydınlarının, bilim adamlarının ekranlarda, müsamereye ilk defa çıkan ilkokul çocuğunun "ellerimi nereye koyacağım şaşkınlığı"na benzer bir psikolojiyle, dilimi hangi tarafa kıvırayım telaşına düştüklerini seyretmek benim için oldukça eğlenceli doğrusu.

Acaba "isyan" mı desem, "katliam" mı desem!.. Bu sıkıntılı hâl, alınlarındaki ter tanecikleriyle her şeyi izah ediyor aslında. Bu

vatandaşların biraz zeki olanları ise ne şiş yansın ne kebap numaralarına yatıyorlar: Efendim isyandır, isyan... Ancak kantarın topuzu biraz kaçırıldı gibi geliyor bana. İsyan bastırılırken kantarın topuzunun kaçırılmasını da işin doğrusu bir türlü anlayamıyorum. Ulaşım şartları, iletişimin sağlıksız ve anında yapılamaması v.b... birçok etken bu konuda rol oynamış olabilir... vs. vs.

Ehh, isyan değil mi! Kantarın topuzunun biraz kaçırılmış olması doğaldır. Keşke kaçırılmasaydı... Var mı bu söze karşı bir diyeceğiniz?

Bu kesimin Atatürk esnafı ise hemen durumdan vazife çıkarmak için seferber oldular: Atatürk hastaydı, hiçbir şeyden haberi yoktu. İsyan çıktığında Celal Bayar Başbakan, Fevzi Çakmak Genelkurmay Başkanı'ydı. Yani tüm günah bu ikisinin... Celal Bayar adı ortaya atılınca, bu sefer başka bir kesimin canı sıkıldı. Bu defa da onlar sahneye çıktılar. Evet, isyan başladığında Celal Bayar Başbakandı ama kısa bir süre sonra Başbakanlıktan alındı ve yerine

İsmet İnönü atandı. Bu isyanı kanlı bir şekilde bastıran İnönü ile Çakmak'tır.

İnönü'nün adının bu işe karıştırılması CHP'lilerin canını sıktı sıkmasına ama neyse ki Atatürk'ü kurtardık ya, avunmasına fit oldular. Zaten Öymen kendisini savunurken DUVAR'ı ördü. Kendisini faşistlikle suçlayanları, kendisini Hitler'e benzetenleri susturmak için hemen ördüğü DUVAR'ın arkasına geçti: Bunları Atatürk yaptı. O zaman o da faşist mi oluyor? Bana faşist diyenler haydi Atatürk'e de faşist desinler bakalım... Parti içinde de bir işlem yapılmasın diye özrünü sunuverdi: Ben o konuşmamla Atatürk'ü savundum. CHP'de Atatürk'ü savunmak diye bir suç yoktur!..

Dersim'in Ürkek Tavşanı!

DUVAR tamam, tamam olmasına da... Ancak Aleviler durmuyorlar. Alevi sivil toplum kuruluşlarının başında bulunan zevat, yıllardır bu Alevi rantından ekonomik ve siyasî çıkar sağlayanlar, en zor duruma düşenler onlar: Yukarı tükürseler bıyık, aşağı tükürseler sakal... Öymen ve CHP'ye bir şey deseler, siyasî

hesapları altüst olur... Alevileri yatıştırıcı laflar ettiklerinde ise, tabanın tepkisiyle karşılaşıyorlar... En uygun pozisyon Temel'in ifadesiyle "sessuzluk!..". En çok sıkıntıya düşen ise Dersimli Kılıçdaroğlu ile Kamer Genç...

Allah kimseyi bu insanların durumuna düşürmesin. Tam gemileri yakacak zaman... Tarihin kahramanlara ihtiyaç duyduğu kırılma noktası, işte bu noktadır. Ancak çiçek sulayıcı olandan bu kahramanca duruşu zaten aklı başında olan kimse beklemez de, Gandi numaralarına yatan Kılıçdaroğlu da, tüm kıvırma figürlerine rağmen Alevileri yatıştıramıyor.

Hey gidi Dersimli Kılıçdaroğlu!.. Resmin bile artık Munzur dağlarına ağır gelir, bırak heykelini. Tarihe kahramanlar geçer, hesap yapanlar değil... Sonunda mevkiimiz makamımız ne olursa olsun, iki metre beze sarılıp toprağa gömüleceğiz. Keşke dik durabilseydin... 2007 belediye seçimlerinde müthiş bir portre çizmiştin oysa... Siyasette istikbal senindi... Baykal nasıl da bitirdi seni gördün mü?.. Şahsiyetini, karakterini, neye fit

olacağını, fiyatını... her şeyini kantarın üstüne koydu ve sen de fiyatı bilmeden rıza gösterdin buna... Biçtiği değer de en fazla bir dönem daha milletvekilliği...

Değer mi dersin?.. Hâlbuki Anadolu'nun mazlum halkı Dersimlilerin gönlünde taht kurmak, Munzur dağlarında heykellerinin yer alması ne muhteşem olurdu değil mi?.. Nasıl bu hatayı yaptın, nasıl bu ucuzluğa fit oldun, ben hâlâ anlayabilmiş değilim.

Herhalde ben seni gözümde çok büyüttüm. Gandi'ye değil, Dersim'in ürkek tavşanına benziyormuşsun meğer. Ah Kılıçdaroğlu ah, beni nasıl hayal kırıklığına uğrattın bilemezsin. Biliyorsun, Seyyit Rıza cahil bir adamdı. Ama mertti ve erkekti. İpi boynuna geçirecek çingeneye fırsat vermedi. İlmiği kendisi boynuna geçirdi ve tabureye tekmeyi kendi savurdu. Eyvallah etmedi. Uyduruk bir mahkeme ve hukuk dışı bir mizansen, bu senaryoyu uygulayanlarla konuşmaya bile tenezzül etmedi. Sadece bir gaflette bulundu, 16 yaşındaki oğlunun küçük ve suçsuz olduğunu,

ona bu cezayı veremeyeceklerini söyledi. Baktı ki Cumhuriyet'in bu saygın bürokratları, bu konuda son derece kararlılar ve hukuk dinlemiyorlar. Bunlar 367'nin babaları... Seyit Rıza'nın gafleti, bunların insanî ve vicdanî yapılarına hitap etmek oldu: Tamam oğlumu da asın... Ama önce beni... Onu ipte görmeyeyim, ne olur, bunu benden esirgemeyin... İşte gafleti bu idi. Onlarda hâlâ vicdanî bir noktanın varolduğunu zannediyordu. Tıpkı Kafes Planı'nı hazırlayanlarda olduğu gibi... KOÇ'un gemi müzesini uçuracaklar, ancak ziyaretçi öğrencilerin en yoğun olduğu saatlerde bunları yapacaklar. Birileri diyor ki, bunlar deli olmalı. Kravatlı, makam mevki sahibi, eğitimli, çağdaş, ülkesever... bu zevat bunları yapamaz!.. Haklısınız, bu canavarlığı bu toprakların köylüsü, garibanı yapar. Bu saygın zevat yapar mı hiç? Bu insanlar hiç yapar mı bunu?..

Yapar, yapar, hem de daniskasını... Nerden biliyorsun derseniz, şurdan biliyorum. Seyat Rıza ve yandaşlarını asmak için o anlı şanlı ve dahi pek saygın sivil ve asker bürokratları cansiperane ve ağızlarından salyalar akarak, bir

an önce bunu gerçekleştirmek için canhıraş bir şekilde çalışırken, koca Elazığ'da infazları gerçekleştirecek bir çingene bulamadılar. Elazığ'ın çingenesi bu vahşete onay vermedi. Sonunda dışardan gelen bir çingene ile adam başı 10 liraya anlaştılar. 10 lira o zaman çok paraydı, küçümsenmemeli.

Burada yeri gelmişken birkaç söz de Gakkoşlara dokunduralım. Elazığ'ın çingenesi bu duruma eyvallah etmedi numaralarına yatmayın Gakkoşlar... Bu katliamın sorumlusu olan General Abdullah Alpdoğan'ın adını utanmadan sıkılmadan bir mahalleye ve caddeye verdiniz. O zaman şartlar öyle idi demeyin. Haydi, düzeltin bakalım. Eli kanlı bir adamın ismi, evliyalar diyarı Harput'a yakışıyor mu?..

Dersim Bir İsyan mıydı?

Şimdi bu güncel sosyo-politik mülahazalardan sonra gelelim konuya:

Dersim bir isyan mıydı?

Bu isyanın bastırılması bir katliama mı

dönüştürüldü?

Yoksa bir dönüştürme projesinin operasyonu olarak planlandı da sonra kantarın topuzu mu kaçırıldı?

Evet, öncelikle bu sorulara cevap arayalım. Bu sorulara sağlıklı cevap verebilmek için Dersim'in tarihî coğrafyasını bilmek lazım. Bu bölgenin tarihî coğrafyasını bilmeyenler (okumak yetmez, görerek, yaşayarak bilmek gerekir), yazılıp çizilenlerle bu konuyu sağlıklı tahlil edemezler, hatta algılayamazlar bile. Bu bölge bir Ege havzası, bir Çukurova havzası, bir Konya havzası değil... Sarp dağların, derin uçurumların, vahşi tabiatın hâkim olduğu bir coğrafya burası. Bazı yöreleri hariç, ekilip biçilecek arazi bile yok denecek derecede az.

Tarih boyunca bu insanlar bu coğrafyada yaşayabilmek, hayatta kalabilmek için fiziken güçlü olmak, kaba kuvvete dayanarak ayakta kalmak zorunda kalmışlardır. Hayvancılıkla uğraşanlar dışında, işsiz güçsüzleri de talan ve çapulculukla hayatlarını idame ettiriyorlardı. Bugünkü hayat şartlarımızı ve düzenli devlet

hayatımızı baz alarak "talan ve çapulculuk" gibi bir uğraşı çok itici ve küçük düşürücü olarak algılayabilirsiniz, ama o günün şartlarında bu böyle algılanmıyordu. Hayatın bir gerçeği idi... Bu gerçek sadece Dersim'e ve Alevilere has değildi. Erzurum yöresi, Van yöresi, Hakkari yöresinin dağlık kesimlerinde hayatın gerçekleri hep böyleydi. Dersim'deki bu sıkıntı Cumhuriyet'le de başlamadı. Osmanlı'nın son dönemlerinde vergi ve eşkıyalık hareketleri açısından problemli bölgelerin başında geliyordu. Nitekim 1908, 1909, 1911, 1914 yıllarında İttihatçılar bu bölgede hatırı sayılır bir şiddet uyguladılar ve kan döktüler. Kısaca devlet bu bölgenin sorunlarını hiç masaya yatırmadı ve bu sorunlardan kaynaklanan gayr-ı kanunî yapılanmayı, başkaldırmayı, bir "asayiş sorunu" olarak ele aldı ve sorunu çözmeyi değil, askerî operasyonlar düzenleyerek bastırmayı yeğledi. Lafı uzatmayalım, aynı mantık ve mantalite ile Cumhuriyet'e geldik.

Dersim'deki Problemin Kaynağı:

Aç Adamın Elindeki Ekmeği Almak!

Evet, Osmanlı Devleti sona ermişti; akabinde Cumhuriyet kurulmuştu. Yeni devlet, gerçekten çok zor şartlarla hayata tutunmaya çalışıyordu. 1900'lü yılların başında yedi düvelle boğuşa boğuşa 1920'lere gelmiştik. Bu boğuşmada 4 milyon km2 toprağımızdan sadece Anadolu elimizde kalmıştı. 5 milyon insan kaybetmiştik. Nüfusumuz 13 milyona düşmüştü. 8,5 milyonu kadın, 4,5 milyonu erkek ki, bunların büyük çoğunluğu çocuk, yaşlı ve sakat insanlardı. Anadolu insanı ekmek bulamıyordu. Ekecek buğdaylık tohum da yoktu, çift sürecek öküzü de... Arpa, çavdar, yulafla ayakta durmaya çalışıyordu. Her köyde 3-5 tane öküz ya vardı ya yoktu. Her tarlada karasabanın bir boyunduruğunda bir öküz veya eşek varsa, diğerinde mutlaka insan vardı. Beslenme için yeterli gıda ve temizlik maddelerinin yokluğu (köylerde hiç kimsede sabun yoktu. Kül ve kil ile temizlik yapılıyordu) salgın hastalıklara davetiye çıkarıyordu. Kısaca Anadolu halkı, Afrikalı yerlilerin birçoğundan daha kötü durumdaydı.

İşte bu ahval ve şerâit içerisinde, devlet

“ceberrut bir şahin” mantığı ve tavrıyla köylünün elinde ne var ne yok, “vergi” adı altında zorla “gaspederek” alıyordu. Anadolu’nun o yıllardaki sosyo-ekonomik durumunu ekonomik tablolarla, rakamlarla izah edemezsiniz. Türk iktisatçıları bu tabloyu bırakınız sağlıklı değerlendirmeyi, algılayamazlar bile. Konunun anlaşılması açısından kendi ailem üzerinde bir örnek vererek analizler yapayım ki Dersim gerçeğinin altındaki nedenler anlaşılabilsin.

70 yaşının üzerinde olanlar, böyle bir dünyayı yaşadılar ve hatta milyonlarcası da hayatta. Devlet adına vergi toplayan memurlara tahsildar denirdi. Köylü Allah’tan korkmaz, jandarma ve tahsildardan korkardı. Tahsildar gelip müsaade vermeden, tarlandaki ekini biçemezsin, harmanda dövüp buğdayını evine koyamazsın. Mevsimsel olarak iş yoğunluğundan dolayı tahsildarlar birçok köye geç gittikleri için, köylünün buğdayı ve arpası tarlada yanardı. Bu, o sene aç kalmak demekti.

Bir Vergi Komedisi: Kendi Malını Çalmak

Babam anlatırdı: Her senenin Temmuz ayı geldiğinde, evde unumuz biterdi. Yiyecek ekmeğimiz olmazdı. Kimseden de ödünç un veya arpa isteyemezdik, çünkü herkes aşağı yıkarı aynı durumdaydı. Gece gündüz dua ederdik ki, tahsildar bir an önce gelsin de arpamızı derip harmana getirelim ve dövüp un yapalım, ekmek pişirelim diye. Hatta babam ve annem geceleri sırf bu iş için kalkar, saatlerce namaz kılar ve dua ederlerdi ki tahsildar bir an önce gelsin... Fakat çoğunlukla bu gerçekleşmezdi. Evde de artık yiyecek bir şey kalmazdı. Yaşayabilmek için gündüzleri de uyumaya çalışırdık. Son çaremiz şuydu: Hırsızlık yapmak...

Tabi hırsızlık deyince, şunun bunun malını değil. Kendi tarlamızdan arpa çalmak... Bunun için ayışığının olmadığı geceleri beklerdik. Gece yarısını biraz geçince, annem, babam ve biz dört kardeş, sessiz bir şekilde, sürüne sürüne dere yatağından tarlamıza gelirdik. Her birimiz tarlanın bir ucuna giderdik. Öyle orakla biçme falan yok. Tahsildar bunu farkederdi ve o zaman ölümlerden ölüm beğenmek zorunda kalırdık.

Orak kullanmadan, başakların başları koparılıp, sapı bırakılmadan... Başakları avuçlayıp kökünden sökmeden... Bu yöntemlerin hepsi tahsildarın dikkatini çekerdi çünkü. Ya ne yapılacak? Aralardan, başaklar tek tek sapıyla beraber yavaşça çekilecek, böylece toprakta da iz oluşmamış olacak.

İşte bu dikkat ve titizlikle 3-4 saatte her birimiz bir deste arpa veya buğday başağını hasat ederdik. Yine gizlilik içinde, sabah tanyeri ağarmadan evimize dönerdik. Bu dönüş, çocukluğumdaki en mutlu anlarım oluyordu. Çünkü ekmeğimiz oluyordu. Ama bu eve dönüş anının sevinci de kısa sürerdi. Zaman artık bir kâbusa dönerdi. Getirdiğimiz o başakların köpüçle dövülmesi ve buğday tanelerinin başaklardan ayrılması, sonra da el değirmeninde çekilip un haline getirilmesi gerekiyordu. Ama gecenin o sessizliğinde bunu yapamıyorduk. Her aile aynı şeyi yapardı, ama herkes de jandarma ve tahsildar korkusu nedeniyle, bu yaptığının kimse tarafından bilinmesini istemezdi. Bu nedenle sabahı beklemek zorundaydık. Zamanın bu kadar ağır geçtiğini hayatın hiçbir

döneminde, bu derece şiddetli hissetmedim. Nihayet sabah olur, hayat başlar, sokak gürültüleri çoğalmaya başlayınca, annem babam işe koyulurlar, biz de hemen ocağı tutuştururduk ki, bir an önce ekmek pişsin de yiyelim...

Peki, tahsildar gelince ne olur?.. Müsaade verdiğinde tarlana girersin, ekinini biçersin... Anadolu insanı genelde ekinini tırpanla değil de, orakla biçerdi. Beş dönümlük bir tarlayı beş kişi orakla beş günde biçerken, aynı tarlayı bir kişi tırpanla bir günde biçerdi. Peki, neden tırpanı tercih etmez de bu kadar zahmete katlanırlardı? Tırpan buğdayın sapını yaklaşık olarak beşparmak üzerinden (yani yarım karış yüksekten) biçerdi. Hâlbuki orakla dipten derebilirsiniz. Bu ne demek peki? Bu şu demek: O beş dönümlük tarladan iki çuval fazla saman almak demek...

Evet, köylü iki çuval (toplam 20-30 kg yani) fazla saman almak için bu zahmete katlanırdı. Neyse, nihayet buğdayınızı harmana getirdiniz. Dövenle dövdünüz, harman makinesiyle (ki köylerde yoktu. Bazı işbilenler birer makine

alırlardı, harman zamanı köy köy gezerlerdi ve belirli bir miktar arpa-buğday karşılığında bu işi görürlerdi. Tabi o köyde sıra size 15-20 gün içinde ancak gelirdi) buğday ile samanı ayırdınız. Şimdi sıra tahsildarı beklemeye gelirdi. Bu 15-20 günlük işlemler sırasında herkes harmandaki buğday ve arpasından her gün bir miktar çalar, evde zula bir yere saklardı. Bu hırsızlık türü tarihte hiçbir dönemde, hiçbir coğrafyada görülmemiştir. Kişi, kendi malını çalıyor ve bunu başardığında son derece mutlu oluyordu. İnsan sağlığı açısından Tanrı'nın Anadolu köylüsüne bir lütfu olmalı. Terapinin daniskası buydu işte...

Nihayet tahsildar gelirdi. Harmanda bir saman yığınına, bir de çıkan buğdaya bakardı. Hırsızlığı farkederdi. Elindeki kamçıyla hane reisini bir güzel pataklardı. Kamçı şakırtıları arasında Allah kitap üzerine yüzlerce yemini birkaç dakika içinde sıralardı zavallı hane reisi... Ama nafile, yeminler yalan yeminlerdi ama köylü Allah'tan korkmuyordu. Ne de olsa O gerçeği biliyordu, kendisi zavallı bir kul olarak başka çaresi yoktu. Nasıl olsa namaz kılarken,

yine O'na el açacak ve bu günahları için O'na yalvarıp, tövbe edecekti... Ne de olsa tahsildardan daha merhametliydi. Köylü saman-buğday dengesizliğini gidermek için de gerçi bir yöntem bulmuştu: Bir miktar samanı da zula yerlere götürüp saklıyordu ama tahsildarlar tarlanın büyüklüğüne bakarak bunu yutmuyorlardı ve dayak yine geliyordu.

Neyse, tahsildar devletin hakkı(!) olan buğdayı önce tenekelerle ayırıyordu, kalanı da "haydi al götür" diyerek sahibine start veriyordu.

Anadolu Halkı: Vergi ve Asker Kaynağı!

Devlet, köylünün her şeyinden vergi alıyordu. Tabi en başta hayvanlarından... Köylüde para olmadığı için de hayvandan hayvan olarak alıyordu. Tahsildar ahıra/ağıla gelir, hayvanları sayar ve devletin hakkı ne takdir edilmişse onları alırdı. Ben küçükken köyümüzde bir adamın lakabı tüm çocuklar gibi benim de dikkatimi çekmişti: Eşşekoğlu eşşek... Köy aksanında "eşşoğlu" derlerdi. Bunu babama sordum, bu Halil Amca'ya neden "eşşoğlu" diyorlar ve o da buna hiç kızmıyor? Babam dedi ki: Bu Halil

Amca'nın bir ineği bir de eşeği vardı. Tahsildar bunlardan birini vergi diye alıp gidecekti. Eşeği de gitse adam mahvolacaktı, ineği de... Bunlardan birini saklaması gerekiyordu. İnek daha iri olduğu için evde saklama imkanı yoktu. Eşeğin ağzını ve ayaklarını bağlamış, odada bir yer yatağının içine yatırmış ve yorganı üzerine örtmüş. Tahsildar gelmiş, ahıra bakmış bir tek çelimsiz bir inek var. Halil Amcaya sormuş eşeğin yok mu diye. O da yok demiş. Tahsildar, köy yerinde insanın eşeği olmaz mı? Odununu neyle taşıyorsun, işlerini neyle görüyorsun? O da, komşuların eşekleriyle, sağolsunlar veriyorlar demiş. Tabi tahsildar bunu yutmamış. Evi aramaya başlamış, odada yerde bir yatak ve içinde birisinin yattığını görmüş. Bu kim deyince, Halil Amca'da, babam, biraz hasta o nedenle yatıyor demiş. Tabi tahsildarların hepsi birer cin olmuşlar, köylünün tüm numaralarını biliyorlar. Tahsildar yorganı kaldırmış, Halil Amcaya "devlete karşı suç işlediği" için meydan dayağı, vergi olarak eşeği, ceza olarak da ineği alıp gidiyor.

Bu kadar laf yeter. Bu tür olaylar Anadolu'nun

tüm köylerinde yaşanıyordu. Zavallı Anadolu köylüsü jandarma ve tahsildar zulmü altında, yine de "Allah devlete zeval vermesin!" diye de ağzından o duayı eksik etmiyordu. Tarih boyunca, devletine "hikmetinden sual olunmaz" anlayışıyla, ne yaparsa yapsın; bırakın kin duymayı, kudsiyetine bir nebze halel gelmesine razı olmayan insan, Anadolu insanıdır.

Bu devlet, Anadolu insanının bu anlayışını besleyen damarı yok ettiği için, bugün Kürtler dağdalar, Aleviler meydandalar. Bu damarı hâlâ muhafaza eden kitleler ise (şehit anaları-babaları, başörtüsü mağdurları, dinî inançları yüzünden ordudan atılan subaylar...) gözyaşlarını içlerine akıtmakta, hıçkırıklarını yutkunarak sessizliğe gömmektedirler.

Eldeki Ekmeği Koruma Kavgası Yahut İsyanı

Neyse, konu Dersim'den o günlerdeki tüm Anadolu'nun hallerine geçti. Bütün bunlardan sonra gelelim yukarıda sorduğumuz soruya: Dersim bir isyan mıydı, bir katliam mı? Bu soruların cevabını, bu izahlardan hareketle

verelim: Ulaşımı kolay coğrafyalarda yaşayan köylünün durumunu ve maruz kaldığı jandarma-tahsildar zulmünü kısaca, konu anlaşılacak kadar izah ettik. Aynı uygulamaya Dersimli de maruz kaldı şüphesiz. Ekilip biçilen arazi çok az olduğu için, bölge halkı hayvancılıkla geçiniyordu. 7-8 ayı sert kara kışlara maruz kalan bu bölgede, insanlar besledikleri hayvanlarla hayatlarını idame ettiriyorlardı. Jandarma ve tahsildara bunları kaptırırlarsa, halleri nice olurdu?.. Hele hele bu tahsildarlar Sünni iseler, şuur altındaki menfî tortu ile bu insanların ellerindeki avuçlarındaki şeyleri gaspedip almak, adeta bir ibadet zevki veriyordu bu insanlara. Dersimli de ne yapsın, tahsildarlar geldiğinde hayvanlarının büyük çoğunluğunu çocuklarına verip yalçın dağların tepelerine, ormanlık kesimlere kaçırıyorlardı. Ahırlarda ve ağıllarda göstermelik bir miktar hayvan bırakıyorlardı. Tabi tahsildarlar bu numaraları yutmuyorlardı. Devlete bunu rapor ediyorlardı. Böylece Dersim havalisinden yeterli vergi alınamıyordu.

Çözüm?..

Çözüm iki şekilde mümkündü. Bu hayvanları dağlarda saklayan insanları askere almak... Bir de, bu ulaşılamayan yerlere ulaşımı sağlamak... Bu nedenle Dersim'in gençleri kitleler halinde askere çağrılıyordu. Tabi, hayvanlarını bırakıp gitmediler. Böylece asker kaçağı durumuna düştüler. Diğer yandan ulaşılması gereken yerlere ulaşabilmek için devlet, geçit vermeyen yerlerde nehirlerin üzerine köprüler inşa ettirmeye başladı. Tabi, Dersimliler de bu köprüleri yıkıyorlardı.

İşte bütün mesele buydu. Askerden kaçıyorlar, vergi kaçırıyorlar ve devletin inşa ettiği köprüleri yıkıyorlar. Zaman zaman da bu köprüleri koruyan karakolları basıyor ve jandarmaları öldürüyorlardı.

Devletin "isyan" diye tabir ettiği manzara buydu. Olaylar bunlardı. Dersimliler bir "Alevi Devleti" kurmak düşüncesinde değillerdi. Yapılan devrimlerin bir kısmı Sünni dindarları rahatsız ediyordu, bu doğru ama Alevileri rahatsız etmiyordu. Hatta onlar içten içe buna seviniyorlardı. Peki, bu olayları niye

yaratıyorlardı? Tek cevabı var: Ellerindeki ekmeği korumak için!.. Yani, vergi vermemek (makul olanı değil, gasp gibi ölçüsüz vergiye tepki duyuyorlardı), asker kaçağı durumuna düşmek, kendilerini ve mallarını korumak için ulaşımı engellemek (köprüler bu nedenle yıkılıyordu, yoksa köprü fetişizmi diye bir batıl inanç yoktu!), başlarına gelecek jandarma tehlikesinden kurtulmak için karakol basıyorlardı, jandarmaları öldürüyorlardı ki, bu karakollar kapansın.

Yani kısaca, suç işliyorlardı. Hadi daha vicdanlı davranalım ve şöyle diyelim; devletin uygulamaları bu insanlara suç işletiyordu. Tabloyu netleştirelim: Bunlar devletin vatandaşı idiler ve devlete karşı kanunları ihlal ederek suç işliyorlardı. Buna "devlete isyan" denemez. Bunlar düşman bir halk değildi. Devleti bölüp parçalamak, bir Alevi devleti kurmak gibi bir düşünceleri yoktu. Tırnak içinde "ellerindeki ekmeği korumak için suç işliyorlardı".

Hepsi bu!..

Şimdiye kadar yazdıklarımı, akademik bir

endişe taşıyarak, akademik bir üslupla kaleme almadım. Hedefim aydınlar ve akademik camia değil... Son bir asırdır yalan dolan üzerine inşa edilen bir tarihin müsebbipleri bu camiadır. Vicdanları nasırlaşmış, nefislerinden başka bir değer ölçüsü bulunmayan bu camianın bu konudaki kem kümleri, resmî belgelerin yalan dolanları üzerine bina edilmiş çalışmaları midemi yeterince bulandırmıştır. Bu nedenle hedef kitlem sokaktaki vatandaştır. Onun anlayabileceği, algılayabileceği ve hatırında kalması gereken ana çizgileri, bir roman\hikaye üslubu ile bir gazetede tefrika edilen bir olay formatında sunmayı tercih ettim. Bu nedenle bu hikayenin resmî belgelerdeki dehlizvari kıvrımlarına itibar etmedim.

Olayın "özü" ne?.. Bu soruya cevap aradım. Nitekim meselenin temelinde "elindeki ekmeği kaptırmamak" olduğunu, bu çabanın bölge halkını suç işlemeye teşvik, hatta mecbur edildiği kanaatine vardım. Nitekim 1931'de Vali Cemal Bey (Cemal Bardakçı, Murat Bardakçı'nın dedesi. O sırada Çorum Valisi, 1925 Şeyh Sait isyanında Diyarbakır Valisi ve

bölgeyi iyi bilen bir insan) hükümet tarafından bölgeye gönderilir ve bölge ile ilgili bir rapor hazırlaması istenir. Cemal Beyin hazırladığı raporda, bölgedeki soygun, talan ve eşkıyalık olaylarının temelinde "yaşama hissi ve endişesi" olduğunu belirtir ki bu, yukarıda serdettiğimiz "elindeki ekmeği kaptırmama" duygusunu doğrulamaktadır.

Dersim İçin Çözüm Raporları

Şimdi kısaca harekattan önce, bölge hakkında hazırlatılan raporları kısa başlıklarla tespit ve analiz edelim. Hazırlatılan raporlarda şu sorunlar öne çıkmıştır:

a) Bu bölge, devlete vergi vermemektedir.

b) Çapulculuk ve talan merkezli eşkıyalık hareketleri bölgede çok yaygındır.

c) Devlet burada kontrolü sağlayamamaktadır.

d) Devlet burada kontrolü sağlamak için attığı her adımda, direniş ve karşı koymayla karşılaşmaktadır.

e) vs. vs...

Bu sorunların tamamına yakınına çözüm önerileri ise şunlardır:

a) Askerî güç kullanılarak önce bir temizlik harekatı yapılmalıdır.

b) Temizlikten arta kalanlar Batı Anadolu'nun muhtelif yerlerine birkaç ailelik gruplar halinde, özbe öz Türk olan köylere dağıtılmalı ve bölgeye geri dönmeleri önlenmelidir.

c) Bölgede güvenliğin sağlanması ve devletin hakimiyetinin tesisi için gerekli askerî önlemler alınmalıdır.

d) Bölge halkı asimile edilerek, Türkleştirilmelidir.

1930'lardan sonra bölge için hazırlanan raporlardan önce, Cumhuriyet de Dersim gerçeğiyle karşılaşmış; meseleyi İttihatçı gözlükle, bir güvenlik sorunu olarak görmüş ve çözümü de aynı mantıkla aramıştır. Nitekim

1926 yılında Koçuşağı Aşireti'nin çevrede giriştiği "talan" harekatı, Albay Mustafa Muğlalı komutasında Sünni Şavak Aşireti'nin yardımlarıyla, uçaklar da kullanılarak cezalandırılmış; köyler, mezralar ve hayvan sürüleri yangın bombaları kullanılarak bölge bir ateş alanına çevrilmiş, Kılabuz Deresi katledilen "şâki"lerin cesetleriyle dolup taşmıştır. Yapılan resmî açıklamada "Asilere bir hayli kayıp verdirilmiş ve 1084 küçükbaş, 342 büyükbaş hayvan ganimet olarak alınmıştır." denilmektedir.

Bu resmî açıklamada şu nokta, devletin bölgeye ve bölge insanına bakış açısını ele vermektedir: "...ganimet alınmıştır." Diyelim ki, bu bir isyandır, başkaldırmadır... veya adını ne koyarsanız koyun... Nasıl cezalandırdıysanız, cezalandırdınız. Peki "ganimet almak" ne demektir?.. Yunanlıları mı yendiniz, bir Yunan coğrafyasını mı işgal ettiniz de ganimetten bahsediyorsunuz?.. Bu insanlar bu devletin vatandaşı değil mi?.. Bu insanlar düşman değil, bu insanlar suç işlemiş vatandaşlar. Canlarını alarak cezalandırdığınız yetmiyor mu ki,

bölgenin geri kalan masum halkının mallarına el koyuyorsunuz ve resmî açıklamada da "ganimet alındı" diyorsunuz?..

Evet, bölgeye ve bölge halkına bu gözle bakılıyordu. Nihayet 1930'lardan itibaren bu sorunu çözmek için hazırlıklara başlandı. Çeşitli raporlar hazırlatıldı ve yasal düzenlemelere geçildi. Bu düzenlemelerin belli başlıları şunlardı:

* 14 Haziran 1934'te 2510 sayılı bir iskân kanunu çıkarıldı (Bu kanunla Türkiye etnisiteye dayalı üç bölge olarak tarif ediliyordu).

* 25 Aralık 1935'te de 2884 sayılı bir sıkıyönetim kanunu hazırlandı. Bu kanunla Dersim ismi kaldırılıyor, bölgeye "Tunç Eli" adı veriliyordu.

* Elazığ merkezli bir Genel Valilik kuruluyordu ve Tunceli, Erzincan, Bingöl mıntıkaları Umumî Müfettişlik Bölgesi adı altında Elazığ'a bağlanıyordu.

Bu Genel Valiliğin başına da Korgeneral

Abdullah Alpdoğan (1921 Koçgiri ayaklanmasını bastıran Sakallı Nurettin Paşa'nın damadı idi ve en az onun kadar gaddardı) getirildi. 18 Haziran 1937 yılında Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak'ın da hazır bulunduğu Bakanlar Kurulu toplantısında Başkan İsmet İnönü, bizzat kendisinin hazırladığı (1935) Islahat Programını açıkladı. Daha program hazırlanırken jandarma tarafından aranan bölge halkından 3.700 kişiden 2.000'i güvenlik kuvvetlerine teslim olmuştu. Yani bölge halkı durumun vehametini idrak etmişti. Ne yazık ki iş işten geçmişti. Ankara bütün hazırlıklarını tamamlamıştı ve çıbanbaşı olarak gördüğü bölgeyi, bir daha problem çıkartmamak üzere yeniden dizayn edecekti.

Hazırlıklar tamamlandıktan sonra, harekat 21 Mart 1937'de başlar. Hava kuvvetleri tüm bölgeyi bombalar, kara kuvvetleri süpürge hareketiyle tüm köyleri yakar, yıkar. Evlerini terk ederek, erişilmesi güç, sarp dağlardaki mağaralara sığınan kadın, çoluk çocuk dinamit ve gaz bombaları kullanılarak imha edilirler. 15 Temmuz 1938'de ikinci büyük harekat ve 10

Ağustos'taki üçüncü büyük harekatla işlem tamamlanır. Seyyid Rıza ve yandaşları Elazığ'da bir tatil günü uyduruk bir mahkemeyle, savunmaları dahi alınmadan gece yarısı idam edilirler. Geride kalan bölge halkının önemli bir kısmı Batı Anadolu'nun çeşitli illerine sürgün edilir. Resmî rakamlara göre bu harekatlarda 14.000 civarında insan katledilmiştir. Gayr-ı resmî rakamlar ise 50.000 ile 90.000 arasında muhtelif rivayetlere dayanır.

Burada, 1937'de başlayan ve 1938'de (yaklaşık 1,5 yıl) sona eren, binlerce masum insanın katledildiği bu harekatın detaylarını anlatmayacağız. Bu vahşetin boyutlarını merak edenler, bu konuda yazılmış çok sayıdaki eserlerden birine müracaat edebilirler.

Bu yazının iki hedefi vardır:

1) Resmî tarihin dediği gibi bu bir isyan mıdır?

2) Devletin amacı bu isyanı bastırmak mıydı?

Şimdi bu iki soruyu cevaplamaya çalışalım.

Sonuç

XX. yüzyıla girerken yaklaşık 4 milyon km2 toprağa hükmediyorduk. Bir yandan Balkan, bir yandan Kuzey Afrika, bir yandan Yemen, Galiçya, Irak ve Kafkaslarda ve nihayet I. Dünya Savaşı Çanakkale ve Millî Mücadele derken, Anadolu coğrafyasına hapsolduk. Millî Mücadele'yi yürüten kadro, başta Mustafa Kemal olmak üzere imparatorlukların devrinin bittiğini ve ulus devletler döneminin başladığını görmüşlerdi. Bu nedenle yaklaşık 15 yıldır süren savaşlarda her şeyimizi yitirmiştik. Koca imparatorluktan elimizde kalan Anadolu coğrafyasında, bir ulus devlet kurmak en gerçekçi hedefti. Millî Mücadele biter bitmez, Mustafa Kemal bir an önce kafasındaki bu hedefi gerçekleştirmek istiyordu. Öncelikle de hızlı ve kalıcı bir barışa ihtiyaç vardı.

Lozan: Misak-ı Millî'den Dönüşüm Kavşağı

Millî Mücadele'yi yöneten I. Devre Büyük Millet Meclisi, yapılacak barış antlaşmasında "Misak-ı Millî" sınırlarından kesinlikle taviz verilmemesi taraftarıydı. Mustafa Kemal'in ise

bir an önce barış yapılsın düşüncesinden dolayı, Meclis'in büyük çoğunluğu tereddüde düşmüştü. Bu nedenle Lozan'a gönderilecek heyet hususunda Meclis'te büyük tartışmalar yaşanmıştı. Özellikle diplomat olmayan İsmet Paşa'nın heyet başkanlığına getirilmesi, bu tereddütleri daha da arttırmıştı. Ancak Mustafa Kemal'in ve ordunun baskısı sonucu, İsmet Paşa başkanlığındaki heyet, bütün itirazlara rağmen Lozan'a gönderildi. İnönü'nün diplomat olmaması, yabancı dil bilmemesi, her müzakere edilecek konunun telgrafla Ankara'ya sorulması, Ankara'dan gelen telgraf cevaplarının İsviçre telgrafhanesinin marifetiyle İnönü'den önce İngiliz ve Fransız diplomatlarına servis edilmesi, müzakerelere katılan diğer devletlerin bizim ne söyleyeceğimizi, ne isteyeceğimizi, ne kadarına razı olacağımızı önceden bilmeleri sonucunda, Misak-ı Millî sınırlarını dahi koruyamadık ve sonunda o antlaşmayı imzaladık. Bir şirketin bile tasfiyesi yıllarca sürerken, koca bir imparatorluğun tasfiyesi böylece birkaç ayda neticelendirilmiş oldu.

Hedeflenen ulus devletin bir an önce

kurulabilmesi için, birçok konu Lozan'da gündeme bile getirilmedi ve Anadolu coğrafyasına razı olacağımızı Lozan'a katılan tüm devletler artık net olarak görmüşlerdi. Bize uygun gördükleri toprak, Anadolu'nun tabii sınırlarının içerisi idi. Buna razı olmazsak ve bir an önce bu antlaşmayı imzalamazsak Çanakkale, İstanbul ve Trakya'daki birliklerini çekmeyeceklerini ve işgalin bu bölgede devam edeceğini de açık açık bize hissettirmişlerdi.

Bu şartlar altında Mustafa Kemal'in onayıyla antlaşmayı imzaladık. Antlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için Parlamento'da onaylanıp kabul edilmesi gerekiyordu. Ancak Mustafa Kemal, bunun mümkün olmadığını çok iyi biliyordu. Meclis'in "Misak-ı Millî" sınırlarında ısrar edeceği gün gibi âşikardı. Bu nedenle Kemal Paşa "Millî Mücadele"yi yürüten ve başarıya ulaştıran bu "Gazi Meclis"i feshetti. Bu antlaşmayı onaylayacak olan meclis, bu konuda problem çıkarmamalıydı. Bu nedenle II. Meclis ince elenip sık dokunarak seçilmeliydi. Nitekim II. Meclis'in milletvekillerini bizzat Mustafa Kemal tespit etti ve seçim yapılmadan, tayinle

milletvekilleri belli oldu. bu seçmece meclis bile, bu antlaşmayı içine sindiremedi. Mustafa Kemal bu mecliste defalarca "Misak-ı Millî'nin sınırları diye bir şey olmadığını" izah etmek mecburiyetinde kaldı. Sonuç olarak antlaşma Meclis'te kabul edildi.

Ulus Devletin Önündeki "Engeller"

Artık barış imzalanmıştı. Halifelikten sonra Padişahlık da kaldırılmıştı ve Cumhuriyet ilan edilmişti. Artık sıra hayalî kurulan ulus devletin inşasına gelmişti. Ancak bu o kadar kolay değildi. Anadolu coğrafyası bir imparatorluk bakiyesiydi. Osmanlı'dan tevarüs eden bir sosyo-kültürel yapı vardı. Çağdaş bir ulus devletin kurulabilmesi için birçok devrimin yapılması gerekiyordu ve bunun hızlı bir şekilde gerçekleşmesi elzemdi. Ancak, önlerinde önemli engeller vardı. Bu engeller kaba bir tasnifle şöyle idi:

1) Dünya görüşü itibariyle Mustafa Kemal'le aynı düşünceleri paylaşmalarına rağmen, yöntem hususunda ondan ayrılan, Millî Mücadele'nin sivil ve askerî erkânı.

2) Millî Mücadele'ye destek vermiş, halk üzerinde son derece etkili din adamları, kanaat önderleri.

3) Medyada birçok önemli isim, fikir ve düşünce alanında etkili aydınlar.

4) Azınlıklar.

5) Kürtler.

6) Aleviler.

Bunlara daha başka unsurlar da eklenebilir. Bu engeller bertaraf edilmeden, hedeflenen ulus devletin kurulması son derece zordu. Düşünülen devrimlerin de bir an önce hayata geçirilmesi adeta imkânsızdı. Bu nedenle, bu engellerin sırasıyla, birbirleriyle dayanışma psikolojisine meydan vermeden "Sarı Öküz" misalinde olduğu gibi, tek tek ortadan kaldırılması gerekiyordu. İşe öncelikle ordudan başlandı. Mustafa Kemal, kafasında planladığı ulus devlet projesinin gerçekleşme sürecinde kendisine muhalefet edebilecek Millî Mücadele'nin kahramanları olan silah arkadaşlarını devreden

çıkarmayı hareket planının birinci basamağına yerleştirdi. Onları Çankaya'ya davet ederek, artık savaşın bittiğini, orduda yapılacak pek fazla bir şeyin kalmadığını, yeni kurulan Cumhuriyet'in yerleşmesi, muasır medeniyeti yakalayarak bir ulus devletin inşası işinde omuz omuza beraber çalışmaları gerektiğini ve bu nedenle ordudan ayrılarak siyasete girmelerinin elzem olduğunu onlara anlattı ve ikna etmeyi de başardı. En güvendiği arkadaşlarından Fethi Okyar'a Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nı kurdurttu (1924), İnönü'yü de istifa ettirerek Fethi Beyi Başbakan yaptı. Başta Kazım Karabekir, Rauf Orbay, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Cafer Tayyar, Rüştü Paşa... gibi Millî Mücadele'nin kahramanları bu partide yer aldılar. Ordudan istifa eden ordu komutanlarının ve generallerin yerlerine Mustafa Kemal güvendiği isimleri atayarak, orduyu güvenceye aldı. Böylece birinci raund tereyağından kıl çeker gibi, suhuletle gerçekleştirilmiş oldu.

Sıra ikinci operasyona gelmişti. Gözler Doğu'ya çevrilmişti. Bölgede sıkıntılar vardı. Öncelikle bu sıkıntılar kaşınmaya başlandı. Ve

Şeyh Sait İsyanı diye tarihe geçen, Piran'da bir düğün esnasında iki kanun kaçağının teslim alınması sırasında patlak veren olaylar başladı. Basit bir zabıta olayıyla başlayan olaylar gittikçe genişledi ve sonunda Şeyh Sait başta olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da halk üzerinde etkili ne kadar din adamı ve kanaat önderi varsa, idam edilerek bölge sütliman bir hale getirildi. Bölgenin tüm dinamiklerinin kırılmasında bu askerî harekatın acımasız ve kararlı tutumu, kurulan İstiklâl Mahkemeleri'nin yargılama usul ve kararları çok büyük etki yaptı ve bölge halkının sinmesine neden oldu. Ortam son derece müsait olduğundan, operasyon kesintiye uğramadan devam ettirildi.

Bu süreçte gözler, siyasî muarızların toplandığı Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'na çevrilir. Bu parti ve kurucu kadroları Cumhuriyet Düşmanlığı, Saltanat ve Halife taraftarlığı, hatta İngiliz yandaşlığı, Şeyh Sait İsyanı kışkırtıcılığı ve vatan hainliği ile suçlanır. Artık bu parti ve kurucuları vebalı insanlardır. Her türlü kötülüğün ve şerrin bunların başının altından çıktığı hususunda kamuoyu oluşturulmaya

başlanır. Bertaraf edilmişlerdir ve gözden düşmüşlerdir. Sıra somut bir suçla suçlanıp, tamamen bertaraf edilmelerine gelmiştir.

Bu zamanda devreye operasyonun üçüncü basamağı girer: 1926 İzmir Suikastı... Bu operasyon sonucunda da kabak bu partinin kurucuları olan Millî Mücadele kahramanlarının başına patlar. Yargılanır ve çeşitli cezalara çarptırılırlar. Böylece tüm askerî ve siyasî rakipler bertaraf edilmiştir artık. Siyaset sahnesi dikensiz gül bahçesine dönmüştür. Etraftaki potansiyel muhalifler ise, kimileri yurtdışı görevlendirmelerle, kimileri sindirmelerle, kimileri de itaat çemberine alınarak işlem tamamlanmıştır.

Ulus devletin inşası için gerekli devrimler ardarda gerçekleştirilir. Artık hiçbir engel yoktur. Ancak bu 3-4 yıllık süreçte ufak tefek mızıklanmalar tekrar görülmeye başlanır. Fethi Okyar tekrar göreve çağırılır. Bu sefer Serbest Cumhuriyet Fırkası kurdurtulur ve ne kadar potansiyel muhalif "sazan" varsa buraya toplanmaları sağlanır. Ortamın müsaitliğine

kanaat getirilince, 3-5 esrarkeş marifetiyle meşhur Menemen Olayı (1930) patlak verir. Lokal ve son derece basit bir asayiş olayı, adeta balon gibi şişirilerek, tüm muhaliflere ve tüm ülkeye gerekli dozda gözdağı verilir (80 yıldır da bu gözdağı her yıl verilmeye devam etmektedir).

Sıra Kürtlere ve Alevilere gelmiştir. Ağrı İsyanları diye bilinen, ne için, neden isyan ettikleri de anlaşılamayan bölge insanları hava kuvvetleriyle, kara birlikleriyle gerektiği şekilde tedip edilir. İş öylesine çığırından çıkar ki, hava kuvvetleri, canlarını kurtarmak için İran sınırını geçen çoluk-çocuk ve kadınları yok etmek için İran topraklarına da geçerek, hava bombardımanı ile bu temizlik harekatına devam ederler. İran ile neredeyse savaşın eşiğine geliyorduk ki, zar zor İran'a hedefimizin bu asi Kürtleri temizlemek olduğunu, yoksa İran topraklarında gözümüzün olmadığını anlatabildik de, savaşın eşiğinden dönülmüş oldu.

Artık operasyonlar tamamlanmıştı. Siyasî

muhalifler tamamdı, dindarlar tamamdı, Kürtler tamamdı. Sırada sadece Aleviler kalmıştı...

1930 Ağrı İsyanları sonrasında Ankara, Dersim üzerine raporlar hazırlatmaya başladı. 1931-1937 raporlar devresidir. Raporlar 1937'de tamamlanınca, harekat başlatıldı. Bunun da adına isyan denildi.

Lafı belki çok uzattık ama derdim, olayların arka planındaki ortaklıklara dikkat çekmek... Bütün bu operasyonlar birer kılıf istiyordu. Sistem bunlara isyan dedi ve sonunda ülkeyi dikensiz gül bahçesine çevirerek ulus devleti inşa ettik hep birlikte.

İyi mi ettik, kötü mü ettik artık buna düşünüp taşınıp sizler karar verin. 80 yıldır iyi ettik diye yüzlerce kitap yazdık, binlerce gerekçe ileri sürdük.

Ama gel gör ki 2009'lara geldik... Kurduğumuz bu ulus devlette ne Aleviler, ne Sünniler, ne Türkler, ne Kürtler, ne sağcılar, ne solcular, ne laikler, ne dindarlar, hiç kimse mutlu değil... Hâlbuki bir devletin esas hedefi ve

amacı, “vatandaşlarını mutlu etmek” olmalı değil midir?..

Bizimkinin amacı ise, başında boza pişirmek oldu. Ergenekon bugünün işi değil... Tanzimat’tan beri var Ergenekon... Şimdi devlet bağırsaklarını temizliyor.

Okuyucularıma son bir kıyak yapayım: Artık “Sarı Öküz” misalini aklınızdan bir an olsun çıkarmayın. Sıraya girmeye heveslenmeyin. Bu çark, yeri geldi Sünninin sırtını sıvazladı, Aleviyi ezdi. Alevinin sırtını sıvazladı, Sünniyi ezdi. Laikin sırtını sıvazladı, dindarı ezdi. Dindarın sırtını sıvazladı, gayr-ı müslimi ezdi. Sağcının sırtını sıvazladı, solcuyu ezdi. Şu anda solcuları ve Alevileri (ulusalcı etiketiyle) sıvazlıyor, ama görüyorsunuz ki, Öymen gerçeği itiraf etti. Yıllardır misyonerlik operasyonlarında, gayr-ı müslim operasyonlarında, Ermeni meselesinde bu derin yapının dindarları nasıl gaza getirdiklerini, ancak üniversite kapılarında başörtülü kızları da nasıl ağlattıklarını hâlâ göremedilerse, ben ne diyeyim.

Her grup devlete hâkim olan bu çeteyi

günahlarıyla başbaşa bıraksın artık. Alevi-Sünni ile, Türk-Kürt ile, Müslüman-gayr-ı müslim ile çatışmasın. Ta ki bu ülkeye evrensel demokrasi ve evrensel hukuk gelinceye kadar!..

Ta ki devlete milletin iradesi hakim oluncaya kadar!..

Ta ki bu devlet, gerçek anlamda çağdaş, laik, sosyal bir hukuk devleti oluncaya kadar!..

Bu çarkı, günahlarıyla, yalanlarıyla baş başa bırakınız ki, bu ülke yaşanabilir bir ülke haline gelsin!..

Albayrak gururla dalgalansın. Türk-Kürt, Alevi-Sünni barış içinde, ülke bölünmeden, bu topraklar üzerinde huzurla yaşasın!..

Ekim 2009

DERSİM'İN ANALARI

•••

Dersim isyanları başlığı altında çok şey anlatılır ama nedense kimse bu Dersimliler nasıl ve neden isyan ettiler (hatta acaba gerçekten bir isyan var mıydı?) diye de bir şey yazmazlar.

Maraş, Sivas, Gazi provokasyonları gibi lokal bir ateş yaktırıp; bu bahaneyle "bu halkı" "tedip" düşüncesi olmasın sakın?

Kimse bu işin aslını bir türlü yazmadı.

Ne Muhsin Batur yazdı...

Ne İ. Sabri Çağlayangil...

Ne o köyleri bombalayan Sabiha Gökçen... (hem de modern Türk kadınına örnek gösterilen; bugün adı bir havalimanına verilen hanımefendi... Şefkat ve merhamet damarları olması gereken bir hanımefendi, günlerce çoluk-çocuk-kadın demeden bombaladı durdu... Selam çakıyorum sana ey kahraman Türk kadını!..)

Ne de Ahmet Kabaklı!..

Seyyid Rıza'nın gece yarısı idam sehpasında boynuna ilmik geçirilirken yürek parçalayan "Biz evlâd-ı resulüz. Kıymayın bize!.." sözleri hâlâ tüm Elazığlıların kulaklarında çınlamakta.

Anadolu'nun bu mazlum halkının davarları sürüler halinde Elazığ, Malatya, Diyarbakır hayvan pazarlarında üç-beş kuruşa halka dağıtıldı.

Bir Nakşî olan Fevzi Çakmak olmasaydı, bugün bir tek Dersimli hayatta olmayacaktı. Onun yalvarışlarıyla, sürgün ve dağıtım teklifiyle Ankara'nın öfkesi bir nebze gemlendi. O nedenle Dersimli Aleviler hangi şehirlere sürüldülerse, orada kurdukları mahallelere Fevzi Çakmak adını verdiler. Kimse merak etmedi, Dersim Alevileri bu namazlı niyazlı Nakşi'yi neden bu kadar çok seviyorlar diye...

Onur Öymen, terörle mücadele için iktidara "analar ağlamasın" derken, "Kimse Dersim'de analar ağlamasın dedi mi?" diyor!..

Evet, bu konuda Öymen haklı!

Dersim'de kimse analar ağlamasın, demedi!

Çünkü ağlayacak ana bırakmadılar!

Bıraktıklarına ağlama özgürlüğü vermediler!

Topraklarından koparıp, her birini yurdun ücra bir köşesine savurdular!

Bu ücra köşelerde "mahalle baskısı"ndan, bu yüreği yaralı analar, gözyaşlarını içlerine döktüler!

Açıktan, avazlarının çıktığı kadar, özgürce ağlama hakları bile ellerinden alınmıştı!..

Sayın Öymen, senin annen hiç ağladı mı?.. Bu tür ağlamanın ne olduğunu, ne sen, ne annen bilir!..

Bu nedenle, ne Türk anasının, ne de Kürt anasının gözyaşlarını sen algılayamazsın!..

Dersim'in anaları... Bu toprakların mazlum anaları; tuzu kuru, kumaşı farklı bu insanlar sizi dün anlamadıkları gibi, bugün de anlamıyorlar!..

Bu zihniyete ses çıkarmayan Aleviler, sürekli suni gündemlerle meydanları doldururken, Sabiha Gökçen adı bir havalimanına verilirken, bekledim acaba tepki gösteren olacak mı diye...

Heyhat! Ses çıkaran olmadı.

Ses çıkmayınca, Öymenler işte böyle rahat konuşur.

Öyle değil mi, hıçkırıklarını içlerine gömen Dersim'in anaları!..

Dersim adı, dünyanın en güzel adlarından biridir. Kelime anlamı: Gümüş Kapı'dır.

Bu Gümüş Kapı'yı, "Tunç bir el" ile kırdılar.

Kafalarına inen bu balyozun acısını kıyamete kadar hissetsinler diye de, adını "Tunç Eli" koydular.

Bilen bilir, her Dersimli'nin sorulduğunda "ben Tunceliliyim" derken yüreğinde hissettiklerini...

Öymen resmen diyor ki, Dersimlilere ne yapıldıysa, Güneydoğu'da Kürtlere de aynısı

yapılsın!

Ehh... Bu da, “bir çözüm”dür!..

Ancak merak ettiğim şudur: Dersimli çoluk çocuk korkudan Kutu Deresi’ndeki yüzlerce mağaraya saklanmışlardı. İ. Sabri Çağlayangil, “Bu mağaralara gaz bombaları atılarak, hepsi fare gibi zehirlendiler.” diyor.

Halepçe’de Saddam da böyle yapmıştı. Demokratik açılıma bu kadar sert tepki göstermelerinin sebebi sakın bu “gaz bombası” kullanma hasret ve aşkı olmasın!..

Bir çift lafım da Dersimli dostlara: Celladına âşık olan darb-ı meselini bilirsiniz. Tunceli’nin merkezindeki ana caddeye İsmet İnönü adını vermişsiniz. Onu görünce, “Yandaki caddenin ismi de Sabiha Gökçen’dir” dedim kendi kendime!

Ama yanılmışım, beni yanılttınız!.. Yaptığınız işi tamamlayın. İsmet İnönü Caddesi’nin yanına, Sabiha Gökçen Caddesi ismi yakışır!

Seyyid Rıza’nın heykelinin gözyaşlarını

umursamayıp hemen işe başlayın!

CHP aşkı bunu gerektirir!

Kasım 2009

SİYASAL BİR PROJE OLARAK SOYKIRIM İDDİALARININ ANALİZİ

•••

Türkiye, 1960'lı yıllara kadar, kendi halinde bir ülkeydi. NATO kanalıyla daha yeni yeni dışarıya açılıyordu. Bu açılış daha ziyade kendi güvenliği ve ekonomik kalkınmasıyla ilgiliydi. Hafızasını kaybetmiş, tarihî süreçteki uluslararası ilişkileri, sahne önünde sergilenen boyutuyla algılamaya çalışan, acemi ve tarihî tecrübesi olmayan, gem vurulmuş bir devlet görüntüsündeydi. Dünya konjonktürü içinde ne global ne de bölgesel, herhangi bir projesi yoktu. Bu nedenle güç dengelerini hesaplayarak, başkalarının projelerinde figüran olarak bazen aktif, bazen pasif rol almaya çalışıyordu. Ancak bu rol de kendi iradesinden ziyade, proje sahiplerinin tensipleriyle, sınırları da belirlenerek veriliyordu. 1970'li yıllarda bu uluslararası projelerin "bir kısmı" kendi üzerinden hayata geçirilmeye çalışılınca, bu sefer apışıp kaldı. Ne

yapacağını şaşırdı; bu da nereden çıktı psikolojisiyle gardını almaya çalıştı. Bu uluslararası projelerle ilgili birikim ve altyapısı olmadığı için, kolay yolu seçti: İnkar!..

Ancak, bu inkar stratejisi kısa sürede iç kamuoyunu duygusal olarak tatmin etse de, millî duyguları güçlendirir gibi görünse da, uluslararası arenada gelişen süreç içerisinde bir işe yaramıyordu. Çarpıtılmış da olsa somut malzeme karşısında bir değer ifade etmiyordu. Bu nedenle yeni açılımlar gerekiyordu. Somut malzemeye karşı, somut malzemeye dayalı tezlerin ileri sürülmesi kaçınılmazdı. Kademeli olarak bunu yapmaya çalıştıysa da, pek başarılı olduğu söylenemez. Bunun en bariz örneği Ermeni Soykırımı iddiaları!.. 1973'deki Mıgırdıç Yanıkyan olayıyla başlayan süreci, konu ile ilgilenenler düşünürlerse, bugün geldiğimiz nokta nedir sorusunun cevabı, herkesin zihninde berraklaşır. Propaganda dönemi (ASALA terörü marifetiyle) başarıyla tamamlandı, siyasal süreç başladı (18 ülkenin parlamentolarında onaylandı) ve başarıyla devam etmektedir. Türkiye bu süreçte, sadece "Yapmadım!"

yaklaşımıyla, savunma psikolojisiyle çırpınıp durdu. Daha bu problemden yakasını kurtaramamışken yeni soykırım iddialarıyla karşı karşıya geldi: Süryani, Yezidî, Pontus...

Bu yazının konusu, aslında Süryani Soykırımı iddialarına bir cevap olacaktı. Ancak, birer siyasal proje olan bu soykırım dizisine geçmeden, kimsenin bugüne kadar üzerinde durmadığı, hadisenin kaynakları üzerinde bir analiz yapmak, Türk akademisyenlerinin ve konu üzerinde yazıp çizeceklerin ufkunu açmak için bazı noktalara dikkat çekmeyi zaruri görüyorum. Konuya bazı basit tespitlerle giriş yapalım: Yüzyılın başında bir imparatorluk kaybettik; bu süreçte sadece toprak kaybetmedik, sadece sınırlarımız daralmadı. Bir ateş topunun içine düştük, hatta istiklalimiz tehlikeye düştü. Kan, acı ve gözyaşıyla beslenen bir kaostan, her şeyimizi; kadın, çoluk-çocuk, genç-ihtiyar... evet her şeyimizi sahneye sürerek nihayet Anadolu coğrafyasında yeni bir devlet kurabildik: Her şeyiyle bitmiş, tükenmiş bir millet ve yepyeni bir devlet... Bu genç ve yeni devletin felsefi temelleri ve sınırları şu şekilde

belirlendi: Batı normlarına sahip, kalkınmış, modern ve çağdaş bir ülke!

Bu felsefî çizgi realist ve çağdaş dünya normlarına uygundu. Ancak bu hedefin gerçekleşmesi için ciddi, toplumsal yapıya uygun, değişim ve dönüşümü sağlıklı bir şekilde gerçekleştirecek, iyi düşünülüp tartışılmış, ölçülüp biçilmiş, bu değişim ve dönüşümün sebep olacağı olumsuzlukları giderecek, meydana çıkacak boşlukları dolduracak, bilimsel anlayışla desteklenmiş bir program yoktu. Yemek masalarında, sohbet çerçeveli konuşmalarla oluşturulan düşünceler, toplum hiç dikkate alınmadan hayata geçirildi. Bu süreçte kaotik bir ortam oluşsa da bu programdan vazgeçilmedi. Ancak olumsuz neticeleri hemen farkedilenlerde de yeni arayışlara geçildi. Örneğin dil konusunda yapılan çalışmalarda bu durum bariz bir şekilde görülür.

Sözü fazla uzatmadan, bu değişim ve dönüşüm programında, başarıya kısa sürede ulaşmanın yollarından biri de, eski ile olan bağı zayıflatmak, yeni bir sayfa açarak hayata

başlamaktı. Başka bir deyişle, mazinin çizgileriyle şekillenmiş bir hafıza, bu değişim ve dönüşüm programının önünde önemli bir engel gibi görünüyordu. Bu hafıza revize edilmeliydi. Bunun için Türk Tarihi yeniden ele alınmalı, istenmeyen şeyler içinden ayıklanmalı, hatta yeni bir Türk Tarihi inşa edilmeliydi. Bu nedenle Türk Tarih Kurumu ve Dil Tarih Coğrafya Fakültesi kuruldu. Bu sahada başlatılan çalışmalar, bilimsel çerçeve ve objektif kriterler fazla önemsenmeden, daha ziyade bu değişim ve dönüşüm programını hedefine vardıracak ideolojik bir saplantının üzerine bina edildi. Zamanla iş iyice çığırından çıktı ve bu anlayış Türk tarihinin bir dönemini (Selçuklu-Osmanlı) yer yer görmezlikten gelmeye, yer yer çarpıtmaya ve hatta yer yer inkar ve karalamaya dönüştürüldü. Kısaca 1970'lere gelindiğinde, yer yer görmezlikten gelinen, yer yer uydurulan, yer yer çarpıtılan bir anlayışla yeniden bir tarih yazıldı ve Türk milletinin okumuş kitlelerinde bir hafıza kaybı gerçekleştirildi.

Biz hafızamızı iyi hesaplayamadığımız bir hedefe varmak için yok ettik ancak bu arada

birçok şeyin yanında, çok önemli bir hususu hesaplayamadık. O da şuydu: Biz bir imparatorluk bakiyesiydik. Bizimle beraber farklı ırk, farklı din ve farklı kültüre sahip onlarca topluluk vardı. Bin yıllık ortak bir tarihe sahiptik. Ortak sevinçlerimiz, ortak acılarımız vardı. Ya bunların hafızları ne olacaktı? Ya bunlar bir gün bu ortak tarihimizle hesaplaşmaya kalkarlarsa ne olacaktı?

Yüzyıllarca, belirli bir coğrafyada yaşayan, bizim bir parçamız olan, nüfus itibariyle kalabalık halklar, imparatorluğun küçülme ve dağılma sürecinde kendi devletlerini kurdular. Bunlar çok rahatsız edici bir problem çıkaramazlardı. Çıkarsalar da, göğüslenebilirdi. Suriyeliler, Iraklılar, Yunanlılar, Bulgarlar gibi... Ama ya hâlâ bir kısmı içimizde yaşayan, bir kısmı dünyanın dört bir köşesine dağılanlar, bunlar ne olacaktı?.. Karşılaştıkları sıkıntıları, hayal ettikleri beklentileri, haksızlığa uğrama duygusunun oluşturduğu travmaları... Evet, bütün bunlar ne olacaktı? Bir gün birileri tarafından bunların gündeme getirilebileceği, hatta siyasal projelere dönüştürülerek,

uluslararası arenada başımızın üzerinde sallanan Demokles'in Kılıcı gibi kullanılabileceğini hiç hatırımıza getiremedik.

Biz hafızamızın kayıtlarını silerken, bunların da hafızalarının silindiğini düşündük. Daha doğrusu onların da bir hafızalarının olduğunu hatırımıza dahi getirmedik. O ateş çemberinin içinden, bir cihan imparatorluğunun küllerinden, adeta yeniden dirilerek, istiklal mücadelemizi yeni bir devletle taçlandırırken, bu Millî Mücadele'yi bir çizgi film formatında genç nesillerimizin beyinlerine nakşettik ve cami avlusundaki çocuk hikayesine benzer gariplikte, bir tarih tezi inşa ettik! Bu ateş çemberinden bizim kadar olmasa da az çok acı çeken bu azınlıkların bir gün bu dönemle hesaplaşmaya kalkacaklarını ise hiç düşünmedik.

Bu ateş çemberinden kurtulan ve dünyanın çeşitli ülkelerine dağılan, bir zamanlar imparatorluğun zenginliği olan bu azınlıkların her ferdinin artık bir hikayesi vardı. Acıların tazeliği bu hikayeleri kolektif bir acı ve akabinde bir şuur haline getirdi. Her fertte, acıların

tepkiselliği ortak bir yakın geçmişin kader çizgilerini oluşturdu. Bu çizgiler zamanla bir çerçevenin sınırlarını ve geleceğin hedeflerini de belirlemede en etken unsur oldu. Toplumsal bir enerjiye dönüşen bu ortak geçmişin acıları, kanaat önderlerinin dikkatini çekmekte gecikmedi. Diaspora diye adlandırdığımız bu cemaatlerin önderleri, bu enerjiyi ve birikimi tabii olarak ekonomik ve siyasî ranta dönüştüreceklerdi. Bu kaçınılmazdı. Onbinlerce Ermeni veya Süryaninin yaşadığı bir eyalette, bunları ortak bir paydada örgütleyip bunların üzerinden rant sağlamak kimsenin garibine gitmemeli. Bunu, kendi ülkemizde, örneğin İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana... gibi kentlerde bulunan Karadenizliler, Erzurumlular, Sivaslılar, Malatyalılar... gibi derneklerle mukayese ederek de anlayabiliriz. Hemşehri dayanışması söylemleriyle kurulan bu derneklerin yönetici kadroları, bu potansiyeli politik ve ekonomik ranta dönüştürmede oldukça maharetlidirler. Bu organizasyonların çimentosu ve motor gücü ise "hemşehri" duygusallığı ve nostaljisidir.

Sosyolojik bir gerçek olarak bu hareket noktasını gözümüzün önüne koyduğumuzda, kendi anavatanlarından uzakta yaşayan yüzbinlerce Ermeni, Süryani ve Yezidî'nin toplumsal liderlerinin böyle bir enerjiyi harekete geçirmemeleri düşünülemezdi bile... Durum bu kadar netken, nereden çıktı bu Ermeni Soykırımı, hayda bu da yetmedi şimdi de Süryani Soykırımı önümüze geldi diye aval aval bakarak, hayretler içerisine düşmenin tek açıklaması, hafıza kaybına uğramamız gerçeğinde yatmaktadır. Bu nedenle tıpkı uykudan yeni kalkmış, şaşkın bir insan edasıyla, ne oldu ne bitti anlamaya çalışmadan, bağırıp çağırarak, hamasî nutuklarla açılan bu pencereyi kapatmaya uğraştık!

Bir makalenin sınırları içerisinde şu yazdıklarım, beni bilen ve takip eden okuyucularımın kafasında bazı müphem sorular oluşturduğunu tahmin edebiliyorum. Bu soruların tüm toplumda oluşmasını da istiyorum. Bu sorulara cevap vermeden, konuyu tüm boyutlarıyla analiz etmeden, iyice anlamadan bu sorunların üstesinden gelemeyeceğimiz

kanaatindeyim. 40 yıldır Ermeni iddialarını bu nedenle çözemedik zaten. Hamasî nutuklarla yüzümüze gözümüze bulaştırdık ve hiç hak etmediğimiz bir iftira tarihimizin alnına yapıştı, kaldı. Bu nedenle analizlerime biraz daha devam edeceğim:

Diaspora Ermenilerinin ve Süryanilerinin toplum önderleri, cemaatlerinin acı ve sıkıntılarla örülü bu hikayelerini kolektif bir bilince eriştirerek, oluşturdukları enerjiyi ekonomik ve politik ranta çevirirken, başta ABD, Fransa ve İsrail olmak üzere, birçok Batılı ülke bu enerjiyi dış politikada siyasal proje haline getirdi. Bu siyasal proje ABD ve Fransa'da iç politik kulvarda oya dönüşürken, Türkiye ile ilişkilerinde veya Ortadoğu politikalarında bir şantaj ve pazarlık kozu olarak kullanıldı. Zırt pırt Amerikan Kongresi'nin eşiğine getirilen Ermeni soykırımı tasarısı, her seferinde İsrail ve ABD'ye verilen tavizlere veya onların çıkarlarına hizmet eden bazı antlaşmalara bizi mecbur bıraktı. Yine her seferinde ABD'deki Yahudi lobilerine ödediğimiz çuvalla para da işin cabası... İsrail'le tüm İslam dünyasını gücendirecek, hatta

Ortadoğu'daki çıkarlarımızı zedeleyecek birçok askeri ve ekonomik antlaşmalarda bu soykırım tasarısı Demokles'in Kılıcı vazifesini gördü.

Biz nedense, bu tür sorunların bir siyasal proje olduğunu göremedik. Propaganda safhasını (ASALA'nın faaliyetleri) sadece bir terör olayı olarak algıladık, siyasal sürecine de inkar nutuklarıyla cevap vermeye kalktık. Devlet, bu siyasal projelere karşı, siyasal projeler hazırlayamadığı gibi, başta YÖK olmak üzere üniversitelerimizin bu konuda ciddi bir adım attığına kimse şahit olmadı. Yaklaşık 40 yıldır Türkiye'nin sıcak gündemini teşkil eden Ermeni sorununa çözüm getirecek bırakın bir enstitü kurmayı, Ermenice bilen Monofizit Hıristiyanlık üzerine uzman bir tek akademisyen bile yetiştirmedi. Hatta başta üniversiteler olmak üzere birçok kuruluş ve şahıs için bu sorun bir rant kapısına dönüştü. Üniversitelerimizde 40 yıldan bu yana bu konu ile ilgili 100'ün üzerinde sempozyum düzenlendi, binlerce bildiri sunuldu ve bunlar kitaplaştırılarak basıldı. Bu bildirilere bakıldığında açık seçik olarak şu görülmektedir: Katılımcılar, eski arkadaşlarını,

meslektaşlarını görmek, birkaç gün bedavadan vakit geçirmek için oradalar. Sunulan bildiriler, hepsi sanki birbirinin fotokopisi; hamasî cümleler, Ermenilerin nankörlüğü, bizim tarihsel engin hoşgörümüz, Batılı emperyalistlerin bize karşı düşmanlıkları... Ayrıca bu bildirilerin çoğunluğu, çala kalem yazılmış, hatta bir kısmı sempozyum süresinde alelacele kaleme alınmış cinsten... Daha ötesi bu sempozyumların müdavimi olan akademisyenlerin bildirileri okunduğunda başka bir garabet de gözden kaçmamaktadır. Adamcağız 10 Ermeni sempozyumuna katılmış, hepsinde bildiri sunmuş, bildiri başlıkları ya bir kelime değişikliği ya da başlık ters yüz edilmiş, ama 10 bildirinin 10'unun da içeriği aynı!..

Bu aymazlık ve ciddiyetsizlik, sempozyumu düzenleyen üniversite yönetimlerinde de görülmektedir. Özellikle birinci döneminin sonunda birçok rektör, bu sempozyumları düzenlemiştir. İkinci dönemi için seçime gitmeden, sempozyum kitap olarak basılır ve etkili yetkili makamlara gönderilir. Böylece ikinci sefer rektör olarak atanmada "ulusal

bilinci" olan bir arkadaş algılaması atama dosyasına ağırlık kazandırır. Yani üniversiteler, sorunu çözmek için devletin bu konudaki politikasına bilimsel katkı sağlayacağına, hamasî yaklaşımlarla günü kurtarmaya çalışmışlardır. Tıpkı bir üniversitenin Tıp Fakültesi'nin kansere çare bulacağına, kanseri kötüleyen, onun sinsiliğinden, hainliğinde dem vuran miting ve toplantılar düzenleyerek işi götürmesine benzemektedir bu iş. Üniversitelerin yanı sıra ASAM gibi Türk Tarih Kurumu gibi kuruluşlarda da durum farklı değildir. ASAM yıllarca Prof. Dr. Ümit Özdağ'ın derneği gibi algılandı ve Ümit Beyi öne çıkartmaktan, birkaç kitapçık ve broşür basmaktan öte bir şey yapmadı. Türk Tarih Kurumu ise İsviçre'deki sansasyonel olaya kadar hiç gündemde yoktu. Bu olayla TTK'da kurulduğundan bu yana en uzun süre başkanlık koltuğunu işgal eden (halen de devam eden) Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu'na gün doğdu. Konu ile ilgili derlediği bir kitapçığı da elinden düşürmeyerek, konferans ve sempozyumlarda boy gösterdi, durdu. Özet halinde de olsa, yaptığım bu analiz ve

değerlendirmelerin amacı, herhangi bir kuruluş veya şahsı hedef almak değildir. Bu kuruluş ve şahıslar, çuvaldızı karşı tarafa hep batırıp durdular da, kendilerine hiç batırmadılar. Ben de küçük bir iğneyi elime alarak, bu kuruluş ve arkadaşları uyarmayı hedefledim. Bu anlayış ve yöntemlerle bu soykırım iddialarını geçersiz kılamıyoruz.

Hak etmediğimiz bir leke, biraz da aymazlığımız ve ciddiyetsizliğimiz yüzünden tarihimizin alnına gelip yapıştı. Görevimizi hakkıyla yapmadık, yapamadık. Uyanmamız lazım. Reddederek, çöpleri halının altına süpürerek, bu tür sorunlarımıza çözüm bulamayız!

Bu analizleri burada noktalayarak, önümüzdeki aylarda Avrupa'da ciddi şekilde gündeme gelecek olan Süryani soykırımı iddialarına dikkat çekmek istiyorum.

Bu yılın Nisan ayının ortalarında Seyfo Center'in hazırladığı, 48 sayfalık 10.000 broşür, AB üyesi ülkelerinin parlamenterlerine, üniversite öğretim üyelerine, basın mensuplarına

ve sivil toplum kuruluşlarına gönderildi. Avrupa Birliği Parlamentosu Başkan Yardımcısı Mechtild Rothe'nin önsözünü yazdığı broşürde, Türkiye'nin 1915'de gerçekleştirdiği iddia edilen "Süryani Soykırımı"nı kabul etmesi istenmekte!

Temmuz 2008

İÇ'TE VE DIŞ'TA HERKESİN ETİNDEN, SÜTÜNDEN VE TÜYÜNDEN BOLCA YARARLANDIĞI FENOMEN: ERMENİ SOYKIRIMI

•••

Tarih ve Hafıza

Dilimizde insan sağlığı ile ilgili çok sayıda dua cümleleri vardır: Allah kimseyi elden ayaktan düşürmesin, Allah kimseye göz eksikliği vermesin, Allah kimseyi dilsiz sağır yapmasın, Allah kimseye baş ağrısı, diş ağrısı vermesin, gibi... Bunlara benzer sağlıkla ilgili, bir organı merkeze alarak onlarca dua cümlesi yazabiliriz. Ancak organlarımızı baz alarak sağlıkla ilgili kuruduğumuz bu cümleler, nihayetinde bir dua cümlesidir. Bunların hiçbirisi "atasözü" haline dönüşmemiştir. Bir tanesi hariç: Allah kimseye "akıl noksanlığı" vermesin!

Evet, gözlerini kaybedenin hayatı çok zorlaşır, ama zorluklarla da olsa, bazı yardımlarla hayatını devam ettirebilir. Dilsiz ve sağır kimse de böyledir, eli-kolu, bacağı-ayağı sakat olan insanlar da bütün zorluklara rağmen hayatlarını devam ettirebilirler.

Ama hafızasını kaybeden insan, hayatını devam ettiremez. Biyolojik olarak yaşayabilir. Ancak o hayat artık onun değildir. O, hayatını tanzim edemez. Dostunu düşmanından ayırt edemez, alacağını-vereceğini bilemez, geleceğini ve istikbalini planlayamaz. Adeta rüzgarın önündeki yaprak bir kuru yapraktır o. Rüzgar hangi yönden eserse, onu da önüne katar ve sürükler. Rüzgarın esişine "irade olarak karşı koyamaz".

İnsanların nasıl ferdî olarak hafızaları varsa, milletlerin de hafızaları vardır. Milletlerin hafızaları tarihleridir. Hafızalarını kaybeden milletler, okyanustaki pusulasız gemi gibidirler. Bir amaçları, bir hedefleri yoktur böyle gemilerin. Anlık yaşarlar, anı kurtarmaya çalışırlar. Bütün gayretleri o anda gelen dalgayı

savuşturmaktır. Bir dalgadan kurtulduklarında derin bir ohh çekerler, ikinci dalganın gelmemesi için dua etmekten başka çareleri yoktur. Gidecekleri, hedefledikleri bir liman yoktur. Pusulaları olmadığı için nerededirler, onu dahi doğru dürüst algılayamazlar. Dev dalgalar kendilerini nereye sürüklerse, oraya giderler. Tek amaçları bu dev dalgalar tarafından yutulmamaktır, ayakta kalabilmektir. Nereye kadar, sorusunu ise hiçbir zaman cevaplayamazlar. Okuyucu, bu çerçeveyi hep göz önünde bulundurarak, aşağıdaki satırları okumalıdır.

Şimdi gelelim esas söyleyeceklerimize...

Yıl 1973. Türkiye'de henüz televizyon yok. Bir gün önceki haberleri veren birkaç gazete ile TRT var. Özel radyolar da yok. Türkiye insanı ülkede ve dünyada neler olup bitiyor, bunu devletin radyosundan öğrenirdi. Özellikle 1300 ve 1900 ajanslarından (o zamanlar haberlere ajans denirdi). 28 Ocak 1973 günü akşamı TRT 1900 ajansında, ABD'nin California eyaletinin Santa Barbara şehrindeki Baltimore otelinde

Mıgırdıç Yanıkyan isimli 78 yaşında bir Ermeni'nin Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demier'i tuzağa düşürerek şehit ettiğini birinci haber olarak tüm Türkiye'ye duyurdu. Haberin devamında Yanıkyan'ın olay yerinden kaçmadığını, bizzat polisi arayarak cinayetleri işlediğini ve gelip kendisini almalarını söyledi. Yanıkyan daha sonra basına yaptığı açıklamada da şunları sözlerine ekledi: "Ben Erzurum doğumlu bir Ermeniyim. Ruslar ve Türkler benim ailemden 26 kişiyi katlettiler. Bu cinayetleri katledilen 1,5 milyon Ermeninin intikamını almak için işledim." dedi.

Bu haber üzerine Türkiye adeta şoka girdi. Devlet adamları dahil, tüm Türkiye cinayetleri değil Mıgırdıç Yanıkyan'ın iddialarını konuşuyordu. Ermeni soykırımı ne demek? 1914 Tehciri ne demek? Neden öldürmüşüz bu Ermenileri?... Sorular zihinden ağza akmış, oradan da havada uçuşuyordu.

Türkiye'nin Cumhuriyet hafızasında böyle bir olay yer almıyordu. Bu konuda hiç kimse o

günde kadar lehte aleyhte bir şey yazmamıştı. Hatta hiçbir akademik çalışma da yapılmamıştı. Ders kitaplarında I. Dünya Savaşı üstünkörü geçiliyordu, Millî Mücadele öncesi kargaşa ve isyanlardan söz ediliyordu ama, Ermenilerden hiç bahsedilmiyordu. Gerçi Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşlılar kırıntı kabilinden bir şeyler aktarıyorlardı ama, bir vaka-yi adiye gibi anlatıyorlardı; bazı yaşlılar da merd-i kıptî misali bazı lokal olayları kendi kahramanlıklarına fon olarak kullanıp kendilerinden bahsediyorlardı. Türkiye'nin kuzey, güney ve batı bölgelerindeki nesiller ise bu bilgi kırıntılarından da yoksundular.

Millet, bu konuda bilgisizlikten kafa karışıklığı ile malul iken, devleti yöneten âkil adamların da milletten pek bir farkları yoktu. Onlar da şaşkındılar. Hatta Mıgırdıç Yanıkyan'ın gerekçeleri olmasa, problem pek de büyütülemeyecekti. Altı üstü bir manyağın sıradan bireysel bir terör olayı olarak algılanacak, birkaç demeçle üstü örtülerek konu geçiştirilecekti. Fakat adam, bu cinayetleri 1914-15 Ermeni Tehciri'nde katledilen 1,5 milyon

Ermeni'nin intikamını almak için işledim, diyordu. Yani, iddia vahimdi ve tüm dünya basını gözlerini ve kulaklarını Ankara'ya çevirmişlerdi.

Türkiye'de yaşayan her canlı gibi, tüm dünya bu iddianın cevabını bekliyordu.

Devlet, sıcağı sıcağına bir açıklama yapamadı. Asker-sivil, bürokrat-siyasetçi, bilim adamı ve diplomatlar... Kısacası devletin tüm âkil adamları 24 saat kapıları kapatarak toplantı üzerine toplantı düzenlediler. Herkes nefesini tutmuş Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin açıklamasını bekliyordu. Tüm dünya basını da Ankara'ya hücum etmişti. Nihayet 24 saat sonra, TRT'den 1900 ajansında Türkiye Cumhuriyeti Devleti, tüm dünyaya şunu duyurdu:

27 Ocak 1973 günü ABD'nin Santa Barbara kentinde Ermeni kökenli ABD vatandaşı Mıgırdıç Yanıkyan, Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demir'i şehit etmiştir. Bu menfur cinayetleri şiddetle ve nefretle kınıyoruz. Katil Yanıkyan, daha sonra basına yaptığı açıklamada

bu cinayetleri 1914-1915 Ermeni Tehciri'nde katledilen 1,5 milyon Ermeni'nin intikamını almak için işlediğini söylemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından yapılan açıklamanın bu paragrafına bir daha dikkatlice bakalım. Üç cümleden oluşan bu paragrafın;

1. cümlesi; olayın nerede, ne zaman cereyan ettiğini ifade ediyor.

2. cümlesi; Türkiye'nin tepkisini ortaya koyuyor.

3. cümlesi ise, katilin bu cinayetleri işleme gerekçelerini söylüyor.

Buraya kadar tamam, bir şey yok.

Şimdi gelelim, Türkiye'nin iddiaya cevabına...

İkinci paragrafın ilk cümlelerine: Mıgırdıç Yanıkyan'ın da söylediği gibi, şayet bu olaylar olmuşsa; 1914-1915 yılında olmuştur. Yani Osmanlı Devleti döneminde. Halbuki Türkiye Cumhuriyeti Devleti 1923'te kurulmuş yeni bir

devlettir. Olayların bizimle ilgisi yoktur!...

Şimdi, buyurun, buradan yakın!...

Türkiye, Ermeni meselesini işte o gün, bu açıklamayla kaybetti. Türkiye kolay yolu seçti. Hafızasını inkar etti, tarihini reddetti. 60 yıldır küfrettiği, inkar ettiği Osmanlı'nın sırtına bir günah daha yükleyerek, işin içinden sıyrılacağını zannetti.

Bu aymazlığa ve ahmaklığa en iyi cevabı Asala sözcüsü verdi. Ama edebim, bu cevabı burada yazmaya müsaade etmiyor!...

Üç bin yıllık devlet tecrübesine ve tarih felsefesine sahip bir milletin yöneticileri referans olarak bir katilin söylediklerine sığınıyorlar.

Ağlar mısınız, güler misiniz?

Hafızasını kaybeden bir millet/devlet, bakınız tıpkı pusulasız bir gemi gibi, hedefsiz, amaçsız, azgın sularda yalpalamaya başlıyor!...

Ermeni Diasporasının

Silahlı Propagandası ve Türkiye'nin Acziyeti

Ermeni diasporası, Mıgırdıç Yanıkyan'ın sebep olduğu yankılardan faydalanma fırsatını kaçırmadı. Asala adlı terör örgütü dış temsilciliklerimize saldırılar düzenlemeye başladı. Bu saldırılar haliyle yazılı ve görsel medyada yer alıyor; okuyucular ve dinleyiciler, bu saldırıların nedenini merak ediyorlardı. Ermeni diasporası da bu ortamı iyi değerlendiriyor ve 1915 Ermeni Tehciri sırasında 1,5 milyon Ermeni'nin soykırıma tâbi tutulduğunu anlatıp duruyorlardı. Saldırılardan hemen sonra, çeşitli ülkelerde konferanslar, paneller tertipliyorlar, fotoğraf sergileri açıyorlar veya bir yere soykırım anıtı dikiyorlardı.

Bu yoğun kampanya karşısında Türkiye adeta eli kolu bağlı vaziyette sadece gelişmeleri seyrediyordu. Birkaç kınama demeci dışında, elçilik binalarımızın duvarları tahkim ediliyor, güvenlik personelinin sayısı arttırılıyor, elçiliklere zırhlı araçlar tahsis ediliyordu. Asala dışarıda öylesine bir psikolojik hava yaratmıştı ki diplomatlarımızın çoğu eş ve çocuklarını Türkiye'ye göndermiş, kendileri de mecbur kalmadıkça elçilik konutundan dışarı adım

atmıyorlardı. Asala, bir müddet sonra elçilikler dışında da, turist olarak yurtdışına çıkan vatandaşlarımızı da taciz etmeye başlamıştı. Türkiye'nin başkentinde Esenboğa Havaalanı'nı basmaları (7 Ağustos 1982, 8 ölü, 72 yaralı), Paris'te Orly Havaalanı'nı basmaları (15 Temmuz 1973; 8 ölü, 63 yaralı. Ölenlerden ikisi, yaralananların da 28'i Türk vatandaşı idiler), bu psikolojik duvarın artık zirvesiydi.

Asala'nın akıl hocaları, artık durun, dediler. Terörle istenen hedefe varıldı. Tüm dünya kamuoyu Ermeni Soykırımı'nı hem öğrendi, hem de kabullendi. Bunu, bu gelinen noktadan daha ileriye taşırsanız, iddianız ve davanız zarar görür, bir terör örgütü muamelesi görürsünüz. Artık siyasal alana dönünüz.

Böylece Asala sahneden çekildi. Türkiye de rahat bir nefes aldı.

Türkiye, Asala'nın terör faaliyetlerini sona erdirmesiyle, bu belayı atlattığını zannetti, fakat hiç de sandığı gibi olmadı. Yeni bir dalga geliyordu: Ermeni diasporası bir propaganda ve siyasal süreç başlattı. Dünya kamuoyu 1915'teki

olaylardan kaba saba bir şekilde terör kullanılarak haberdar edilmişti. Şimdi sırada bu "haberdar olma" durumunun içini "teknik bilgi ve verilerle" doldurmak ve konuyu siyasal alana tescil ettirmek. Ermeniler ve Ermenilerin on yıllardır temasta oldukları yazarlar, akademisyenler, araştırmacılar, gazeteciler bu konu ile ilgili eserler kaleme almışlar; bunları çeşitli dünya dillerine de çevirerek, yayınlamışlardı. Bu süreçte yayınladıkları eserlerin bir yandan yeni baskılarını yayınlıyorlar, bir yandan da yeni eserler kaleme alıyor/aldırıyorlardı. 2001 yılına gelindiğinde Ermeni iddialarını destekleyen yayınlanmış eserlerin sayısı 26.000'e ulaşmıştı. Makaleler, sempozyum bildirileri, gazete-dergi yazıları, fotoğraf sergileri, konferanslar, paneller, filmler bu rakamın dışındadır. Böylece Ermeniler, dünya kamuoyunu müthiş bir propaganda bombardımanına maruz bıraktılar ve şuuraltlarını adeta bu propagandanın esiri haline getirdiler.

Bu propagandanın ne derece etkili olduğuna en çarpıcı örnek, Fransa Parlamentosu'nda Ermeni Soykırımı ile ilgili 2001 yılında yapılan

oylamadır. Konuyu, olayın birinci derecedeki şahidi olan dönemin Anavatan Partisi milletvekili Sayın Bülent Akarcalı bana nakletti. Şimdi Sayın Akarcalı'yı dinleyelim:

"Ermeni Soykırımı Tasarısı'nın Fransa Parlamentosu'nda görüşüleceği gündeme gelince, bunu önlemek için, TBMM'de grubu bulunan tüm siyasî partilerden seçilen üyelerin oluşturduğu bir heyetle Paris'e gittik. Heyetin başkanı ben idim. Bir hafta boyunca maalesef hiçbir Fransız parlamenter ile görüşemedik. Oylamanın yapılacağı gün de, parlamento önünde beklemekten başka bir şey yapamadık. İçeride ne olup bittiğinden de haberdar değildik. Fransız gazetecilerden bilgi almaya çalışıyorduk. Ancak onu da başaramadık. Sonunda Büyükelçiliğe döndük ve sonucu internetten öğrendik. Az katılımlı bir oturumda cüzî bir oyla tasarı kabul edilmişti (Olayın üzerinden 10 yıl geçmiş. Hatırladığım kadarıyla oturuma 70 küsur milletvekili katılmıştı. 20 küsur red oyuna karşılık, 50 küsur evet oyuyla geçmişti)." Evet, hükümetin hali, parlamentomuzun hali bu idi. Fransız parlamenterlerle bile görüşemiyoruz.

Heyetimiz sanki bir sömürge devletinin heyeti. Fransa bizi kaale bile almıyor.

Olayın üzerinden birkaç gün geçmişti. Türk televizyonlarından birisi, bu oylamaya katılan milletvekilleriyle görüştü ve bu görüşmeleri yayınladı. 8-10 civarında milletvekili ile yapılan mülakatlarda, evet oyu vermelerinin gerekçelerini ana hatlarıyla hatırladığım kadarıyla kimi, "...Ben aslında Türkleri severim. Türkiye'ye de herhangi bir düşmanlığım yoktur. Bu soykırım konusunda da işin doğrusu derin ve sağlıklı bir bilgim yoktur. Ancak bu konuda bir kitap okumuştum ve etkilenmiştim. O nedenle tasarıya evet oyu verdim." Bir diğeri, "...Bu konu hakkında bilgi sahibi olduğum söylenemez. Ancak yıllar önce bir arkadaşım beni bir resim sergisine götürdü. Katledilen insan cesetlerinden oluşan fotoğraflardı. Çok kötü manzaralardı. Gerçekten etkilenmiştim. Bu nedenle tasarıya evet oyu verdim." Başka biri, "Ben bu işlerden ne anlarım, ne de ilgilenirim. Tarih de bilmem. Neden evet oyu verdiğimi samimi olarak itiraf edeyim. 40 küsur yıl önceydi. Lise öğrencisiydik. Sınıfımızda bir

Ermeni öğrenci vardı. Sevimli bir çocuktu. Her sabah sınıfa girerken, güler yüzle 'bonjur!' derdi. Pek samimiyetimiz de yoktu. Ama her sabah bu eylemini tekrarlardı. Sonra okul bitti, her birimiz bir yöne dağıldık. Çok samimi olduğumuz arkadaşlar bile, birbirimizden koptuk, haberleşmemiz kesildi, birçoğumuz birçoğumuzu unuttuk. Şu anda ismini dahi hatırlamadığım o Ermeni arkadaşın, her sabah sınıfa girerken bonjur deyişini ve simasını hiç unutmadım. İşte o arkadaşımın her sabah güler yüzle sınıfa bonjur demesinin hatırına o oturuma katıldım ve evet oyu kullandım."

Uzatmayalım, son olarak bir başkası da evet gerekçesini şöyle açıklıyordu: "...Aynı apartmanda oturduğumuz yaşlı bir Ermeni bayan var. Zaman zaman asansörde karşılaşır ve merhabalaşırız. Komşuluk hatırı için gittim ve evet oyu verdim."

Şimdi başımızı ellerimizin içine alarak, biraz düşünelim. Bu ne aymazlıktır? Bu nasıl devlet yönetmektir? Bu nasıl dış politikadır? Fransa'ya yüzyıllara dayanan bir ilişkimiz var. Nato'da

beraberiz. Birleşmiş Milletler'de beraberiz. Uluslararası birçok sorunda beraber hareket eden iki ülkeyiz. Avrupa'da ilk büyükelçiliği Fransa'da açmışız. Müşterekliğimizin daha onlarca başlığını buraya yazabilirim. Bütün bunlara rağmen, Fransız Parlamentosu'nda, bir gece 70-80 milletvekilinin katıldığı bir oturumda, 50 küsur oyla bu tasarı kabul ediliyor. Bu tasarıyı önlemek için gönderdiğiniz parlamenter heyetiniz bir hafta boyunca hiçbir Fransız milletvekili ile görüşemiyor. Oylamanın sonucunu ise gece yarısı internetten öğrenebiliyor. Bu nasıl iştir?... Siz o Büyükelçiliği oraya süs diye mi koymuşsunuz! O kadar personele, diplomata dövizle maaşı, çuvalla bütçeyi bu beyler ve bayanlar orada zevk ü sefa sürsünler diye mi veriyorsunuz?...

Soruları uzatmanın anlamı yok doğrusu. Paris baş sefiresi Filiz Hanımın son bir yılda oradaki faaliyetlerini bizim o dönemdeki magazin basınından takip ederseniz, bu neticenin ne kadar da normal olduğunu anlarsınız. Kimin umurunda bu millî meseleler, Fransız sosyetesiyle yapılan partiler, bizim çağdaş

yüzümüzü Avrupa'da ağartıyor, yetmez mi?

Yeri gelmişken, bu aymazlığa başka bir örnek vereyim. Yıl yine 2001. Bir gün Hıristiyan bir din adamı beni aradı ve Lübnan'a gideceğini söyledi. Hayırdır, niye gidiyorsun diye sorduğumda, seçim var, dedi. Ne seçimi, dedim. Dünya Kiliseler Birliği'ne bir piskopos seçilecek, dedi. Durum nasıl, dedim. Seçim iki aday arasında geçiyor, dedi. Adaylardan biri Süryani, biri Ermeni. Marunî ve Melkitlerden aday yok mu, dedim, hayır dedi. "Marunîler Süryani adayı, Melkitler ise Ermeni adaya destek verecekler. Peki kim şanslı dediğimde, Hocam durum sizin deyiminizle fifti fifti... Kazanan bir iki oy farkla kazanır. Şu anda şanslar eşit." Arkadaşa başarılar diledim ve telefonu kapattım. O gece gözüme uyku girmedi. Sabah konuyla ilgili özet bir rapor yazdım ve başta Dışişleri Bakanlığı olmak üzere konuyu ilgili makamlara ilettim. Dünya Kiliseler Birliği'nde bu dönem Genel Sekreterlik sırasının Lübnan'da olduğunu, bu nedenle seçilecek piskoposun bu görevi üstleneceğini, Türkiye'nin millî çıkarları için el altından Süryani adayı desteklemesini, bunun

çok zor bir iş olmadığını, zaten adayların şanslarının şu anda eşit olduğunu, hafifçe bir destekle Süryani adayın seçilebileceğini ve bu hafif desteğin de nasıl verileceğinin yollarını da raporda izah ettim.

Konunun detaylarına girmeyeceğim. Sonucu söyleyeyim yeter: Devletin ilgili ve de en önemli kurumu bana, bize ne yahu bir papazın seçiminden, başka işimiz gücümüz yok mu mealinde bir cevap verildi.

Seçim sonuçlandı. Ermeni aday iki oy farkla seçildi. İsviçre'ye gitti, Dünya Kiliseler Bilriği'nin Genel Sekreterlik makamına oturdu.

Eee, ne oldu, ne var bunda demeyin!

Bakın neler oldu:

Bir yıl önceydi, yani 2000 yılı. Ermeniler İsviçre'de üç milletvekili ayarlayarak, bu Ermeni Soykırımı tasarısını İsviçre Parlamentosu'na taşıdılar. Ancak netice alamadılar. Sadece bu üç milletvekili evet verdi, gerisi reddettiler.

2001 yılında Dünya Kiliseler Birliği Genel

Sekreterlik makamına oturan bu Ermeni Piskopos, bir yıl içinde makamının saygınlığını ve etkinliğini kullanarak, parlamenterlerle siyasî partilerle, medya ile, sivil toplum örgütleriyle çok sıcak ilişkiler kurdu. Tasarı 2002 yılında tekrar parlamentoya sunuldu ve kabul edildi.

Şimdi, buyurun, buradan yakınız!

Tarih felsefesi olmayan, tarih bilincinden bîhaber bürokrat ve siyaset erbabı ve de generallerin yönettiği ülkelerin vizyonu bu kadar olur. Bunlar, bir mıhın bir nala, bir nalın bir ata, bir atın bir komutana, bir komutanın bir orduya, bir ordunun da bir millete/devlete fatura çıkaracağını idrak edemezler... Sonuç da böyle olur.

Devletin bu aymazlığı, bu konunun siyasal sürecinde, baştan sona bu minval üzere devam etti. Ermeniler bu siyasal süreci çok akıllıca, önemsiz ülkelerin parlamentolarından önce geçirdiler. Büyükelçiliğimizin dahi bulunmadığı Kolombiya'dan başladılar, Kıbrıs Rum Kesimi ve Yunanistan'da devam ettirdiler. Sonra ABD'de eyalet parlamentolarına yöneldiler.

Türkiye bu süreçte aval aval, hatta ilgisizce seyretti bunları. Ne zaman ki Avrupa ülkeleri parlamentolarına ve ABD kongresine konuyu taşıdılar, o zaman işin ciddiyetini kavradı. Ama yine de 18 ülkenin parlamentosundan bu tasarının geçmesini maalesef önleyemedik.

Bu siyasal süreçte Türkiye bu aymazlığı devam ettirirken, basın-yayın ve medya ayağında ne yapıyordu, biraz da ona değinelim. Yukarıda demiştik ki, 2001 yılına kadar Ermenilerin bu tezlerine destek veren 26.000 kitap yayınlanmıştı. Konferanslarla, panellerle, sempozyumlarla konu tüm dünyada gündemde tutuluyordu. Şunu baştan ifade edelim: Ermeni tezlerini destekleyen bu 26.000 kitaba karşılık, o dönemde 80 üniversiteye sahip Türkiye'de bu konuda toplam yayın sayısı 151 idi. Evet, yüz elli bir!.. Bunlar da adeta birbirinin fotokopisi, bilimsellikten uzak ve hamaset yüklü laf kalabalığından ibaretti.

Makalemizin başında 1973 Mıgırdıç Yanıkyan'ın olayıyla, Türkiye'nin konuya nasıl yaklaştığını anlattık. Olayı, zaten o anda

kaybettik. Temeli eğri atmıştık, bunun üzerine inşa edeceğimiz duvardan hayır gelir miydi, görelim.

1973-1980 arası savunmamızın ana gövdesi; yok böyle bir şey, nereden çıkarıyorsunuz bunu söylemi üzerine oturttuk. Yani inkar dönemi...

Bu tutmayınca, 1980-1990 arası çok sıkıştık. Bu, bir hayra vesile oldu. 60 yıldır pis, rutubetli depolara tıkılarak, çürümeye terk ettiğimiz Osmanlı arşivlerini açmak zorunda kaldık. Başka türlü bu iddialara cevap veremezdik. Ermeniler, hafızamıza müracaat etme mecburiyetinde bıraktılar bizi. Ancak akademisyenlerimiz bu belgeleri doğru-dürüst okuyamıyorlardı. Yeni Türk Alfabesi (!) ile çağdaşlığı yakalayan bizler, 60 yıldır kargacık-burgacık irticaî Osmanlı alfabesine trene bakar gibi bakıyorduk. Duygusal olarak da o alfabeden nefret ediyorduk doğrusu. Nereden çıktı bu Ermeni belası hayıflanmalarıyla, bu belgeler arasında işimize gelecek belgeler arıyorduk. Yeni tezimiz bu bulduğumuz belgelerin üzerine inşa edilecekti. Zar-zor

okusak da doğrusu işimize gelen belgeleri toplamayı hedeflemiştik. Topladık da sonunda, birazcık da olsa...

Yeni tezimiz, Ermeniler hem bize ihanet etti, hem de katliamı onlar yaptı... Mağdur olan biziz! Bu tez, belgelerle ve hamasetle de birleşince yeme de yanında yat, tadı veriyordu doğrusu.

Artık mutlu idik. Duygularımızı belgelerle destekliyorduk. Üniversitelerimiz arka arkaya sempozyumlar düzenliyorlardı. Televizyonlarımızda açık oturumlar gırla gidiyordu. Selahaddin'in Kudüs üzerine yürüyüşü gibi biz de Ermeni iddialarının üzerine, emin adımlarla sefer üstüne sefer düzenliyorduk. Dindarından dinsizine, solcusundan sağcısına, hümanistinden ırkçısına, Kürdünden Türküne, Boşnağından Çerkezine... kısaca herkes mutlu idi. Ermenileri ihanetle suçlayan edebiyat, her ağza itibar sağlıyordu. Bilim adamlarının ve aydınların ülkeseverlik kriteri bu Ermeni edebiyatı olmuştu. Herkes kendine göre bu sorunun etinden, sütünden, tüyünden faydalanıyordu...

Ancak gerek sempozyum bildirileri, gerekse akademik makaleler ve gerekse kitaplar, tıpkı 1980 öncesininki gibi, birbirinin fotokopisini andırıyorlardı. Tek fark, bu sefer yazılan-çizilenlerin arasına bazı belgeler serpiştirilmişti. Tabii bu yazılan-çizilenler bizi adeta bir zafer sarhoşluğuna iterken, dışarıda "tek taraflı" belgelere dayalı hamaset edebiyatı olarak değerlendiriliyor ve bir şey ifade etmiyordu.

Olsun, biz içeride kendimizi haklı bir konuma oturtmuştuk. Bu haklılık, bizi mutlu da ediyordu. Şu dış dünya olmasa, meseleyi çözmüştük. Hain Batı, bir kez daha alacağın olsun!

Sıkıntılar devam edince, âkil adamlar yeni bir söylem geliştirme ihtiyacı duydu; inkar işe yaramamıştı, Ermeniler bizi kesti söylemi de tutmamıştı. O halde nasıl bir söylem geliştirmek gerekiyordu? Bunun arayışı içindeyken, Ziya Gökalp'in bir kelimesi imdadımıza yetişti: Mukatele!

Evet, bu daha iyiydi. Hem Ermenilerin acılarını inkar etmiyordu, hem de bizim acılarımızı ifade ediyordu. Üstelik devleti de temize çıkarıyordu.

Yani, 1914-1915'te devlet bir katliam yapmamıştı. I. Dünya Savaşı'nın o günkü şartları içerisinde karşılıklı olarak halklar birbirine zarar vermişlerdi.

Bu iyi bir söylemdi. Gerçeğe de yakındı. Ermenilerin aşırı iddialarına da set çekebilirdi. Bununla büyük bariyer aşılabilirdi. Ancak küçük bariyerler nasıl izah edilecekti, sıra buraya gelmişti.

Tamam, tek taraflı bir katliam yok, karşılıklı mukatele var.

Peki bu mukatelede gerekçeler ne, kim haklı, kim haksız, kim önce başlattı ve hangi taraf ne kadar zarar gördü, vs...

Küçük bariyerler bunlardı ve herkes kendi tarafından meseleyi izaha başladı. Ermeni diasporasının söylemleri belliydi. İçinde ideoloji vardı, tarihî husumet vardı, kendi aralarında ekonomik ve siyasiî rant vardı, vs. Önemli olan bizim izahımızdı. İki taraf da bu mukatelede zarar görenin kendisi olduğunu ispat için kemik sayımına başladı. Ermenilerin iman ettikleri

rakam belliydi: 1,5 milyon Ermeni hayatını kaybetmişti. Bu bir ezberdi, aşağısı siyasî rantı kurtarmazdı. Biz bu sefer daha akıllıydık. 1914'teki nüfus sayımını koyduk ortaya, 1.300 bin Ermeni vatandaşımız varmış. Tehcir'de kim nereye gitmiş, rakamları dizdik arka arkaya:

Suriye'ye	: 345.000
Lübnan'a	: 150.000
Yunanistan'a	: 30.000
Kafkasya'ya	: 235.000
Kıbrıs'a	: 15.000
Fransa'ya	: 25.000
Ameriak'ya	: 27.000
Ürdün'e	: 32.000
Irak'a	: 37.000
TOPLAM	: 900.000

Yani, Tehcir sürecinde dışarıya 900.000 Ermeni vatandaşımız gitmiş. 1927 nüfus sayımında Türkiye'deki Ermeni nüfusu da 123.000 imiş.

İkisini topladık:

900.000 + 123.000 = 1.023.000

1914 nüfus sayımındaki toplam Ermeni nüfusu 1.300.000 idi.

1.300.000-1.023.000 = 277.000 kayıp nüfus var.

Bu kemik sayımındaki açığı da (yani kayıp 277.00'i de) tarihçilerimiz ve siyasetçilerimiz şöyle açıklarlar: Efendim, tehcir kış şartlarında gerçekleşti. Yol uzundu, bu insanların arasında yaşlılar vardı, çocuklar vardı, hastalar vardı, tabii bir de eşkıya tasallutu vardı, vs.

Yani, yuvarla gitsin, bu kadar da telefat olur, demeye getirdik. 1970'lerdeki söylemlerden iyiydi. Hem inkarı kaldırmıştık, hem belgelere dayanarak yazıp çiziyorduk, hem de 1,5 milyon rakamını, kemik sayma işlemiyle 277.000'e

indirmiştik. Az buz şey sayılmazdı! Gerçi 277.000 rakamı için yol şartları, yaşlı, hasta, eşkıya ayağına yatıp, bir meşruiyet noktası yakalamaya çalışıyorduk ama, yine de iyiydi.

Şimdi sıra artık bu "soykırım" iddiasını ortadan kaldırmaya gelmişti. Kelli-felli, hukuktan başka her şeye kafaları basan, hak ve hukuk yerine ideoloji ile beslenen kafalara sahip bir kısım zevat televizyonlarda boy göstermeye başladı. Efendim, bu tehcirdeki kayıpların soykırım olamayacağı, soykırım sözcüğünün (jenosit) II. Dünya Savaşı'ndan sonra, Yahudi soykırımı ile literatüre girdiğinin, Ermeni Tehciri'nin ise 1915'te vuku bulduğunu, binaenaleyh bir hukuk ilkesi olarak hiçbir yasanın "geriye işleyemeyeceği"ni söyleyerek, Türkiye Cumhuriyeti olarak konuyu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürerek, bunu tescil ettirmemiz gerektiğini heyecanla ilan ettiler!

Cahil milletin buna vicdanı onay vermediği gibi aklı da yatmıyordu ama, sağda solda karşılarına çıkan güvendikleri insanlara da bunu sormadan edemiyorlardı. Allah'tan hükümet ve

Dışişleri bunlara uyarak, böyle bir halt işlemeye kalkmadılar. Bunların ağababaları 1960 ihtilalinin cunta bozuntularına öyle hukukî faturalar vermişlerdi ki yıllar sonra hukuk fakültesi öğrencileri bunları yüzleri kızararak derslerde okuyorlardı. Halefleri de aynı fetvaların ustalarıydılar. 367 numaraları, milattan önce vahşi kabilelerin cellâtlarını mezarlarında güldürmekten kemiklerini toz duman etmişti.

Neyse bu varta da atlatılmıştı. Bu kemik sayımı 1,5 milyondan işi 277.000'e düşürmüştü, ama vicdanlar bu 277.000'e de razı olmuyordu. Yıllarca yol, kış, yaşlılık, hastalık, eşkıya diye diye işi kurtarmaya çalışıyorduk, ama münafıklar boş durmuyordu ki...

Neyse bir gün Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu patladı. Kayseri'deki bir Ermeni Sempozyumu'nda geride kalan bu 300.000 (yani 277.000'i kastediyor) kişi de ölmedi, öldürülmedi. Şu anda aramızda yaşıyorlar. Alevilerin arasına karıştılar.

Eyvah, mumdu, cemdi... kimin ağzından bir kelime kaçsa Aleviler hemen meydanlara

iniyorlardı. Şimdiye kadar kimse bu kadar açık bir laf etmemişti Aleviler hakkında... Aleviler de bir şaşkınlık yaşadılar. Bunu söyleyen irticacı mirticacı değildi, Alevileri de seven biriydi. Ama niye böyle bir laf etti ki diye düşünüp homurdanmaya başlayınca bazıları, gizli bir el hemen devreye girdi ve Alevileri yatıştırdı.

Ohhh bee!...

Osmanlı'ya yamayıp, işim içinden sıyrılmaya çalıştık, yemediler.

İnkara yattık, yemediler...

Mukatele dedik, ıhh dediler...

Kemik saymaya kalktık, 1,5 milyonu 277.000'e indirdik, yine tatmin olmadılar!...

Öyle mi?

Alın o zaman!...

Soykırım moykırım yok. Biz hesap uzmanıyız, kafamızı bozmayın, bu kemikleri üç ile çarpar, sizi borçlu bile çıkarırız alimallah.

200 yıl daha çalışıp, her aile 10 çocuk bile yapsa, bu açığı kapatamazsınız, ona göre ayağınızı denk alın!...

Bu kadar gırgır yeter!... Hep çuvaldızı başkasına batırdık, biraz da iğneyi kendimize batıralım.

Gerçekten Soykırım Yapıldı mı?

Gerçekten bir soykırım yaptık mı? Yapmadıysak, bunu dünyaya neden izah edemiyoruz?

Bu sorunun cevabı, birkaç cilt kitap tutar. Türkiye'de büyük çoğunluğu ciddi ve bilimsel olmasa da son 40 yılda en fazla bu konuda yazıldı çizildi. Bu nedenle konu ile ilgili teknik verilere dayanarak, bu soruya cevap aramayacağım. Bu teknik verileri merak edenler, o alanda yazılmış eserlere müracaat etsinler!

Bu sorulara cevapları, okuyucunun teknik verilere dayalı bilgisi tamdır ön kabulüyle cevaplayacağım. Bu bilgilere sahip olmayanlara, bu cevaplar pek de bir şey ifade etmeyebilir.

Bu Ermenilerle yaklaşık 300 yıl Selçuklu, 600 yıl Osmanlı döneminde beraber yaşadık. 900 sene barış, huzur ve karşılıklı güvene dayalı bir beraberliğimiz var. İmparatorluk içinde Ermenilerden başka da gayr-ı müslimler vardı. Onlar da huzur içinde yaşıyorlardı. Bu gayr-ı müslim cemaatler içinde, bizlerle en iyi entegre olan Ermenilerdi. Bu nedenle hiçbir gayr-ı müslim topluluk için kullanmadığımız bir sıfatı, Ermeniler için kullanıyorduk: Millet-i Sâdıkâ!

Evet, onlar her sahada, her zaman, her yerde, her şartta bu sadakati göstermişlerdi. Bahçemizin farklı renkli, farklı kokulu bir çiçeği idiler.

Peki, 900 sene durum bu iken, ne oldu da birdenbire birbirimizi boğazlamaya başladık? Bu sorunun cevabını yüzlerce Türk akademisyen, bir o kadar da araştırmacı ve düşünür lokal-somut verilerden hareketle, her biri kendi pencerelerinden cevaplamaya çalışır. Bize göre bu lokal-somut veriler, olayın etkenleridir. Bu nedenle Ermeniler de bu tür, işlerine gelen lokal-somut verilerden hareketle, bizim iddialarımızın tam zıddı neticelere varabilirler.

Bu nedenle, tarih felsefesi perspektifinden hareketle, siyasal büyük resme bakarak, bu sorunun cevabı bulunmalıdır düşüncesindeyiz.

Fransız İhtilali'yle tüm dünyada milliyetçilik rüzgarlarıyla beraber, toplumların kimlik ve özgürlük bilinçleri de gelişmeye başladı. Avrupalı toplumlar kadar, Osmanlı Devleti'nin tebaası olan toplumlarda da bu bilinç alttan alta filizlenmeye başladı. Bu duygular Müslüman halklarda dinî bilinç, ümmet anlayışı ve hilafete bağlılık/sadakat nedeniyle frenlenirken veya çok yavaş gelişirken, gayr-ı müslim tebaada, özellikle nüfusları kalabalık olanlarda çok hızlı gelişme istidadı gösterdi. Ermeniler, ne kadar Müslüman Osmanlı toplumu ile entegre olmuş olsalar da dinleri, ırkları, örf ve adetleri ayrıydı. Ne kadar da olsa, yine de "öteki"lerdi. Bu nedenle milliyetçilik duyguları, eğitimli kimseler ve gençler arasında revaçtaydı. Yani kısaca, kendi duygu dünyalarında bunun karşılığı vardı.

Ermenilerde gelişen bu milliyetçilik duygularını bağımsız bir devlet kurma noktasına taşıyan veya başka bir deyişle buraya sevk eden

iki temel âmil vardı. Birisi İmparatorluğun dağılma sürecine girdiğinin iyice hissedilmesi, ikincisi ise İttihatçılardı. Sanayi Devrimi'ni algılayamamış, ekonomisi bozuk, bürokrasisi hantal, ordusu çağın teknolojik araç-gereçlerinden yoksun, üstüne üstlük sahip olduğu coğrafyanın önemli bir kısmında Batı'nın iştahını kabartan petrol yatakları... Dört bir yandan gelen saldırılar ve nihayet I. Dünya Savaşı... Kısaca İmparatorluğun toprakları "batan geminin malları" misali, kapanın elinde kalacak düşüncesi... Artı, İttihat ve Terakki ile işbirlikçileri (Mason locaları, Yahudiler, vs.), Abdülhamid gitsin de ne olursa olsun psikolojisindeydiler. Balkanlar bu tutumlarından dolayı kaybedilmişti. İttihatçılar, Abdülhamid'i götürecek her yolu, isterse devlete zarar versin, deniyorlardı. Hiçbir şey umurlarında değildi. Bu konuda şeytanla bile işbirliğine hazırdılar. Ermenileri tahrik eden, onlara çeşitli vaatlerde bulunanların başında İttihatçılar geliyordu. Abdülhamid'i indirelim, gerisi kolay... Herkes istediğine kavuşacak!...

Ermenileri esas cesaretlendiren birinci âmil,

İttihatçıların duruşuydu. Kısaca ortamı buna müsaitti. Ermeni gençlerdeki, aydınlarındaki milliyetçilik duyguları, İmparatorluğun çatırdamaya başlaması, dış ülkelerin yardım ve vaatleri ile İttihatçıların tavırları/duruşları Ermenilerin iştahını kabartmaya yetti. Yüzyılların huzurunu maceraya tercih ettiler. I. Dünya Savaşı'nın bölgeyi alev topuna çevirmesi sonucu, yüzyıllardır bir arada yaşayan halkları karşı karşıya getirdi. İki tarafın da gözü dönmüş fedaileri, masum halkları katletmekten çekinmediler. Acı ve gözyaşı iki tarafa da ağır faturalar yükledi. 900 yıllık kederdeki tasadaki beraberliğe nokta konuldu. Zorluklarla ve acılarla dolu bir tehcir yaşandı. Mallarını mülklerini bırakarak farklı bir coğrafyaya sürüldüler, bir daha dönmemek üzere!...

Ermeniler ihanet mi ettiler, bunu hak etmişler miydi, bunları tartışmak bile yersiz. Büyük fotoğrafa, dünyanın gidişatına bakarak şunu söyleyebiliriz:

O gün bunlar yaşanmasaydı bile, bugün yaşanacaktı. Çünkü yeni dünya düzeni, çağdaş

anlayışlar bu değişimi zorluyordu. Bu, kaçınılmazdı!

Nisan 2011

SÜRYANİ SOYKIRIMININ AYAK SESLERİ

•••

Türkiye, Ermeni soykırımı iddialarıyla, ilk defa ciddi bir şekilde 1970'li yılların başında karşı karşıya geldi. 1970'li yıllara kadar Türkiye, Ermeni diasporasının yazıp çizdiklerini ve bu konudaki faaliyetlerini adeta görmezden geldi. Kendi kamuoyu konudan haberdar olmadığı gibi, akademik çevreleri de yüzeysel düzeyde dahi sağlıklı bilgi birikimine sahip değildi.

1973 yılında ABD'de, Los Angeles'ta Mıgırdıç Yanıkyan tarafından iki diplomatımız katledilince, konu sıcak bir şekilde önümüze geldi. Son yüzyıllık hafızasını kaybetmiş bir toplum ve o toplumu yöneten siyasal kadrolar, aydınlar, yazarlar, çizerler... bu sıcak gündem karşısında ne yapacağını şaşırmıştı. Olaydan bir gün sonra Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Dışişleri Bakanı'nın ağzıyla bu menfur cinayetleri şiddetle kınadıktan sonra, konu hakkındaki görüşünü şöyle deklare ediyordu: "...Mıgırdıç

Yanıkyan'ın da ifade ettiği gibi, şayet bu tür olaylar olmuşsa, 1914-1915'lerde olmuştur. Yani Osmanlı Devleti döneminde... Türkiye Cumhuriyeti ise 1923'te kurulmuş yeni bir devlettir."

Gerisini yazmama kalemim müsaade etmiyor. Ve o gün, evet o gün, o davayı kaybettik. Hafızasını kaybetmiş siyasal kadrolar, önce tarihlerini reddederek işin içinden sıyrılacaklarını düşündüler. Olmadı. 1975'lerden itibaren *"böyle bir şey yaşanmadı"* söyleminin peşine takıldılar. Olmadı. 1990'lara doğru *"mukatele..."* sözcüğü merkeze alındı. Olmadı. 2000'lere doğru 1.500.000 rakamı reddedilerek, bunun abartılı olduğu, bu rakamın 270-300 bin civarında olabileceği telaffuz edilmeye başlandı. Arkasından bu cenosit-soykırım tanımına *"hukuken"* girmez tezi dillere pelesenk edildi.

Sonuç, Türk milleti olarak hiçbir şekilde hak etmediğimiz bir leke, bizim aymazlığımız yüzünden gelip alnımıza yapıştı. 18 ülkenin parlamentosundan geçti. Her yıl Nisan ayında ABD kongresinden geçer mi, geçmez mi

endişesiyle hop oturup hop kalkıyoruz.

Bir cihan imparatorluğunun varisi olduğumuzu adeta yeni nesillere unutturmaya çalıştık, cami avlusunda bulunmuş bir millet psikolojisi içerisinde son yüzyılı tüketme gayreti içerisine girdik. Türk Devleti'ni temsil eden devlet başkanına suikast düzenleyen Ermeni teröriste methiyeler dizen şiirleri bizim şairlerimiz yazdı ve o şiirleri biz yıllarca ders kitaplarımızda kendi nesillerimize okuttuk.

Tarih, bir milletin hafızasıdır. Hafızasını kaybeden insan nasıl dostunu-düşmanını ayırt edemezse, nasıl alacağını-vereceğini bilemezse, nasıl geleceğini planlayamazsa; hafızasını kaybeden milletler de okyanusta pusulası bozuk gemiye dönerler. Rüzgar nereden eserse, o yönün aksine savrulur giderler.

Biz, Osmanlı coğrafyası üzerinde yüzyıllarca bizimle beraber yaşamış halkların bir gün yakın tarihle hesaplaşacağını düşünemedik. Bu nedenle, bu hesaplaşmada faturaların olumsuz yönleri hep bizim önümüze kondu. Hiç hak etmediğimiz bir şekilde, sözde soykırım

iftiralarıyla karşı karşıya kaldık!

Neyse, bu konuyu fazla uzatmadan sadede gelelim. Biz bu Ermeni iftiralarıyla baş edemezken, yakında iki adet sözde soykırım iddiası daha önümüze konacak: Süryani ve Yezidi soykırımı!.. Şimdilik bu Yezidi meselesini bir kenara bırakalım ve bu yazının tahammül sınırları içerisinde, önümüze konulacak Süryani soykırımı iddialarını ana başlıklarıyla ele alalım.

Önce, nereden çıktı bu Süryani soykırımı sorusuna cevap arayalım: 1970'lerden bu yana Ermeniler, kendilerine uygulanan soykırım iddialarında, bazı sorulara cevap vermekte sıkıntıya düşüyorlardı. Bu sıkıntı halen de devam etmektedir. Bu soruların başında şu geliyordu: "Türklerle yaklaşık 800 yıl bir arada yaşadınız. Tarihinizin en huzurlu dönemi, en rahat ettiğiniz dönem bu dönemdir. 800 yıl boyunca bir tek Ermeninin burnu kanamadı da ne oldu birdenbire 1914-1915'te böyle bir felaketle karşılaştınız?"

Bu sorunun cevabı ana hatlarıyla şöyle verilir:

“Türkler, yüzyılın başında bir imparatorluk kaybettiler. Bu süreçte sadece toprak ve insan kaybetmediler, beşerî iz’an ve dengelerini de kaybettiler. Biz, onlarla iç içe yaşıyorduk ve Hıristiyandık. Bu nedenle millî ve dinî öfkelerini şuursuzca bize yönelttiler ve böylece bu korkunç soykırım gerçekleşti.”

Bu cevap, vicdan sahibi birçok Batılı bilim ve fikir adamına şu soruyu sordurtur: “Tamam, dediklerinizde gerçek payı var. Türkler bir imparatorluk kaybediyorlardı ve bu süreçte her şey kontrolden çıkmıştı. Türkler de bu millî ve dinî öfkelerini siz Hıristiyan olduğunuz için, tabii olarak, şuursuzca size yöneltmişlerdi. Bütün bunları kabul edelim de peki şunu nasıl izah ediyorsunuz? Süryaniler de Hıristiyan ve sizler hep birarada yaşıyordunuz. Halbuki 1914-1915 olaylarında bir tek Süryaninin burnu kanamadı. Türklerin bu millî ve dinî öfkeleri, hem de kontrolsüz olan bu öfke, siz sırf Hıristiyan olduğunuz için size yöneldi de neden Süryanilere yönelmedi?”

İşte bütün hadise, bu soruda gelip

düğümlenmektedir. Ermeniler, bu sorudan son derece rahatsız olmaktadırlar. Bu soruyu da bir türlü aşamadılar. Yıllardan beri diaspora Süryanilerini ikna etmeye çalışıyorlar. Eğer bunu Süryanilere de söyletebilirlerse, kendilerince çok önemli bir sorunu halletmiş olacaklar. Kapıyı aralamışlar ve tünelin ucunda bir ışık huzmesi onları heyecanlandırmaya başlamış durumdadır.

Şimdi konunun özüne kısaca işaret edelim:

Süryani tabiri, bir ırkı değil, bir mezhebi ifade etmektedir. Hıristiyanlığı ilk kabul eden topluluklardan biridirler. Tarihî kaynaklar, Aramilerden bir grubun Hıristiyanlığı kabul edince, kendilerini putperest ırkdaşlarından ayırtetmek için "Süryoye" tabirini kullanmaya başladıklarını kaydederler.[11] Tarihte, üç Ekümenik patrikhaneden biri olan Antakya Patrikhanesi'ne bağlıdırlar. Hıristiyanlık tarihinde yetiştirdikleri din adamları, verdikleri eserlerle çok önemli bir rol oynamışlardır. Hıristiyan dünyasının üç Ekümenik patrikhanesinden biri iken, 451 Kadıköy Konsili'nden itibaren Bizans İmparatorluğu'nun

Cesaropapizm (tek devlet, tek kanun, tek kilise) politikasının hayata geçirilmeye başlanmasıyla kaderleri tersine dönmüştür.[12]

Devletin ülkede "mezhep birliği"ni sağlama düşüncesiyle Başkent Kilisesi'ne Ekümenik statü vermeye çalışması[13], Doğu Hıristiyanlığı ile Başkent Kilisesi arasında çekişmelere sebep olmuş; devlet ülkede dinî birliği sağlamak için birçok tedbire başvurmuş, istediği neticeyi elde edemeyince, Doğu Hıristiyanlığı'nı yok etmek için katliamlara girişmiştir.[14] Dünya tarihinin en korkunç dinî katliamlarına maruz kalan Doğu Hıristiyanları (özellikle Süryaniler ve Kıptîler) yok olmakla karşı karşıya gelmişlerdir. Yaklaşık 200 yıl devam eden bu korkunç katliamlardan, İslam ordularının Suriye ve Anadolu'ya gelmeleriyle kurtulmuşlardır.

Şayet İslam orduları bu coğrafyaya gelmeseydi bugün tarih bir tek Süryani, Ermeni ve Kıptî'den bahsedemezdi. Keşişler Vadisi, Tur Abdin, Beyt Şems civarı, Asi Nehri, Amik Ovası dile gelse de, bu katliamları anlatsa!..[15] Bu nedenle Hz.

Ömer Kudüs'e geldiğinde "Foruqo, Foruqo!.." sloganlarıyla karşılanmıştır.[16]

Süryani ve Kıptî kaynakları bu mezhep katliamlarının trajik anlatımlarıyla doludur. Türklerin Anadolu'ya gelişleri, bu bölge Hıristiyanlarının sevinçlerini daha da arttırmıştır. Kılıç Arslan'ın vefatı dolayısıyla Süryani Kiliseleri'nde 40 gün yas ilan edilmesi elbette boşuna değildi.[17] Müslümanlar ve Türkler olmasaydı, Süryaniler de Ermeniler de bugün sadece tarihin sayfalarında yer alacaklarını çok iyi biliyorlardı. Bu nedenle XIX. yüzyılın sonlarına kadar hayatta olmalarını, kiliselerinde ibadet edebilmelerini, rahat ve huzur içinde çan sesi dinlemelerini... kimlere borçlu olduklarını biliyorlardı.

XIX. yüzyılın sonlarında Batılı emperyalistlerin oyunlarına gelen Ermeniler, yüzyılların huzurunu maceraya tercih ettiler. Bu macera kimseye huzur getirmedi, Millet-i Sadıka, bir avuç maceraperestin peşine takıldı, kan ve gözyaşı ile bir dönemin yazılmasına

sebep oldu.[18] Ermenilerle aynı bölgelerde iç içe yaşayan Süryaniler ise bu oyuna gelmediler. Varlıklarını borçlu oldukları ve yüzyıllardır huzur içinde bir arada yaşadıkları Türklere ihanet etmediler. I. Dünya Savaşı'nın ateş çemberine dönüştürdüğü coğrafyada, savaşın getirdiği sıkıntıları sineye çektiler ve sabırla beklediler. Ne Rusların, ne Fransızların, ne de İngilizlerin hayalî tekliflerine iltifat ettiler. Millî Mücadele başladığında ise, Misak-ı Millî'nin artık son sınırlarımız olduğunun idraki içerisindeydiler. Bu nedenle tarihî bir karar vermek zorundaydılar: Türklerle beraber devam mı, yoksa yeni bir dünya mı?

Tarih ve vefa ağır bastı. Süryani Patriği İlyas Şakir, Millî Mücadele'nin önderi Mustafa Kemal Paşa'yı Ankara Garı'nda karşılayan bir avuç Ankaralının arasında yer aldı.[19] Millî Mücadele boyunca Süryaniler bu tavırlarını bozmadılar. Zafere ulaştıktan sonra Lozan'da azınlıklar konusu ve hakları görüşülürken, Türkiye'deki dinî azınlıklar Lozan'a temsilci gönderirken, Süryaniler temsilci göndermediler.

Bu ülkenin birinci sınıf vatandaşı olduklarını ve kendilerini azınlık kabul etmediklerini bütün dünyaya duyurdular.[20]

Bu duygularla II. Dünya Savaşı da atlatıldı. 1950'lere girince dünya değişmeye başlamıştı, Türkiye de değişiyordu. Çok partili hayata geçince, her sahada bir canlılık başlamıştı. İstanbul yine bir cazibe merkezi idi. Türkiye'nin her tarafından göç alıyordu İstanbul. Süryaniler de bu kervana katılmışlardı. Bu göç tamamen ekonomik nedenlerle, çocuklarına daha iyi bir gelecek hazırlama düşüncesiyle yapılıyordu. Tıpkı 1860'da çoraklık ve çekirge afeti sonucu Suriye bölgesine, 1896 yılında Ortadoğu'nun çeşitli bölgelerine, 1900'lü yılların başında ABD ve Atlantik ötesine yapılan göçler gibi...

1960'lı yıllara girince bu sefer Avrupa kapıları açılıyordu. 1963'te imzalanan Alman-Türk işçi antlaşması gereği, Süryaniler de Avrupa'nın çeşitli ülkelerine işçi olarak gittiler. 1970'lerin başında Türkiye'den Avrupa'ya giden Süryani nüfus 7000 rakamına ulaşmıştı.[21] 1973 yılında

bu işçi antlaşması yürürlükten kaldırılınca, Avrupa ülkelerine gitmek isteyenler sıkıntıya düştüler. Avrupa'nın iş imkanları ve cazip parası, işsiz-güçsüz kesimleri yeni arayışlara soktu. T.C. vatandaşı Müslümanlar kaçak yollara başvururken, Süryaniler ve Yezidiler, gayr-ı müslim oldukları için Türkiye'de dinî baskıya maruz kaldıklarını iddia ederek, iltica talebinde bulundular. Bu iltica taleplerinin sorgulanmadan kabul edilmesi, Süryanilerin 1963-1973 yılları arasında işçi olarak gidişlerinden hem daha kolay hem de daha avantajlıydı. Artık her Süryani ve Yezidî'nin bir hikayesi vardı: Dinî baskı yüzünden anavatanını boynu bükük ve mahzun şekilde terk ediş hikayesi...[22]

1977 yılına gelindiğinde Orta Avrupa'da nüfusları (Almanya 8.000, Hollanda 800, Avusturya 800, İsviçre 600, Fransa 600, Belçika 100, Yunanistan 100) 10.900'e, İskandinav ülkelerinde (İsveç 10.000, Norveç-Danimarka-Finlandiya 500, İngiltere 250 civarı) 10.750'ye ulaşmıştı. Toplam 20.000'i bulan bu nüfusu başıboş bırakmak olmazdı. Nitekim 18.10.1977

tarihinde Patrik Mor Iğnatius Yakup III. Şam'da bir sinod topladı. Bu toplantıda Avrupa'da iki Abraşiye (metropolitlik) kuruldu: Merkezi Hollanda olan Orta Avrupa Abraşiyesi, merkezi İsveç olan İskandinav Ülkeleri Abraşiyesi. 24.06.1979 tarihinde T.C. vatandaşı olan Midyat doğumlu İsa Çiçek Avrupa Metropoliti olarak takdis edildi.[23]

İsa Çiçek, çeşitli Avrupa ülkelerinde dağınık vaziyette yaşayan Süryanileri organize etti. 1978 yılında Hollanda'da bir matbaa kurdu ve *Qolo Süryoye-Süryanilerin Sesi* ismiyle 5 dilde yayınlanan bir dergi çıkarmaya başladı. Bu dergide bazı yabancı gazeteciler, akademisyenler ve siyasetçiler de yazmaya başladılar. Özellikle yabancıların yazdıkları yazılarda, yeni Süryani nesillerine siyasal bilinç aşılanmaya başlandı. Zaman zaman mahallî idarecilerden kaynaklanan yanlış tutum ve icraatları, Türkiye Cumhuriyeti'nin Süryanilere karşı bilinçli politikaları olarak öne çıkarılmaya başlandı.[24] 1870'li yıllardan itibaren Doğu Anadolu'da cereyan eden olumsuz olaylar

(Bedirhan Bey'in Nasturi isyanlarını bastırması, 1914-1915 Nasturi ayaklanmaları vs.), Süryanilerle ilişkilendirilmeye başlandı. Bu ilişkilendirilme, bir ülkü birliği düşüncesi oluşturdu. Özellikle Avrupa'da doğup büyüyen Süryani gençler, duygusal planda bu anlatımlardan fazlasıyla etkilenmeye başladılar.

1985'lerden itibaren Süryanilerin arasında bir de etnik köken tartışması başladı. Bir kısmı kendilerini Nasturilerle birleştirerek Asur ırkından geldiklerini ileri sürerken, büyük çoğunluk Aramî ırkından geldikleri hususunda geleneksel çizgilerini korudular.[25]

İşte, kendilerinin Asurî ırkından geldiklerini iddia eden bu küçük grup, son yıllarda 1914-1915 yılında soykırıma maruz kaldıklarını iddia etmeye başladılar. Ellerinde hiçbir yazılı kanıt olmamasına rağmen, kaynağı belli dahi olmayan hayalî sözlü rivayetlerle bu soykırım iddialarını gündeme taşımaya başladılar.

Avrupa'daki Süryaniler arasında bu iddiaları gündeme getirenler, sayı olarak az da olsalar,

cemaatin büyük çoğunluğu buna itibar etmese de, yeni yetişen gençlerin duygu dünyalarına etki etmektedirler. Diaspora Ermenileri de bu grubu hararetle desteklemektedir. Burada konuya ışık tutması için, tekrar 1914-1915 yıllarına kısa bir dönüş yapmakta fayda mülahaza ediyorum. 1914-1915 yıllarında yaşanan kargaşada Ermenilerin bir kısmı, can ve mal güvenliği açısından Süryanilerin arasına karıştılar. Yüzyıllardır bir arada yaşayan Süryanilerle Müslüman halk 1914-1915 olayları sırasında da bu dostluklarını devam ettirdiler. Ermenilerle Süryaniler aynı mezhebe mensupturlar. O nedenle birbirlerinin kiliselerinde ibadet edebilir, çocuklarını birbirlerinin kiliselerinde vaftiz ettirebilir, nikah ve cenaze törenlerini birbirlerinin mabedlerinde icra edebilirler. O kargaşa sırasında birçok Ermeni Süryanilerin arasına karışarak izlerini kaybettirdi. İşin doğrusu Süryaniler de bu dindaş ve mezhebdaşlarını korudular ve onlara sahip çıktılar. İşte bugün Avrupa'da kendilerini Asurî olarak tanımlayan ve Süryanilere de soykırım uygulandı diyen grubun içinde önemli sayıda bu

Ermeni kökenli Süryaniler olduğu kuvvetli bir ihtimaldir.

Konuyu çok kısa ve net şekilde ifade edecek olursak, durum şudur: Bu soykırım hikayesi, Avrupa'da doğan ve büyüyen gençliğe heyecan vermekte; dinsel ve siyasal bilinç aşılamaktadır. Bu nedenle Asurî grubun bu iddialarından etkilenmektedirler. Sesi çok çıkan bu azınlık grup, bu iddialara karşı çıkanları hainlik ve Türkiye ile işbirliği yapan işbirlikçiler olarak suçlamaktadır. Bu nedenle, bu sessiz çoğunluk sükût etmeyi cemaat arasındaki konumları açısından daha uygun görmektedir. Nitekim bunun en bariz örneği 27-29 Mayıs 2005 tarihinde İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen Süryani Sempozyumu'dur. İstanbul'da 15.000 civarında Süryani yaşadığı halde, cemaatten bir tek kişi bu sempozyuma katılmadığı gibi, bir tek telgraf ve çiçek de göndermediler. İsveç'ten gelen bir avuç Süryani, bir iki Avrupalı ve bir iki HADEP üyesi siyasî... Salonun en kalabalık olduğu dönemde sayı 42 idi. Bunların 26 tanesi zaten bildiri sahibi katılımcı idi. Bu sempozyumun II. oturumunda

bu soykırım iddiası ortaya atıldı. Benim çeşitli sorularla müdahalem, bu iddiayı seslendiren Asurîlerin canını sıkarken, sinirli tepkiler Avrupalı dostlardan geldi.

Burada, bu fotoğrafın bir de şu noktasına dikkat çekmek istiyorum: Kendilerine Asurî diyen ve bu soykırım iddialarını bayrak yapan bu arkadaşların hepsi, İsveç'te önemli bir kartvizite sahip: Kimi milletvekili, kimi belediye başkan yardımcısı, kimi sendika başkanı, kimi iktidar veya muhalefet partilerinin en üst kurullarında görevli, diğerleri de mutlaka bir bakanlık veya kurumda üst düzey danışman... Fakat hepsinin ortak özelliği ciddi bir tahsile sahip olmamaları ve herhangi bir dalda uzman olmamaları... Garabetin garabeti bu noktada odaklanıyor. Bu İsveç, bu arkadaşların hangi özelliğinden yararlanıyor ki böyle önemli görev ve makamlara getiriyor ve hangi hizmetin karşılığında dolgun maaşlar ödüyor, anlamış değilim.

Kendilerine Asurî diyen, bir soykırım masalını kendilerine bayrak yapan ve bundan önemli bir

rant sağlayan bu sesi çok çıkan azınlığa karşı, daha da önemlisi ikinci bir soykırım iftirasıyla uluslararası platformlarda karşılaşmak istemeyen bir Türkiye ne yapmalıdır? Bu konudaki öneri ve tekliflerimizin şimdilik bir kısmını kısa başlıklarla ifade edelim:

1) Türkiye Süryanileri, Selçuklu ve Osmanlı döneminde olduğu gibi, devlete sadık, Türk milleti ile kader birliği etmiş, Millî Mücadele'de Türklerle omuz omuza saf tutmuş, Lozan'da kendilerine sunulan azınlık haklarını ellerinin tersiyle itmiş, Türkiye Cumhuriyeti'nin birinci sınıf vatandaşlarıdır. Bu çizgiyi devletin en tepesindeki insanla, sokaktaki sıradan insan hiç unutmamalıdır. Süryaniler konusundaki hareket noktası, hep bu çizgi göz önünde bulundurularak tespit edilmelidir.

2) Süryaniler de Bizans Devleti'nin ülkede din ve mezhep birliğini sağlamak için kendilerine karşı giriştiği ve 200 yıl süren sistematik kitle katliamlarından, önce Müslüman Araplar, sonra da Selçuklular sayesinde kurtulduklarını ve bugün yeryüzünde varlıklarını

sürdürebiliyorlarsa, kiliselerinde rahatça ibadet edebiliyorlarsa bunu kime borçlu olduklarını hiçbir zaman hatırlarından çıkarmamaları ve yeni yetişen nesillerine de bu bilinci aşılamaları bir vefa borcu olarak yerine getirilmelidir.

3) Türkiye'de yaşayan gayr-ı müslim vatandaşlarımızın (Rum, Ermeni, Yahudi) sahip oldukları demokratik hakların tamamı, eksiksiz olarak Süryaniler için de geçerlidir. Bu konuda zaman zaman yerel yöneticilerin işgüzarlıklarından kaynaklanan, zaman zaman da bazı basın-yayın organlarının yalan-yanlış haberlerine kapılıp, iyi tetkik etmeden resmî yaptırımlara tevessül edilmesinden vazgeçilmelidir.

4) Yine yerel yöneticilerin bilgisizlikten kaynaklanan önyargıları neticesinde, ibadet ve eğitim konusunda Süryani cemaatine karşı bazı zorluklar çıkardıkları zaman zaman müşahede edilmektedir. Bu yerel yöneticiler, bu konularda bilgilendirilmeli ve bu konudaki sıkıntılar giderilmelidir.

5) Son yıllarda ülkemizde bazı genç ve

heyecanlı akademisyenler, taşeron bir ülkenin de yönlendirme ve maddî desteğiyle Süryaniler üzerinde bazı çalışmalar yapmaya ve sempozyumlar düzenlemeye başlamışlardır. Bu çalışmaların bilimsel bir kıymeti yoktur. Bir kısmı intihal, geri kalanları da laf salatasıdır. Konu ile ilgili birikimleri olmayan bu genç, aynı zamanda iyi niyetli ve vatansever olan arkadaşlar, ileride bu çalışmaların hangi siyasal projelere temel teşkil edeceklerini düşünememektedirler. O sempozyumlarda yiyip-içmek, gülüp-eğlenmek ve tabi ahkâm kesip, bazı Süryani dostlardan da alkış almak, nefislere ve ruhlara haz vermektedir. Bu bildirilerde öyle bir hava verilmektedir ki, sanki Süryaniler olmasaydı, dünyada ne bilim olurdu, ne de kültür... İnsanlık bütün her şeyini bunlara borçluymuş. Hele de İslam dünyası... Bu tür hamaset yüklü, alelacele, şuradan buradan intihalle aşırılarak hazırlanmış bu bildiri, makale ve kitapçıklar, yeni yetişen Süryani gençlere, bu Asurî grup tarafından okutulmakta ve "Bakın, işte Türkler bu yüksek kültürün sahipleri olan Süryanileri katlederek yok ettiler." şeklinde

propaganda malzemesi yapılmaktadır. Bu konuda özellikle YÖK bilimsel açıdan ciddi tedbirler almalıdır. Üniversiteler ve mahallî idareler de bir faaliyet yapayım da, ne olursa olsun anlayışından vazgeçmelidirler.

6) Başta İsveç ve Almanya olmak üzere Avrupa'da yaşayan bazısı din adamı kimliği taşıyan ve bu soykırım iddiasını kendilerine bayrak yapıp rant sağlayan diasporadaki Ermeni örgütleri ve PKK ile de dirsek temasları olan hâlâ da T.C. pasaportu taşıyan kişiler hakkında yasal işlemler yapılmalı, Türkiye'deki cemaatin önderleri uyarılmalı ve T.C. kimliği taşıyan metropolit ünvanlı din adamlarından, bu papazlar hakkında dinî işlem yapılması istenmelidir.

7) Süryaniler, bütün dünyada son derece ciddi biçimde örgütlenmişlerdir. Bugün için Hollanda, Almanya, Kanada, Avustralya, Arjantin, Brezilya'da birer; İsveç, ve ABD'de ikişer Abraşiye'ye sahiptirler. Bu 10 Abraşiye 9 metropolit tarafından yönetilmektedir. Almanya'da 49, İsveç'te 28, ABD'de 27,

Hollanda'da 8, Kanada'da 6, Avustralya'da 5, İsviçre'de 5, Belçika'da 4, Brezilya'da 3, Avusturya'da 2, Fransa'da 1 ve İngiltere'de 1 olmak üzere 143 kiliseye sahiptirler. Yaklaşık olarak Almanya'da 70.000, İsveç'te 55.000, ABD'de 40.000, Hollanda'da 15.000, Arjantin'de 6.000, Avustralya'da 4.000, İsviçre'de 6.000, Belçika'da 6.000, Brezilya'da 4.000, Avusturya'da 3.000, İngiltere'de 800 olmak üzere 210.000 nüfusa sahiptirler. Yine Süryanilere ait İsveç süper liginde oynayan bir futbol takımları vardır.

Kısaca şuna dikkat çekmek istiyorum: Bu dünyanın her tarafına dağılmış ve ciddi şekilde örgütlenmiş yapıyı kontrol etmek zorundasınız. Tarih boyunca kader birliği yaptığımız ve birbirimizi hiç incitmediğimiz bu insanlar, yakın zamanda yumuşak karnımızın bir parçası haline getirilebilirler. Ermeniler ve PKK bu konuda yıllardan beri ciddi bir çalışma içerisindedirler ve küçük bir grubun dışında Süryanilerden gereken ilgiyi görememişlerdir.

Peki bu dünyanın dört bir tarafına dağılmış ve

örgütlenmiş bu yapıyı nasıl kontrol edebiliriz, bu mümkün müdür, denilirse, evet mümkündür, deriz. Bunu, şimdilik mahfuz tutmakta fayda vardır kanaatindeyim.

Sonuç:

Ermeniler hususunda düştüğümüz hataya, Süryaniler hususunda düşmeyelim. Aynı hatayı yaparsak, dünya kamuoyundaki yaramız bu sefer katmerleşir. Hiç hak etmediğimiz bir lekeyi alnımıza sürmüş oluruz. Gerekli önlemleri alır ve akıllıca hareket edilirse, Ermenilerin soykırım iddiaları da ciddi şekilde tartışmaya açılır ve Türkiye bundan kârlı çıkar.

Süryani meselesinin de bazı heyecanlı Süryani gençlerinin nostaljik duygularından kaynaklandığını ve bir zaman sonra sönüp gideceğini düşünmek, çok büyük bir hata olacaktır. Bu, Ermeni meselesi gibi, PKK meselesi gibi siyasal bir projedir. Bu projenin sahibi emperyal bir güç, taşeronu da Avrupalı küçük bir ülkedir. Hadiseye hep bu açıdan bakılmalı ve önlemler ona göre planlanmalıdır.

Aralık 2006

LA DİVA TURCA

•••

Ünlü sopranomuz Leyla Gencer'in lakabıydı La Diva Turca. 1928'de İstanbul'da doğan Leyla Gencer, iki gün önce Milano'daki evinde, 80 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Toprağı bol olsun. Sahasında gerçekten hak ettiği şöhreti yakalamıştı.

Bence mutlu bir hayat yaşadı, mutluluklar içinde öldü.

Türkiye için bir değerdi. Belki de alanında yeri pek kolay doldurulamayacaktır.

Bu yazıyı niye yazıyorum diye merak edenler olacaktır.

Sebebi basit: Kartel medyası bir yönünü özellikle saklamaya çalıştı. Leyla Gencer kimdir? Anasının adı, babasının adı, ailesi yok. Yok!.. Sanki tüp bebek imalatı...

Ne önemi var bunların derseniz, bunun da

cevabı var: Ölümü ile ilgili törenlerden bahsedilirken, dinî törenler özellikle saklanmış. Sanatsal törenler... Ve adeta ilericiliğin ve çağdaşlığın gereği gibi: Cesedi yakılacak ve vasiyeti üzerine külleri İstanbul Ortaköy'de boğaza serpilecek!..

Bu cümlelerle adeta vatan sevgisi çok belirgin olarak oluşturulmaya çalışılıyor.

Söyleyeceğim şunlar: Milano'yu, İstanbul'dan çok seviyordu. Onun için orada yaşıyordu ve orada vefat etti. Milano'yu İstanbul'dan çok sevmesi yadırganmamalı, bu onun en tabii hakkıydı. Çünkü oranın kültürü ile ruhu şekillenmişti. Hayatı boyunca hep oranın sanatına hayranlık duydu ve hep o sanata hizmet etti.

Türk ve Müslüman değildi. Bunu belirtmemin nedeni, aşağılamak veya yermek değil. Onun inancı ve ırkı, benimki kadar saygıdeğerdir. Leyla Hanım gıpta edilecek kadar dindar bir insandı. Cesedinin yakılarak, küllerinin Ortaköy'de denize serpilmesi talebi de kartel medyasının lanse ettiği gibi, bir çağdaşlık ve

modernlik düşüncesinden kaynaklanmıyordu. Dinî düşüncelerinden kaynaklanıyordu. Ortaköy ve Boğaz'ın suları... Bu iki kavram, gayr-i müslimler için çok anlamlıdır. Bunu, bilen bilir!

Cumhuriyet... Batılılaşma... Muasır medeniyeti yakalama, hatta üstüne çıkma!..

Batı sanatını icra etmekle, bunun yakalanamadığı gün gibi ortada... Emperyalizmin kıskacından kurtulmaya çalışan bir Türkiye!...

Bu emperyalizmin kıskacı sadece siyasî ve ekonomik kıskaç mı?

Ya kültürel kıskaç?..

Bunu hiç düşünmüyoruz!

Çanakkale'de ve Millî Mücadele'de her şeyini tüketen bir millet!..

Muasır medeniyeti yakalamak hülyasıyla, yoksulluk ve fakirlik cenderesinde çırpınan bu fakir milletin, "Harika Çocuklar Kanunu" numarasıyla, adeta lokması boğazından

çıkarılarak, bunlara tahsis edildi ve emperyalizmin kültürel boyutunun bu ülkeyi istila etmesi için kullanıldı.

Bu "Harika Çocuklar Kanunu" niye çıkarıldı, bu kanundan kimlerin çocukları yararlandırıldı, bunlar Avrupa'da nerelere gönderildi, burada ne tahsili yaptılar?

Soruları çoğaltmak mümkün.

Bunların cevabını bu fakir millet bilmeli!..

Bu, bu milletin hakkıdır!

Dedemin boğazından kesilen lokma, nereye gitti, neye hizmet etti?.. Bari torunları bunları bilsin!..

Leyla Gencer, toprağın bol olsun. Keşke benim kültürüme hizmet etseydin. O tarafta dedemle karşılaştığında ne cevap vereceksin, doğrusu merak ediyorum.

Mayıs 2008

ERMENİ SOYKIRIM İDDİALARI
ve
DEMOKLES'İN KILICI

•••

ABD'de yıllarca milyon dolarlar aktardığımız iki Yahudi lobisi, Ermeni soykırımının gerçek olduğunu(!) nihayet ilan ettiler.

Yıllarca bu şantaja karşı adeta milyon dolarlarca haraç ödedik durduk. ABD Kongresi'nin önüne Ermeni soykırımı tasarısı her gelişte, yüreğimiz ağzımıza gelir; diplomatik ilişkiler hızlandırılır, ABD ziyaretleri, kapı komşu ziyaretlerine döner ve nihayet tasarı Kongre'nin kapısından kıl payı döner!..

Biz de millet olarak rahat bir nefes alırdık!..

Tabi, Türk medyası hemen Musevî lobilerinin bu tasarıyı nasıl canla başla mücadele ederek, reddettirdiklerini ballandıra ballandıra propaganda ederlerdi.

Benim saf milletim de içinden Allah razı olsun

bu Yahudilerden der, dururdu.

Kimse ödediğimiz haracı bilmezdi.

Kimse İsrail'e ve ABD'ye verdiğimiz tavizlerden haberdar olmazdı!..

1974'lerden beri bu kazığı yer dururuz.

Her sene Nisan ayı gelirken, yüreğimiz ağzımıza gelir.

Türkiye son 3 yıldır Ortadoğu'da takip ettiği politikadan dolayı ABD ve İsrail'in canını fazlasıyla sıkıyordu.

Nihayet, geçen hafta İran'la yapılan doğalgaz ve enerji antlaşması, ABD ve İsrail'i çileden çıkardı.

Nasıl olurdu? Türkiye buna nasıl cesaret edebilirdi? Bizim onayımız olmadan, nasıl komşularıyla siyasî ve ekonomik antlaşmalar yapabilirdi?..

Daha düne kadar, bizim onayımız olmadan Ortadoğu'ya pet şişe içinde su dahi satamayan bu Türkiye'ye ne oluyor ki kalkmış İran'la enerji

antlaşması yapıyor?.. Körfez ülkeleriyle yatırım antlaşması yapıyor?

Canı epey sıkkın ABD ve İsrail'in.

Daha önceleri bu ülkede, beslediği basın kanalıyla, Türkiye'ye gelecek Arap sermayesini kolaylıkla önleyebiliyordu. Hem de hiç yorulmadan...

Sadece laiklik yaygarasıyla, iki-üç gazete ve televizyon kanalı marifetiyle...

Artık kimse bunları yemeyince Ermeni meselesinde diş gösterme alçaklığını gösterdi.

Yemezler artık!

Yetti artık!

Geçirin kongrenizden!

Geçirmezseniz alçaksınız!

Yeter artık!

Bu milletin boğazından o kirli ellerinizi çekin!

Geçerse ne olur?

Hiçbir şey olmaz! Birçok ülkenin parlamentosundan geçti de ne oldu?

Ama ABD ve İsrail bundan böyle Ortadoğu'da çok büyük sıkıntıya girer!

Yeter ki millet olarak yüreklerimiz aynı ülkü etrafında birleşsin!

Saçma sapan gündemlerle birbirimizi yemeyelim; tek yürek, tek ülkü etrafında birleşerek, ayaklarımız üstünde dik duralım yeter!

Ağustos 2007

ALİYEV-SARKİSYAN
NE HABER SAYIN BAHÇELİ ve
DAHİ SAYIN BAYKAL?..

•••

Daha bir ay geçmedi. Bu Tayyip ile bu Gül Azerbaycan'ı arkadan hançerlemişlerdi. Amerika'ya yaranmak için Karabağ'ı satmışlardı!

Bahçeli ile Baykal kürsüleri yumruklayarak bu ihanetin bir gün hesabını soracaklarını haykırıyorlardı.

Azeri Ergenekonu da harekete geçmiş, dört milletvekili hatunu apar-topar bir avuç "kutsal Karabağ" toprağıyla, salya sümük Ankara'ya getirtmişlerdi.

Uğur Dündar Star TV'de yeri göğü inletiyordu.

Bir zamanlar "Türk" kelimesinden bile hazzetmeyen, bu kelimeyi "faşizmle" eşanlamlı kullanan 1980 öncesinin sol militanları, yandaş medyanın ekran ve sayfalarında aşırı birer Türk

milliyetçisi, pardon ulusalcı kesilmişlerdi.

Nerdesinin ey ehl-i vatan? Karabağ satılıyor, hainler Ermenilere kapıları açıyorlar. Azeriler arkadan hançerleniyor.

Aaa... O da ne?..

Tam da ihanet nutukları üzerinde gündem oluşturulurken ve dahi Tayyip Efendi ve şûrekâsı köşeye sıkıştırılmışken!..

Aliyev ile Sarkisyan Prag'da masaya oturdular.

Kim yaptı bunu?

ABD...

Muhalefet sus pus oldu. Bahçeli ile Baykal'ın aklı karıştı. Aydın geçinen zevat, ekranlarda görünmez oldu.

Ne oldu beyler, söyler misiniz ne oldu?

Aliyev ile Sarkisyan "yol haritası"nda anlaştıklarını tüm dünyaya ilan ettiler!

Ey muhalefet cenahı, şimdi şu soruyu sizlere

sormak bu milletin hakkı değil mi: Azerbaycan ve Karabağ davasına kim ihanet etti?

Haydi, cevap verin bakalım.

Aklınız karıştıysa, o getirilen dört hatuna sorun isterseniz.

Haydi konuşun, haydi bağırın ne duruyorsunuz? Alliyev'i hain ilan etsenize!

Olmadı, değil mi?

Yemezler beyler, yemezler...

Dünyada yeni bir süreç başladı. Siz bu süreci okumaktan bile âcizsiniz. Sizler mi bu yüzyılda bu ülkeyi yönetmeye talipsiniz?

Yazık!

Nisan 2009

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

•••

TEO-POLİTİK AKIL

FENER PATRİKHANESİ'NE ARTIK ÖKÜMENİK STATÜ VERİLEBİLİR!

•••

H. Konuk: *Sayın hocam, birkaç hafta önce bazı basın ve yayın organlarında bir demeciniz yer aldı. Rusya'da ROCOR Kiliseleri Başkanı Metropolit Laurus ile Rus Patriği II. Alexi'nin bir birleşme protokolü imzaladığını söylüyordunuz. Bunun önemi nedir? Sizinle bunu konuşmak istiyorum.*

ÇELİK: Bu, kiliseler arasında sıradan bir protokol antlaşması değil. Sorunuzda da belirttiğiniz gibi, demecim bazı basın-yayın organlarında ara sayfalarda, küçük bir haber-yorum şeklinde yer aldı. Bunun sebebi, Türk medyasının bu konularda bilgisiz ve birikimsiz olması, olayın Türk kamuoyunca haber niteliğinde görülmemesidir. Türk siyasetçileri, aydınları, yazarları herkes iç politik çekişmelere endekslendiği için, bu konu hiç kimsenin

dikkatini çekmedi. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin teo-politik beyni olmadığı için de, devletin stratejik aklı da bu olayı atladı. Hâlbuki Türkiye'nin hayatî çıkarları ile çok yakından ilgili olan bu olay, XXI. yüzyılda Yeni Dünya Düzeni Projesi'nin iki önemli ayağından biri ile ilgilidir. ABD ile Rusya'yı ve bizi ilgilendirmektedir. ABD ve Rusya bu konuda amansız bir mücadeleye girişmişken, Türkiye konudan haberdar bile değildir.

H. Konuk: *Hocam, çok vahim ifadeler kullanıyorsunuz, altı-üstü iki kilise arasında bir birleşme protokolü imzalandı. Bunun Türkiye'nin hayatî çıkarları ile ilgisi ne? Konuyu biraz açar mısınız?*

ÇELİK: Konuyu şöyle açayım: Kamuoyunun da sizin de bu vehâmeti anlayamamanız normal. Devletin stratejik aklının almaması ise vahim. Çünkü o aklın teo-politik ayağı yok! Yani devletin din politikası yok; dinleri yönetme, yönlendirme, kullanma anlayışı yok. Devletin stratejik aklı, camiyi, kiliseyi tanımaz. Tarikatları ve cemaatleri de bilmez! Böyle bir derdi de

yoktur. Hâlbuki tarihte teo-politik aklı en gelişmiş devlet geleneği bizimdir. Yüzyıllarca çeşitli din ve kültürlere mensup milletleri bir arada biz yönetmişiz. Hem de çok iyi yönetmişiz. Barış içinde, burunlarını kanatmadan idare etmişiz. Bu teo-politik anlayışımız devletimize de güç katmıştır. Bu nedenle büyük imparatorluklar kurabilmişiz, bu nedenle yüzyıllarca dünyada söz sahibi olmuşuz. Bugün küçülmemizin, hor görülmemizin, itibar görememizin nedeni de bu teo-politik aklımızın olmayışıdır. Bundan dolayı bugün dünyada yalnızlaştık, bundan dolayı bugün şu Kürt sorununu çözemiyoruz. Bundan dolayı ROCOR ile Rus Kilisesi arasında imzalanan protokolü anlayamıyoruz. Bundan dolayı bizimle ne alakası var diye düşünüyoruz!

H. Konuk: *Hocam, cümlelerinizden çok dolu olduğunuz anlaşılıyor.*

ÇELİK: Şimdi, sorduğunuz soruya cevap vermeden biraz altyapısını hatırlatalım.

H. Konuk: *Buyurun.*

ÇELİK: Osmanlı Devleti dağıldıktan sonra, ABD bir YENİ DÜNYA DÜZENİ PROJESİ hazırladı. Ancak o yıllarda bunu hayata geçiremedi. II. Dünya Savaşı sonrasında bunu iyice olgunlaştırdı. Bu projenin iki ayağı bulunmaktadır: Bir ayağı Ortodoks dünyasını tek çatı altında birleştirerek, kontrol altında tutmak. Yani, Katolik dünyası gibi bir çatı altında birleştirmek. Kısaca bir **Ortodoks Vatikanı** oluşturmak. İkinci ayağı ise **Büyük Ortadoğu Projesi**.

1948'de Başkan Truman Lozan Antlaşması'nı delerek bu ilk ayak için gerekli adımı attı. Türkiye'ye baskı uygulayarak Fener Patriği Maximus'u görevden aldırdı ve ABD'den gönderdiği Piskopos Athenegoras'ı patriklik makamına oturttu. Ancak, Varşova Paktı'nın hızlı organizasyonu ve Sovyetler Birliği'nin dünya üzerindeki yeni projeleri ve faaliyetleri, ABD'nin bu projeyi rafa kaldırmasına sebep oldu. II. Dünya Savaşı sonrası gelişmeler iki başlı bir dünya doğurdu: Varşova Paktı Ülkeleri ve NATO Ülkeleri. Yaklaşık 40 yıl süren bu iki kutuplu dünyanın yükünü iki ülke çekiyordu.

ABD ve Rusya! Nihayet 1992 yılına gelindiğinde Sovyetler Birliği dağıldı. ABD, bir daha iki başlı bir dünya oluşmasın diye, Truman dönemindeki projeyi tekrar raftan indirdi. ABD'nin Yeni Dünya Düzeni projesinin ikinci ayağı olan BOP'u şimdilik bir tarafa bırakalım. Röportajımızın konusu olan bu projenin birinci ayağını konuşalım.

H. Konuk: *Buyurun hocam.*

ÇELİK: Sovyetler dağılınca, Rusya yeni bir yapılanmaya girdi. Bu yeni yapılanmanın iki ayağı bulunmaktadır. **Slav Milliyetçiliği** ve **Ortodoks Kilisesi**. ABD, bu iki ayaktan birini bloke edebilirse, bu yapılanma sağlıksız olacaktı: ABD Slav milliyetçiliğini kontrol edemeyeceğine göre, geriye tek seçenek kalmaktadır. Rusya'nın tabanını **Kilise** üzerinden kontrol etmeye çalışmak! Bilindiği gibi Hıristiyan âleminin ikinci büyük mezhebi Ortodoksluktur. Yaklaşık 270 milyon civarında mensubu vardır. Bunun yaklaşık 240 milyonu Slav'dır. Yani ABD Ortodoks Kilisesi'ni kontrolüne alırsa, Rusya kamuoyunu

yönlendirme şansına sahip olacak. Bu nedenle 1992'den itibaren **Fener Patrikhanesi'ne Ökümenik Statü**, yani **Evrensel Patrikhane** yetkisi kazandırma çabası içerisindedir. Fener Patrikhanesi bu statüyü kazandığı anda Dünya Kiliseler Birliği'nin otomatikman başkanlığını üstlenecektir.

H. Konuk: *Ama hocam, Vatikan buna razı olur mu?*

ÇELİK: Güzel bir soru, bu noktada yanlış bir algılama var. Onu biraz açayım.

H. Konuk: *Buyurun.*

ÇELİK: Dünya Kiliseler Birliği'nin kurucusu Fener Patrikhanesi'dir. Bunu da, 1912'de bizim beyinsiz İttihatçılarımız kurdurmuşlardır. Bu birlik Ortodoks kiliselerden oluşmaktadır. Yani Katolik kiliseler bu birlikte yer almazlar. Yani, Vatikan'ın bu konuda bir talebi olamaz.

H. Konuk: *Anlaşıldı hocam, devam edin lütfen,*

ÇELİK: ABD bunu gerçekleştirmek için

1992'den itibaren önce Fener Patrikhanesi'ni pazarlamaya başladı. Hatırlarsınız 1994'te İstanbul'da **Dünya Barışına Katkı Sempozyumu**, 1995'te **Vahiy ve Çevre Sempozyumu**, 1998'de **Adalet ve Eğitim Sempozyumu** ismi altında Fener Patrikhanesi'ne bir dizi etkinlik yaptırıldı. Ardından ABD'de resmî geziler düzenlendi, ABD Kongresi'nde Ökümenik Patrik sıfatıyla konuşmalar yaptırıldı, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda konuşturuldu ve Golden Medal ile onurlandırıldı. Ardından AB Parlamentosu'nda yine Ökümenik Patrik sıfatıyla davet edilerek konuşturuldu. Böylece pazarlama işlemi tamamlandı. Fener Patriği Bartholomeos tüm dünyada Ökümenik Patrik olarak hem tanındı hem de kabul gördü. Bu arada Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde yapılan bir düzenlemeyle çeşitli şahıs ve vakıfların üzerinde bulunan gayr-ı menkuller Patrikhane'ye devredildi; Clinton'un Çiller'e sunduğu Mega Köy İstanbul'u Kurtarma Projesi (Yani İstanbul'u üçe bölen, Suriçi'ni iskândan kurtarıp, Bizantinist kimliğini belirgin hale getirerek,

uluslararası metropol bir açık hava müzesine dönüştürme ve Patrikhane'nin orada hükümranlık açısından hak sahibi olmasını sağlama projesi) bir erken seçimle akamete uğrayınca, Ökümenik Patrikhane'ye coğrafî zemin işi yarım kaldı. Konuyu fazla uzatmadan şu noktaya geleyim. Patrikhane'nin bu Ökümenik statüsü önünde iki engel kalmıştı. Biri teolojik, diğeri siyasî.

H. Konuk: *Bunları biraz daha açar mısınız hocam?*

ÇELİK; Tabiî. Teolojik engel Vatikan'dı. Vatikan 451 Kadıköy Konsili'nden beri, yani 1556 yıldır Fener Patrikhanesi'nin Ökümenik statüsüne karşıdır. Bu karşı olma, bir itikadî ilkedir. Yani Apostolik kökenli olması, daha açık bir deyimle İsa'nın Havarilerinden biri tarafından kurulmuş olma şartı taşıması gerekir ki böyle bir özelliği yoktur. Ancak ABD'nin baskısıyla Yeni Papa XVI. Benedictus'un geçen yıl 30 Kasım'da Türkiye'ye gelip St. Andrew ayinine katılmasıyla bu engel fiilen kalktı. Türkiye'nin stratejik kurumlarının teo-politik

düşüncesi olmadığı için Papa'nın gelişinin magazinel yönüyle ilgilendiler. Uzman geçinen esnaf tâifesi, yok Ayasofya'da dua edecek mi, yok Sultanahmed'de el bağladı... gibi saçma sapan şeyleri stratejik ve kırmızı noktalar diye kamuoyuna sununca; kamuoyu da basın da devlet ricâli de bu magazinel konuların peşine takıldı; hay huylar arasında çok önemli bir teolojik engel aşıldı ve ABD de Fener Patrikhanesi de Ökümenik statü yönünde çok önemli bir adım atmış oldu.

H. Konuk: *Peki hocam, o zaman gerekli yerlere, gerekli uyarıları yapmadınız mı?*

ÇELİK: İşte beni kahreden de o ya!.. Ben akademik hayatımı bu konuya vakfetmişken, benim kitaplarımdan, makalelerimden çalıp çırpıp internette dolaşan saçma sapan komplo teorileriyle de süsleyerek piyasaya kitaplar süren her konunun uzmanı geçinen bir esnaf grubunun yazıp çizdiklerini mal bulmuş mağribi gibi üzerine atlayan sazan uzmanlar, beni ve söylediklerimi anlamayı bırakın, algılayamadılar bile! Rusya beni anladı, bizimkiler beni

anlayamadılar. Geçen yıl Papa'nın gelişinde Rus TASS Ajansı benimle bir saat 47 dakikalık bir röportaj yaptı ve tüm dünyaya bunu duyurdu. Bazı Türk televizyonlarında Papa'nın gelişiyle ilgili açık oturumlar düzenlendi; bu oturumların ilk davetlisi ben idim, ama daha sonra gizli bir el beni programlardan çıkarttı. Neyse, buralara girmeyeyim. Şimdi bu iki önemli engelden biri, yani teolojik engel böylece ortadan kaldırıldı. Kaldı ikinci engel, yani siyasî engel.

H. Konuk: *O nedir hocam?*

ÇELİK: Siyasî engel, Türkiye ile ilgili. Yani bize Fener Patrikhanesi'nin bu Ökümenik statüsünü kabul ettirmek!..

H. Konuk: *Peki bu mümkün mü hocam?*

ÇELİK: Atı alan Üsküdar'ı geçti. ABD'nin projesinin içi boşaltıldı. Bundan sonra bir önemi yok!

H. Konuk: *Hocam, konu çok net anlaşıldı. Şimdi, röportajımızın başında sorduğumuz soruya gelelim. Yani üç hafta önce Rusya'da*

imzalanan protokole.

ÇELİK; Tamam, ben de oraya gelecektim. Biliyorsunuz, 1917 Çarlık Rusyası'nda bir Bolşevik İhtilali oldu. Çok kanlı gerçekleşen bu ihtilalden, Rus Kilisesi büyük yara aldı. Katliamlardan kurtulan din adamları yurtdışına kaçtılar. Çeşitli Batı ülkelerine sığınan bu din adamları, buralarda kiliseler kurdular. Yurtdışına kaçan Ruslar da bu kiliselerin etrafında toplandılar. Bu din adamları böylece yurttaşlarının Katolik veya Protestan kültürü içinde dini ve mezhebî asimilasyona uğramalarını önlediler. Ateizmi resmî devlet politikası haline getiren yeni rejimin yöneticileri, Rusya'daki kiliseleri kapattılar, bu yurtdışındakilerle de ilgilenmediler. ABD bu boşluğu gördü ve bunlarla ilgilenmeye başladı. Zaman içerisinde bunları, **Yurtdışı Rusya Ortodoks Kiliseleri Birliği** (ROCOR) ismi altında bir araya getirdi. Yaptığı maddî yardımlarla da kontrolüne aldı. 1992'de Sovyetler dağıldı. ABD de Yeni Dünya Düzeni projesini hayata geçirmek için hazırlıklara başladı. Bu projenin birinci ayağı olan Ortodoks

dünyasını Fener Patrikhanesi şemsiyesi altında yeniden yapılandırmada en çok bu ROCOR'a bağlı Rus Kiliseleri'ne güveniyordu. Bu konuda Gorbaçov ve Yeltsin'in herhangi bir karşı projeleri yoktu. Ancak Vladimir Putin iktidara gelince iş değişti.

H. Konuk: *Nasıl iş değişti hocam, bunu da biraz açar mısınız?*

ÇELİK: Tabi, açayım. Putin 2003 yılında ABD'ye resmî bir ziyarette bulundu. KGB kanalıyla ROCOR Başkanı Metropolit Laurus'la bağlantı kurulmuştu ve resmî programda olmamasına rağmen Putin ABD'de Laurus'la görüştü. Ancak basına herhangi bir açıklama yapılmadı. Sıradan bir nezâket görüşmesi şeklinde dışarıya aksettirildi. Ancak bu dört yıl içinde çeşitli kanallarla, çeşitli ülkelerde, çeşitli platformlarda bu görüşmeler devam ettirildi; birleşme müzakereleri yapıldı. Ve nihayet 17 Mayıs 2007 tarihinde Rusya'da düzenlenen bir törenle, Rus Ortodoks Kilisesi ile ROCOR birleşme kararı aldı.

H. Konuk: *Hocam, bu birleşme nasıl*

gerçekleşti, biraz detaylandırır mısınız?

ÇELİK: Hay, hay!.. Bu birleşme töreni son derece anlamlı ve görkemli oldu. Bu birleşme törenine 600 yüksek rütbeli din adamı katıldı. Başta Rus Ortodoks Kilisesi Patriği II. Alexi olmak üzere, ROCOR'un başkanı Metropolit Laurus ve iki tarafın en üst düzey ruhanileri tam kadro katıldılar. Törenin yapıldığı yer de son derece önemli: Kurtarıcı İsa-Mesih Kilisesi.

H. Konuk: *Ne önemi var bu kilisenin?*

ÇELİK: Şöyle önemi var: Bu kilise 1912'de inşa edilmiş, çok görkemli bir kilisedir. Stalin, Kilise kurumlarına son darbeyi vurmak için 1930 yılında burayı dinamitle havaya uçurdu ve o meydana bir Lenin heykeli diktirtti, kalan alana da büyük bir havuz yaptırdı. Bununla, Sovyetlerde Kilise'nin kökünü kazıdığını ilan etti. 1992'de Sovyetler dağılıp, Kilise tekrar canlandırılmaya karar verilince, yeni Rus yöneticileri son derece önemli sembolik anlamı olan Kurtarıcı İsa-Mesih Kilisesi'ni yeniden inşaya karar verdiler. Yapımı 1997'de tamamlandı ve ibadete açıldı. Hani dilimizde bir

atasözü vardır: Yiğit, düştüğü yerden kalkar diye. Rus Ortodoks Kilisesi orada öldürülmüştü, yine orada diriltildi.

Burada düzenlenen ruhanî törenden sonra, hazırlanan birleşme protokolünü Rus Ortodoks Patriği II. Alexi ve ROCOR Başkanı Metropolit Laurus imzaladılar. Bu protokole göre Yurtdışı Rus Ortodoks Kiliseleri (ROCOR) Rusya Patrikliği'ne bağlanmış oldu. Ancak iç işlerinde özgür bırakıldı. Buradaki törende Patrik II. Alexi yaptığı konuşmada, bu gelişmeyle daha merkezi bir güce sahip olan Kilise'nin, Rusya'nın uluslararası arenadaki gücüne güç katacağını ifade ederek "Toplumumuzu parçalayan, Kilisemizi parçalayan sivil savaşın trajik sonuçları, şu andan itibaren, bugün burada son bulmuştur." dedi. Bu birleşmenin ne kadar ciddi, kararlı ve altyapısının sağlam olduğunu göstermek için de Patrik II. Alexi ile ROCOR Başkanı Metropolit Laurus, 19 Mayıs'ta, Yeni Rusya Martyrs Kilisesi'nde bir ayin düzenlediler.

H. Konuk: *Bunun anlamı ne hocam?*

ÇELİK; Anlamı şu: Bu Martyrs Kilisesi

Butova'dadır. Stalin, Rus Kilisesi'ne son darbeyi burada vurdu. Aralarında çok sayıda din adamının da bulunduğu binlerce rejim muhalifi dindar insanı burada katletmişti. Burada dinî tören düzenlenmesi bu açıdan önemliydi. Alexi ve Laurus bununla da kalmadılar; 20 Mayıs'ta Kremlin'de bulunan merkezî Katedral'de de bir araya gelerek ayin düzenlediler.

H. Konuk: *Peki hocam, bu gelişmelere karşı Fener Patrikhanesi'nin, Vatikan'ın tepkisi ne oldu?*

ÇELİK: Fener Patriği Bartholomeos'un başına bir kova sıcak su döküldü. Türkiye'nin yapamadığını Rusya yaptı. Zaten Rus Patriği II. Alexi ile Fener Patriği Bartholomeos, iki düşman kardeş. Bugüne kadar Bartholomeos çok uğraştı, AB ve ABD çok uğraştı ama II. Alexi Bartholomeos ile bir araya getiremedi. Rusya'nın bu konudaki politikası çok ciddidir, hiç taviz vermediler bugüne kadar. Vatikan'a gelince, Putin çok akıllı bir adam. Vatikan'ı da ziyaret etti. Vatikan'ı ziyaret eden ilk Rus devlet adamıdır Putin. Papa Benedictus ile Rus Patriği

II. Alexi bir araya getirmeye çalıştı ama, ABD'nin Vatikan'a baskısıyla bu gerçekleşmedi.

H. Konuk: *Peki hocam, tüm bu gelişmelere karşı ABD'nin tepkisi ne oldu?*

ÇELİK: ABD çılgına döndü tabi.. CIA fena bir darbe yedi. ROCOR'la, Rus Ortodoks Kilisesi arasında el altından devam eden görüşmeleri iyi okuyamadı. Bu son gelişmeler üzerine ABD, bütün şartlar oluştuktan sonra, Vatikan'a ilan ettireceği şeyi geçen günlerde alelacele ilan ettirmek zorunda kaldı.

H. Konuk: *Nedir o ilan ettirdiği?*

ÇELİK: Vatikan'da bir konsil toplandı alelacele ve Fener Patrikhanesi'nin Vatikan tarafından Ökümenik Yeni Roma Patriği olarak kabul edildiğini tüm dünyaya duyurdu.

H. Konuk: *Hocam, peki sloganları ne olacak?*

ÇELİK: O kıyağı unutur muyum? Slogan şu: **rusyalaiktirlaikkalacak**! Meydanları bununla inletsinler. Bir e-muhtıra da yayınlansın, irticai işlerle uğraşan Rusya'nın Büyükelçiliği de

derhal kapatılsın! Laikçi esnafımızı artık yerel laiklik bekçiliği tatmin etmez, uluslararası arenada da laiklik bekçiliğine başlamamız lazım. Böylece çağdaş dünya rejimlerini korusun ve dünyanın gelecek nesilleri bize minnettar kalsın! Dünya ebediyen böyle bir tehlike ile bir daha karşılaşmasın diye, bir öneride daha bulunayım: Önümüzdeki yıl 23 Nisan törenlerine davet edeceğimiz dünya bebelerini eğlendirmekten vakit bulursak ki mutlaka bulmalıyız, ellerine tutuşturacağımız pankartlarla **dünyalaiktirlaikkalacak** diye bağırtalım. Hatırlar mısınız yıllar önce Bosna'ya barış gücü için asker gönderirken, birliğimizin komutanı, **Bosna'ya laikliği korumak için gidiyoruz**, demişti.

H. Konuk: *Hocam, gözleriniz doldu.*

ÇELİK: Yüreğim kan ağlıyorken, gözlerim dolsa ne olacak!.. Çıldırmak üzereyim. Rusya; Çarlıkla, Komünizmle elde edemediği Balkanları, bir türlü inemediği sıcak denizleri bu sefer **Ortodoksluk Kartı** ile denemeye başladı. Büyük devlet bu işte! Akıllı devlet bu işte! Biz

ise tarihte var olma sebebimizin unsurlarını tahriple uğraşıyoruz, içeride birbirimizle boğazlaşıyoruz: Sağcı-solcu, Alevi-Sünni, Kürt-Türk, laik-antilaik... gibi saçma sapan söylemlerle, yapay gündemlerle içeride çatışma kültürü üretiyoruz. Devlet, bu çatışma kültürünü besleyen unsurları ortadan kaldırmadıkça, bu milletin çimentosu sayılan değerleri tahripten vazgeçip güçlendirmedikçe Türkiye'nin önünü karanlık görüyorum, vesselam!

H. Konuk: *Peki hocam, son olarak bu gelişmeleri nasıl okumak lazım? Türkiye Patrikhane politikasını artık değiştirmeli mi?*

ÇELİK: Evet, mutlaka değiştirmeli. Bunu biraz açayım**:**

Fener Patrikhanesi'nin Ökümeniklik iddialarını Türkiye gündemine getiren benim. Konuyu iki şekilde ele aldım:

1. Fener Patrikhanesi *dinî açıdan* Ökümenik değildir. Bu bilimsel bir tespittir. Kimse bunun aksini iddia edemez. Bu konudaki eserlerim ortadadır.

2. *Siyasî açıdan*: Türkiye'nin 1980-2005 yılları arasındaki siyasî istikrarsızlığını, ekonomik bağımlılığını göz önüne alarak, Patrikhane'ye verilecek Ökümenik statünün Türkiye'nin aleyhine olacağını söylüyordum. Bunun istikbalde tehlikelerine işaret ediyordum. Çünkü o dönemlerde Türkiye, Batı'nın, özellikle de ABD'nin bir oyuncağı durumundaydı. Batı ülkelerinde bulunan yüzlerce ROCOR Kilisesi Fener Patrikhanesi'ne bağlanacaktı, kendisine Ökümenik statü tanınacaktı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurumlarının vesayetinden kurtulacak olan bir Patrikhane'yi artık nasıl kontrol edebilirdiniz?.. Hele hele bu patrikhane Dünya Kiliseler Birliği Başkanı da olursa ve ABD de arkasında durursa, ne yapabilirdiniz?

Benim yıllarca Fener Patrikhanesi'nin Ökümenik statüsüne karşı çıkmam, bu nedenlerden dolayı idi. Dinî yönden Ökümeniklik hakkının olup olmaması bizi çok da ilgilendirmez. Bu, Hıristiyan dünyasının problemi. O konudaki tespitim, bilimsel bir tespitten öteye geçmez. Gerisi kendilerinin bileceği bir iştir. Yarın, Hıristiyanlığı kökten

değiştirseler ne diyebiliriz ki?.. Ancak bilimsel tespit yaparız. Bu nedenle Fener Patrikhanesi'nin Hıristiyan teolojik anlayışına, Kutsal Kilise kanunlarına ve İznik Konsili kararlarına göre Ökümenik olmadığını, olamayacağını hep söylerim. İleride Kiliseler toplanır ve İznik Konsili'nin kararlarını tâdil ederlerse, buna da saygı duyarım. Bunu da yeni "bilimsel bir tespit" olarak yazar çizerim.

Fener Piskoposluğu'na Patriklik statüsü verilmesi de (381 İstanbul Konsili) politik nedenlerledir. 451 Kadıköy Konsili'nde Ökümenik statü verilmesi de böyledir. Fatih'in Patrikhane'ye verdiği imtiyazlar da bu kabildendir, yani siyasîdir. Binaenaleyh, biz dün Fener Patrikhanesi'ne Ökümenik statü verilmesin derken, konuya siyaseten bakıyorduk. Türkiye'nin çıkarları açısından karşı çıkıyorduk. Bugün de aynı bakıyorum. Türkiye'nin çıkarları bugün Fener Patrikhanesi'ne Ökümenik statü vermesini gerektirmektedir. Çünkü:

1. ROCOR Kiliseleri'nin Moskova'ya

bağlanmasıyla Patrikhane'nin zemini kaybolmuştur. ABD'nin Ortodoks dünyasını kontrol etme malzemesi yok olmuştur. Fener Patrikhanesi bugün artık 8-10 milyon Ruma hitap etmektedir. Ökümenin statüye sahip olması artık hiçbir zaman Türkiye için tehlike teşkil etmeyecektir.

2. Bu konuda Türkiye'nin aleyhinde dış dünyada dillendirilern menfi politikaya da son verilecektir. Zaten ROCOR Kiliseleri'nin Moskova'ya bağlanmasından sonra, bu Ökümeniklik konusu Batı dünyasının gündeminden düşmüştür.

3. Ruhban Okulu behemahal açılmalıdır. Bunun bu saatten sonra Türkiye'ye pozitif katkıları olacaktır.

4. Türkiye artık bölgesel bir aktördür. Azınlıklarla ilgili yeni bir dinî-kurumsal yapılanmaya gidilmelidir. Fener Patrikhanesi ile beraber Ermeni Patrikhanesi'ne de Ökümenik Statü verilmelidir. Hatta yüzyıllarca topraklarımızda yaşayan, bugün Şam'da bulunan Süryani Kadim Patrikhanesi (ki o

Ökümenik'tir) de Mardin'e getirilmeye çalışılmalıdır.

Bu proje gerçekleşirse, Türkiye hem bölgedeki ülkeler üzerinde, hem de tüm dünyada daha etkin rol oynayan bir ülke olacaktır!

OSMANLI'DA MİSYONER KİLİSELER NASIL VE NEDEN KURULDU?

•••

Osmanlı Devleti, Hıristiyan nüfusun yoğun olduğu bir coğrafî mekânda kurulmuştu. Bizans'ın sınır komşusuydu. Fethettiği topraklarda, Hıristiyan nüfusunu da teb'ası yapıyor, onları başka coğrafyalara sürmüyordu. Bu Hıristiyan teba, dinî hiyerarşik ve kurumsal yapısını kendi gelenekleri içerisinde sürdürüyordu. Bu durum Fatih dönemine kadar devam etti. Fatih'le beraber devlet, kurumsal yapı olarak imparatorluğa dönüştü. Gayr-ı müslim tebaa da "millet sistemi" içerisinde yeni bir yapılanmaya kavuşturuldu. Böyle bir yapılanma hem devlet için lüzumluydu, hem de Hıristiyan tebaa açısından son derece faydalıydı. Devlet, bir düzen ve intizam içerisinde, farklı farklı cemaatlere, mezheplere ve dinî anlayışlara mensup Hıristiyan unsurları, hem kontrol altına alıyor, hem de kendi aralarında alışılagelmiş

çatışmalardan uzak tutuyordu.

Bu yapılanmadan Hıristiyan unsurlar da son derece memnundular. Bizans dönemindeki mezhep çatışmalarından, devletin baskı ve zulümlerinden asırlardır çektikleri acı ve sıkıntılardan kurtulmuşlardı. Denilebilir ki, Hıristiyan teb'a miladî VII. yüzyıldan itibaren özellikle Anadolu, Suriye, Irak ve Mısır başta olmak üzere bu coğrafyada XIX. yüzyıla kadar tarihteki en huzurlu dönemini yaşamıştır. Bu konuda gerek Müslüman ve gerekse Hıristiyan bilimadamlarınca yapılan bilimsel çalışmalar, ittifak halindedirler.

Osmanlı'da Amerikan Misyoner Okulları

Kısaca bu tespiti yaptıktan sonra, yazımızın esas konusuna gelelim. Bilindiği üzere XIX. yüzyıldan itibaren, Osmanlı coğrafyası çok yoğun bir misyonerlik faaliyetiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu faaliyetler, imparatorluğun dağılmasında da çok önemli bir rol oynamıştır. Son yıllarda, ülkemizde cereyan eden misyonerlik faaliyetlerinden dolayı, bu konuda da hatırı sayılır çalışmalar yapılmıştır. Şunu

açıklıkla ifade edelim ki bu çalışmalardan günümüzle ilgili olanların önemli bir bölümü bilimsellikten uzak, abartılı ifade, hüküm, duygusal ve konjonktürel masa başı üretimlerdir. Dünle (Osmanlı dönemiyle) ilgili olanların ise yine önemli bir bölümü belirli belge ve bilgilerin arka arkaya eklenmesiyle, önceden belirlenen hedefe doğru, rotası belli çalışmalardır.

Bu çalışmaları yapanların bir kısmı Hıristiyan teolojisinden, Kilise'nin hiyerarşik ruhanî yapısından habersizdirler. Bu nedenle analizleri ve vardıkları neticeler, verdikleri hükümler, milliyetçilik dozunu aşan, faşizmi hatırlatan yaklaşımlardır. Diğer bir kısmının ise (ki bunlar ilahiyatçı grupta ağırlıktadır) Hıristiyan teolojisine yüzeysel vukufiyetleri (az da olsa) olmasına rağmen; Kilise'nin hiyerarşik ruhanî yapısı hususundaki cehaletleri ve buna ilaveten bu dini, rakip ve bâtıl gören önkabulleri, bu konuda yazdıklarının bilimsel değerini yok etmektedir. Bu nedenlerle, bu iki sınıfın da bu konuda yazıp çizdikleri şeyler, içinde birçok bilimsel yanlışı ve sorunlu kanaat/hükmü barındırmaktadır.

Bu kısa hatırlatmadan sonra, yapılan bu çalışmalarda, bu konu ile ilgili ortaya konan somut veri şudur: "Batılı-emperyalist ülkeler, Osmanlı Devleti'ni yıkmak için bir yandan askerî, bir yandan ekonomik, bir yandan siyasî faaliyetlerini yürütürken, bir yandan da misyonerlik çalışmalarıyla devleti içten çökertmeye çalışıyorlardı. Ülkemizde bir yandan Hıristiyanlığı yaymak (özellikle okullar vasıtasıyla yeni yetişen gençlerimize yönelik) için faaliyet gösterirken, diğer yandan da Hıristiyan teb'ayı (Ermeni, Rum, Süryani...) geleneksel mezheplerinden koparıp kendi mezheplerine kazandırmak ve bu yolla kontrol edip amaçları için kullanmak istiyorlardı!"

Evet, ülkemizde yapılan çalışmalarda, ana hatlarıyla ortaya konan somut veri budur.

Şunu hemen belirtelim ki, temel olarak alınan bu somut veri, içinde önemli miktarda gerçeği barındırmasına rağmen; eksik, sorunlu ve yer yer de hatalıdır. Zira, Osmanlı coğrafyasındaki misyonerlik faaliyetlerini en etkin yürüten American Board of Commissioners for Foreign

Missions teşkilatı, daha 1930'lu yıllarda Osmanlı'nın Müslüman teb'asının Hıristiyanlaştırılması faaliyetlerinin, boşa kürek çekmek olduğunu anlamıştır. Bu nedenle Sicilya toplantısında "Türklerin boynuna haç takma düşüncesinden vazgeçilmesini; açılacak okullarda Türk (Müslüman) çocuklarının Batı kültür ve dünya görüşüyle yetiştirilmelerinin, kendi kültürlerinden soğutularak, Batı kültürüne hayranlık aşılanmasının daha doğru ve etkili olacağı" kararını almışlardır.[26] Gerçi misyonerlerin açtıkları bu okullarda az da olsa bir miktar Türk çocuğu Hıristiyan olmuştur[27], ancak genel uygulama ve hedef kendi kültür ve özdeğerlerinden soğutulmuş; koparılmış, Batı kültür ve dünya görüşüne hayran ve yatkın bir nesil yetiştirmek olarak planlanmıştı ve maalesef bu konuda başarılı da olunmuştur.

Hıristiyan teb'anın (Rum, Ermeni, Süryani...) geleneksel kilise ve mezheplerinden koparılarak, kendi mezheplerine kazandırılması ve böylece kontrol altına alınıp emperyal emelleri için kullanılma meselesine gelince, bu tespit de

oldukça sorunlu ve önyargılarla beslenen bir tespittir. İlerleyen zaman içinde, bu düşünceyi yer yer haklı kılan gelişmeler olmuştur hiç şüphesiz, ama böyle bir hükme varmak için bu gelişmeler yeterli değildir. Doğu Hıristiyanlığı'nın teolojik "kırmızı çizgileri" ilahiyatçı ve tarihçilerimiz tarafından yeterli derecede bilinseydi, bu hataya düşülmezdi. İşte makalede üzerinde durmak istediğim asıl nokta burasıdır. Doğru bir sonuca ulaşabilmek için, konuyu dağıtmadan American Board'ın en meşhur misyonerlerinin hatıratlarından hareketle, somut bir örnek üzerinden sonuca gidelim.

Osmanlı'da Patriklik Makamı

Bilindiği gibi Fatih'ten itibaren Hıristiyan mezheplerinin patrikleri kendi cemaatleri üzerinde hem ruhanî hem de dünyevî bir gücün sahibi olmuşlardır. Devletin yüksek dereceli memurları arasında yer almaları, kendilerine politik bir güç de kazandırmıştır. XVIII. yüzyıldan itibaren devlet bürokrasisinin bozulması, rüşvet ve gayr-ı ahlakî uygulamaların

çoğalması, kısaca tefessüh eden devlet çarkı...

Bu çarkın bir parçası olan gayr-ı müslim kurumlar da bu olumsuz gidişat ve anlayıştan nasiplerini aldılar. Kilisenin ruhanî ve dünyevî bürokrasisi de bu gidişata uydu. Cemaat, bu bürokrasinin acımasız çarkına esir olmak mecburiyetinde kaldı. Öyle ki, Patriğin imza ve mührünün üzerinde bulunduğu küçük bir not bile, cemaatten birinin hayatını karartmaya yeterliydi. İleri sürülen iddia ne olursa olsun, araştırmaya bile lüzum görülmeden o şahıs sürgüne gönderilebilir veya hapse atılabilirdi. Hatta, herhangi bir gerekçeye bile lüzum yoktu şahsın cezalandırılması için, patriğin isteği yeterliydi.

Bu güç, elbette sadece kötü şeyler için kullanılmazdı, aksi için de kullanılırdı. Yani, suçlu bir şahıs için Patriğin lehte bir tavır takınması, onu her türlü cezalandırmadan da kurtarırdı. Bir şahsın uhrevî dünyasını (cennete mi gidecek, cehenneme mi meselesi) tayin yetkileri olduğu gibi, dünyevî hayatını da tanzim etme yetkisine sahiptiler. En ufak bir sorunu,

anında devletin en üst düzey yetkililerine (Divan üyeleri gibi) ulaştırma ayrıcalık ve imtiyazları vardı.

Dünyevî ve uhrevî gücün zirveye ulaştığı bu makama, her ruhanî sahip olmak isterdi. Bu nedenle tüm Hıristiyan mezheplerinde Papalık-Patriklik seçimi tarih boyunca çok sancılı olmuştur. Ruhaniler arasında kamplaşmalar, çekişmeler, hizipleşmeler hiç eksik olmazdı. Sıradan bir rahip adayı kutsanırken, hep bu düşünce gözönünde bulundurulurdu. Kilise, din eksenli politik bir kurumdu. İktidar uğruna da her yol ve yöntem meşru idi. Tarih bunun çarpıcı örnekleriyle doludur. Örneğin, V. yüzyılda İskenderiye Patriği Curilos, manastırlarda bir keşiş ordusu oluşturmuştu. İtikadî ilkelerle beyinleri ve ruhları yıkanmış olan bu keşişler, Roma askerlerinden daha gözü pek ve agresiflerdi. Eli değnekli Patrik'e adı çıkan Curilos, bu gücüyle konsillerde (özellikle 431 yılındaki I. Efes Konsili'nde İmparator'un Patriği Nastoryus'u aforoz ettirirken) terör estirmişti.[28]

Fatih'le berber Osmanlı Devleti bünyesinde dünyevî ve uhrevî güçle donatılan bu makama gelebilmek, her muhteris piskoposun idealiydi. Bu nedenle, bu düşüncede olan piskoposlar, devletin üst düzey yöneticileriyle yakınlık kurarlardı. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde devlet bürokrasisi kokuşmuş bir vaziyetteydi. Para, bu bürokratlar için de politik bir güç kaynağıydı. Muhteris piskoposlar da bu zaafı fark etmiş ve bu kapıdan devlet adamlarına duhûl etmeye başlamışlardı. Patriklik makamına gelebilmek için, devletin üst düzey bürokratları ile bu muhteris piskoposlar arasında büyük bir rüşvet çarkı oluşturulmuştu. Genellikle Galata bankerlerinden temin edilen büyük meblağlarla bu iş bağlanıyordu. Sonunda bu makama gelen piskopos, bankerlerden aldığı borcu faiziyle beraber ödemek zorundaydı.

Bu parayı temin edebilmenin tek yolu vardı patrikler için: Kendilerine bağlı metropolitlik makamlarını satmak! Hangi piskopos fazla vermeyi taahhüt ederse, metropolitlik makamlarına onlar atanırlardı. Tabi, metropolit olan bu piskoposlar da, bu parayı Kilise'nin

tabiriyle “sürülerinden” (cemaatlerinden) temin ediyorlardı.

Kilise’nin Ortaçağ Avrupası’nda zirveye ulaşan bu gücü aslında Osmanlı Devleti zamanında kırılmıştı. Ancak devletin zayıfladığı XIX. yüzyılda tekrar hortlamıştı. Bu zulmü nihayetinde kendi cemaatlerine yapıyorlardı, ancak bu insanlar da devletin vatandaşlarıydı. Osmanlı padişahları bu zulüm çarkını yok etmek için gayret göstermişlerse de çok fazla başarılı olamamışlardı. Kilise’de hiyerarşik çarkı oluşturan ruhban grubu gayr-ı müslim halkın elinde avucunda ne varsa alıyorlardı. Cesaret edip, gizlice şikayette bulunanların iddialarına karşı da, Kilise “Paramız yok, masraflarımız var, başka nasıl karşılayalım?” türünden savunmalarla konuyu geçiştiriyordu.

Devlet bunun için bazı yasal düzenlemeler yapmış; patrik ve metropolitlere maaş bağlamışsa da, yine de bu zulüm çarkını yok edememiştir. Devletin aldığı bazı önlemler, bu maaş ve tahsilâtlarla gayr-ı müslim halk bir nebze rahatladıysa da, sorun hiçbir zaman tam

olarak çözülemedi. Bunun en büyük sebebi de Kilise'nin elinde bulundurduğu ruhanî güçtü. Bu ruhanî gücün cezalandırma mekanizması olan "aforoz" alınan her önlemi etkisiz kılmaya yetiyordu. Kilise, sosyal hayatın her alanında bu aforoz gücünü kullanmaktan geri kalmıyordu.

Tanzimat'la getirilen haklar bile bu sorunu çözmeye yetmedi. Patriklerin bu uygulamaları, zaman zaman muhalif ruhban sınıflarında da infiale sebep oluyordu, ancak onların da ellerinden bir şey gelmiyordu. İslam dünyası, aforozu "ruhanî bir ceza" olarak hep algılar. Hatta akademisyenlerimiz de böyle algılarlar. Eğer gerçek bu algılama gibi olsaydı, zaten çok da problem teşkil etmezdi. Varsın Kilise, o kişiyi cennetten mahrum etsindi. Birçok insanın umurunda bile olmazdı. Aksine, bu aforozun "dünyevî cezası" çok ağırdı. İnsanların hayatını mahvediyordu. Tarih boyunca en zalim siyasî otoriteler bile bu kadar ağır cezalar vermemişlerdir tebaalarına, hatta suç işleyenlere bile!.. Nihayet her suçun cezası ayrı ayrı idi ve ailenin diğer şahısları bu cezalardan direkt etkilenmezlerdi. Ama aforoz cezasına çarptırılan

kişi tüm ailesiyle beraber adeta yok ediliyordu. Bu nedenle bu cezadan herkes korkardı. Okuyucuya bir fikir vermesi açısından bu cezanın uygulamada temel birkaç yaptırımını burada aktarayım:

1. Aforoza uğrayan kişi iştigal ettiği esnaf ve ticarî birlikten uzaklaştırılıyordu. Mesleğini, sanat ve zanaatını icra etmesi yasaklanıyordu.

2. Kendisine borçlu olanlar, bu borçlarından kurtuluyorlardı. Yani, borçlular borçlarını ödemiyorlardı. Böylece o şahıs ticaretle uğraşıyorsa, dolaylı olarak sermayesi yok ediliyordu.

3. Alacaklı olanlar ise, aforoz edilen kişilerden alacaklarını, vadesini beklemeden, derhal tahsil ediyorlardı.

4. Aforoza uğrayan kişiyle, herkes her türlü ilişkisini (komşuluk, akrabalık, arkadaşlık, ticarî, insanî vs.) kesmek zorundaydı. Selam alıp vermek bile yasaktı.

5. Aforoza uğrayan kişilerin evleri ve işyerleri

de ellerinden alınır, eşyaları müsadere edilirdi. Yani aç susuz, kimsesiz sokağa terk edilirlerdi.

6. Bunlar aforoz neticesinde, cemaat tarafından maruz kalınan cezalardı. Patrikhane başta hapis ve işkence olmak üzere şahsı çeşitli cezalara çarptırır ve dünyaya geldiğine pişman ederdi. Cemaatin maddî manevî baskısı yanında falaka, hapsetme, zincire vurma en çok uygulanan ceza türleriydi. Bu nedenle, insanlar aforoza uğramaktansa, ölümü tercih ederlerdi.

Herşeyi elinden alınan, evi başına yıkılan insanlar, en son olarak da sokak lincine terk edilirlerdi. Kilise'nin desteğiyle cemaatin fanatik üyeleri aforoza uğrayanlara zulmetmeyi "dinî bir vecibe" olarak algılıyorlardı. Bu algılama sonucunda gayr-ı müslim mahallelerinin hemen hepsinde, Kilise adına "dinî terör estiren" çeteler oluşmuştu. Burada okuyucuya bu dinî terörün ne menem bir şey olduğu hususunda bir fikir vermesi açısından, Robert Kolej'in kurucularından olan ve Türkiye'de 35 yıldan fazla bir süre kalan, bu işlerin içinde pişen

meşhur Amerikalı misyoner Dr. Hamlin'den bir alıntı,[29] zannederim konunun anlaşılması açısından faydalı olacaktır. Artık sözü burada Hamlin'e bırakalım:

"Yıl 1847, yer Adapazarı... Adapazarı'ndan, aforozun önceden orada var olan her şeyi silip süpürdüğü haberi geldi. Aforoza uğrayanlar, kilisenin bu çetelerinden canlarını kurtarmak için Türk mahallelerine sığınmışlardı. Üçünün evleri tamamen yıkılmıştı. Evlerin duvarları kerpiçtendi ve iyi örülmüştü, sağlamdılar. Çeteler, kalın tahtalar getirip, onlardan ucu demirli sırıklar yaptılar, bunları kullanarak duvarları yıktılar, her şey harap oldu. Onların bu eğlencelerine son veren dördüncü şahsın eviydi. Bu ev oldukça sağlamdı ve Ermeni mahallesinin bitiminde, Müslüman mahallesinin sınırındaki son evdi. Kerestelerin birbirine geçirilmesiyle inşa edilen bu ev sağlamlığıyla, bu gözü dönmüş kalabalığı çileden çıkarıyordu. Bu sırada Türk mahallesindeki kadınlar evlerinin pencerelerinden, cumbalarından kulakları yırtan çığlıklar atarak koro halinde şöyle bağırıyorlardı;

“Bakın, gavurlar Protestanlara ne yapıyorlar, çünkü onlar resimlere tapmıyorlar! Biz de resimlere tapmıyoruz. Gelecekte, onlar bizimle beraber olacaklar! Haydi, gelin durmayın! Her kadın bir fasulye sırığı alsın gelsin, onları kovalım!..”

Bu çağrı inanılmaz bir hızla sokaktan sokağa yayıldı ve her biri uzun sırıklarla silahlanmış yaşmaklı hanımların naralarıyla caddeden caddeye ilerlemiş, çeteleri rüzgarın önündeki sis misali dağıtmıştı.”

Dr. Hamlin bu olaylar İstanbul’da işitilince, teşkilat tarafından Adapazarı’na gönderildiğini ve kendisinden olaylarla ilgili bir rapor hazırlaması istendiğini kaydettikten sonra, gelişmeleri şöyle anlatır:

“...Önce şehirden 60 mil uzaklıktaki İzmit’e gittim ve orada ihtiyaç duyduğum tüm bilgiyi topladım. Oradan Adapazarı’na farkedilmeden, akşam karanlığında varmak için 27 mil mesafeyi dokuz saatte aşmam gerekiyordu. Türk mahallesine girdim ve tarif edildiği gibi Hasan Ağa’nın otel veya hanını buldum. Kaba, ahşap

bir yapıydı. Sürgün edilenleri, aforoz edilerek evlerinden atılanları burada buldum. Evleri yıkılmış, eşyaları, sahip oldukları ne varsa yakılmıştı. Özgürlükleri ellerinden alınan, yasadışı, suçlulardı artık onlar. Hanın tek sahibi Hasan Ağa kaba, fakat iyi kalpli bir Türktü, samimi bir Müslümandı. Putperestlikten nefret ettiği, bütün Hıristiyanları da putperestliğe bulaşmış olarak gördüğü için, Hıristiyanlığı küçümsüyor, Allah'a ve Resulü'ne, kendisini doğru yola ilettiği için şükrediyordu.

Hasan Ağa, Kilise tarafından aforoza uğrayan bu kişileri, puta tapmayı reddeden ve bu nedenle zulme maruz kalan Hıristiyanlar olarak duymuştu. Bu nedenle onlara karşı şefkat hisleriyle doluydu ve hanında onları barındırıyordu. Haftalarca onlardan bir cent dahi almadan tüm ihtiyaçlarını karşılıyordu. Türk ve Müslüman olmasından dolayı, işletmesini düşmanların (Ermeni çetelerinin) saldırılarına karşı koruyabiliyordu. Sığınmacılar da dışarı çıkma riskini göze almadıkları müddetçe, burada emniyetteydiler."

American Board misyoner teşkilatının[30] Adapazarı'nda meydana gelen bu olayları yerinde incelemek ve bir rapor hazırlamak için gönderdiği Dr. Hamlin, şehirden ayrılışını ise şöyle anlatır:

"Şehirde bir misyonerin varlığını bilmeleri istenen bir şey olmadığı için gün boyunca gizlendim. Çünkü bu haber Ermeni mahallesinde derhal yayılır ve tepkilere, heyecanlara sebep olurdu. Çeteler, birçok evde sonuçsuz kalan girişimlerde bulunduktan sonra dağılmışlardı. Bir evde, İzmit'ten gelen 20 civarında Ermeni ile bir toplantı düzenledim. Toplantıya katılanlar bana nazikçe acele etmemi ve gün ağarmadan şehri terk etmemi tavsiye ettiler. Tüm şehir benim burada olduğumu duymuştu ve bu nedenle Ermenilerin ayaklanabileceklerini söylüyorlardı. Rehberim Hasan gitmemiz için üç at hazırladığını haber verdi. Gece üç sıraları şehri terketmeye karar verdik.

Şehrin Ermeni mahallesinden sesler geliyordu. Kalbim çarpmaya başlamıştı, bu sesler kötü olayların olacağının habercisiydi. Çoğunlukla bu

insanların her biri iyi ve dürüst insanlar olsa da, böyle bir meselede fanatik bir çeteden daha gözü kara ve tehlikeliydiler. Biraz sonra atlarla beraber, güvenliğimizi sağlayacak altı kişi geldiler; hepsi de uzun boylu, esmer ve güçlü zeybeklerdi. Silahlıydılar. Hanın etrafı Ermeni güruhlar tarafından sarılmıştı. Ben, Hasan ve aforoza uğramış kişi atlara bindik, zeybekler de etrafımızda saf tuttular. Hasan, hancıya kapıyı açmasını söyledi, kapı açıldığında ellerinde kürek ve kazmalarla bekleyen öfkeli kalabalıkla yüzyüze geldik.

Hasan, "Destur, destur!" diye gürleyince, kalabalık ortadan ikiye ayrıldı ve biz aralarından geçtik. Güvenliğimiz ne sayımıza, ne silahlarımıza, ne de maharetimize bağlıydı. Sadece, korumalarımızın Müslüman olması gerçeğine dayanıyordu. Onlara saldırmak demek, doğrudan tüm Türk halkının Ermenilere saldırması sonucunu doğururdu. Ortalıkta gerçek bir tehlike vardı. Muhafız tarafından yapılacak yanlış bir hareket, anında bu çeteleri pervasız ve kontrolsüz bir öfke ile kışkırtmaya yeterdi. Kalabalıktan Ermenice küfürler yükseliyordu,

muhafız da Türkçe küfürlerle karşılık veriyordu. Ahlakın dışında, benzeri olmayan bir manzara vardı: Yüzlerce kişiden oluşan bir Hıristiyan çetesi, ortada da o sabah katledilerek Tanrı'ya sunulacak bir zındık! Kalabalık hep bir ağızdan aforoz edilmiş zındık ırkdaşlarına küfrediyor, muhafızlar da kalabalığa aynı küfürlerle cevap veriyorlardı.

Hasan Ağa'dan muhafızların küfretmesini durdurmasını rica ettim. O da bunu yaptı. Kalabalığın ortasına geldiğimizde, bu sefer yere tükürmeye başladılar. Bunu anlamı yeterince açıktı ve muhafızları vurmaktan alıkoymak zordu. Sonunda kalabalığı yardık ve şehirden çıktık. Hasan'a döndüm ve "Hayatımı kurtardın; eğer tehlikeye düşersen Tanrı da seninkini kurtarsın." dedim. "Kuzum, sen bu köpekleri anlamazsın, şu çalılıkların arasında uzanmış ve seni bekliyorlar, nehre kadar seninle geleceğim." Nehre ulaştığımızda bana dedi ki: "Şimdi düz bir ovadasın ve atın güvenlik için yeterlidir. Seni Allah'a emanet ediyorum." (Allah'a emanet ol) - Bu, ayrılırken söylenen yaygın ve çok güzel bir vedalaşma biçimi- ve böylece ayrıldık.

Onun, bütün bunları yapmasındaki ruhu tam olarak kavrayamamıştım ve ona bir ödül "bahşiş" teklif ettim. Bu teklifimi gururlu bir biçimde "Ben bir Müslüman'ım, bunu para için yapmadım!" diyerek reddetti. Çok şaşırdım ve etkilendim. Gerçek şu ki ben onun konuğuydum. Onunla yemek yemiştim, mazlumları korumayı üstlenmişti ve onun zihninde bu, misafirperverliğin ve dindarlığın bir gereğiydi. Ücreti alsaydı, yaptığının faziletini kaybederdi."

Dr. Hamlin'den bu alıntıdan sonra, şimdi esas konuya dönelim. Bu tür olaylar nadiren görülen, tarih boyunca şurada veya burada tek tük cereyan etmiş olaylardan değildi. İmparatorluğun son yüzyılında gayr-ı müslimler arasında kangrene dönüşmüş bir sorunun toplumda yansımalarıydı. Ve sık sık toplumun her katmanında ve Osmanlı coğrafyasının her tarafında vuku buluyordu. Kaynağı da insanların heretik düşüncelere sapmaları değildi, Kilise'nin kendisinden ve yönetim felsefesinden kaynaklanıyordu. İnsanları canından bezdiren Kilise yönetimi, otoritesini bu aforoz kartını

kullanarak sağlamaya çalışıyordu.

Daha fazla detaya girmeden, tarihî bir yanlışı düzeltmenin zamanı ve yeri geldiği kanaatindeyim. Yukarıda değindiğimiz temel noktayı, kısaca bir kez daha hatırlayalım: Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyılında, coğrafyamıza musallat olan misyonerlik faaliyetlerini inceleyenler, başta American Board misyonerlik teşkilatı olmak üzere, Batılı tüm misyoner teşkilatlarının bizdeki gayr-ı müslim cemaatleri (Ermeni, Rum, Süryani, Keldani, Nasturi...) hedef aldıklarını, onların içinden birilerini ayartarak kendi mezheplerine kazandırdıklarını ve böylece Protestan, Ermeni, Protestan Süryani, Protestan Rum, Katolik Ermeni, Katolik Süryani, Katolik Rum... kiliselerinin kurulduğu kanaatine varmışlardır.

Bu kanaat, içinde bazı tâli doğruları barındırsa da, işin gerçeği şudur: Bizim yerli Hıristiyanlar, yani Osmanlı Devleti'nin vatandaşı olan Ortodoks Hıristiyanlar (Rumlar, Ermeniler, Süryaniler) itikadî açıdan hiçbir şekilde Batı ile bir araya gelmeleri (o gün için) mümkün değildi.

Tarihten gelen (431-I. Efes Konsili; 449-II. Efes Konsili ve özellikle 451-Kadıköy Konsili kararlarıyla kan davasına dönen ilişkiler)[31] husûmet, bunu önlüyordu. Bu husûmet, herhangi kilisevî ve ruhanî bir husûmet değildi, itikadî bir husûmetti. Bir Ortodoks'un bir Katolik Kilisesi'nin eşiğinden adımını içeri atması, aforozu için yeterli bir sebepti. Bu nedenle Batılı misyonerlerin, bizim vatandaşlarımız olan Rum, Ermeni ve Süryanileri bölerek kendi mezheplerine kazandırmaları; Katolik Rum Kilisesi, Protestan Rum Kilisesi, Katolik Ermeni Kilisesi, Protestan Ermeni Kilisesi... gibi oluşumlar düşünmeleri, hayalden de öteydi. Zaten böyle bir düşünceleri de yoktu.

Yukarıda Cyrus Hamlin'den aldığımız alıntıyı[32] (ki bunun birçok örneği George Washburn'un, Keith M. Greenwood'un, George E. White'nin hatıratlarında mevcuttur) bir kenarda tutarak, makalemizin ilk sayfalarında anlattıklarımızı alt alta yazalım:

- Patriklik makamı için devlet çarkında büyük

rüşvetler dönüyordu. Patrik adayı piskoposlar bunu, Galata Bankerleri'nden temin ediyorlardı. Sonra bu borcu ödemek için metropolitlik makamlarını satıyorlardı. Metropolitler de bu parayı cemaatlerinde şu veya bu yolla (sürece göre ne gerekiyorsa) topluyorlardı. Cemaatten buna karşı çıkanlar, hatta ödenmemesi için cemaat üyelerini tahrik edenler mimleniyordu. Daha sonra bir bahaneyle aforoza uğruyorlardı.

• İktidara gelen Patrik, rakiplerinin ateşli taraflarının elebaşlarını, yine bir punduna getirip zaman içerisinde aforoz çarkının dişlileri arasında öğütüyordu.

• Bir de şu veya bu şekilde Kilise'nin kanunlarını çiğneyenler (eğer bu suçun Kiliseye karşı siyasî bir yönü yoksa küçük aforoza, yani geçici olarak Kilise'den uzaklaştırılma, ayinlere alınmama, kutsal komünyondan yememe, o yıl doğan çocuğu varsa vaftiz edilmeme ve günah çıkarma işlemine alınmama... gibi, cezalara çarptırılır ve sonra, gücü kudretinde bir bağış sonucu affedilirdi) bu cezaya çarptırılırlardı.

• Sokak lincine maruz bırakılan bu insanları

Müslüman ahali koruyordu, bunlar da canlarını kurtarabilmek için Müslüman oluyorlardı. Başka hiçbir seçenekleri yoktu. Tâ ki misyonerlerle karşılaşıncaya kadar... Artık Müslümanların yanı sıra sığınabilecekleri ikinci bir kapı vardı ve bu kapıya sığınırken, dinlerini değiştirme mecburiyetleri de yoktu. Ancak, bu ikinci kapı, yeni bir soruna sebep oldu. Misyonerler yokken, Müslüman olup (veya öyle görünüp) hayatlarını garantiye alabiliyorken, misyonerlere sığındıklarında bu hayat garantileri yoktu. Böylece "hayatî tehlikede" olan bir topluluk oluşuyordu her tarafta. İşte can alıcı nokta burasıydı. Her şey gelip burada düğümleniyordu.

Bu önemli bir sorundu ve mutlaka çözülmesi gerekiyordu. Bu sorunun çözümüne hem devlet hem de misyonerler kafa yoruyordu. Sorunun düğüm noktası şuydu: Devletin bunları koruması gerekiyordu, tamam!.. Ancak her aforoza uğrayanın başına bir koruma görevlisi dikmek imkansızdı ve bu da çare değildi. Örneğin

Adapazarı'ndaki olaylar göz önüne alınınca, polisiye tedbirlerle bu sorunun çözülemeyeceği açıkça görülür.

O halde ne yapmak lazımdı, bu sorunu nasıl çözmek gerekirdi?.. Uzun süre düşünüldü, taşınıldı ve ortaya şöyle bir çözüm önerisi çıktı: Bu mağdur insanlar ancak "kurumsal bir kimliğe" kavuşturularak, yasaların güvencesinde bu tehlikeden korunabilirler. Tıpkı aforoza uğramış bir Ermeni, Müslüman olduğunda nasıl diğer Ermeniler ona artık bir şey yapamıyorlardıysa, farklı bir mezhep altında kurumsal bir kimliğe kavuşturulurlarsa, artık önceki mezheplerin taraftarları da bir şey yapamazlardı. Bu formül uygun bulundu ve buna göre yasal düzenlemeler yapıldı. Böylece Protestan Ermeni Kilisesi (o dönemin deyişiyle Evangelical Armenian Church) doğmuş oldu.

Artık kapı açılmıştı. Misyonerlerin eli de rahatlamıştı. Tarihî-itikadî husûmet yıkılmıştı. Bundan böyle maddî yardımlarla, politik vaadlerle Rumlardan, Ermenilerden, Süryanilerden adam devşirmek kolaylaşmıştı.

Kısa bir süre sonra artık Katolik, Protestan Ermenilerimiz, Süryanilerimiz ve Rumlarımız olacaktı.

Görüldüğü üzere bir tek somut örnek bile, bu konuda yazılan çizilen şeylerin ne kadar yanlış ve eksik analizlere sebep olduğunu, ne derece sorunlu hüküm ve kanaatlerin oluşmasına imkân verdiğini açık bir şekilde göstermektedir.

Son söz, başta bilimadamları olmak üzere, erbâb-ı kalem, bilimsel ve tarihî bir konuyu incelerken, kılı kırk yarmalı, önyargılarından kurtulmalı, özellikle taraflı resmî belgelere karşı çok dikkatli olmalı, onların satır aralarını okumayı öğrenmelidir.

Unutulmamalıdır ki, tarihi yazanlar galiplerdir. Mağlupların ağızlarına bir bant vurulmuştur ve toprağın derinliklerine gömülmüşlerdir. Onların sesleri duyulmadığı için, galipler istedikleri şekilde belge düzenleyip, istedikleri şekilde tarih yazmışlardır. Bu anlayış bugün de tüm dünyada devam etmektedir. Bu nedenle; gerçekler, tarih kitaplarında yazmaz! Tarihin karanlık dehlizlerinde gezinmek gerekir!..

Nisan 2009

BATI'NIN İSLAM DÜNYASINDAKİ İMAJI[33]

•••

Sayın Başkan, değerli dinleyiciler; sözlerime başlarken hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. İki günden beri, çok değerli bilim ve fikir adamlarının bildirilerini dinledik. Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Hz. Peygamber'in çeşitli yönlerini öne çıkaran bu bildiriler, çok güzel mesajlarla yüklüydüler.

Diyanet İşleri Başkanlığımız, bendenizi bu sempozyuma müzakereci olarak davet etti. İki gündür sizlerle beraber ben de bu sempozyumu dikkatle takip ediyorum. Genel çizgileriyle ifade edecek olursam, Hz. Peygamber ve onun getirdiği evrensel mesaj üzerinde duruldu; bu mesajın Batı dünyasında yeterince yansımasını bulamadığı, hatta zaman zaman ve özellikle son yıllarda yanlış ve eksik yansıdığı vurgulandı. 11 Eylül'den sonra bunun çarpıtılarak yansıtıldığı üzerinde duruldu ve bir savunma psikolojisiyle

bunlara cevaplar verildi.

Bu söylediklerimi bir cümle ile toparlayacak olursam, İslamın moda tabirle Batı dünyasındaki imajı anlatılmaya çalışıldı. Güzel tespitler de yapıldı, yapılan yanlışlıklara da değinildi. Bunun dışında bir de Batı'nın İslam dünyasında bıraktığı bir imaj var ki, bu iyi irdelenmezse, birçok konu açıklığa kavuşamayacaktır. Bendeniz, üzerinde pek durulmayan bu konu üzerinde bazı tespit ve tahlillerde bulunmak istiyorum. Ancak bu tespit ve tahlillere geçmeden önce, konunun daha iyi anlaşılabilmesi için, tarihî süreci çok kısa olarak özetlemem gerekmektedir.

Burada, kavram kargaşasına meydan vermemek için küçük bir uyarıda bulunayım. Konuşmamda, tarihî süreci anlatırken, daha çok Hıristiyanlık, Hıristiyan âlemi tabirini kullanacağım, yakın dönemleri ifade etmek için Batı tabirini tercih edeceğim. Bunların üçü de aynı anlamı taşımaktadırlar.

İslamda Ehl-i Kitabın Konumu

Bilindiği üzere Kur'an-ı Kerim Hıristiyanlık ve Museviliği Ehl-i Kitap olarak tanımlar. Paganizmle hiçbir şekilde aynı kefeye koymaz. Onlarla aynı kaynaktan beslendiğini, aynı misyonu taşıdığını vurgular. Medine döneminde, Yahudilerle yaşanan ilişkiler sonucunda, Hıristiyanlar, Müslümanlar nezdinde bir adım daha önde, müspet manada bir konumda yer alırlar. Hülefâ-i Râşidîn döneminde bu duygu ve düşünce devam eder; ancak Hıristiyanlık "miâdı dolmuş" bir dindir. Müslümanlar nezdindeki imajı, rakip ve hele hele düşman hiç değildir. Tahrifata uğramıştır ve hatta Müslümanların şuur altı, bu tahrifatı Kur'an'la gidermek için kendini mesul addeder. Bu nedenle 30-40 yıl gibi kısa bir sürede Suriye, Irak, Mısır gibi Doğu Hıristiyanlığı'nın hakim ve etkin olduğu coğrafya sadece fethedilmekle kalmaz, halkları da büyük çoğunlukla Müslümanlaştırılır. Bu başarının en büyük nedeni, sahabelerin de içinde yer aldığı ilk Müslüman kadroların, Hıristiyanları düşman ve onların dinlerini de rakip din olarak telakki etmemelerinin yanında, İslamı da kendilerine ait "millî çizgileri olan" bir din

olarak lanse etmemeleridir. Yani, İslamı evrensel çizgileriyle sunmalarıdır. İnsanlığın dini olarak takdim etmeleridir.

Emevî ve Abbasiler döneminde, İslamın bu evrensel kimliği muhafaza edilmesine rağmen, Hıristiyanlık artık "rakip bir medeniyetin dini"dir. Bu algı, önemli ölçüde siyasî anlayıştan beslenerek güçlenmiştir. İslam, artık Hıristiyanlığın tahrifatını onarma düşüncesinden çok, bâtıl ve rakip olan bu dinin yerini alma sürecine girmiştir.

Selçuklular'ın İslam dünyasında hâkimiyeti ele geçirmelerinden sonra, özellikle Haçlı Seferleri'nin olduğu süreçte artık bu iki din, iki ayrı medeniyetin ve dünyanın motor gücü durumundadır ve birbirlerinin can düşmanı, rakipleridir. Birbirlerini yok etmek için uzun ve çetin bir mücadelenin içerisine girmişlerdir.

Bu mücadeleden iki taraf da büyük yara almıştır. Eski dünya iki kutuplu bir sürece girmiştir: Artık birbirlerinin rakipleri ve düşmanlarıdır. Bu rekabet, Selçuklular'ın önce parçalanmasına, sonra yıkılmasına zemin

hazırlamıştır. Osmanlılar'ın tarih sahnesine çıkışları, yeni bir süreci başlatmıştır. Özellikle Osmanlılar'ın Avrupa'ya ayak basışları, Doğu Hıristiyanlığı'nın temsilcisi Bizans'ı tarihten silmeleri, Haçlı-Hıristiyan ordularını yene yene Viyana önlerine gelişleri, İslam'la Türklüğü aynı kimlik içinde meczetmiştir. Batı dünyasının şuur altında İslam eşittir Türk!.. Edebî, tarihî, felsefî eserlerinden tutun da, lügatlerine kadar artık Türk kelimesi ile İslam, İslam kelimesi ile Türk aynı anlamda kullanılmaya başlanmıştır. Kısaca Batı dünyasında İslam artık evrensel mesajlar taşıyan, evrensel ilkelere sahip bir insanlık dini olarak değil, düşmanın dini, daha net bir ifadeyle kendi medeniyet ve dinlerini yoketmeye çalışan rakip bir medeniyetin dini olarak algılanmaya başlamıştır. Yani, Batı zihninde İslam, evrensel çizgi ve ilkelerinden soyutlanarak, millî çizgiler içine hapsolan bir din olarak algılanmıştır: Türk millî çizgileri!..

İslam Dünyasının Batı Algısı

Değerli dinleyiciler, bu tarihî süreci özetledikten sonra, şimdi de Batı'nın İslam

dünyasında, bu özetlediğim süreçte nasıl algılandığını çok kısaca belirterek, esas söyleyeceklerime geçeceğim. XVIII. yüzyıla kadar özetlediğim bu süreçte, Batı dünyası İslam dünyasında şöyle algılanıyordu:

Dinî inanç açısından **bâtıl**, medenî toplum açısından **kaba**, hak-hukuk ve adalet açısından **zalim**, kültür ve sosyal yapı açısından **cahil**, iktisadî anlayış ve alınteri açısından **sömürgeci ve materyalist**, samimiyet açısından **ikiyüzlü**, insanlık açısından **şer odağı**... Bu saydığım sıfatların her biri bir konferans konusudur. Ancak, vaktimizin sınırlı olmasını gözönüne alarak bunları tek tek ele almayacağım. Kısacası, XVIII. yüzyıla kadar İslam dünyasında Batı denilince, ilk akla gelen özellikler bunlardı. Bu özelliklerinden dolayı Batı zayıf ve değersizdi. Buna bağlı olarak da İslam dünyasının algılamasında küçümseniyordu.

Avrupa'daki Reform ve Rönesans, arkasından Fransız Devrimi ile dinî, sosyal ve siyasal alanda meydana gelen gelişmelere ilaveten sanayi devrimi ile gelen refah ve üstünlük, tarihin

seyrini değiştirdi. İslam dünyasının bu değişimi algılayamaması, teknoloji ve sanayi devrimini ıskalaması neticesinde, talihimiz tersine döndü. Üstünlük artık rakipteydi! Bu rakip yüzyılların intikamını almak için müdafaa pozisyonunu bırakmış, üzerimize geliyordu. Bizi yok etmek isteyen bir düşmandı artık.

Müslüman aydın zihni, bunun için çareler düşünmeye başladı. Bu güçlü düşmana nasıl karşı koyulacaktı. Sonunda bu çare teoride doğru olarak tespit edildi: Kendi silahıyla; yani kendisi gibi kalkınarak ve güçlenerek... Aydınlarımız teşhiste birliktelik sağlamışlardı fakat yöntemde birlikteliği sağlayamadılar. Bir kısmı sadece Batı'nın bilim ve teknolojisini alarak bu gayeye ulaşılabileceğini düşünürken, bir kısmı ise Batı'nın her şeyini alarak bunu başarabileceğimize inanıyordu. Bu ikinciler, Batı'nın tüm hayat tarzını aynen almak gerektiğini söylüyorlardı. Bunlara göre siyasal sistemden askerî sisteme, ekonomik sistemden sosyal yapıya kadar her şey değişmeliydi. Kısaca Batı her şeyiyle aynen taklit edilmeliydi. Batı, öncelikle kendi dinini, sosyal ve toplumsal

hayattan dışlayarak bu kalkınma ivmesini yakalamıştı. O halde bizim de aynı yolu takip etmemiz gerekiyordu! Bu anlayış İslam âleminde, özellikle yeni yetişen nesillerde Batı'ya karşı bir hayranlık ve akabinde kendine dönük korkunç bir aşağılık kompleksi doğurdu. Bu kompleks neticesinde kendi kültüründen önce utanma, sonra uzaklaşma ve en sonunda da nefret etme sürecine girdi.

XX. yüzyıla girerken, Batı'nın teknolojik üstünlüğü ile sömürgeci ve materyalist iştahı birleşince, Osmanlı Devleti hızla tasfiye sürecine girdi. İslam âlemi, adeta kıyametini yaşıyordu. Yüzyıllarca İslam âleminin önderliğini ve hâmiliğini yapan Türk milleti de artık kendi bekâsının derdine düşmüştü. Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, dağılan bu imparatorluğun küllerinden yeni bir devlet kurmayı başardı. Bu yeni devletin hedefi "muasır medeniyeti yakalamak ve hatta üstüne çıkmak"tı. Mustafa Kemal Atatürk, son iki yüzyıldaki süreci çok iyi tahlil etmişti. Bunun için öncelikle bu büyük millete "eski güveni"ni kazandırmak gerekiyordu. Bunun önünde de

son iki yüzyılın oluşturduğu iki büyük engel vardı: Tembellik ve aşağılık kompleksi... Öncelikle bunu gidermek gerekiyordu. Büyük Atatürk'ün Nutku, söylev ve demeçleri iyi okunursa, bu konudaki düşünceleri, gayretleri ve heyecanı çok net olarak görülebilir. "Türk, övün, çalış, güven. "Bir Türk dünyaya bedeldir." "Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur." cümleleri bunu vurgulamak için kâfidir sanırım.

Ne yazık ki bu büyük devlet adamının ömrü, tüm hayallerini gerçekleştirmeye yetmedi. Medeniyet yolunda attığı adımlar, aynı inanç ve heyecanla devam ettirilemedi. Burada bunlara girmiyorum. Sadece Büyük Atatürk'ten sonra, bu Batı'yı taklit etme ve aşağılık kompleksinin tekrar hortladığına vurgu yapmakla yetineyim.

Kısaca toparlayacak olursam 1980'li yıllara kadar Batı'nın bizdeki imajı şu idi: Batı, dini; sosyal ve siyasal hayattan dışlayarak bu seviyeye geldi. Bizim de aynı şeyleri yapmaktan başka çaremiz yok!.. Buna karşı direnenler gericilikle, hatta rejim aleyhtarlığıyla, daha da

ötesi Atatürk düşmanlığıyla damgalandılar. Tabii bu arada, yeni yetişen nesiller üzerinde Batı hayranlığını pekiştirmek ve kendi millî ve manevî duygularına karşı da kompleksli bir nesil yetiştirmek adeta bir devlet politikası olarak devam ettirildi.

Sevgili dinleyenlerim, sizlere şunu müjdeleyeyim ki, bu oyun artık bugün iflas etmek üzeredir. Bunun devletimizi yönetenler de, aydınlarımız da, halkımız da, hatta Batı'ya karşı bu komplekse en fazla maruz kalan sosyetemiz de farkına varmaya başladı. Konu rahat anlaşılsın diye, konuşmamın bundan sonraki kısmını güncel misallerle devam ettireceğim.

Bize Anlatılan Batı

Cumhuriyet döneminde Batı ile ciddi anlamda iletişimimiz 1960'lı yıllarda işçilerimiz ile başladı. Onlar kanalıyla Batı toplumu hakkında daha sağlıklı bilgiler edinmeye başladı insanımız. 1985'lerden sonra ise, özel televizyonların kurulmasıyla, bambaşka bir sürece girildi. Globalizm ve iletişim, dünyayı

küçük bir köy haline getirdi. Ve böylece Batı, bizimkilerin tam bir asırdır anlattıkları şekilde değil de, gerçek yüzüyle evlerimize, oturma odalarımıza girdi. Bu Batı, değerleriyle barışık bir Batı idi!..

Bu Batı, hiç de anlatıldığı gibi, dini bir kenara atmış değildi. İşte size, gerçek yüzüyle bize yansıyan Batı'dan birkaç örnek: Birçoğunuz hatırlayacaktır. 3-5 sene önceydi. Trakya Bölgemizde bir NATO tatbikatı vardı. Yunan Genelkurmay Başkanı da bu tatbikattaydı. Yunan Genelkurmay Başkanı Türkiye'ye gelmişken, bir ara tatbikatta bir boşluk buldu ve İstanbul'da Rum Patriği Bartholomeos'u ziyarete geldi. Tüm yerli ve yabancı medya oradaydı. Yunan Genelkurmay Başkanı'nı kapıda Patrikhane'nin sekreteri karşıladı. Patrik, Genelkurmay Başkanı'nı makamında kabul etti. Genelkurmay Başkanı, resmî elbisesi üzerinde olduğu halde, Patrik'in elini (parmağındaki Patriklik yüzüğünü) üç sefer öptü. Kısa bir sohbetten sonra, tekrar basının karşısına çıktılar. Patrik, bir basın toplantısı ile Yunan Genelkurmay Başkanı'nın ziyaretinden duyduğu

memnuniyeti anlatıyordu, Genelkurmay Başkanı da elleri dizlerinde, onu kemâl-ı hürmetle dinliyordu. Patrik konuşurken, tam o sırada çan çalmaya başladı. Hıristiyan adeti gereği Patrik konuşmasını kesti ve haç işareti yaptı; aynı hareketi Yunan Genelkurmay Başkanı da yaptı!..

Önce bizim basın mensupları, sonra da televizyonlarının başında halkımız, alışık olmadıkları böyle bir görüntü karşısında, şaşırıp kaldılar!..

Ve... Evet, böylesine millî ve manevî değerlerine bağlı bir Genelkurmay Başkanı'nı kıskandılar. Evet, hem gıpta ettiler, hem de iç geçirerek kıskandılar!..

Evet, tam yüz yıldır, Batı'nın bu yüzünü bize hiç göstermediler. Batı'nın dini bir tarafa attığını ve bu yüzden ilerlediğini, bizim de bunu yapmamız gerektiğini hep işlediler!..

Bu bahaneyle de, bu milletin inançlarına, tarihine ve değer yargılarına saldırdılar.

Vereceğim ikinci misal daha da çarpıcı.

Hatırlarsanız, geçen yıl Avrupa Futbol Şampiyonası Portekiz'de yapıldı ve Yunanistan Avrupa Şampiyonu oldu. Şampiyona sonrasındaki bir sahne hayatım boyunca hiç gözlerimin önünden gitmeyecek. Tüm Yunanistan ayakta! Tarihleri boyunca en büyük başarıyı yakalamışlar. Atina'da muhteşem bir törenle karşılandılar. Yunan milletinin kendilerine **şükran nişânesi** olarak birer madalyayla taltif edilecekler. Madalyaları Cumhurbaşkanları değil, Başbakanları değil, spordan sorumlu bakanları değil, futbol federasyonu başkanı değil, Yunanistan Başpiskopos'u boyunlarına takıyor. Birer tane de İncil hediye ediyor.

Bir anda dünyam değişti, kimyam bozuldu, beynimde şimşekler çaktı. Yunan Millî Takımı'nın yerine Türk Millî Takımı, Yunan Başpiskoposu yerine de Diyanet İşleri Başkanı gözlerimin önünde canlandı.

Eyvah ki, eyvah!..

Ne laiklik kalırdı... Ne Cumhuriyet kalırdı... Ne Atatürk ilkeleri kalırdı... Ne rejim kalırdı!..

Türkiye biribirine girerdi... Ordu derhal darbeye davet edilirdi!..

Sonra, birkaç yıl geriye gittim. Kore'de Dünya Kupası'nda biz de **Dünya Üçüncüsü** olmuştuk!.. Bu başarı, komşunun başarısından hiç de aşağı değildi. Dünya Kupası sırasında futbolcularımız **Cuma namazına** gittikleri için, kökten laikçi yazarlarımız, gazetecilerimiz, sivil toplum(!) önderlerimiz, onları yerden yere vurmuşlardı!..

Hem de **acımasızca**, hem de **vicdansızca**!..

Gözleri dünya üçüncülüğünü, Türk spor tarihinin bu en büyük başarısını dahi görmüyordu. Hatta bu başarıyı gölgeleme gayretine girdiler!..

Geleneklerine ve ortak değerlerine saygılı millete (komşuya) bir bakın, bir de bizimkilere!

Hem üzüldüm, hem utandım.

Laik değil, hatta laikçi bile değil, düpedüz **Allah'la problemli bu kesim**, bu millete **Dünya Üçüncüsü olmanın sevincini** dahi yaşatmak istemedi! Medyada aynı kesim ve aynı kalemler

bu turnuvada da aynı rezaleti işlemeyi denediler. Allah'tan Fatih Terim dik durdu ve ağızlarının paylarını verdi.

Evet, Türkiye'deki rejimin olmazsa olmazları laik ve demokratik vasıflarını taşıyacak cumhuriyettir. Ama dinsizliği ve din düşmanlığını laiklik perdesiyle perdeleyecekseniz, bu ülkeye ve bu milletin geleceğine ihanet edersiniz.

Yabancı futbolculara (gayr-ı müslim olanlara) gösterdiğiniz toleransın onda birini bizim çocuklarımıza gösterseniz kıyamet mi kopar? Şu Hakan Şükür'e yapılanları siz milletin yuttuğunu mu zannediyorsunuz? Ersun Yenal'a; Millî Takım teknik direktörü iken gösterilen tepkiyi, aldığı başarısız neticelere bağlıyorsanız, yanılıyorsunuz!

Alex'e şükran borçluyum. Her sahaya çıktığında, yere diz çökerek dua ediyor ve haç çıkarıyor. Bu, bizim seyircimizin gözünü açtı. Bunu yapan Alex olunca, kumaşı bizden olmayanların sesi çıkmadı, yutkunmak zorunda kaldılar. Ama bir Türk futbolcusu bunu

yapamazdı. Bu sefer de duygularımızın imdadına Anelka yetişti. O da sahaya çıkarken, dua etmeye başladı. Müslümanca tabiî... Buna da tahammül edemediler. Hatta Fenerbahçeli yazarların bir kısmı bile, önce futbolculuğunu sorgulamaya başladılar; bundan tepki alınca, bu sefer iyi futbolcu ama sisteme uymuyor numarasına yatıp yıpratmaya çalıştılar. Nihayet kaçırınca, rahat ettiler.

Konuyu daha fazla uzatmaya gerek yok. Bin yıldır etle tırnak misali beraber yaşadığımız Kürt kardeşlerimiz ve gerekse adeta ötekileştirdiğimiz İslam dünyası ile soğukluklarımızın arızî ve konjonktürel olduğunu, futbol gibi bir oyunun oluşturduğu duygu dünyası açık seçik gözlerimizin önüne serdi.

Değerli dinleyenlerim, medyanın bize yansıttığı bu örnekler, Batı'nın yüz yıldır anlatıldığı gibi olmadığını gösterdi.

Evet, Batı dindardı ve millî-manevî değerlerine saygılıydı. Bunu en güzel örnekleri her Pazar Vatikan meydanındaki ayine katılan 100.000'in üzerindeki Avrupalı'dır. Hele hele Papa II. Jean

Paul'ün cenazesine şahit olduktan sonra, kimse artık bize masal anlatmaya kalkışmasın!

Kumaşları Bizden Yurdum İnsanı

Bu misallerin üzerine, bir de küçük bir tahlil yapalım: 150 yıldır bu millete, Avrupalı dini bıraktığı için ilerledi; biz de ilerlemek istiyorsak dini, sosyal ve günlük hayatımızdan çıkaralım diyenler, hatta laiklik ve çağdaşlık numaralarına yatıp dinle ve dindarla mücadele edenler, bilesiniz ki bunların büyük çoğunluğu ne laiktirler, ne de çağdaştırlar. Bunlar Allah'la problemli insanlardır. Kısacası, kumaşları farklıdır, kumaşları!..

Ne demek kumaşları farklı?.. Bu konu iyi anlaşılsın diye, yine bazı örnekler vereceğim. Ülkemizin nüfusunun %99'u Müslüman'dır. Böyle olmasına rağmen, maalesef içki tüketimi son derece fazladır. Bunun yanında, tüm Türkiye'de Cuma geceleri ve Ramazan ayında içki tüketimi %1'lere kadar düşer. Kandil gecelerinde birahanelerimiz başta olmak üzere, birçok eğlence yerinin camında "kandil dolayısıyla kapalıyız" türü yazılara şahit oluruz.

Hatta hemşehrim Mustafa Keser anlatmıştı, bir televizyon kanalında Cuma akşamları program yaparken, çok sayıda telefon aldığını, bu telefon edenlerin, programın başka bir geceye alınmasını istediklerini, buna önceleri bir anlam veremediğini, daha sonra sorduğunda, şu cevapla karşılaştığını anlattı: "Abi, seni dinlerken efkârlanıyoruz. Bir iki kadeh atıyoruz, fakat bu aziz mübarek gecede olmuyor!" Bunun üzerine Sayın Keser, programını başka geceye aldığını söyledi.

Sahil kesimlerine göz attığımızda, yazlıkların arasında minarelerin de yükseldiğini görüyoruz. Fıkıh açısından sakıncaları olsa da, Cuma namazlarında kısa şortlu cemaatin bu camilerden sokaklara taştığını görüyoruz. Yine bu sahil kesimlerindeki vatandaşlarımızın Kurban Bayramı'nda kesinlikle kurban etiyle rakı içmediklerini hepimiz biliyoruz. Hayat kadını olarak çalışanların %90'nın Ramazan ayında patronlarından izin alarak çalışmadıklarını yüzlerce kişiden duymuşsunuzdur. Kahvehanelerimizde oyun oynarken, ezan sesini duyanların %90'nın oyunu durdurduklarını,

ayak ayak üstüne atmışlarsa, ayaklarını indirdiklerini hepimiz biliyoruz.

Özetle, bu insanlar günlük hayatlarında tüm boyutlarıyla dini yaşamasalar da bunlar bizim sarhoşumuz, bizim ayyaşımız, bizim kumarbazımız. bizim günahkar kardeşlerimiz... Yani kumaşları bizden, kumaşları bizden; kirlenmiş de olsa, pörsümüş de olsa, ütüsü kaçmış da olsa, hatta yırtılmış da olsa, kumaşları bizden! Bunlarla sorunumuz önemli değil; biz onları anlarız, onlar da bizi anlarlar...

Bir de, son 100-150 yıldır Batı'yı, dini, sosyal hayatından çıkaran dünya diye lanse edenlerin bu propagandalarına en fazla kapılmış olan, yani kültürel erozyona en fazla maruz kalan "sosyetemiz" hakkında birkaç cümle söylemek istiyorum. Bizim sosyetemize öyle bir aşağılık kompleksi aşılandı ki, tam 150 senedir bununla boğuşup durmaktadır. Bu propagandaya göre; din gericiliktir, geri kalmışlığın göstergesidir. Çağdaşlığa manidir. O, fakir, cahil ve köylü işçilerin sığınağıdır. Çağdaş ve eğitimli insanın buna ihtiyacı olmadığı gibi, dini, düşünce olarak

bile taşımak ayıptır. Bu tür söylemler, sosyete ve şehirli takımının üzerinde çok etkili oldu. Kendi millî kimliğinden ve dinî değerlerinden soğumakla kalmadı, onlardan utanmaya, hatta onlara düşman olmaya başladı!..

İletişim araçlarının çoğalması neticesinde, Batılı sanatçıları, futbolcuları, sosyeteyi tanıyan bizim sosyetemiz, ne derece ters bir propagandanın etkisinde kaldıklarını anladılar. Öncelikle, kumaşı bizden olan sanatçılar ve sosyetemiz, bizi ve bizim kültürümüzü ifade eden takılar takmaya başladılar. Oruç tutmaya, iftar yemeklerine katılmaya, hatta iftar yemekleri düzenlemeye, bazıları Kur'an okumayı öğrenmeye, namaz kılmaya başladılar. Nihayetinde, Paris'e, Londra'ya, Hawai'ye turlar düzenleyen sosyetemiz, umre ve hac seferleri düzenlemeye başladılar.

Sevinin, ey bu toprakların çocukları!.. Sosyetemiz de bu kompleksini attı. Nehir, aslî yatağına dönüyor! Varsın çeriyle, çöpüyle olsun bu dönüş! Nehir, sonunda berraklaşacaktır, merak etmeyin!

Haaa!.. Gelelim kumaşı bizden olmayanlara: Bunları tanımanız için çok basit ipuçları vereceğim size. Görüntüleri çağdaş, dillerinde sevgi ve hümanizm kokan sahte bir edebiyat... Görünüşte çoğu dine karşı da değillerdir. Dede ve nineleri çok dindarlardır. Hatta bir dostum, dedesinin dindar olduğunu bana ispatlamak için şunları söylemişti: Hatırlıyorum, rahmetli hiçbir Bayram namazını kaçırmazdı!.. Güler misin, ağlar mısın!..

Bu zevat, dinin kalbe gömülmesini ister. Hiçbir tezahürüne tahammül edemez. Ezan sesi duyduğunda, cereyana kapılmış gibi kendini kaybeder, başörtülü bir bayan gördüğünde al görmüş İspanyol boğası yanında kuzuya döner. İşret yerleri ve batakhaneler, camiden ve Kur'an kursundan daha sevimlidir onun nezdinde. Bunlara karşı da söylemleri hazırdır: Laiklik, rejim, Cumhuriyet, Atatürk ilkeleri ve daha niceleri... Aslında ne laiktir, ne demokrattır, ne Cumhuriyetçidir, ne de Atatürkçü'dür!.. Tek gerçek Allah'la problemli bir ruh yapısına sahip olduğudur. O'na bir şey yapamadığı için, O'na inananlara karşı bu tür hezeyanlarla kendini

rahatlatmaya çalışmaktadır.

İslamın Evrenselliği Milli İlkelere Hapsedilmesi!

Efendim, Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle, Hz. Peygamber ve İslam gündemin merkezine oturunca, haliyle dinlerarası diyalogla ilgili bildiriler de bir hayli yer aldı sempozyumda. Bu bildiri sahibi arkadaşların hepsini yakından tanırım ve bu konudaki düşüncelerini de biliyorum. Salondaki dinleyicilerin sosyal ve dinî yapılarından mıdır, başka bir nedenle midir, anlayamadım. Bu konu üzerinde konuşanların bir kısmı dinlerarası diyalogun ülkemiz ve dinimiz açısından tehlikelerine vurgu yaptılar. Bir kısmı da dinlerarası diyaloğa ilkesel olarak karşı olmadıklarını, ancak dikkatli olunmasını ve sakıncalarını her zaman göz önünde tutmak gerektiğini, ona göre davranmak gerektiğini vurguladılar.

İslam ilahiyatçılarının ve bilim adamlarının bu söylemleri beni tatmin etmediği gibi, tavırlarını da doğrusu yadırgadım!..

Evet, şuur altımız bu konuda son derece hassas! Batı'nın, Hıristiyan dünyasının ayak oyunlarıyla koca bir imparatorluğu kaybettik. Birçok konuda ağzımız sütten yandığı için, yoğurdu üfleyerek yiyoruz. Tarih boyunca uluslararası ilişkiler, aşk-nefret veya samimiyet üzerine kurulmamıştır. Dikkat ve çıkarlar üzerine bina edilmiştir. İslam evrensel bir dindir; yani insanlığın son ve tekâmül etmiş dinidir. Tüm ilkeleri evrenseldir. Bir etnik grubun, bir coğrafyanın dini değildir. İslamın ilk yüzyıllarda çok hızlı yayılışının ana sebebi, bu evrensel yüzünün ilk müntesiplerince iyi algılanması ve çok iyi ifade edilmesidir. Daha sonra, tarihî süreç içerisinde bütün dinlerin başına gelen, maalesef İslamın da başına geldi. Milletlerin ve medeniyetlerin birbirleriyle mücadelesinde, bu mücadelenin motor gücü oldu dinler. Hep ötekine güç kaynağı oldu. Güç kaynağı olduğu medeniyetin ve kültürün hakim rengini aldı. Maalesef İslam da özellikle Osmanlılar döneminde evrensel çizgilerinden soyutlanarak, millî çizgilerimizin dairesine girdi. Türk adı İslamla özdeşleşti. Hıristiyan dünyasının şuur

altında, ötekinin dini, yani düşmanın dini haline geldi. Gerçi bu kaçınılmazdı. Tarih boyunca hiçbir din bu çarktan kurtulamadı. Çünkü tarih boyunca siyasî iradenin en büyük güç ve meşruiyet kaynağı din oldu. İnsanoğlu, böyle bir gücü kullanmaktan imtina edemezdi.

Tarih boyunca, medeniyetler arası siyasî, iktisadî, kültürel alanlardaki mücadelenin motor gücü olan dini, çağımızda artık bu çarktan çıkarıp almalıyız. İnsanlığın ortak dertleri, örneğin açlık, sefalet, sömürü, savaşlar, zulümler, etnik ayrımcılıklar, din ve vicdan hürriyeti, uyuşturucu belası, katliamlar... Sayın sayabildiğiniz kadar, insanlığın bu ortak dertlerine dinler beraber çözüm üretmelidirler. Siyasî ve ekonomik düşüncelerin güç kaynağı olmaktan çıkarılmalı, onları müspet olarak yönlendiren güç odağı durumuna gelmelidir.

Dinlerin yan yana gelmesi, din ve bilim adamlarının yan yana gelmesinden neden endişe ediliyor ki?.. Bu dinin kitabının hak, peygamberinin hak olduğundan endişe duymuyorsanız, avamî tabirle malınızdan

eminseniz, uluslararası pazarda rekabetten neden ürküyorsunuz?

Haa, eğer karşıdan endişeleriniz varsa, tedbirlerini de alın; elinizi kolunuzu bağlayan mı var!

Bu konu ayrı bir konferans konusudur. Bu nedenle uzatmak istemiyorum. Tek cümleyle şunu ifade edeyim: Bu evrensel dini ve onun evrensel ilkelerini, millî ilkelerimizin içine hapsetmeye hakkımız yok, yetkimiz de yok!

Konuşmama son verirken, bu Kutlu Doğum Haftası'nın kutlanması ve organizasyonu ile ilgili bir-iki cümle söyleyeyim.

Öncelikle Diyanet İşleri Başkanlığı'nı tebrik ediyorum. Nereden, nereye getirdiler, bunu hepimiz biliyoruz.

Ancak, bu Kutlu Doğum Haftası'nı böyle merkezi bir sempozyumla, illerde birer konferansla kutlamamız yeterli değil bence!.. Ne yapıp, ne edip bir hafta boyunca, halkın tüm katmanlarını da bu işe dahil edip bu kutlamaların

içeriğini genişletmemiz lâzım!..

Bunun birinci şartı, bu Kutlu Doğum Haftası'na mutlaka ekonomik bir boyut kazandırmak gerekmektedir. Ekonomik boyut kazandırdığımız anda bu, artık halka mal olacaktır. Ekonomik boyut kazandırmadıkça, hep birileri organize edecek ve sınırlı yarı resmî törenlerden öte bir anlam ifade etmeyecektir. Örnekleri önümüzde, işte yılbaşı, işte anneler günü, işte sevgililer günü... Yıllarca, özellikle cami kürsülerinden yapılan çağrıların bir faydası oldu mu? Olamazdı, çünkü ekonomik boyut kazanmıştı ve halkın her kesimi bu ekonomik boyuttan faydalanıyordu. Bir de halkın her kesimini bu haftanın kutlamalarına bir şekilde katmanın yolları aranmalı. Bunu da profesyonelce çalışan bir halkla ilişkiler şirketine yaptırmalı.

Bu konuyu daha fazla uzatmak istemiyorum. Yetkililer ne demek istediğimi anlamışlardır. Bu vesile ile sözlerime son verirken, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Adana-Nisan 2005

EVDE DİRLİK OLMAYINCA!

•••

Toplumun kalbi, ailedir. Aile yapısı ne kadar sağlam olursa, toplum o derece sağlam ve sağlıklı olur. Şimdi herkes geçmişe baksın, çevresini bir film şeridi gibi zihninden geçirsin. Nice güçlü ve köklü ailelerin zaman içinde bu, "evde dirlik olmayınca" hastalığına yakalanarak nasıl un ufak olduklarını kafasında bir kez daha canlandırarak analiz etsin.

Bu köklü ve güçlü ailelerin "evde dirlik olmayınca" nasıl dağılıp, savrulduklarını insanlar hayata hazırladıkları çocuklarına anlatarak ders almalarını sağlarlar. Bu hikayeler adetâ bir hayat dersidir.

Milletler de böyledir. Onları her zaman savaş meydanlarına topla tüfekle yok etmek gerekmez! Evde, dirliği bozarsan, savaş meydanlarında vereceğin zararın binlerce mislini verirsin. Ancak bu evdeki dirliği bozabilmek için içeriden birilerini devşirmek gerekir.

Peki, bunu nasıl yapacaksın?..

Tabii ki, önce aileyi tanımakla işe başlayacaksın. Hem de çok iyi tanımak mecburiyetindesin ki, aile içinden birilerini devşirebilesin.

Batılı ülkelerin 18. ve 19. yüzyıllarda tüm dünyada tarih, dinler tarihi, sosyoloji, din sosyolojisi, arkeoloji... kısacası sosyal bilimler alanında yürüttükleri çalışmaların tek amacı bu toplumları tanımaktı. Tabi bunu bilim aşkıyla yapmıyorlardı. Aileyi tanımak ve evdeki dirliği bozmak için yapıyorlardı.

Bu tanıma safhası tamamlanınca, sıra aileden birilerini devşirmeye; yani kendileri gibi düşünen, kendilerinin değer yargılarına sahip yandaşlar yetiştirmek. Eee tabi ailenin fertleri, ailenin değer yargılarına sahip; öncelikle bu değer yargılarını o fertlerin zihninde sorgulamaya açmak gerekir. Kısaca, ailenin başındaki dertlerin ve tüm sıkıntıların, ailenin değer yargılarından kaynaklandığına, o ailenin bazı fertlerini inandırmak gerekir, bunu başardınız mı gerisi kolay!..

Yeni Nesillerin Eğitimiyle Tüm Aileyi Devşirmek

Bu girişten sonra meramıma geçmek istiyorum: Batı, bizim ailemize göz dikmişti; onun dirliğini bozacaktı. Bizi tanıdıktan sonra, aile içinden devşirmeler temin etmek için oltalar, limanlar, meterisler hazırladı: Yani okullar...

Evet, evet!.. Okullar, okullar, okullar!..

Kaliteli ve gözalıcıydılar... Çocuklarımız bu okullardan mezun oldu mu, hem hayatları kurtulacaktı, hem de ülkeyi kurtaracaklardı.

Asım da böyle düşünüyordu, Haluk da!..

Evet, çocuklarımızı kendi ellerimizle, isteyerek, hatta yalvararak bu okullara soktuk!.. Burada eğitildiler; giyim kuşamları, hayat tarzları, yemek yeme biçimlerinden tutun da yolda yürüyüşlerine kadar her şeyleri, evet her şeyleri bize yabancılaşıyordu. Çocuklarımız, avuçlarımızın içinden kayarak gidiyorlardı. Artık bizim gibi düşünmüyorlardı, bizim değer yargılarımızı küçümsüyorlardı. Mırıldandığımız

türkülere, annelerinin kulaklarına fısıldadıkları ninnilere bile yabancılaşıyorlardı.

Evet, bizim kanımızdan, bizim canımızdan idiler ama bizim değer yargılarımızı artık paylaşmıyorlardı. Bizim dünya görüşümüzü küçümsüyorlardı, hatta ondan nefret ediyorlardı.

O okulları açanlara daha yakın duruyorlardı, onlara ve onların değer yargılarına hayranlık duyuyorlardı.

Kısaca, devşirilmişlerdi. Artık düşmanlarımızın safında ve bize karşıydılar. İşin korkunç tarafı, bunun farkında olmamalarıydı!..

Sonuç: Savaş meydanlarında ordularımız yenilirken, kökü bizden devşirilen bu çocuklarımız da koca aileyi paramparça ettiler!..

Tam bin senedir, dünyaya nizamât veren bir millet idik. İnsanlık tarihinde hiçbir millet bizim kadar saygı görmemiştir, sevilmemiştir. İnsanlığın o kuru, cansız medeniyet anlayışına biz can verdik, biz fazilet aşıladık: Rengi, dili, dini ne hiç bakmadık ve merkeze insanı

oturttuk!..

Osmanlı'yı yıkanlar, sadece bir büyük Türk devletini yıkmadılar; insanlığın ümidini de yok ettiler!.. Artık güçlünün medeniyet anlayışında fazilet yok, artık merkezde "insan" yok... Sömürü var, kan var, gözyaşı var!..

Bu koca depremden, üzerimizden geçen bu koca silindirden ders almadık, alamadık!.. Batı hâlâ aynı yöntemlerle içimizi oymaya devam ediyor. İçimizdeki değirmenler hâlâ aynı hızla çalışıyorlar. Çocuklarımız Cumhuriyet döneminde de o değirmenlerin çarklarından kurtulamadı. Emperyalizmin devşirme değirmenleri o acımasız çarklarının dişlileri arasında hâlâ çocuklarımızı öğütmeye devam ediyor.

Demem o ki ailenin dirliği Cumhuriyet'le de sağlanamadı. Batı değerleriyle sözkonusu okullarda yetişen gençlerimiz, daha şiddetli bir şekilde ailenin değerleriyle mücadele etmeye başladılar. Hatta bu değerlere düşman oldular. Hayattaki tek amaçları bu değerleri yok etmek oldu adetâ!.. Atatürk'ün ölümü ile, bir

imparatorluğun enkazından kurulan yeni devlet, yavaş yavaş millî çizgiden sapmaya başladı. II. Dünya Savaşı'ndan sonra, tamamen emperyalizmin kucağına düştü. 1960 Darbesi ile bu süreç daha da hızlandı. Ailenin çocukları bu sefer sağ-sol, Alevi-Sünni, ilerici-gerici, dindar-dinsiz diye bölündü. İç çatışma kültürü hep bu malzeme ile beslendi. Nihayet 1980 Askerî Darbesi geldi!..

Yeni Bünye Düzeninde Türkiye'nin Rolü

Artık yeni bir süreç başlıyordu. Dünya yeniden şekilleniyordu. İki kutuplu dünya da tarihe karışıyordu. Sovyetler dağılıyor, komünist blok ideolojik ve siyasal iddialarından vazgeçiyordu. Jandarmalık görevi tek başına ABD'ye kalıyordu. Avrupa, bunu gördüğü için kendince tedbirler alıyordu. II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlattığı Avrupa Birliği projesine hız verdi.

Artık kendimizle ilgili can alıcı noktaya gelelim: Peki, bu yeni dünya düzeninde Türkiye ne olacaktı? Daha doğrusu nasıl şekillendirilecekti?.. Türkiye için hazırlanan plan iki ayaklıydı. Bir ayağı Ortodoks dünyasının,

Katolik dünyası gibi tek şemsiye altında birleştirilmesi ile ilintiliydi. Yani, Ortodoks dünyasını İstanbul'daki Fener Patrikhanesi şemsiyesi altında birleştirmek. Burada bizi ilgilendiren nokta İstanbul ve Trakya'daki hâkimiyetimizin geleceği. Bu konuda çok yazıp çizdiğim için burada tekrar detaylara girmeyeceğim. Ama şu kadarını söyleyeyim bu tehlike hiç geçmeyecek; hatta Doğu'daki parçalanma tehlikesinden daha ciddi ve sıkıntılı bizim için. Bu konudaki çalışmalar Avrupa Birliği ve ABD'de siyasî kulvarlarda kesintisiz devam ediyor. Maalesef, Rusya'nın bu konuda gösterdiği hassasiyetin zerresini biz gösteremiyoruz. Daha doğrusu devletin bu konuda herhangi bir politikası yok. Devletin stratejik aklı olmadığı için bu teo-politik projeyi algılayamamakta; Ekümenlik tabiri ile Ruhban Okulu üzerinden gündelik politikalar üretmekle meşgul!..

28 Şubat süreciyle bu Amerikan projesi daha güçlü bir şekilde gündeme geldi. Ekonomisi tamamen bozulmuş, siyasal istikrarı yok olmuş bir Türkiye'de ROCOR Kiliseleri'nin kendisine

bağlanmasıyla Ökümenik bir statüye kavuşturulan bir Patrikhane'yi Türkiye'nin kontrol edebilmesi mümkün değildi. Allah'tan gelişmeler ABD'nin hiç hesaplamadığı şekilde gelişti. Putin'in çok akıllıca manevralarıyla ROCOR Kiliseleri Moskova Patrikhanesi'ne bağlandı. Fener, için düşünülen zemin ortadan kalktı. Artık bugünden itibaren Fener Patrikhanesi 8-10 milyon Rumun Patrikhanesidir. Bu saatten sonra Patrikhane'ye Ökümenik statü tanınmalıdır. Türkiye, ekonomisi düzelmiş, bölgesel bir aktör durumuna gelmiştir. Dış politikası için Ökümenik bir Patrikhane artık negatif bir silah değil, pozitif bir silahtır. Vakit geçirilmeden hem Fener Rum Patrikhanesi'ne, hem de İstanbul Ermeni Patrikhanesi'ne Ökümenik statü verilmelidir, Ruhban Okulu da zaman kaybetmeden açılmalıdır.

Yeni dünya düzeninde, Türkiye'yi ilgilendiren ikinci ayak, Büyük Ortadoğu Projesi ile ilintili ayaktır. Bu projenin olmazsa olmazı, Kuzey Irak'ta bir Kürt Devleti'nin kurulmasıdır. ABD ve İsrail, bu yeni kurulacak devletin temellerini

Türkiye Cumhuriyeti'ne attırmışlardır. Bunun için önce Saddam'ın Kürtlere saldırması sağlanmıştı; CIA ve MOSSAD kanalıyla Kuzey Irak'ta Saddam'ı kontrolden çıkaracak bir ortam oluşturuldu. 8-9 yıl süren İran-Irak Savaşı'nda neye hizmet ettiğini dahi anlayamayan Saddam, Kuzey Irak'taki bu iç karışıklığa çok sert şekilde cevap vermekte gecikmedi. Halepçe'de Kürtlere karşı bir katliam planı uyguladı. ABD ve İsrail basın kanalıyla bu bölgedeki dramı tüm dünyanın şuuraltına yerleştirdiler. Bu katliamlar sırasında Kuzey Irak'taki Kürtlerin büyük çoğunluğu Türkiye'ye sığındı. Böylece Türk kamuoyu da mesele ile irtibatlandırılmış oldu. Kürt göçmenlerin Türkiye'deki barınmaları ve problemleri gün be gün basın kanalıyla işlendi ve kamuoyu, bir an evvel gitseler de bu sıkıntıdan kurtulsak noktasına getirildi. Ve gün geldi bu göçmenler Kuzey Irak'a geri dönmeye başladılar.

Tam bu sırada, şu soru ortaya atıldı: İyi de bunları geri gönderiyor ama, ya Saddam bir daha saldırırsa ne olacak?.. Göz göre göre bu insanları ikinci bir katliama maruz mu

bırakalım? Elbette yeni bir katliama göz yumulamazdı. O halde ne yapılacaktı? Yapılacak tek şey, bu insanların yaşadıkları bu bölgede güvenliklerini sağlamak!.. Bu konu üzerinde ittifak sağlandı. Peki kim ve nasıl bu güvenliği sağlayacaktı?.. Elbette ABD...

Bunun için 36. paralelden itibaren Kuzey Irak'taki bölgeyi ABD kontrolüne aldığını ilan etti ve Saddam'a bu bölgeye hiçbir Irak uçağının ve tankının girmeyeceğini bildirdi. ABD, 36. paralelden Türkiye sınırına kadar olan bölgenin güvenliğini kurduğu Çekiç Güç ile sağlayacaktı. Peki bu Çekiç Güç nerede konuşlandırılacaktı? Kuzey Irak'ta bu alt yapı yoktu. Tek alternatif İncirlik'ti. Hemen Türkiye ile masaya oturuldu ve Çekiç Güç'ün İncirlik'te konuşlandırılması için antlaşmaya varıldı. Bu Çekiç Güç'ün görevi, burada oluşturulacak Kürt Devleti'nin alt yapısını hazırlarken, bunun güvenliğini sağlamaktı! Kısaca 1992'den itibaren hayata geçirilen bu Kürt Devleti projesinin bugün artık son aşamaya gelmesi, böyle başladı.

Bu projenin üç ortağı var: ABD, İsrail ve

Türkiye... 1992'den itibaren Türk Silahlı Kuvvetleri'nin tüm Genelkurmay Başkanları ve Kuvvet Komutanları'nın ve de o tarihten bugüne tüm siyasetçilerimizin bu çorbada tuzu var. Özal'dan Demirel'e, Ecevit'ten Erbakan'a, Türkeş'ten Deniz Baykal'a, Mesut Yılmaz'dan Çiller'e, hepsinin dönem dönem bu Çekiç Güç'ün görev süresini uzatmada imzaları var!..

Haa, bu bir ihanet mi derseniz cevabım hayır olacaktır. Bu yanlış politikanın sebepleri şunlardır: Devletin stratejik aklı yok, devleti yönetenlerin vizyonu yok, devlet bilimi kullanmıyor. Aydın ve siyasetçiler yine Batılılar tarafından ortaya atılan sunî gündemlerle birbirlerini yemekten vakit bulup, dışarıda başımıza örülen çorapların, dönen dolapların farkında değiller; hatta bunları algılamaktan dahi uzaklar.

Böyle olmasaydı, örneğin bir Ermeni sorununu yüzlerine gözlerine bulaştırırlar mıydı? Yüzde yüz haklı olduğumuz bir konuda kendimizi dünya kamuoyu önünde savunamadık ve bu iftira kara bir leke gibi alnımıza yapıştı kaldı.

Üç bin yıllık devlet tecrübesi olan bu millet, kültürel genetiğiyle uyuşmayan bir iftirayı alnından temizleyemedi.

Sebep?..

Sebebi gayet açık: Ermeni sorununun bir siyasal proje olduğunu algılayamadı. Ortamı bataklık haline dönüştüren gücü muhatap alacağına, sivrisineklerle uğraştı durdu. Koca Türk Devleti sonunda, bir avuç diaspora Ermenisi karşısında pes etti.

Aynı hatayı 30 senedir PKK için yapmaktadır. Olayı, bir siyasal projenin argümanı ve aracı olarak algılayamadı, terör ve terör örgütü olarak algıladı. Sokaktan rastgele çevireceğiniz bir adama şu soruyu sorun: Tahsilsiz, dünyadan bîhaber, hatta hiçbir meslek ve becerisi olmayan, keserle bir çiviyi dahi çakamayan bir avuç Kürt genci, 25-30 senedir koca bir devlete karşı böyle bir mücadeleyi sürdürebilir mi? Bu soruya evet cevabı verecek, aklı başında bir tek adam bulamazsınız bu ülkede!

Peki o halde nedir mesele?

Mesele, salt bir terör meselesi değildir. PKK, Türkiye'yi bölmek için kurulmamıştır. PKK, Kuzey Irak'ta kurulacak olan bir Kürt Devleti'nin araçlarındandır. İki amaca yönelik olarak kurdurulmuştur: Terörle, bin yıldır etle tırnak gibi kaynaşmış Türk ve Kürt halkının bu birlik ve bütünlüğünü bozmak; bunları birbirine düşman etmek ve Türkiye'yi sonunda masaya oturtup, Kuzey Irak'ta kurulacak bir Kürt devletine razı etmek... Lafı uzatmaya, geniş geniş tahliller yapmaya gerek yok: ABD ve İsrail, bu projeyi gerçekleştirmeden veya (ihtimali yok ya, neyse) bu projeden vazgeçmedikçe, PKK bitmez. Zaman zaman ABD'nin bu konuda attığı adımlar, karnımızın gazını almaya yöneliktir, yoksa midemizdeki ülsere cerrahî müdahale olarak algılanmamalıdır.

Türkiye'nin gaflet ve acziyetini, en veciz şekilde rahmetli Ecevit ifade etmişti. Vefatından önce katıldığı bir Cevizkabuğu programında PKK ile ilgili bir soruya şu cevabı vermişti: "Hulki Bey, ben hâlâ ABD'nin Öcalan'ı bize neden teslim ettiklerini anlayabilmiş değilim!"

Ört ki, ölem!..

Siz bu ülkenin Başbakanı olacaksınız, yıllarca silahlı mücadele ettiğiniz, ülkenin en önemli sorunu olan parçalanma, bölünme korkusuyla yatıp kalktığınız, binlerce vatan evladını kaybettiğiniz, en önemli probleminizin lokomotifi elinize teslim ediliyor ve siz bunun nedenlerini, amaçlarını, hedeflerini o gün anlayamadığınız gibi, aradan yıllar geçmiş, hâlâ da anlayamadığınızı itiraf etmek zorunda kalıyorsunuz!..

Aynı Başbakan, emekli olduktan sonra, artık evinde sağlık sorunlarıyla baş başa istirahata çekiliyor. Bir gün bir televizyon kanalı evinde kendisiyle röportaj yapıyor. Önündeki sehpanın üzerinde iki cilt kitap var: Halil İnalcık Hocanın Osmanlı Tarihi... Spiker soruyor, vaktinizi nasıl geçiriyorsunuz, neler yapıyorsunuz? Ecevit, o iki ciltlik kitabı göstererek, tarih okuduğunu ve çok faydalandığını, ufkunun çok genişlediğini anlatmaya başlıyor.

Ört ki, ölem!.. Ne diyeyim, ama yeri gelmişken daha iyi anlaşılsın diye, bu konuyu bir fıkra ile

yorumlayacağım, kimse de kusuruma bakmasın. Yüreğim kan ağlarken, kelime kullanma fantezisine dikkat edemem: Gencin biri, zengin ve güçlü bir ailenin kızıyla evlenir. Gerdek gecesi, kızın bakire olmadığını farkeder. Sinirleri bozulur, ama sesini çıkaramaz. Sabaha kadar da gözüne uyku girmez. Günlerce kafasında alır verir. Ailenin gücünden dolayı kızı babasının evine gönderemediği gibi, kıza bu durumu soramaz dahi. Ama içi içini de yemektedir. Gençliğine, erkekliğine, delikanlılığına, namus anlayışına da sığdıramaz bunu. En azından; keriz olmadığını, işin farkında olduğunu kıza söylemeyi düşünür ama bunu da beceremez. Daha doğrusu cesaret edemez!.. Böylelikle günler geçer, ama bu konu bir türlü kafasından silinmez. Nihayet bir gün, beklediği fırsat ayağına gelir. Kız kocasına, küpe takmak istediğini ve bunun için bir kuyumcuya gidip kulaklarını deldireceğini söyler. Aylardır beklediği fırsat artık önündedir, tüm cesaretini toplar ve şu cevabı verir: Baba evinde deldireceğin yer ile, koca evinde deldireceğin yeri karıştırmışsın!..

Bu fıkrayı, bu derece açık açık yazdığım için okuyucumdan özür dilerim. 40 yıldır bu ülke için yüreğim yanıyor. Başka türlü ifade edemezdim. Bir Başbakan, 40 yıl bu ülkenin siyasî kaderinde rol oynamış bir insan, 20'li 30'lu yaşlarda tarih okuyacağına, emekli olup 80 yaşından sonra, evinde vakit öldürmek için tarih okuyorsa, ört ki ölem!.. Ört ki ölem!..

Şu siyasetçilerin haline bakar mısınız? İki oy için ülkeyi parçalanmanın eşiğine getirdiler. Kimse tarihten ders almıyor: 1970'li yılları düşünün, Türkiye'de "halklar vardır" diye meydanlarda boğazlarını patlatanlar kimlerdi? Bu ülkeye çivi çakmaya mecalleri ve birikimleri olmayanlar, hep hassas noktaları kaşıyarak, halkı bölerek oy almaya çalıştılar. Bugünkü politikacılar da, dünden ibret ve ders almıyorlar. Üç tane oy için savaş tamtamları çalanlar, 50 yıl sonrasını idrak dahi edemiyorlar. Bu kafa bizde oldukça, dış güçler istedikleri anda bu ülkede bir iç savaşı çok kolay çıkarabilirler. Emperyalistlere kızmak, meseleyi çözmüyor. Problem, bizim beyinsizlerimizde! Yarın ben Diyarbakır'a gidip, bir parkta bir bardak çay

içemezsem, bir Şırnaklı da gelip Manisa'ya yerleşemezse, bu durum kimleri sevindirecektir? Kimlerin çıkarına uygun olur böyle bir yapılanma? Söyler misiniz lütfen!..

Halbuki Kürtler Alparslan'ın amcasının oğullarıydı. Ne oldu da bu amca çocukları bugün bu hale düştüler? Alparslan ve amcaoğulları deyince, bilmeyenler "Bu nedir?" diye merak ederler, o nedenle kısaca özetleyeyim: Alparslan Doğu'da Bizans topraklarına girince, Bizans İmparatoru Romen Diyojen bunu haber alır. Derhal, sayısı 100.000'i aşkın, tam teçhizatlı bir ordu hazırlar ve Doğu'ya doğru hareket eder. Alparslan, İmparator'un büyük bir ordu ile İstanbul'dan hareket ettiğini haber alınca telaşlanır. Çünkü kendi ordusu 30-35 bin civarındadır. Böyle bir güçle İmparator'a karşı koyamayacağını bilir. Bu nedenle çareler arar. Kuzey Suriye'ye, Halep, Antakya civarına gelir, ama hiçbir çözüm bulamaz. Geri, İran içlerine çekilmeyi düşünür, ama müşavereler sonucu bu düşünceden vazgeçer. Zira İmparator bu koca orduyla Doğu'ya gelip eli boş dönmeyecektir. Suriye ve

Irak'taki tüm İslam şehirlerini yakıp yıkar ve yağmalar, ondan sonra dönerdi. Böyle bir şey İslam dünyasının belinin kırılması demekti. Bu nedenle İmparator bir yerde mutlaka durdurulmalıydı.

Bunun için çareler düşünülür: Tek çare, ordunun asker sayısını arttırmak. Zira bir Türk'e üç Bizanslı düşüyordu. Hiç değilse bunu, ikiye bir hale dönüştürmek gerekiyordu. Yani, 100 binlik bir orduya karşı 40-50 bin kişilik bir ordu ile çıkmak! Bu düşünce benimsendi ve şöyle bir plan yapıldı: Bizans ordusunda Peçenek ve Uzlar vardı. Bunlar Türk idiler. Paralı askerlik yapıyorlardı. Casuslar vasıtasıyla, Peçenek ve Uzlarla temas kurulacak ve Alparslan'ın ordusuna katılmaları sağlanacaktı. Böylece bir taşla iki kuş vurulmuş olacaktı. Bir yandan İmparator'un ordusunun asker sayısı azaltılmış olacak, bir yandan da Türk ordusunun asker sayısı çoğaltılacaktı.

Plan hemen hayata geçirildi. Kayseri yakınlarında Alparslan'ın casusları Peçenek ve Uzlarla temas kurdular. Durumu kendilerine

özetlediler; “Siz de Türksünüz, biz de! Tarihî düşmanımız olan Avrupalıların safında kan kardeşlerinize karşı nasıl savaşırsınız? Gelin bize katılın.” denildi.

Peçenek ve Uzların temsilcilerinin tek sorusu oldu: Ne kadar vereceksiniz?

Bu soruya önce şaşırıldı. Biz de Türküz, siz de gibi laflar para etmeyince, Peçenek ve Uzlara şu teklif edildi: İmparator ne verdiyse, aynısı!..

Bu cevap Peçenekleri ve Uzları tatmin etmedi: “Geçin onu, biz zaten onu aldık. Fazladan ne vereceksiniz?” dediler.

Alparslan’ın adamlarının cevabı şu oldu: Savaştan sonra ele geçecek ganimetten bizim askere ne düşerse, size de aynı pay!..

Bu teklife sıcak bakmadılar, şöyle dediler: “Geçin onu. Savaşı kazanacağınız ne malum... Peşin ne veriyorsunuz, onu söyleyin!”

Tabi peşin verecek bir şey yoktu. Hatta İmparator’un verdiğini bile veremiyorlardı, nerde kaldı ki fazlasını versinler!..

Neticede Alparslan'ın adamları elleri boş ve ümitsizce geri döndüler. Alparslan'ın bel bağladığı ümidi de suya düşmüştü. Tekrar Kuzey Suriye'ye yöneldi, fakat yine de aradığını bulamadı. Artık çaresizdi, ne İran içlerine çekilebilirdi, ne de asker bulabiliyordu. Suriye'deki sivil halk zaten olmazdı; çiftçi, esnaf savaşmasını bilmezdi ve zaten böyle bir teklife de yanaşmazlardı. Bu nedenle Alparslan'ın elikolu bağlanmıştı. Çaresizlik, ona askerî açıdan yapılmaması gerekeni yaptırdı: Vezirlerini ve komutanlarını topladı ve onlara son sözlerini söyledi: Amca çocuklarımıza gidin!..

Bu şu demekti: Kuzey Irak'taki Kürtler!..

Bunlar asker değildi, çiftçi ve çobandılar. Suriyelilere teklif dahi edilmeyen öneri, amca çocuklarına teklif olarak dahi götürülmüyordu, haber gönderiliyordu. O kadar!..

Haber gönderiliyordu, haber!.. Teklif değil, bunun ne demek olduğunu düşünebiliyor musunuz?.. Başınız sıkışır, dosta, arkadaşa, akrabaya teklif götürülür, yardım rica edilir. Ama aile fertlerine, kardeşlere teklif götürülmez,

yardım istenmez!..

Sadece haber verilir, haber!.. Kardeşler ne kadar nâ-müsait durumda olurlarsa olsunlar, haber geldi mi hemen harekete geçerler, ellerinden ne gelirse, onu yaparlar. Gerisini düşünmezler!

Bu amca çocukları İstanbul'un Fethi'nde, Mohaç'ta, Viyana'da, Trablusgarp'ta, Yemen'de, Kutu'l-Amare'de, Filistin'de, Çanakkale'de, Sakarya'da, Lozan'daki Masa'da, Kıbrıs'ta bizimle beraberdiler. Ne oldu da, bugün birbirimize ekşi suratla bakıyoruz? Emperyalistlerin oyuncağı olmuş, dünyadan bîhaber, terör örgütünün ağına düşmüş, üçbeş amca çocuğu yüzünden, tüm amca çocuklarımızla düşman mı olacağız? Hangi akıl, hangi izan bunu kabul edebilir? Bu konuda en büyük görev başta basına, ikinci sırada politikacılara, üçüncü sırada askerlere, dördüncü sırada aydınlara düşmektedir. Basın üçbeş tiraj uğruna yangına körükle gitmemeli, halkları karşı karşıya getirecek değirmene su taşımamalı. Politikacılar oy uğruna, hükümeti sıkıştırma

uğruna bu konuyu iç politika malzemesi yapmamalı. Asker de, halkı ve halkın dinamiklerini sağlıklı değerlendiremeyen asker özellikle duygusallıktan uzak durmalı. Aydınlar ise çözüm üretmelidir, çözüm... Araziye uyup, popülist yaklaşımlarla gündemin peşinden sürüklenmemelidirler. Riskli de olsa, bunu göze alarak, çözüm önerilerini toplumun önüne koymalıdırlar.

Ahh üniversitelerim ah!.. 25-30 yıldır devam eden bu kangrene, tek çözüm üretemedin. Bilim üreteceğine yarım metre bezin peşine takılarak, ideoloji ürettin. Senin günahın herkesten daha büyük! 3.500 köy boşaldı, şehirlerdeki sosyo-ekonomik hayat alt-üst oldu. O bölgede bulunan sosyoloji bölümleri dahi bu konuda tek doktora tezi hazırlayıp, ilgili kurumların önüne koymadılar!..

Tarih şuurundan ve stratejik akıldan yoksun bir devlet çarkı, düşman atı alıp Üsküdar'ı geçtikten sonra uyanır. Bunun en bariz örneği 1980'lerden sonra Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlığı yapan askerlerimizin

açıklamalarıdır. Kederlenmeyip de ne yaparsın, söyler misiniz?

Bu sorunun nasıl çözüleceğini o günlerde bir tek Özal gördü. Ne yazık ki ne o günkü muhalefet (Demirel ve Erdal İnönü) ne de askerlerde bunu anlayacak, idrak edecek vizyon vardı. Özal'ın teyzesinin Türkçe bilmediğinden dem vurarak, çirkince bir sokak politikasıyla Özal'ı yalnız bıraktılar. Nihayet, Özal bertaraf edilince, devlet yönetimi tamamen çeteler (Ergenekon)in eline geçti ve iş çığırından iyice çıktı. Çetelerin sınırlarını çizdiği resmî anlayış içerdeki Kürtleri potansiyel düşman konumuna getirirken, Kuzey Irak'ta da Türkmen kartına oynamaya başladı. Allah, her şerrin arkasından bir hayır kapısı açar inancına sahip bu millete bir kez daha acıdı. 1000 yıl sürmesi planlanan 28 Şubat çetecilerinin düzeni, üzerinden 10 yıl geçmeden yıkıldı, gitti. Yeni gelen hükümetle bu çeteler yargı karşısına çıkarıldılar. Devletin Ortadoğu politikası da değişti. Gelecekten artık ümitliyim. Ergenekon bittiği gün, Türkiye'nin tüm sıkıntıları biteceği gibi, PKK meselesi de bitecektir!..

Bu konuda söylenecek o kadar şey var ki, yazsam kitaplara sığmayacak. Ama bu yazının çerçevesini zorlamamak için, Yeni Dünya Düzeni'nde Türkiye ile ilgili bu iki ayağı burada noktalayıp yazının başlığına tekrar dönmek istiyorum. Evet, evde dirlik olmayınca!..

Evdeki dirliği bozmak için emperyalizm bir yandan etnik bölücülüğü körüklerken, bir yandan da daha geniş halk kitlelerini bölmek, büyük çoğunluğunu kendi devletinden soğutmak için en hassas noktasını kaşımaya başladı: Başörtüsü!..

Emperyalizm bu konuda tecrübeliydi. Millî Mücadele sırasında Maraş'ta bunun ufak bir denemesini yapmış ve halkın nasıl galeyana geldiğini görmüştü. 1980 Askerî İhtilali'nden sonra, ufak bir yönlendirmeyle konu gündeme geldi. Bir tarafta Cumhurbaşkanı Kenan Evren, bir tarafta da Başbakan Turgut Özal yer almışlardı. Devletin iki başı artık karşı karşıya getirilmişti. Haliyle halk de bölündü. Sağ partilerin tabanını teşkil eden %80'lik kesim başörtüsünün yanında yer alırken, kendilerini

laik diye tanımlayan, büyük kesimi CHP tabanını oluşturan %20'lik kesim de karşı safta yer aldı. Bu kesime devlet kurumları da destek verdiler. Tam 25 yıldır bu kavga devam etmektedir.

Başörtülüler devlet dairelerinden temizlendiler; bu süreç öyle paranoyak bir hal aldı ki, birçok devlet kurumu kamusal alan ilan edilip vatandaşlar buralara sokulmamaya başlandı. Hatta bazı hastanelerde hastalar tedavi edilmedi, bazı mahkemelerde şahit ve sanık olanlar dışarı atıldı. Daha sonra bayrağı üniversiteler aldı: Bilim çağına girdiğimiz şu milenyumda, üniversitelerimiz bilim yerine ideoloji üretmeye başladılar. Aslî vazifelerini unutup, rejim bekçiliğine soyundular. Bu yüzden üniversitelerimiz dünya üniversiteleriyle ve bilim çevreleriyle yarışamaz duruma geldi. 25 yıldır Türk üniversitelerinde bilimsel çalışmalar askıya alınmış durumda. Örneğin bölücü terör meselesine çözüm üretmesi gereken üniversiteler, şehit cenazelerine katılıp, törenler tertip ederek slogan atma yarışına girdiler. Osmanlı Devleti, Sanayi Devrimi'ni

algılayamadığı için dağıldı gitti. Türkiye Cumhuriyeti de bilim çağını algılayamadığı için, dilim kurusun söylemek istemiyorum. Türban üzerinden politika yapanlar, karşı olanlar mevki-makam sahibi oldular; yandaş olanlar oy kazandılar. İki taraf da kârlı çıktı. Kaybeden devlet ve millet oldu.

Herkes şuna dikkat etsin: YÖK'e yeni bir başkan atandı. Üniversitelerin 25 yıldır hali ortada. 25 yıldır bilim üretmiyor. Batı emperyalizminin eli-gözü-kulağı olan bir kısım medyanın, yeni YÖK Başkanı'na sorduğu ilk soru türban oldu. Uyan ey milletim, senin gerçek düşmanın Rus, İngiliz, Amerika değil... Bu soruyu sordurtan zihniyettir! Tuzağa bakar mısınız: Dünyanın 500 iyi üniversitesi arasında tek üniversiteniz yok, 25 yıldır bilimsel çalışmalar durmuş. Bu üniversiteleri ideoloji üretmekten kurtarıp, bilim üretmeye nasıl geçirebiliriz diye herkesin kafa patlatması gerekirken, söyle bakalım sayın başkan: Türban ne olacak?..

İhanet budur, gaflet budur. Yeni YÖK

Başkanı'na tek tavsiyem: Bu tuzağa düşme, yarım metre bez sahasına seni çekmek isteyenlerin tuzağına düşme! Şu üniversitelerde, şu azgın azınlığın temsil ettiği bu ideolojik zihniyeti bitir! Üniversitelerimizi bilim yuvaları haline getir. Siyasetin arenası olmaktan çıkar. Yarım metre bezin tuzağına düşme! Bu ülkeye hizmet etmek istiyorsan, bunu yap. Dikkat ediyor musunuz, türbanı gündemden düşürmek istemeyenler, türban taraftarları değil, türban karşıtlarıdır. Bunların elinden bu silah mutlaka alınmalıdır. Bu yarım metre bez, emperyalizmin en güçlü bölücü silahı haline geldi. Bu, mutlaka Türkiye'nin gündeminden çıkartılmalıdır. Problem bu yarım metre bezi takanlarda değil, buna karşı olan kesimdedir. İç çatışma ve siyaseti bunun üzerinden yürütmektedirler. Bu kesim 150 yıldır bu ülkeye tek çivi çakmamıştır: İç çatışmayı körükleyen laf üretme merkezidir ve emperyalizmin yönlendirmesine açıktır. İşin acı tarafı, ruh halleri, bunun farkında olmalarını da engellemektedir.

Çok açık söyleyeyim, kimse üzerine alınmasın, bu ailenin dirliğini yok etmek emperyalizmin

elindeki en güçlü silahtır. Bu silah hiç vakit geçirilmeden emperyalizmin elinden alınmalıdır. Bu silahı içeride kullanan bizatihi emperyalizmin kendisi değildir. Açtığı okullarda emperyalizmin değer yargılarına uygun yetişen; yerlî ve millî değerlerle barışık olmayan, bu milletin tarihiyle, örfüyle, adaletiyle, dünya görüşüyle problemli olan kesimler tarafından yürütülmektedir. Bunlar hain değillerdir. Ama o değerlerle yetişmişlerdir. Kendilerine ister laik, ister çağdaş, ister ulusalcı, ne derlerse desinler, büyük çoğunluğu Allah'la problemli bir ruh haline sahiptirler. Sevk-i tabiileriyle Allah'ı bu topraklardan kovmaya uğraşmaktadırlar. Bu yaptıklarının ilerisini gerisini hesap etmeye, ruh halleri elverişli değildir.

Kürtlerle Türkler arasında bugün sadece iki bağ kalmıştır: Din ve millî kültür. Ulusalcı ve laikçi çevreler farkında olmadan bu iki bağı yok etmek için ellerinden geleni artlarına koymamaktadırlar. Bu, ülkeyi bölünmeye götürmektedir. Bu kesim isteyerek bu bölünmeyi körüklüyor demiyorum; demek istediğim bir kesim bunun farkında değiller. Ülkeye hizmet

ettiklerini zannederken, bölünme değirmenine su taşımaktadırlar. Devlet ne yapacaksa yapsın ve bu fitneyi bir an önce sona erdirsin. Bugün Kuzey Irak'ta Erbil ve Süleymaniye üniversitelerinde başörtüsü nedeniyle burada okuyamayan binlerce Doğulu ve Güneydoğulu kızımız eğitim görmektedir. Bu insanların duygu dünyasını, orada maruz kaldıkları propagandayı düşünen var mı?..

Haa, bazı ahmaklar bu soruna, uymayan defolsun, gitsin diye mırıldanıyorsa, onlara verilecek cevabım şudur: Dünya yıkılsa da amca çocuklarımdan vazgeçmeyeceğim. Bu bölünme bir gün gerçekleşirse ne olur diye düşünmeyin, hemen söyleyeyim: Kürtler, Batı emperyalizminin tam kucağına oturur ve bir daha da kalkamazlar o kucaktan. Bu da sömürü, gözyaşı ve acı demektir. Türkiye de Sevr'le çizilen sınırlara hapsolur; dandik bir uydu ulus devlet olur. Üç bin yıllık tarihî misyonu sona erer. Bir daha da dünyada söz söyleyecek bir konuma gelemez!..

Son sözlerim: Rabbim bu büyük ve aziz

milletime, tekrar o şansı ver. İnsanlık için söyleyecek sözümüz, yapacak işlerimiz var! İnsanlık tarihine fazileti biz kazıdık, o mührün sökülmesine fırsat verme! Birlik ve dirliğimizi bozma, Osmanlı'nın yıkılışıyla tüm insanlığın umudu söndü, mazlumların âhına artık cevap ver, bu ümidi Türkiye Cumhuriyeti yeniden yeşertsin. Biliyorum, milletin cevherindeki o köz sönmedi, sadece üzeri küllendi. O külü üfürecek, o közü gün ışığına çıkaracak nefesi nasip et Allahım!..

Ocak 2008

DİNî AZINLIKLAR HANGİ PARTİYE OY VERİR?

•••

Bu konu üzerinde hiç araştırma yapılmamıştır. Ne bilimsel, ne de işte neyse!..

Ama aşağı yukarı herkeste oluşan bir kanaat var: Dinî azınlıklar CHP'ye oy verir.

Bu kanaat yanlıştır.

Peki nasıl oluşmuştur bu kanaat? Kim veya kimler, hatta toplumun her kesimi, dindarı-dinsizi, Alevisi-Sünnisi, laiki-antilaiki, sağcısı-solcusu, cahili-alimi, Karslısı-Edirnelisi, 15 yaşındaki-70 yaşındaki... böyle bir kanaate nasıl sahip oldu?

Hatta, 30 yıldır azınlıklar üzerinde çalıştığım için, ister dost sohbetlerinde, ister akademik veya siyasî brifinglerde, konferanslarda bana azınlıklar üzerine soru yöneltenlere, ama her kesimden insana ben de bu soruyu sormuşumdur: Dinî azınlıklar kime oy veriyor?

Cevap, yüzde yüz aynı: CHP'ye!

Yukarıda da söyledim, bu yanlış oluşmuş bir kanaat!..

Nitekim geçenlerde Ermeni Patriği Mesrop II. Mutafyan Almanya'da basına verdiği bir mülakatta Türkiye'nin ezberini bozdu. Özetle, Türkiye'deki mevcut iktidarın iyi işler yaptığını, istikrar getirdiğini ve kendilerinin de hükümetten memnun olduğunu söyledi.

Bu sözler, siyasî çevrelerde, basın çevrelerinde, aydınlar arasında şaşkınlık yarattı. "Acaba, Mesrop Mutafyan AKP'li miydi ki böyle konuşuyordu?" ile başlayan ve burada yazmaktan haya edeceğim saçmalıklar, zırvalar gırla gitmeye başladı, hem de ulusal medyada yazan, yazar ve aydın geçinenlerce!..

Emin Çölaşan'ın bu konuda yazdıkları, ibretlikti ve adeta toplumun bir kesiminin şuur altının öfke ile dışavurumu idi.

Çölaşan, yazısına başlarken önce hayretini ifade ediyordu. Şaşkındı, nasıl olabilirdi,

Ermeniler sağcı partilere, hele hele bu dincilere nasıl oy verebilirlerdi?

Ardından sosyo-politik bir tahlille, normal olarak azınlıkların sosyal demokrat partilere yakın olduklarını yazdı (Çölaşan'ın bu cümlesini bana okuyan bir Ermeni vatandaşımız; "Hocam, Türkiye'de sosyal-demokrat bir parti vardı da vermedik mi?" şeklinde Demirelvari bir ironi yaptı) ve oylarının o yönde kullanılmasının doğru olacağını tavsiye etti.

Sonra, hızını alamadı, Türkiye'de CHP'nin azınlıklara en büyük hizmetleri yaptığını sıraladı, tabii verebileceği tek örnek de sadece Mustafa Sarıgül ve Şişli!..

Arkasından, Ermenileri hainlikle suçladı, gözünüze-dizinize dursunvari beddualarla da satır aralarını süsledi.

Yetmedi, Eminciğim hızını alamadı, en sonunda tehditler savurmaya başladı, bir din adamı nasıl politik demeçler verebilir, Cumhuriyet'in laik savcıları nerede diye!..

Son cümlelerinde de Ermenilere akıllı olmaları tavsiyesinde bulundu ve CHP'ye oy vermelerini istedi.

Emin'i bu kadar kızdıran, çileden çıkaran, dengesini kaybettiren şey, basit bir oy meselesi değil!..

Şuur altı, şuur altı... Toplumumuzun da şuur altı böyle.

Kabaca, tarihte Hıristiyanlıkla İslamiyet rakip din... 1000 yıl savaşmışlar. Normal olarak, Hıristiyanlar Müslümanlardan nefret eder, hatta etmeli!..

Oy kullanacağı zaman da rakip dindarı değil, rakip dine tepkili tarafı tercih etmeli gibi sakat bir şuuraltı anlayışı...

Toplumda da ana hatlarıyla kanaat böyle oluşmuş. Eminciğimi çileden çıkaran da bu şuur altı!..

Yanlış!..

Peki dinî azınlıklar Türkiye'de kimlere ve

neden oy verir? İlgi duyulursa, yazacağım.

Haziran 2007

DENİZ FENERİ ÜZERİNDEN SADECE HAMİYET DUYGULARIMIZ VURULMUYOR, KÜRESEL GÜÇ OLMAMIZIN ÖNÜ DE KESİLMEYE ÇALIŞILIYOR!

•••

İslam dünyası tam Ramazan'ı karşılarken, Almanya'da Deniz Feneri e.V davası patlak verdi. O günden bu yana Türkiye'nin gündemine oturdu. Başbakan'la Doğan Medya Grubu'nu karşı karşıya getirdi. Siyasî tansiyonu yükseltti. Medya bile iki gruba ayrıldı. Kısaca Türkiye'nin iç siyasetindeki çekişme bu Deniz Feneri davası üzerinden yürütülerek, keskin bir kamplaşma meydana geldi. Nihayet Almanya'daki dava neticelendi. Almanya'daki Deniz Feneri e.V'nin üç yöneticisi Mehmet Gürhan 5 yıl 10 aya, Mehmet Taşkın 2 yıl 9 aya, Firdevsi Ermiş 1 yıl 10 aya mahkum edildi.

Almanya için konu belki de kapandı. Ama Türkiye'de konu esas bundan sonra, iç politik

çekişmelerle belki daha da alevlenerek devam edecektir. Bu konuda medyada çok şey yazıldı, çizildi. Devam edecek süreçte de daha çok şey yazılıp çizilecektir. Bu süreçte yazılıp çizilecek şeyler, gerçeğin ortaya çıkmasını hedeflemeyecektir şüphesiz. İç siyaset malzemesi olarak rakiplerin birbirlerini yıpratma silahı haline dönüştürülecektir. Bu konuyla ilgili olarak, olay patlak verdiğinde, sıcağı sıcağına iki tane yazı yazdım. O sıcak atmosferin biraz da olsa hafiflediği bu ortamda, bu olayı birçok açıdan daha geniş olarak ele alma ihtiyacını hissettim. Buna her kesimin ihtiyacı var kanaatindeyim. İki taraf da "gerçeğin ortaya çıkması" hedefini ikinci sıraya koymuş. İktidar ve Deniz Feneri Derneği'nin yöneticileri bu olaydan bir yara almadan sıyrılmayı hedeflerken, başta CHP olmak üzere muhalefet AK Parti'yi bu "yolsuzluk, dolandırıcılık ve usulsüzlük" kokan davayla ilişkilendirip yeni bir kapatma davasıyla karşı karşıya getirmek; bu başarılamazsa, hiç olmazsa önümüzdeki mahallî seçimlerde yolsuzluk itham ve şaibeleriyle oy kaybına uğratmak için Aydın Doğan medyası da

Baykal ve CHP'yle aynı çizgide bir görüntü vermektedir.

Tabanda da bir kamplaşmanın oluştuğunu görüyoruz. Dindar kesimin kafası iyice karışmış durumda: Politik çizgileri keskin olan AK Parti taraftarları, dinî kimlikleri ve hassasiyetleri belirgin olan vakıf, dernek ve cemaatlerin tabanları bunun bir siyasî mücadele olduğunu düşünerek, karşı tarafın saldırılarına cevap yetiştirmekle meşgul iken, kendi halindeki mütedeyyin taban adeta bir travma yaşamaktadır. Geçmiş yıllarda İslamî holdingler tabir edilen ticarî kuruluşların usulsüz para toplamaları, binlerce gurbetçinin mağdur duruma düşürülmesi daha hafızalarda tazeliğini korurken, böyle bir davanın patlak vermesi bu tramvayı tekrar canlandırdı. Ağızlarını bıçak açmamakta, kafaları iyice karışmış durumda. Dindar kesimin karşısında yer alan laik kesim ise bu olayı dindar camiaya bir saldırı fırsatı olarak değerlendirmeye çalışmaktadır.

Toplumsal atmosferi bu şekilde özetledikten sonra, konuyu iç siyaset ve "taraftarlık

psikolojisi" çamuruna bulaştırmadan çeşitli açılardan ele alarak analiz edelim.

Medeniyet Havzamızın Önceliği:

İnsan ve Toplumsal Yardımlaşma

Mensup olduğumuz medeniyet havzası, gerçek anlamda bir vakıf medeniyeti havzasıdır. Bu medeniyetin genetik kodları insan merkezlidir. İnsan yeryüzünde Allah'ın halifesidir. O, eşref-i mahlûkattır. Akıl, vicdan ve merhamet sahibidir. Yaratılışında, fıtrat olarak temizdir, masumdur. İslam, insanın mutluluğu ile cemiyetin mutluluğunu bir "bütünlük içinde" hedefler. Ferdî egoizmi öne çıkaran "Protestan ahlak" anlayışıyla mücadele eder. Toplumu meydana getiren fertler, bir vücudun organları gibi algılanır. Herhangi bir organın sıkıntısı tüm vücudu nasıl etkilerse, her ferdin sıkıntısı da toplumu o derece etkiler ve ilgilendirir. Bu nedenle zenginin lokmasına fakiri pay sahibi (zekâtla) yapmıştır. Çeşitli teşviklerle sosyal dokuyu sağlıklı tutmayı hedeflemiştir.

Hz. Peygamber döneminden itibaren bu

anlayış insanların hamiyet duygularına bırakılmamış, kurumsallaştırılmıştır. İslam tarihine baktığımız zaman bu toplumsal doku farklı bir medeniyet anlayışı oluşturmuştur. İslam coğrafyasının her parçası, diğer medeniyet havzalarının coğrafyalarıyla, kendi dönemleri içinde mukayese edildiğinde, bu anlayış çok bariz şekilde kendini göstermektedir. Sadece Osmanlı dönemine bakmak, bu medeniyet havzasının genetik kodlarının ne derece insan merkezli olarak konuşlandırıldığını anlamak açısından yeter de artar sanırım. 26.000 vakıf senedi arşivlerimizde durmaktadır. Ecdad, bırakın insanları, göçmen kuşlar için bile vakıflar tesis etmiştir. Daha ilkokul sıralarındayken, Ahmed Haşim'in "Gurabahâne-i Laklakan"ı beni büyülemiş ve kuş sevgisinin, hayvan sevgisinin yüreğimdeki tohumlarını sulamıştı.

İnsan merkezli bu medeniyet anlayışı, insanımızdaki hamiyet duygularını geliştirmiş; şefkat ve merhamet pınarlarını güçlendirmiştir. Bakınız Batı medeniyet havzasının lugatlerine... Şefkat, merhamet, hamiyet kelimelerini

bulamazsınız. Böyle bir anlayış kültürel genetiklerinde yer almadığı için, bunları ifade eden kelime ve deyimler de dillerinde yoktur. Yıllar önce bir sempozyum için ülkemize gelen bir İngiliz meslektaşımla öğlen yemeği yedik, hesabı ödedim ve lokantadan çıktık. Lokantanın yakınında fakir olduğu her halinden belli bir ihtiyar duruyordu. Cebimdeki bozuk paraları çıkarıp ona verdim. Meslektaşımla yürümeye başladık, döndü bana dedi ki;

• O adam kimdi?

• Tanımıyorum, dedim. Meslektaşımın şaşkınlığı daha da arttı.

Peki, neden ona para verdin, dedi.

Fakir birine benziyordu, dedim. Bu cevabım onu tatmin etmedi, konuyu biraz daha açma ihtiyacı hissetti.

Fakirse, fakir. Sana ne? Senin ona para verme gibi bir mecburiyetin yok ki!.. Gitsin devletin ilgili kurumlarından yardım alsın, dedi. Ne diyeceğimi şaşırdım, mecburen ona yuvarlak bir

cevap vererek konuyu geçiştirmek istedim.

Bizde o tür birimler pek sağlıklı çalışmıyor. Meslektaşım bu cevabımdan tatmin olmadı, sorusunu yineledi.

Tamam anlayabiliyorum kurumlarınızın durumlarını ama sen niye para veriyorsun deyince, aklıma cevap olarak "Allah rızası için" demek geldi ama, bunu İngilizceye nasıl çevireceğimde zorlandım. Çünkü dillerinde böyle bir "deyim" yoktu. Neyse, ben de izah etmeye çalıştım. Bu sefer onun kafası bulandı. Ne demek Allah rızası?.. Tanımadığın, borcun olmadığı bir insana "Allah rızası" ile para vermek... Bir türlü aklı almadı bunu. Akşam misafirhanede bir baktım bu "Allah rızası"nı başka arkadaşlara soruyor, ama yapılan izahlardan da tatmin olmuyor. Sonunda mensup olduğu kültürel genetiğin kodlarında bu anlayışın olmadığını, bu nedenle kendisinin bunu anlayamayacağını ve Kur'an'ı okumasını tavsiye ettik.

Konuyu uzatmaya gerek yok. Medeniyet havzamızın kültürel genetiği tarih boyunca bu

anlayışımızı diri tutmuş, toplumsal sorumluluk duygumuzu beslemiştir. Devletin zayıf düştüğü, kurumlarının işlemediği fetret devirlerinde, bu hamiyet duygusunun gereklerini insanlar ferdî olarak yerine getirmeye çalışmışlardır. Her aile kendi muhtaç yakın akrabalarını, yoksul komşularını, toplumun ileri gelenleri kendi mahallelerindeki yoksul ve muhtaçları gözetmişlerdir. İslam dünyası son yüzyıldaki herc ü mercden kurtulup kendine gelince, kültürel genetiğindeki bu hamiyet duygusunu örgütlü organizasyonlara dönüştürdü. Ülkemizde 1950'lerden sonra her şehirde ihtiyaçlara binaen çeşitli dernek ve vakıflar kuruldu. Cami ve talebe okutma dernekleri bu alanda başı çekiyorlardı. 1980'lerden sonra bu çeşitlilik hem arttı, hem de büyüdü, uluslararası organizasyonlara dönüşenleri oldu. İşte Deniz Feneri Derneği de bunlardan biriydi. Şimdi gelelim konunun en can alıcı noktasına.

İnsan ve Para

İnançlarımız, medeniyet havzamızın kültürel genetiği, insanlık tarihine fazilet damgasını

vurmuş vurmasına da her insanın da bir nefis taşıdığı; her nefsin bazı zaaflarının da olduğu yadsınamaz bir hakikattir. Sahabenin içerisinde bile zaaflarına mağlup olan nice insanların olduğunu biliyoruz. Hele hele bu zaafları körükleyen ihtiras da frenlenemeyecek evsaftaysa, o kültürel genetiğinizin kodları pek bir işe de yaramaz doğrusu. Siyaset ihtirası, mevki-makam ihtirası, şan-şöhret ihtirası, güç-itibar sahibi olma ihtirası, birçok insana her şeyi yaptırır gerçeğini görmezden gelemeyiz.

Para ve insan... Para güç demek, para itibar demek, para her kapıyı açan, hayatı kolaylaştıran, renklendiren sihirli anahtar demek. Nefis, ihtiras ve para bir kulvarda buluştu mu, o insan artık tehlike sınırlarında kontrolsüz bir serseri mayına döner. Para neredeyse, muhterislerin gözleri oraya dikilir. Ne edip ne yapıp oraya yakınlaşma gayreti içerisine girerler. Hani bir atasözümüz vardır: Yeter ki balın olsun, sineği Bağdat'tan gelir. Evet para spor kulüplerinde mi var, cami derneğinde mi var, kooperatifte mi var, Atatürkçü Düşünce Derneği'nde mi var, Çağdaş Yaşamı Destekleme

Derneği'nde mi var, falan cemaatin, filan grubun vakfında mı var... Herkes meşrebine göre, kendine uygun bulduğu kuruma yanaşır. Ne eder, ne yapar oradan bir şekilde nemalanmaya çalışır.

İslamî kesimin hayır ekseninde örgütlenerek dernek, vakıf gibi kurumsal yapılanmaya gitmeleri, son derece faydalı ve doğru bir anlayıştı. Ancak yumuşak karınları, "insana güvene dayalı" bir anlayışa sahip olmalarıydı. Falan insan güvenilirdir, boğazından haram lokma geçmez. Onun olduğu dernekte\vakıfta hiçbir yolsuzluk olamaz, gibi bir önkabul, handikapların en büyüğüydü. Geçmiş yıllarda bunun çok büyük acılarını da yaşadılar. İlk akla gelenler JETPA, KOMBASSAN, YİMPAŞ olmak üzere 170'in üzerinde holding, Avrupa'daki gurbetçilerden milyarlarca mark, sterlin, frank... topladılar. Ellerinde siyah çantalarla komisyoncu sakallı hacı amcalar, emekli imamlar ayet-hadislerle süslenmiş, iktisadî cihad sosuyla soslanmış nutuklarla bu holdinglere para topladılar.

Hiçbir yasal garantisi olmayan, tamamen güvene dayalı bu “ kâr-zarar ortaklığı” sistemi, zavallı gurbetçiye öylesine cazip geldi ki Alman vergi sisteminden kurtulmak için yastık altındaki paralarını kendi elleriyle getirip bu holding komisyoncularına teslim ettiler. Hatta bu holdingler arasındaki rekabeti “Falan holdingin adamları geldi, yüzde 25 veriyorlar, siz ne kadar veriyorsunuz?” gibi köylü kurnazlıklarıyla ateşlemekten de geri durmuyorlardı.

Bu toplanan paralar bankalar kanalıyla da transfer edilmiyordu. Her türlü yasal denetimden uzak, illegal yollardan ülkeye sokuluyor ve evlerde muhafaza ediliyordu. Hafızasını zorlayan insanlar, JETPA için para toplayan bir vatandaşımızın bir defasında Alman Süpermarketler Zinciri Aldi’nin alış-veriş poşetinde 13 milyon mark taşıdığı itirafını hatırlayacaklardır.

Sonunda olan oldu. Binlerce gurbetçinin alın teri uçtu gitti. Peki, neden oldu bu? Lafı uzatmaya hiç gerek yok: Bu korkunç bir aldanmaydı. Zavallı gurbetçi yıllarca alınteri ile

birleştirdiği üç beş kuruşuna üç beş kuruş daha katmak istiyordu. Ama bunu nasıl yatırıma dönüştüreceğini bilemiyordu. Bu kokuyu birileri aldı. Ürkütmeden yanaşmak ve damardan girerek, bu parayı yastığının aldığından almak gerekiyordu. Bu damar hazırdı. Gurbetçinin dindarlığı ve açlık ihtirası... Önce uygun elemanlar bulundu: Ağzı ayet-hadisli emekli imamlar ve sakallı hacı amcalar... Gurbetçi "Bunlar dindar insanlar, haram yemezler!" anlayışıyla, "Param daha da çoğalacak!" ihtirasıyla oltaya takıldı. Sıradan bir kâğıt parçasına, milyonlarını huzur içinde teslim ettiler.

Bu olan bitenler karşısında muhafazakâr sağ basın iyi bir imtihan veremedi. Karşı tarafa koz vermemek için adeta "kol kırılır yen içinde kalır" aymazlığına yattı. Kolun çürüdüğünü, tüm vücudu sardığını maalesef bir türlü göremediler, görmek istemediler.

"Mümin feraset sahibidir, aynı delikten aynı yılana ikinci sefer kendini ısırtmaz!" Bu ilke hayatta hiçbir anlam ifade etmiyordu artık.

Kitapların sayfalarında bir "kelâm-ı kibar"dı sadece... Ticarî hayatta bu travmayı yaşayan dindar kesim, bu sefer de hayır kurumlarında benzer bir iddiayla karşı karşıya geldi: Deniz Feneri!

Kimsesizlerin Kimsesi Olabilme Gayesi

Basında bu dernekle ilgili lehte aleyhte çok şey yazıldı, çizildi. Bu yazıların bir kısmı karalamaya, bir kısmı savunmaya yönelikti. Biz, bu taraftarlık psikolojisini bir yana bırakarak, 10 yıllık bir geçmişi olan bu derneği, tarihî süreci içerisinde kısaca analiz edelim:

Deniz Feneri Derneği 1998 yılında kuruldu. Amacı, fakir, yoksul, kimsesiz ve ihtiyaç sahiplerine, hamiyet sahibi insanların yardımlarını ulaştırmaktı. Derneğin bu faaliyetleri Uğur Arslan'ın öncülüğünde Kanal 7'den her hafta yayınlanıyordu. Dernek, o kadar güzel faaliyetler yapıyordu ki bir anda tüm ülke sathında tanınmaya başladı. Kanal 7'deki programlara telefonla katılan vatandaşlar, hiç tanımadıkları bu derneğe güçleri yettiğince bağışta bulunuyorlardı. Zenginler zaman zaman

servetlerini bağışlarken, hamiyet sahibi fakirler bile küçücük tasarruflarını, hiç tanımadıkları bu insanlara gönül rahatlığıyla teslim ediyorlardı.

Dernek bu desteklerle ülkenin dört bir yanında yoksulların, muhtaçların, kimsesizlerin adeta koruyucu meleği oldu. Binlerce insanın gözyaşlarını dindirdi, acılarını hafifletti, sadece geçen yıl 523 bin 658 kişi bu dernekten yardım aldı. Özetle sloganlarında ifade ettijkleri "kimsesizlerin kimsesi" olma misyonunu icra etti. Derneğin bu hizmetlerini herkes gibi ben de Kanal 7'den takip ediyordum. Her izlediğimde gözyaşlarımı tutamadığımı itiraf edeyim.

Materyalizmin ürettiği bencillik toplumun hamiyet duygularını bitirdi derken, Deniz Feneri üstteki kül tabakasını üfürünce, altta "köz" ün hâlâ dipdiri olduğunu gördük. Kültürel genetiğimizin kodları tekrar faaliyete geçti. Derneğin bu hayırlı faaliyeti, yardımların çığ gibi büyüyerek akması, dernek yöneticilerinde dışa açılma fikrini doğurdu. Bu son derece doğru ve olumlu bir düşünceydi. Deniz Feneri, artık uluslararası bir yardım kuruluşuydu. Siyahî

kıta Afrika'dan Pakistan'a, Endonezya'dan Bosna'ya, Açe'den Kafkasya'ya, İran'dan Bangladeş'e, Filistin'den Çin'e... Türk bayrakları asılı yardım konvoylarını görmeye başladık. Dernek sadece gıda ve giyim yardımı ulaştırmıyordu buralara. İhtiyaca göre hastaneler, okullar kuruyor, Afrika'nın köylerinde su kuyuları açıyor, gezici hastaneleriyle ulaşılması güç noktalara sağlık hizmetleri de götürüyordu.

Dernek, sadece bu hizmetleri ifa etmekle kalmıyor; son yüz yılda Edirne ile Kars arasına sıkıştırılmış zihnimizin ve hafızamızın tekrar canlanmasına da sebep oldu. Tarihte 15 tane büyük devlet kurmuş bu milletin, dün olduğu gibi bugün de dünyaya söyleyecek sözü, vereceği mesajları, sorumluluğunu taşıyarak yapacağı işleri olduğunu gösterdi. Özellikle İslam coğrafyasıyla yeniden gönül köprülerimizi kurdu. Çok önemli bir tarihî misyon üstlendi.

Her şey bu kadar güzel giderken, bir sinek, evet küçücük bir sinek mide bulandırmaya yetti. Almanya'da aynı isimle kurulan bir derneğin

(Deniz Feneri e.V) bazı yöneticilerinin usulsüz işlemleri, bir bardak suda uluslararası bir fırtınanın koparılmasına sebep oldu. Açılan dava, yolsuzluk ve dolandırıcılık kapsamına sokuldu. Derneğin üç yöneticisi mahkum oldu. Dava dosyasından da anlaşılacağı gibi "harcamalar, Alman kanun ve yönetmeliklerine uygun" yapılmamıştı. Alışageldiğimiz bir yolsuzluk ve dolandırıcılık olmasa da para trafiği ve harcamalar modern iktisadî prensiplerle uyuşmuyordu.

Aydın Doğan medyası ve CHP'nin olayı Başbakan'a bulaştırma ve iç siyaset malzemesi haline getirme çabaları, işin seyrini değiştirdi. Başbakan'ın tavrı ve duruşu da buna eklenince, dindar kesimde şüpheler uyanmaya, geçmiş yıllardaki İslamî holdinglerin yediği haltlar da hafızalarda tazelenince, yeni bir travma yaşanmasına sebep oldu. Ve milletin hamiyet duyguları bir kez daha yara aldı. Keşke bu sıradan bir yolsuzluk olayı olsaydı, 3-5 kuruş birkaç haramzadenin kursağından geçseydi de milletin bu hamiyet duyguları zedelenmeseydi.

Olayın İç Siyaset Malzemesi Olarak Kullanılması

İşin en acı tarafı, bu kadar hayırlı hizmetler yapan bir derneğin iç politik çekişmelere malzeme yapılması... Bunun vebali Aydın Doğan medyasına ve Baykal'a yeter de artar. Bu cümleyi yazarken, herhangi bir taraftarlık psikolojisiyle hareket etmiyorum.

Algılama güçlüğü çeken bazıları için, konuya bir hikaye ile başlamak istiyorum: Çok zengin bir adam koşum takımları ve eğeri altından, gözbebeğinden kıskandığı atının üzerinde ıssız bir sahrada yol alıyormuş. Yolda, üstü başı perişan birine rastlamış. Başka zaman ve ortamda yüzüne bakmayacağı, selam bile vermeyeceği bu adama acımış ve atının terkisine bindirmiş; birlikte yola devam etmişler. Bir yerde mola vermişler, istirahat için uykuya dalmışlar. Bir müddet sonra adam uyanmış, bakmış ki ne adam var ne de atı... Önce çılgına dönmüş, bağırıp çağırmış, o tarafa bu tarafa bakmış. Yok, yok!.. Biraz sonra sakinleşmiş ve ağzından şu kelimeler dökülmüş: Ulan alçak,

gözümden kıskandığım sevgili atımı çaldın diye sana kızmıyorum. Som altından koşum takımlarımı ve eğerimi çaldın, yine sana kızmıyorum. Öfkem ve isyanım, "merhamet duygumu" çalmana!.. Şu andan itibaren artık o duygum yok, ona kahroluyorum.

İşte Baykal ve Doğan medyası bu günahı işledi. Almanya'da açılan bir davayı, iç politika malzemesi yapmak için Başbakan'la "ilişkilendirme" yoluna gittiler. Birileri tarafından dava evrak dosyasına sokuşturulan birtakım kâğıtlar ve "zorlama bazı tercümeler" yoluyla, daha mahkeme kararı açıklanmadan, Doğan Grubu, bu paraların bir kısmının elden Başbakan'a verildiğini yazdı. Baykal da tam bu medya dezenformasyonu ortamında baş suçlu olarak Başbakan'ı ilan etti. İpler burada koptu. Başbakan, hadisenin üzerine gideceğine, Baykal'ın Ergenekon davasında sergilediği talihsiz duruşun bir benzerini sergiledi. Aydın Doğan'ın ticarî faaliyetlerini, Baykal'ın mal varlığını, "karşıt hücum argümanları" olarak sahaya sürdü.

Bu, siyasî bir hataydı. Doğan Grubu'nun ve Baykal'ın siyasî ahlak ve insanî duruşla bağdaşmayan bu çarpıtmalı belden aşağı vuruşlarının karşılığı, böyle olmamalıydı. Başbakan, Baykal ve Doğan'ı bir kenara bırakıp, olayın üzerine gitmeliydi. Her toplumda, her cemiyette, her kurum ve kuruluşta çürük elmalar bulunur. Birkaç tane çürük elma, o kurumu ve diğer mensuplarını lekeleyemez. Burada Başbakan'ın gözeteceği tek şey olmalıydı: Çok önemli bir misyonu yüklenmiş bu derneğin yara almasına mani olmak. Bu Baykal'ın mal varlığını ortaya atarak, Aydın Doğan'ın ticarî ilişkilerini deşifre ederek başarılamaz. Tencere dibin kara yöntemi ve mantığı, Dernek üzerinde oluşan şüpheleri gideremez.

Bugün, gecikmiş olsa bile yapılacak en akıllıca şey, Dernek'in hayrına olacak tek şey, Dernek'in mevcut yöneticilerinin derhal görevlerinden istifa etmeleri, Dernek'in İçişleri Bakanlığı'nın denetimine verilmesi, devletin uzmanlarınca Dernek'in hesaplarının incelenmesi, şüpheli görülen yöneticiler varsa yargıya havale edilmeleri ve Dernek'in

faaliyetlerine devamının sağlanması... Ancak bu şekilde zihinlerde oluşan şüpheler giderilir ve milletin hamiyet duyguları yara almaktan kurtulur.

Buradan herkese, öncelikler Doğan medyasına ve CHP'ye seslenmek istiyorum: AK Parti'yi eleştirin, Kanal 7'yi eleştirin, hatta Deniz Feneri Derneği'ni de eleştirin. Kısaca her şeyi, herkesi eleştirin. Ama Filistin'deki, Açe'deki, Irak'taki, Afrika'daki milyonlarca yoksulun, muhtacın, çaresiz insanların "umut"larını söndürmeyin. Sizler, bu noktada Tayyip Erdoğan'a karşı siyaset yapmıyorsunuz. Bu yaptığınızla insanların hamiyet duygularını öldürüyorsunuz; milyonlarca masumun, kimsesizin, çaresizin dertlerine derman olacak o yardım elini kesiyorsunuz. Milyonlarca yoksul ve muhtacın vebalini taşıyacaksınız, bu yük size dünyada huzur vermeyeceği gibi, ahiretinizi de yok edersiniz!

Bu aziz milletin hamiyet duygusunu çalmayınız, Afrikalı kemikleri derisine yapışmış o masum çocuğun bakışlarını gözlerinizin

önünde canlandırın; ne olursunuz, dünyalık öfke ve ihtiraslarınızdan birkaç dakikalığına da olsa sıyrılınız ve o siyahî çocukla göz göze gelin... O anda o masum çığlıkları kulaklarınız duyacak, ruhunuz hissedecektir!

Bir deneyin bunu, lütfen, insanlık adına bir kez olsun deneyin!..

Söz buraya gelmişken, bir çağrı da Başbakan'a ve mütedeyyin kitleye yapalım:

Tek cümleyle söylüyorum; hırsızlıklar, yolsuzluklar, İslam üzerinden meşrulaştırılamaz! Bu alçaklıktır! Bu mesele Batı medyasında da yer almaktadır ve AK Parti üzerinden, İslamla özdeşleştirilerek, İslama zarar vermektedir.

Sayın Başbakan, bu pisliği size bulaştırmak isteyenler siyaset yapıyor. Millet, sizin temiz olduğunuza inanıyor, hiçbir şüphesi de yok. Amma, duruşunuz hiç de doğru değil. Bırakın Aydın Doğan'a laf yetiştirmeyi, onun üzerine de gidecekseniz, başka şekilde gidin. Ama öncelikle şu Deniz Feneri'nin üzerine gidin. Bu iş açığa çıksın. Suçlular varsa, cezalandırılsın.

Vicdanlar müsterih olsun! Böyle yaparsanız, bu hayır derneğine de en büyük iyiliği yapmış olursunuz!

Sayın Başbakan, Deniz Feneri, dünyanın dört bir yanında onbinlerce insanın imdadına yetişti. Çok güzel hizmetler yaptı. Şu anda fener, islendi. Eğer suçlular tespit edilip cezalandırılmazlarsa, Dernek'in sonu demektir bu. Milletin paraları çalınmadı, hamiyet duyguları çalındı. Milletin hamiyet duygularını kurtarın. Üç-beş kuruş gitmiş, önemli değil. Ama bu duygular köreltilirse, artık hiç kimse "kimsesizlerin" acılarına ortak olmaz, merhem olmaz, çare olmaz!..

Bazı okuyucular diyecekler ki, yahu hocam henüz ortada bir şey yok. Alman Mahkemesi üç kişiyi hatalı buldu ve cezalandırdı. Daha ne istiyorsun?.. Yetmez derim, burada da Dernek'in tüm gelir giderleri incelensin ve herhangi bir yolsuzluk varsa, suçlular en ağır şekilde cezalandırılsın. Dernek temize çıkarılsın.

Temennim de budur. İnşallah böyle çıkar. Ancak, "Şuyuu, vukuundan beter!" diye bir laf

vardır. Üstü örtülüyor, bazı kimseler korunuyor intibaı doğarsa dernek aklansa da milletin hamiyet duyguları yara alır!

Para, girdiği her yeri bozmuştur. Dindar çevrelere bakıyorum da Allah'a sığınıyorum. Lüks otellerde haşemalı tatiller, altlarında cipler, Avrupa markalarından elbiseler, eşarplar... Kadir gecesi 7.500 euroya turlar, Cuma namazı için Mekke-Medine'ye günü birlik gidip gelmeler... Bunlar, İslamla bağdaşmıyor beyler!.. Öğlen yemeğini Paris'te, akşam yemeğini Londra'da yeyip dönen haramzade liberal laik neyse, Cuma için günü birlik Mekke'ye giden Müslüman kılıklı haramzade de aynı tiyniyettendir.

İslam, sadece bir ritüeller dini değildir. Bir duruştur. Tanrının ibadete ihtiyacı yoktur. İbadetler, kullar içindir. Hedefi de insanı, insan-ı kamil yapmaktır!

Lafı uzatmaya gerek yok. İşte ölçü: Irak'ta Filistin'de bu aziz mübarek ayda iftarını açmak için bir lokma ekmek, bir tas çorbaya hasret kalan Müslüman kardeşinin bu halini hatırına dahi getirmeyen, iftar sofrasında kuş sütü eksik

olmayan geniş karınlı insan müsveddesinden ben İslam kokusu almıyorum.

İslamın duruşunu, tavrını, Kur'an'ın ölçülerini ruhuna sindirememiş, şekil Müslümanı! Unutma o kıyamet gününde geleneksel dinî ritüellerin seni kurtarmayacak! Kimsesizlerin kimsesi, o gün yüzüne bile bakmayacaktır! Seni, ne lüks oteldeki haşeman, ne de günübirlik Mekke'deki Cuma turların kurtaracaktır!

Hele de hamiyet duygularımızı çalan o alçak hırsız, hortumcu grubundan isen!..

Olayın Dış Politik Yönü:

Küresel Güç Olmanın Önünü Kesmek

Geçen yüzyılın başında koca bir imparatorluğu kaybettik. Çok zor şartlarda da olsa yeni bir devlet kurduk. O günden bugüne Osmanlı coğrafyası üzerinde de 40 civarında bağımsız devlet teşekkül etti. Emperyalizm, imparatorluğumuzu darmadağın etti ama, yakamızı bir türlü bırakmadı. Atatürk'ün ölümünden sonra bize biçilen rol hayata

geçirildi: Zihnimiz ve hafızamız Edirne ile Kars arasına sıkıştırıldı, eski coğrafyamızla, tarihî ve kültürel birlikteliğimiz olan eski tebamızla bütün ilişkilerimiz koparıldı. Bulgaristan gibi, Romanya gibi bir ulus devlet modeli dayatıldı ve kabul ettirildi. Dış politikamız 400 yıllık tebamız olan küçük bir eyaletimize (Yunanistan) endekslendi. Komşularımız dâhil, dünyanın hiçbir yeriyle ilgilenmemize fırsat verilmedi. İçeride ise çatışma kültürünü besleyen unsurlar devamlı tahrik edilerek, iç problemlerle boğuşmamız sağlandı. Bölgemizde, başkalarının yazdığı senaryolarda bize biçilen rolü, senaristlerin istekleri doğrultusunda oynamaya gayret ettik.

Türkiye, kendisine biçilen bu "deli gömleği"ni Turgut Özal dönemiyle üzerinden çıkarma teşebbüsüne girişti. Bu gömleğin kendi gerçeklerine, potansiyeline, tarihî birikimine uygun olmadığını anladı. Bu teşebbüsü, Ermeni ve PKK sorunuyla engellenmek istendiyse de entelektüel birikimi, globalizm ve iletişimin gelişmesi, Türkiye'yi bu yeni rotasından geri çeviremedi. Türkiye'nin dış politika konsepti,

AK Parti'yle pasif ve edilgenlikten aktif ve etken konsepte geçti. Şöyle son 3-5 yılda bölgemizdeki siyasî ve askerî gelişmeleri gözlerimizin önünde canlandırırsak, bu gerçeği tüm çıplaklığıyla görebiliriz. Hatırlatma babından kısaca, başlıklar şeklinde bazı hatırlatmalarda bulunalım:

• Lübnan'da bir buçuk yıldır süren krizde, cumhurbaşkanlığı seçiminin düğümünün çözümünde Türkiye'nin katkılarını, Suriye-İsrail barış görüşmelerinde oynadığı aktif rolü, ABD-İran arasındaki krizde takip ettiği mekik diplomasisiyle bölgede tansiyonu düşüren rolü,

• İran'daki doğalgaz yatakları ile ilgili ortak işbirliği girişimi,

• Körfez sermayesinin Türkiye'ye akmasını sağlama faaliyetleri,

• Avrupa Birliği sürecindeki başarısı,

• Kıbrıs, Yunanistan ve Ermenistan'la ilgili takip ettiği aktif politika,

• Irak'ın parçalanmasını önlemek için

gösterdiği olağanüstü gayret,

• Gürcistan ve Güney Osetya konusunda takip ettiği aktif ve olumlu politikalar,

• En son olarak da 2009'un başlarında Irak'ta yapılacak mahalli seçimler için Türkiye'nin Washington nezdinde sessiz sedasız çabalarıyla, Kerkük Irak Parlamentosu'nca kabul edilen seçim yasasının dışında bırakıldı.

Kısaca Afrika'da, Ortadoğu'da, Balkanlar'da, Kafkasya'da, Ortaasya'da, Türkiye'nin oynadığı aktif rolü ve takip ettiği "çok eksenli dış politika"nın olumlu neticelerini örneklerle çoğaltmak mümkün... Ancak, bu yazının sınırlarını zorlamamak için, şu kadarını söylemekle yetinelim: Türkiye son 3-5 yıldır dış politikada, dünya dengelerini iyi hesaplayarak, kendi senaryosunu kendi çiziyor ve kendi rolünü kendi oynuyor. Kriz bölgelerine anında müdahale edebiliyor, tarafları bir araya getirebiliyor, barış sürecine katkılar sağlıyor. İşte bu nedenle dünyada yıldızı parlayan ülke olma

yolunda emin adımlarla yol alıyor.

Türkiye kendisine biçilen o "deli gömleği"ni sırtından çıkarmaya, zihnini ve hafızasını Edirne-Kars ekseninden kurtarmaya uğraşıyor; bir yandan Osmanlı coğrafyası ile bütünleşmeye, bir yandan da Batı dünyası (Avrupa Birliği) ile entegre olmaya çalışıyor.

Türkiye'nin bu açılımı, Batı dünyasını rahatsız etti. Bakınız daha yakın zamanda Türkiye'nin önerdiği "Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu"na karşın, Almanya'nın canı sıkıldı ve daha birkaç hafta önce "Kafkasya Güvenlik Konsepti" adı altında bir öneride bulundu. Bölgede Almanya, Rusya ve İran birlikteliğini, ABD-İngiltere karşılayamamaktadır. Bu aksı da ancak Türkiye tamamlayabilir. Bu durum Rusya kadar Almanya'nın da canını sıkmaktadır.

Bu özet dış politika konsepti analizlerinden sonra konumuza, Almanya ve Deniz Feneri e.V davasına dönelim. Sıradan, evet sıradan bir dernekteki usulsüzlük olayını, haydi diyelim ki yolsuzluk ve dolandırıcılık olayını Almanyalı yetkililer maharetli bir biçimde Türkiye'ye

sıçratmayı başardılar. Almanların geçmişteki sicillerine bakarak, bu dernek olayında (servis yapılış şekli itibarıyla) stratejik aklın yönlendirdiği bir derin devlet ilişkisi hiç gözden ırak tutulmamalıdır. Böyle bir düşünceden hareket edersek, hemen amaç nedir sorusu hemen önümüze çıkar. Bunun mantıklı cevabı şudur: Türkiye bölgesinde küresel bir aktör olmanın işaretlerini verdi. Her geçen gün bu anlamda ağırlığı ve saygınlığı artmaktadır. Daha geçenlerde önce tüm büyükelçilerini bir araya topladı ve küresel bir aktörün çizgilerini belirledi. Akabinde İstanbul'da Afrika Zirvesi'ni topladı.

Türkiye'nin dışarıdaki bu saygınlığının temel etkenleri arasında bu yardım kuruluşlarının ve okullarının kurduğu gönül köprülerinin önemli bir payı var. Almanya, Türkiye'nin küresel rol üstlenen bu kurumlarından hiç de hazzetmemektedir. Dikkat edilirse, Almanya sadece Almanya'daki Deniz Feneri e.V'nin usulsüzlüklerini veya yolsuzluklarını ortaya çıkarmadı; bu dernek üzerinden Türkiye'deki Deniz Feneri'ni vurdu. Hadisenin seyri, yargıç

ve polis şeflerinin açıklama ve beyanları ile Alman medyasının konuyu ele alış biçimine bakılırsa, bu düşüncemiz haklılık kazanır.

Türkiye'deki Deniz Feneri, sadece ülkemizdeki yüzbinlerce fakir ve muhtaca yardım götürmüyordu, dünyanın dört bir tarafında yardıma muhtaç insanlara Türk Bayrağı'nın gölgesinde yardım taşıyan, okul açan, hastane kuran (örneğin Filistin'de kurduğu hastane sayesinde tüm Arap-İslam dünyasının gönlünü fethetti), gezici sağlık teşkilatlarıyla Afrika'nın en ücra köşelerine sağlık hizmeti götüren küresel bir teşkilattır. Bu yardımlarla beraber, bu bölgelere Türk milletinin sevgisi, şefkati, merhameti ve tarihteki sahiplenme duygusu da gitmektedir. Buradaki insanlar, minnet ve şükran duygularıyla Türkiye'yi ve Türk milletini yâd etmektedirler. Batı emperyalizmi, yüzyılın başında imparatorluğumuzu sadece savaş meydanlarında ordumuzu yenerek yıkmadılar. Ellerindeki küresel kurumlarla (okullar ve misyoner teşkilatları, yardım kuruluşları) önce içimizi boşalttılar, sonra da kolayca devirdiler.

Almanya, küresel bir aktör olmak için, bu tür küresel kurumların ne derece önemli olduğunu çok iyi bilmektedir. Bu tespit, sıradan ve ucuz bir komplo teorisi olarak algılanmamalıdır. Yıllar sonra tarihçiler Alman arşivlerinde bu konuyla ilgili belgelerle karşılaşırlarsa, hiç şaşırmasınlar. Güçlü ülkeler, küresel aktörler dünyanın her neresinde olursa olsun, her gelişmeyi, her hareketi ve doğuracağı sonuçları inceden inceye takip ederler ve zamanında müdahale ederler. Bu şaşmaz bir kuraldır.

Netice olarak; hiç kimse iç politik nedenlerle bu hayır kurumumuzu, sivil küresel gücümüzü yok etmeye yönelik bir düşünce ve eylem içinde olmamalıdır. Hatta aksine daha fazla destek vermelidir. Sayın Doğan, Sayın Baykal Tayyip Erdoğan rakibiniz ve hatta düşmanınız olabilir. Meşru ve ahlakî yollarla bu rakibinizle her alanda mücadele etmek hakkınızdır. Mücadele konularınızda haklılığınıza bizleri inandırdığınız gün, hiç şüpheniz olmasın en yakınınızda biz olacağız! Üç beş oy uğruna, Türkiye'nin bu gözbebeği küresel kurumu yara alırsa, bundan ülke zarar görür, Türk milleti zarar görür. Lütfen

işe bir de bu noktadan bakın...

Ekim 2008

[1] Nusret Kaya, *İyileşme Kitabı*, Sistem Yayınları, İstanbul 2002, s. 25 v.d.

[2] Bu tabirler 1950-1965 arası statükocu, siyasetçi ve aydınlar tarafından kullanılıyordu. *Haso, Memo* geleneksel Anadolu insanının kültürel genetiğini ifade ediyordu. *Ağzı çorba kokmak* da, masada henüz çayla, peynirle, zeytinle kahvaltı etme kültür ve ekonomik seviyeye ulaşmamış, yer sofrasında çorbaya kaşık sallayan Anadolu halkını ifade eden bir kavramdı.

[3] Millî iradeye karşı bir cuntanın gerçekleştirdiği darbeyi, daha sonra çıkardıkları bir kanunla, "**Hürriyet ve Anayasa Bayramı**" olarak ilan ettiler. Her şehirde, ilçede ve köylerde mutlaka bir okula 27 Mayıs Okulu adını verdiler. Tam 20 yıl kutladıkları bu bayramlarda da milletin gözünün içine baka baka millî iradeye küfür ve hakaretler yağdırdılar.

[4] Bu generallerin isim listeleri internette bulunabilir.

[5] Bu konuda geniş bilgi için “**Dersim: Kantarın Topuzunun Kaçtığı Bir Dönüştürme Operasyonu İdi!**” adlı makalemize bakınız.

[6] Ali Balkız'ın durumu bunun en çarpıcı örneğidir. Alevi-Bektaşi Federasyonu Genel Başkanı olan Ali Balkız, hatırlanacağı gibi Ergenekon'un suikast listesinde yer almıştı. Suikasta ramak kala, belgeler, bilgiler ve krokiler ele geçirilmiş ve suikast önlenmişti. Ergenekon, ülkede bir Alevi-Sünni çatışması çıkarmak için bu suikastı düzenleyecekti. Hal böyle iken Sayın Balkız, 31 Mayıs 2010'da gazetelere verdiği demeçte, Alevilerin referandumda "**hayır**" oyu kullanacaklarını söyledi. Fazla lafa hacet yok. O damardır ki, Uğur Mumcu'nun karısını, Ahmet Taner Kışlalı'nın kardeşini bu apaçık gerçeklere rağmen, hâlâ o safta tutmaktadır. Çetin Emeç'in eşi 20 yıl sonra bunu itiraf etmemiş miydi?

[7] Bu metin, 2008 yılında Şam Üniversitesi'nde verdiğim konferansın özetidir.

[8] İki sene önce temenni ettiğimiz şey, 6 Şubat 2011 tarihinde gerçekleşti. Başbakan R. Tayyip Erdoğan ile Suriye Başbakanı Muhammed Naci Itri, "*Dostluk Baraji*"nın temelini attılar.

[9] Bu önerimiz için de adımlar atılmaya başlandı. Ekim 2010'da Şam'da gerçekleştirdiğimiz sempozyum sırasında, Türk bürokratlarla karşılaştık. TOKİ ve Bayındırlık Bakanlığımızın mensuplarıydı bu bürokratlar. Suriye şehirlerinin altyapısı için fizibilite raporları hazırladıklarını bize söylediler. Aylardan beri yürüttükleri çalışmalarının artık sonuna yaklaştıkları müjdesini verdiler.

[10] Bu konuda da önemli adımlar atıldı ve Türk sanatçılar iki yıldan beri Suriye'deki etkinliklere davet edilmekteler.

[11] Mehmet Çelik; *Süryani Kilisesi Tarihi I*, İstanbul, 1987, s. 1 v.d.

[12] Mehmet Çelik; *Siyasal Sistem Açısından Bizans İmparatorluğu'nda Din-Devlet İlişkileri I,* İzmir, 1999, s. 29 v.d.

[13] Mehmet Çelik; *Fener Patrikhanesi'nin Ökümeniklik İddiasının Tarihi Seyri (325-1453),* İzmir, 2000, s. 31 v.d.

[14] Mehmet Çelik; *Bizans Devleti'nin Antakya ve Yöresinde Giriştiği Kitle Katliamları (IV-VII. Yüzyıllar)*, Antakya, 1994, s. 6 v.d.

[15] Bu konuda geniş bilgi için Mehmet Çelik'in şu makalelerine bkz.: "Fener Patrikhanesi'nin Ökümeniklik İddiası Tarihî Gerçeklere ve Kutsal Kilise Kanunlarına Aykırıdır", *III. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu*, Antakya, 1994.- "Fener Patrikhanesi'nin Batı Destekli Ökümeniklik İddialarının Siyasal Açıdan Türkiye İçin Doğurduğu Tehlikeler", *Beşinci Askerî Tarih Semineri,* İstanbul, 1995, Ankara, 1996.- "*Süryani Kaynaklarına Göre İmparator Marcian'ın İskenderiye Kütüphanesini Yaktırması"*, Elazığ, 1995. "*Roma-Bizans Döneminde Dinî Katliamlara Karşı Bir Korunma Mekanizması Olarak Kapadokya'daki Yeraltı Şehirleri*", Manisa, 2000.

[16] Mehmet Çelik; *Ortadoğu Mozaiği: Süryaniler-Nasturiler,* F.Ü. Yayınları, Elazığ, 1996, s. 36.

[17] Mehmet Çelik; *Ortadoğu Mozaiği...,* s. 37.

[18] Bkz.: Mehmet Çelik; “Maceranın Huzura Tercihi ve Bir Milletin Dramı” *Askerî Tarih Bülteni*, Ankara, 1994, s. 103 v.d.

[19] Mehmet Çelik; *Ortadoğu Mozaiği...,* s. 37.

[20] Mehmet Çelik; *Ortadoğu Mozaiği...,* s. 38.

[21] Kolo Suryoyo; s.132, Hollanda, 1999, s. 59.

[22] Bu göçlerin tamamen ekonomik nedenlerle olduğunu, Türkiye'de herhangi bir dinî baskı olmadığını, bu iddiaların gerçeği yansıtmadığını defalarca, İstanbul Metropoliti değerli dostum Sayın Mor Filiksinos Yusuf ÇETİN Beyle başta İsveç ve Almanya Başkonsoloslukları olmak üzere, yıllarca gezip anlattık.

[23] Kolo Süryoyo; S.1, Hollanda, 1978, s. 1.- K. Suryoyo; S.123, Hollanda,1999, s. 57.

[24] Örnek olarak Millî Eğitim Bakanı'nın imzasını taşıyan 01.03.1978 tarihli, İçişleri Bakanı'nın imzasını taşıyan 02.02.1979 yazılar gösterilebilir.

[25] Bkz.: Mehmet Çelik; “Süryanilerin Etnik ve Dinsel Kimlikleri, Avrupa Birliği”, *Türkiye ve Süryani Göçü Sempozyumu*, Bilgi Üniversitesi, 25-27 Mayıs 2005.

[26] 1929 Sicilya Adası toplantısı.

[27] Bunun en güzel örneği Şair Tevfik Fikret'in oğlu Haluk'tur. Haluk'un tahsil için Amerika'ya gittiği ve orada Hıristiyan olduğu, sonra da ruhban sınıfına intisap ettiği bilinir. Ancak bu, yüzeysel ve eksik bir bilgidir. Tevfik Fikret, Robert Kolej'de de hocalık yaptı. O dönemde Haluk da bu okulda okuyordu. Robert Kolej, modern bir okul gibi lanse edilse de dünyada benzeri az bulunan radikal bir misyoner okuluydu. Kanaatimce, Haluk burada öğrenciyken Hırisityan oldu, Amerika'ya da Robert Kolej yöneticileri tarafında gönderildi. Şayet Haluk gönderilmeseydi ve deşifre olsaydı, bu durum kolejin geleceğini olumsuz etkilerdi. Zira Haluk, sıradan bir ailenin çocuğu değildi. Bu olay kamuoyunda çok büyük bir etki yapardı. Kanaatimce, Tevfik Fikret de ikna edildi ve Haluk bu nedenle gönderildi. Nitekim Amerika'da sıradan bir Hıristiyan olarak yaşamadı, ruhanî rütbesi olan bir din adamı olarak vefat etti.

[28] Bu konuda geniş bilgi için bkz. Mehmet ÇELİK, *Süryani Kilisesi Tarihi I*, İstanbul, 1987, s. 113 v.d.

[29] Bu konuda geniş bilgi için bkz. Cyrus Hamlin, *Among The Turks*, New York: Robert Carter and Brothers, 1878. Okuyucunun aklına takılacak bir soruya da burada açıklık getirmek istiyorum. Bu yazıda yaptığım alıntılarda kaynak gösteriyor fakat sayfa numaraları vermiyorum. Bunun sebebi, bu ülkede "intihal"(bilimsel hırsızlık)lerden bıktım, usandım. Toplumumuzda ahlakî ilkeler her sahada yok olduğu gibi, bilimsel alanda da artık ortalarda gözükmüyor. Gözüaçık(!) ama bilimsel kabiliyetten yoksun, ahlaksız bir yazar-çizer takımı bu ülkede yetişmeye başladı. Kitap piyasasının ticarî kurtları olan bu ahlaksızlar, yazılan birçok eseri ve makaleyi dipnotlarıyla beraber aşırarak, çarpıcı bir isimle piyasaya sürmektedirler. Maalesef bu ahlaksız tüccar sınıfına yeni yetişen gözüaçık ve ahlaksız ama o derece kabiliyetsiz ve bilimsel altyapıdan yoksun bir akademisyen nesli de katıldı.

Bunlarla şahıs olarak mücadele etmek nerdeyse imkansız. Örneğin sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada Süryanilerle ilgili ilk ciddi

akademik çalışmayı ben yaptım. Bugün piyasada bu konuyla ilgili en az 30-40 tane çalışma var. Bunların tamamı benim eserlerimden dipnotlarıyla beraber aşırılarak yapılmış çalışmalardır. Orijinal bir tek cümle bu çalışmalarda yer almamaktadır.

Fener Patrikhanesi ile ilgili çalışmalarım da bu akıbete uğramıştır. Hatta *Bizans İmparatorluğu'nda Din-Devlet İlişkileri* adlı doçentlik tezim, basılmış olduğu halde, sadece ismi değiştirilerek (*Doğu Roma İmparatorluğu'nda Din-Devlet İlişkileri*) Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Yüksek Lisans Tezi olarak takdim ve kabul edildi. Yıllar sonra STAR gazetesi konuyu birinci sayfadan verdiği halde, hiç kimse bir işlem yapmadı. Benim de işimi-gücümü bırakarak, bu işlerin peşinde mahkemelerde koşturmaya zamanım yok. Bu nedenle bundan sonra yapacağım çalışmalarda dipnotlar zikretmeyeceğim. Hırsızlara duyurulur!

[30] American Board of Commissioners for Foreign Missions, kuruluşu: 1810.

[31] Geniş bilgi için bkz. Mehmet ÇELİK, *Fener Patrikhanesi'nin Ökümeniklik İddiasının Tarihi Seyri (325-1453)*, İzmir, 2000; *Siyasal Sistem Açısından Bizans İmparatorluğu'nda Din-Devlet İlişkileri I*, İzmir, 1999.

[32] Geniş bilgi için bkz. George Washburn, *Fifty Years in Constantinople and Recollections of Robert College*, Boston, 1909; Keith M.Greenwood, Robert College; *The American Founders*, Boğaziçi University Press, İstanbul, 2003, George E. White, *Bir Amerikan Misyonerinin Merzifon Amerikan Koleji Hatıraları* (çev. C. T. Yüksel), İstanbul, 1995.

[33] Bu yazı, Nisan 2005 tarihinde Kutlu Doğum Haftası Sempozyumu münasebetiyle verdiğim konferans metninin revize edilmiş halidir.